

Zyndżenſſe Nowinę

aby

śerske Poweszje sa hornych Łuzicjanow.

L e t o 1 8 4 5,

52 nowinstich Čiſlow ſ Poſtarjom wopſchijo.

Budyschin,

ſałojene a wudawane mot Weller ež Knihernje.

Zydzienſka Nowina

a b y

ſerske Poweszeſte ſa hornych Lujiczanow.

1. Číſlo. 4. Džen wulkeho Róžka.

1845.

Schto ſo Šwyczi podawa?

Ranje kaj Semja ženje ſmjerom neſteji a runje jako je Bóh wuſtajſt, ſo nedyrbi pschedac; Róz a Džen, Syma a Cjoplota, Esyw a Žnje, runje tak ma ſo tejj we Králeſtwi tych Duchow; tejj tudy neje žane ſmjerom Staczje, ale ſtajne Wobroczenje a Džjekanje, Horjebranie a Płodzenje, haj ſamo woſni je člowiski Duch džjekawh. Taſke Wopokasmo tejj naſcheho Žiwenja we ſerskich Lujicach mójemy paſ naſchu iwdjenſku Nowinu menowac, koſtaž ſtutym Ljetom ſwoj Khód ſnowa we Bonižnoszi naſtupt. Kojždy Lud, kij po Duchu hiſhczie wumreł neje, aby kij ſduhomneje Morwoh motucžiſt a woſiweny poſtanyl je, dawa ſo nydóm psches Piſma ſjawnje kpoſkaczu — a hižom tehoodla dyrbjalala ſo naſcha Nowina ſajncj mječ, dokelž ſjawnne ſswjedzenje naſcheho Žiwenja a Luhnbycja ſswjetej dawa.

Na ſwojich lubych Sſerbów pschedineſte pschiſt pôdla Nowinu Piſar̄ hac̄ najſwjerniſche Sboſje

Pschedenja we Wutrobi psched boži Thron a žada horliwje, ſo by ſo wſchitkim derje ſchło, kij Bohom a Cjlowekami, ſPrawdu a Wjernoszju a tejj ſnaſſhej ſerskej Narodnoszju a Menom derje mſenja a wo Krzjew ſerskeho Ducha, Piſkowſtwa a Ryczie ſo staraja. Na tych młodych, ſahorennych lužiſkih Sſerbów paſt wobrocju ſo ljetſa ſe ſyehowazym Rónckam.

Ty mlode Sſerbſtvo dyrbisih twaric̄
Ród Narodnoszie naſcheje,
Bóh ſam cje hewak dyrbjalak ſwaric̄,
Kij nam ju da a lubuje;
Duž poſtan, ſrabaj, roſſylní ſo —
Iwać Bohu lube Sſerbowſtvo.

Ty mlode Sſerbſtvo roſſirjetlene
Tu Twarbu twaric̄ khymane ſy,
Sey ſplómenitym Duchom chczene,
Róz je twój Namjerk ſnajomny;
Twój Skutk ſo Dobrym ſpoda,.
Jón cjeſzi ſwjerna Lujiza.

Thy mlobe Šerbstwo: Škrojba mózna,
We rjanym Ducha sbratena,
We twojich Žilach žolni wózna.
Krej nadobna, kajž kralowska,

Twoj Schlit nech Pižmo dostane:
Rejjej wiecznje Šerbstwo Lužiske..

Thy mlobe Šerbstwo Myſlje fražnej;
Da nepuschejž Khoroi Lužisku;
Dji Česzi, Kħwalbi newuhažnej.
Dji napštečjo a wsni ſej ju;
Mas cžeħne, snuži, jałostaj:
Ejejž, Luboſj, Bóh a ūjerki Kraj!

Njeschto wot Semje.

Bewschjeti Planetami (Planet je Sswjet, kijž ho wokolo Selónza wercji a kotrýchž je do Romady jidnacze) je wjeszje fa nas Semja tón najwažniſhi, dokelj wona nam wschitko to na roj da, schtož knaschemu Žiwenju nusne je. Wona je nasch Dom, nasche Wobydlenje a tehdla nebudże jo wjeszje Richtu fa Renusne dżecž, dyž ju njeschto bliże wobladamy a ju snacj naukuńczej pytam.

Kak wulka da pak je njetk tutu nascha Semja? Möhli a chyli my tušamu Recjasom wumjericž, da by tōngam yħorbjal 5400 Milow doħti bycž, predy hacž by wokolo neje doħħahak. Kij, psches nju tyknen, dyħrbjal 1720 Milow doħti bycž. Hacž fu runje na: Sem Horn a Dol, da wschak mostane wona tola kulojta; pschedet, te najwetsche Horn nejšu na Sem wetsche a wosche, hacž na feħelowej kult pjejkome Sorna, a kajž taħħama kula kula mostane napojscha-

neho Pjessa dla, tak tejj Semja mostane kulojta kajž Tabluo, hacž runje wulke Hory ho na nej namakaja:

So nascha Semja smjerom nestest, kajž ūebi pređu Stari myħlachu, ale so wokolo Selónza khodji, je Wjez, kotaž pola Rosomnych dolho hijom sa Bjernosz placji. Prjeni, kijž ho sa tymlej domaħa a jo wunamka, kje wiesztu Kopernikus, rodženij we Polskej 1473. Wón pocża myħliz; a myħliz; a l-żejtne fadashe ho jemu bnci, so dyrbjale tak wele a tak wulke Sswjeti ho wokolo nasheje malejse Semje werciż; a cjem b'ole wón myħleshe a cjem wiesztishe bu jemu, so ho Semja wokolo Selónza wercji a Selónzo smjerom stejt. So pak ho nam sda, jakob Semja staka a wschitko Druhe khodžile to ho nam džiwno fdacž netreba, wschak, dnj na Woju prawie jara jidnjem, ho nam tejj sda, jakob bñiħu Schtomy, Mjesta, Wħx, Hory ic. nimu nas leejile a my sunjerom stali, hacž ho to runje żilje hinak ma. Runje tak tejj ho nam sda, jakob bñi Mjeħacż kħwatak, dyž Mieczelje nimu neħo cżahnu, a tola Kójjdyn wje, so niż Mjeħacż, ale Mieczelje iak khwataja. Bu pak chyli Njechtu ho na Bibliju powołacż a prajicž, wschak we Knihach Jossuy je prajene: „Selónzo st. i. ic.”, da ma ho temu wotmolwicž, schtož hijom psched 200 Ljetami (a tejj, kajž mi ho sda, junu we Nowini) bu prajene, so izzjate Pižmo nas neħħa roswucċiż wot naturstich Wjezow, ale chze nas pschedwiediċiż wot duchownych Bjernoszjow a wot teħo, schtož nam izzix kħeħsam pokasacž dyṛbi, teħodla ryċċi Biblijja wot naturstich Bodawkow runje tak, kajž ūebi. Ludjo teħsame tedomi myħlachu, jakob wona piġana bu.

Nascha Semja treba 365 Dnów, 5 Schtundow, 48 Minutow a 47 Sekundow, predy hacj wokolo Eslónza pschindje a tutón Ćjaš menujemy my Eje to; tehodla ma kózde Ejet 365, kózde schtwórite Ejet pak 366 Dnów. Dokelj stych 5. Schtundow 48 Minutow ic: sa schtyrt Ejeta tejj skoro saho zyly. Djení nastane, da budje tónkamý potom pola Mješaza maleho Rójka pschipoishneny, so tón tak 29 Dnów dostane, do felj wón saftarsku pochljeni Mješaz we Eiecji bjesche.

Psches tuto Rhodzenje Semje wokolo Eslónza nastanu tejj te tak menowane schtyri ljeine Ćjašy: Raljeczo, Eiecjo, Nasymnje a Syma. To pschin- dje steho, dokelj Semja pschecjivo Eslónzej pschez jenak nesteji. We Symi je tón Bók Semje, na kórymž my bydlimy, najbole mot Eslónza motwobroczeny, a skónečne Bruci moža jeno na kožnje a niz runje na nju swjecjicj, tehodla mamy naj- metschu Symu, ale pak tejj najkrótsze Dny. Wob- ročji ho nascha Polozja Semje saho bóle Eslón- dej, tak so móže wono saho čzoplischho swjecjicj, mamy my Raljeczo a tejj Dny pocznu pschiberacj. Eiecji je Semja Eslónzej najbole tak pschiwo- broczena, so jeho Bruci runje na nju padaja a tehodla je tejj. najczoplischho — nashe Dny su iedomi najdljesehe. Takie nastane Ćzopkota a Syma psches Bje Semje wokolo Eslónza. Djení a Róz pak psches Werčzenje Semje sameje wo- kolo ſebe.

Kak pak, so Wjezny na Semj ženje do Romadu nepanu dyj, ho Semja pschewertne a psches wobroczeni?

To ho tehodla nemóże statj, dokelj zyly Loft, fotryž naschu Semju na wele Mil wózofa wob- dawa tejj ho ſobu wercj a tak Wschiko na

Semi twerdzje bježi. Nicžo nemóże ſuteho Lofta won; pschetož cžlžneny Kamen, wutſylena Kulta ic., Wscho pschindje ſaho na Semju, a tejj runje na to Mjesto delje, wot kotrehož je wucžišneny abn wutſylena. Dokelj Semja dale bježi, móhlo ho myſlicj, so budje tón Kamen na druhé Mjesto pannj, ale nje, wón dyrbti we Łočzi ſLostom ſobu. Prawje tenje ho toles na Morju dopokasacj da: pschetož budže ſLódzje Kulta runje do Lofta wutſylena, da pane tažama niz sadu Łódzie, ale ſaho na Łódj delje, hacj runje Łódž we tym Ćjašu zyly Kruch dale pschischka je. —

Bibliju Łasowanje:

Wupósnacj ho skoro neda, cžehodla psched njeletrym Ćjožom swjatym Wóz Bamž na zyłe podjanske Duchomstwo List ſkal je, we kórymž wón te bibliſte Towarſtwa satama a je „Leszje połne Wunamakanje“ menuje a tejj pschipódla wobſrueži, so Bibliju Łasowanje „Smertna Paſtwa ja Duschje“ je. To nemóże byc a tejj Podjanszny nemóža tu nawoprawske wjericj. Jan ton VI ty, fiz frótko psched Reſormazionom Biskop Miſchni a pilny Bibliju Łasowať bje, pôsna ſjawnie a sprawnie: „ja namakam we Bibliji ſelje binajšu Wjeru, (bojsku Wucžbu) jako my naschim Ćjašu mamy.“ Tónkamý sprawny Biskop ſwarejche tejj ſurowje na nepiękne Waschnia romſkeje Zyrkwe, woſebje na Tezelowe Włoschnje Mecjenje a ſawoka husto: „O teho ſlepego Luda, fiz ſwoje Wenshy do Raschcja Ma- dje: ſkotremuj jedyn Druhi tón Klucj ma.“ —

Na 19. Dn. Winowza ūrowesche ho bylnie torhaz̄ Wichor tu a tam we Ameriky. Djesor Frie pschedrje jene haczenja a to Mjesto Buffalo bu powodzene, tak so wulka Lic̄ba Khjedzow spada a na 200 Čłowekow pschi tym Neſbez̄u wo Živenje pschindzehu. Na Morju je wole Łódźow ho podnurito. Tejj we Parisu a we Antwerpen sahadjesche torhaz̄ Wichor, wolny-wosche Sziedzi, metasche Wuhenje delje a powalesche a wumroc̄zesche te najtolsche Schtomy. Na wulkej Rjezy Weser tepliku ho nedawno pschi torhaz̄m Wjetki 18 Djekacjeris pschi Železnizy, tiz ho ströblili bjechu pschi Wichori Rjeku pschejjedz. Tejj we Walskei s̄u Powodjenja Mjestach a na Kraju wulku Schkodu nac̄zniške. —

Na sawjeste ho poweda, so Kralowski Kn. Superintendent Fürbringer we Ruhlandz̄, Wojerowskoho Kraja, Direktorat pschi Bolesławiskim Seminariju horjebere a wot nas wuc̄ahnyci budže.

Sawjernje, ja praju wam xc. Matth. 25, v.

Zutrow druki Djen ho skonja Słony
Kemischerjo ho strowja pschedzelnje,
Napelnujujā Zyrki wschitke Strony
Khudy Khjeżkar Lucji hejdz̄i nuternje.

Għiljekki Prejdar wuc̄i rjane Salwa
Għwarrho Jana Gzenju lasuje —
Kak nafha Ebognik smörkho Brjoha wola:
„Djiegħatka, tu k'Jedži nic̄zo nimacże?”

Khjeżkerej to pschedrje psches Wutrobu
Go wὸn melc̄jo soħħne nuternje:

„Rabu seħbzyl, Kneże! vđielic̄ fto bu,
„Bydż moj Hoż, pschindż Nedżlu i-Wobedži.”

„Nexx tejj Muż k'ym bohi nissi khudu,
„Nemju nic̄zo wulke possic̄jeg —
„Schak fu jidżi po Rieschnikow tejj drudu,
„Duż q̄bzyl, Kneże, mój Dom tejj tħi swießlic̄.”

Duż wotomshi saż-zaqqi prajo,
Zgħix Xydjen na to spomina.
Ssobtu na Nano Żoni pschipojdajò
Praji: „Tutsje Hoż knam krażni pschikkadža.

„Shotuj, luba Macże, wschitko rjane,
„Wumecż, shotuj wschitko najrenscho,
Djiegħatka mi sdastu kifane,
Dobrzej Xydże nawar, renje wonejo.

(Psich i-hod nje da l-e.)

Zitne a butrowe Wifī.

Sandżenu Ssobtu s̄u Żita Budyschini
placjile:

Roj . . .	2 tol.	20 nsl.	tejj	2 tol.	15 nsl.
Pscheniza . . .	4 -	2½ -	-	3 -	20 -
Zec̄men . . .	2 -	10 -	-	2 -	5 -
Worx . . .	1 -	10½ -	-	1 -	5 -
Rók . . .	3 -	- -	-	2 -	25 -
Zahly . . .	8 -	20 -	-	8 -	15 -
Bjerni . . .	- -	25 -	- - -	-	20 -
Hejdusħka . . .	6 -	10 -	-	6 -	4½ -

Kħana Buti 10 nsl. — now.

Zydrženſſa Mowina

a b y

ſerſte Powesſje ſa hornych Lujicjanow.

2. Číſlo.

11. Džen wulkeho Róžka.

1845.

Stvar naſheje Semje.

Najwetschi Džiel naſheje Semje, ſkoro dwie
ſecjini tejeſam je ſtej Woda a ſuchi Kraj je
wot neje ſylje wobdaty. Tuta wulka Woda wo-
ſolo ſuſheje Semje rjeka Morjo. Tejž wone
ſluji k Wobydlenju ſa wele Tawſent, haj Willo-
now ſiwnych Stworenjow. Tam we wulkej Lóbinie
hiba ſo nſchitko wot mórfſich Rybow a Rakow;
na jenym Blaku cjehneja Kharazy (Karauschen)
a lowate Menki (Quappen) ſa wulkej Lóžju, fo-
raj ſo pak cjechje po ſadej Wodži, pak ſe Schu-
menjom po teſchnych wulſich Žolmach weſe a
Ludži a Rubla ſieneho Džela Semje do druhého
pſchineke; — na druhéj Stroně Morja widzis
ſak, kaf Tawſenty wot Jehejow na blychežatéj
Wodži pluwaja a ſlóſchkej Prózu je popanu. Wulke,
jara wulke je Morjo a jara lóboke, tehodla móže
tejž tak wulke Lóžje noſhycj. Telej Lóžje ſu
njeſotre tak wulke, ſo móže wele Štow Ludži we
jenej byc̄. Schikowanje dyrbi ſo na Lóži jſec̄.

dyž Wjetſik jenož tróſhku duje, ale traſchnje a
ſtudnie dyrbi jo tam byc̄, dyž wulke Wjetry a
Wichory pſchinbu, fotrej pſches wulke, jara wulke
želmy pak Lóž wóſoko wuſbjebnu, pak ju na
jene dobo do wulkej Lóbinie ſtorčja. Rajka Rosa
a kajki Strach dyrbi to byc̄! Nicžo Woko ne-
widži, hac̄ Nebjo a Bodu a drudn ſo Lónjnikam
ſa wele Nedjel žana Wježka a wodnjo žane Eſlonzo
nepokaje. Rak weſekli nejſu cji Ludžo drudy na
taſkej Lóži, dyž po dolhím Čjaku ſaſo Nebesa
ſo pōcznu jaſnicj a módricej, dyž ſo jim Eſlonzo
ſaſo pokaje, Wjetry pak wocjichnu a jich Lóž
hiſhčjen dobra wostała je. Tedom je Weſelje!
pſchetož drudy ſo stane, ſo tajzy Lóžniſy ſLóžju
na Skaln ſahnacj ſu, dzejž ſo Lóž pukne a
podnuri a Widiž ſo tepič dyrbiſa, ieli ſnadž
nemója pſches Wluwanje na bliſchu Rupu pſhincj.
Taſkich Rupow je we Morju jara wele a nje-
ſotre ſu jara wulke, tak ſo je na nich wele Wje-
ſtow a Wſow natwarenych; njeſotre pak ſu jeno
Skaly a nejſu ſwobydlenju ſa Ludži. —

Morjo doftane wschiednie nowu Wodu psches te wulke Rjeki, kotrež skraja pschindu a so do neho wuliwaſa a tola wone pôknishe neje. Tak to iak? Stajnje a pschezo ezechne Para do Losta, skotrejz potom ſakso Mloczelje a Deschej nastane a kotrež Wjetry na Semju aby na Kraj potom pschicjjerja. Môrſka Woda je jara ſelena a neje k Viczu, tehodla nech Rójdy, kotrež njeđe junu do Ameriki won czahnučk chze, ſibi wulku Ćwizu (Piczel) dobreje Wody ſobu wosme, hejſo necha tam na tym wulkim Haczi na Lacznosz Könz wſacj.

Pschi Ekladnoſzi božje Nozy 1844 a k Wobdarenju khudych Djeczi kbojemu Djiesiju djeržesche czechenn Djeczi Wuczer we wulkim Dazini, Kn. J. Welda, iezj ſietka rjanu Recž, we kotrejz roſſtaja „ſchtodyrbiſſchewſtj. Djiesiju Szwedzen Naroda naſchego Knesa Jeſu ſuha Krystuha bycž.“ Wón dyrbí pak jemu bycž 1) Szwedzen w ſieku Dopomnecja — na ion džiwowpolny Podawki — na uho ſiebež Pschindženeho a ion mot božje Luboszie ſwjeđiſſazyp nebeski Dar — 2) Szwedzen džakomneje Luboszie tych rjannych Zohnowanjow, kotrež psches Jeſuſowe do Szwjeto Pschindženje nam ſo poſtale ſu a doſelž džakomnoſz we Šekowach a Škuſach tak ſobna a pschiſkuſhna je — 3) Szwedzen pobójneho Prjotkwasca — ſo bychu roſte na Dusći, połne Wudroſzie a božja Rada byla nadniſi, naſedowane ſtemu psches Jeſuſowu Wuežbu. Enamjo a psches Wuežerjow a te Djeczi iezj na tym nowym Rječi ſy wſchich Bodendženjach, kajz Jeſuſej dowjerile a Bohu, Starſhim a Wuežerjam poſluskne byſe!

Nowinki a Starinki.

Boh budje wſchitke Skutki psched ſſud pschinesz, kiž ſu potajene: nech ſu ſte aby dobre. Prjed. Gal. 12, 14.

Wrótklawju, 10. Džen' Dezembra 1844.

Swulke Weſekoszju je nas ta Powesz napelnila, ſo naſch Sserſki Lud niž jeno tydžiſku Nowinu, ale woſebnje tež miſioniske Poweszje pilnje cžita. A ſo ſo naſche Duchomnſto a Wuczerſtwo wo Pschiberanje a Roſſcherenje tejuhlej Viſkow nimalo wſchudjom pschitoſnje ſtar, tet o mojeſche ſo jedyn pschi ſeu Redžbliwoſti na duchomne Sbožje naſchich Krajanow ſkroblje nadzeč. A byruje by njeſotryžkuliž hifchze tam a ſem to a wono požadacž miſi, dha pomyslimy ſebi wſchaf: ſo k Bjehanju njeponha, ſo je ſhiſ ſpjeſhny (Prjed. Gal. 9, 11.), ale ſo je nam bjeđicj psches wobſtajnu Czferpliwoſz (Hebr. 12, 1.) a bydžimy docžaktiwi. — Nam ſo tudy Precžſach pschezo jara džiwnje ſda, ſo we tydžiſkej Nowini nichiton tež anti Šklowczko wo tym nepiſne, ſchtio ſo njehdže we Gaſſich Sserbach ſa Sſerbomnſtwo ſtane. Kočzedja-li ſnadž tam ničjo ſjewicž, aby newedža nam ničjo powedacj? Hdnyž chyňchu nam hewak Sſerbom poſaſacž, kiž ſo pak tak pak hinaſ wo Sſerbomnſtwo ſtarachu, dha poſaſchu naſ do Budeskeho Kraja; — a ja myſlu ſebi, ſo je temu tež dženſniſhi Džen' tak a ſo my jenož jich Škuſki newidžimy, doſelž moni ſwoje ſſweſelo ſwječiſi nedadža psched Ludžimi. Ale čemu to neczinja! Haj, hdnyž bychu delnych Eužiach byli, dha móklo ſim prawje bycž, hdnyž wſchitko czicho wostane, pschetož tam je hižom tak daloko pschitko, ſo ſo Sſerſkim Woſadam jich

zjatkwincka Pastwa wołebje psches Samych Pa-
styrjow kash. Ja móhl k Wobszwiedzenju týchlej
Słowow wele, jara wele Pschitadow dac̄, ale:
we Neredjt so parac̄ je wobužna a nedžakomna
Wież, a duž pohladajmy djenša jenož do dwieju
Wožadow, kij ſtej nam najblížschej, hdvž ſmy
Mesy hornych Lužizow pschekocžili. — Kutač
bychu drje mišionske Powiesje radži čítali, ale
Duchomny, kotrehož tamna ſkoro žylje Sserſka
Wožada žiwi, je Neptscheczel Sserſeho Mena a
szela tehodla tute Pišmo wospet. Wón da ſwo-
jich Wožadnych radsjo na nabožniſkich Wjezach
tradac̄, hac̄ so by psches Sserſku Recž njeſaju
Žiwoss sa jich Duschje wobstarał. — Haj, wſchaf
haj, njeſotryžkuliž ma drje duchovite Wjezy ſtajnje
lubo, niz ipak tak duchomne!! — Zarnewi
ſu ſwojim Čaſu Niemja ſa Duchomneho wsac̄
dyrbeli, wón bje pak jím tola ſlubil, ſo budže
Sserſki prjedowac̄. Haj, jedyn Króć je jim
Sserſki poprjedował a potom bje ſjeho Sserbow-
ſtwom Rón, nech ſo tež Wožada wobſkoržowashe,
tak jara hac̄ džyſche. Wón wjeszje mjeni, ſo
jenož Niemſta Recž Ludži ſbožnych čini, ja
pak džył tola radn wedžic̄, hac̄ jeho ſci-
domnje neschcipa, hdvž jako Duchomny čita:
Schtož ty lubił ſy, to džerž. Prjed. Sal
5, 4. — My pak, kij Hubenſtwo naſchego Luda
widžimy, ſimjemy my hiſhće dljeho to pschidac̄?
Ja praju: Budžemyli my melžec̄, dha budja
Kamenje rjeſhće! — —

dac̄u wobſchierneho Słownika horneje a del-
neje Sserſkeje Recžje.

Smolęć II.

Tak je p r a j e.

1. Vanik po Hacženja
Hancjicžku wulada,
Hancjicžku najrenſchu
Žnjejo tu Trawicžku.
2. Knej ſo wón pichibiliži,
Pſchi ſebi pomysli:
Hanžy ta najrenſcha
Knežna ſo neruna.
3. Taſkelej Holatko
Nablaſnju ſjebajo,
A dyž ju narhcžu
GLeſzju ſo wužinjeju.
4. K Hacženju ſtupajo
Hanku wón poſtronjo
GSmijeje ſo pichecželjuje.
Hanka ſo cjerweni.
5. „Lej wſchaf, lej, ſholicžo
„Najrenſbi Hoſbiko,
„Wotpolož ſserpik twój,
„Somnu ſo ſhnyež pój.“
6. Hanku ſo wobara,
Vanik ju wopſchija,
Skoto ji poſkieži
Gležnūmi Ryežemi.
7. Hanku mu wotkoži
Uſtu tak ſurowie —

Schtož tu Pomož naſtupa, kotraž je ſo mi
wot kralowskeho Minifterſtwo dōſtaka, dha je mi
tažama wožebnje teho dla data, ſo byh ſo rudy
hódnje pschihotowac̄ móhl k njehdawſhemu Wu-

**Glecži kajz Gšornicžka
Psičes Bahno splošchiwa.**

8. Sa nej wón poskocži
Dorn ho snim wotwali.
**Glecži duž do Blóta
G Nožom do Bahniſchęga.**

9. Hanka ho wužmjejo
Wołasche „Paniko,
Blóto tam sjebaježe,
Bahniſchęgo hubkuježe.”

10. „Nech hým tež Holicžka
„Khuda a ūlužomna,
„Rjaza pak neham býcji,
„Sa Čeſz niž Venes mječj.

11. Tak nech ho kójždemu
Dostane Knejskemu;
Khuda nech Holicžka
Tajkeho wuplista.

Mrowjan.

Psihiſtowa se Gšerbów a sa Gšerbów.

- 1.) Čeži su Twórje, tam žane Hoibje nejsu. —
- 2.) Echtujž wscho khwalt, tón móže kschjem Lujžom k Wobedu pſchincj. —
- 3.) Echtujž druhim Lujžom khodžo Khježje meče, swetscha žam najwetschim Neredži domach ſedži —
- 4.) Khudn ma ho ſlje, ale Narabny hſche hóre. Tón Khudn ma tola doſz drudn, tón Narabny pak ženje. —

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini.
Egiſčegane pola G. G. Hieki.

- 5.) Sbožje dawa Psičecželow a Reſbožje ſiedna Reſpsičecželow. —
- 6.) Rajz ho Szjen pſched Vecžorom podljeſcha, Tak ho powetſchuja wjerne Psičecželſta. —

Sa pacžerſte a ſchulſte Džjecži pſchedawa ho w Budyschini we Wellerez Kniherni a pola Knihowwjasarjow, we ſeſtkim a njemſkim Wu- dawku :

Dr. M. Luthera mały Katechismus wuſladowany a ſe Schpruchami Božeho Pisma wobtwerdzenij wot E. T. Jakuba, Duchomneho Budyschini.

Pola Sałojerja placja 1 Knihy pecj starých Šljebornow, 6 Kn. 1 Thkr. 3 Nſl. a 12 Kn. 2 Thkr.

Zitne a butrowe Wisi.

Sandženu Gšobotu ſu Žita Budyschini placžile :

Rož . . .	2 tol.	22½ nſl.	tež	2 tol.	17½ nſl.
Pſchenza . . .	4 -	5 -	-	3 -	23 -
Zecžmen . . .	2 -	10 -	-	2 -	7½ -
Worž . . .	1 -	15 -	-	1 -	12½ -
Nóch . . .	2 -	27½ -	-	2 -	25 -
Zahly . . .	8 -	25 -	-	8 -	20 -
Bjerny . . .	- -	25 -	-	- -	20 -
Hejduschka . . .	3 -	25 -	-	3 -	20 -

Rhana Butry 10 nſl. — now.

Endženſſa Nowina

a b y

ſerſte Powieszie ſa hornych Lujiczanow.

3. Číſlo.

18. Džen wulkeho Róžka.

1845.

Ssucha Semja.

Ssuchi Kraj ſam ma Runinę, Doly a Hory. Skoro žadny Kraj neje, kij by njekajſe Hory aby Horki nemiel. Te najwetshe Hory pak namakaju ſo we Aſſeſej, we wulkich Himalajſkich Horach (jena tychſamych, kotraž Dhawalagerti rjeka je 13,000 Lóchęzow wóſkova) a potom we Ameriſy, dzejſt ta najwetscha Chimborasso ſo menuje a tejj psches 10,000 Lóchęzow wóſkova je. Tón Rynk Horow, we kotrymž Chimborasso lejſt, czechne ſo psches žylu Ameriku, je 1700 Milow dolhi a na 18 bliſje 24 Mil. ſchieroki. Tak wele Drewa naroſze na tajkich Horach, tak wele Kamenjow, Metalow a hewak wſchelfich Wjezow namakaja Ludžo we tychſamych! A neje wſbitko to Čjloweſkej k Wuzitku? Hory ſu naſche Schazkomory, pschetož we nich namaka ſo Eſljebro, Sloto, Želeſo a drohe Kamenje a wſcho psches wulku Brózu a Džjelo ſo na Gswjetlo pschineſe. Hory pak tejj ſu tehodla ważne, dokelž na nich

ſwetscha wſbitke wulke Rjeki ſwoj Spocjatki mają. Małe Žórleſhko ſo tam na Horſi jaſnje puſolt a cjeri tak wele Body, ſo mała Rjeczka nastane, kotraž pak, cžim dale bježi, cžim bóle pschibera, dokelž pschezo wjazy Rjeczkow ſneji ſo ſienocza. Haj, wona roſze tak, ſo mojeſa Łodzie na nej ijesdžic, a je Łoboka a jara ſchieroka tam, dzejſt ſo potom do Morja wuliwa. We naſchim Kraju je Łobjo najwetscha Rjeka; wono nastane na ſchleſyñſkich Horach a bježi napoſledku jara ſchieroke do baltiſkeho Morja. Najwetscha wſchitlich Rjekow pak je we Ameriſy Amazonſka Rjeka, taſama je 734 Milow dolha, a tam, dzejſt do Morja bježi, psches 15 Milow ſchieroka. —

Werchi tych wóſkowych Horow ſu ſtajnje ſe Gſnjehom pschitryte, kotryž tejj we naſczoſliſkich Krajach nerostaje.

Tu a tam namakaja ſo tejj džtwnie Hory, kotrež cžasto Wohen wumetuja a ſo furja, jako by ſo Semſi póſlo. We Italiskej je tajſa Hora, menowana Vesuv, na Siciliskej Rupi je Netna,

a na Kupi Islandji je Hekla. Husto dosz cij-
rasch we Nowinach, so je ta aby tamna tuchlej
Horow Wohení, Popel a Ramenje wume-
tala. We Ljeczi 79 po Krystuszu, jako Titus
w Romi s Rejjorom bje, wumeta Besuv tak wele
Popela a Ramenjow, so tsi Mjesta: Herkulatum,
Pompeji a Stabiá tak sameta, so tejj nebjechu
te Mjesta wjazy k namakanju, dzejj stale bjechu.
Haklej we nowischich Čašach su te stare Mjesta
psches Ryczie jeneje Studnje namakali, a njetko
wurhwaja tam wschelke Kruchi, totež pak swet-
scha wschitke wokameńzene su.

Dokelž tajke Horu na Semí namakaja, da
mójemy steho widzicž, so snuzkach we Semí wele
Wohenja byč dyrbi. Toğame pokazuja nam
tejj te čople Žorka, totež tu a tam su, jako
we Čjopliž (Čopliz) we Čjesskej a totež jara
dobre k Kumpanju sa Khorych su.

Snamenja spiczkowskeho Žiwenja.

Čjesschli, so by Lacžnosz roſila a newuhasnivje
cje čwiſowała, da nastaj so kpicžu: tón
winowy Duch je najljeſcha pomozna Wjez.
Čjesschli, so bychu so borsy Pschečzeljo a Do-
bročzerjo wot tebe wobroczili a tlochnyli, da
wobrocz so kpicžu: liepe nemóžesč Psche-
czielow wotehnacž a wotschericž.

Maschl na Myſli, szylej Možu Sswjetej ne-
wuschnu a newužitnu so scžinicž, da bydž
Picž: da su borsy we bozej Sworbi tón
najljeſchi Newuschnik a Stepč.

Sechzeschli, so Žiwenja najrenische Prjódłmjecza
a Nastajenja tebi so neporadja, da jlokaj

jeno: ja ty su wiesty, so wschitko tebi na-
prieki dže a pojndze.

Widžischli rady, so mandželska Lubosz a Sswjer-
nosz so mine 'a štne a Hidženje na tebe
pschindze, da jeno vij: to najstudenische Go-
nenje wocžinja hizom Durje.

Čjesschli s Wutroby a s Domu sahnacž a wutu-
picž sbójny Wjer a Pokoj, da podaj so na
Wopilſtwo: borsy je we Tebi a we twojim
Domi Hela a jejne Wójsko.

Pojadaschli, so by cij Sswjet newjerik a Ele cji
domjerik, da wopoj so cjaſto: schtujž swoje
domjaze Sbožje kasu, nidy Wjeru nenamaka.

Rebđischli moricž we ſebi Myſl a Čjuczie ſa
Wóſkore, Dobre a Kraſne, da naučž ſo
picž: borsy lejzisč ih wot ſameho Skocžecja
ſahanibeny bes Myſlje a Čjucža.

Čjesschli ty Žiwenja Mož a Rcjew nydom we
Mlóžu a Wubliku poduſycz, da wotrek ſo
Ströſbosz: proſſje runy Pucž wedje cje
Palenz ſtutemu Nastajenju.

Čhe ſo cji róžny Ramen nesahoijnym Khoros-
zjam a Bjednoszi ſapołojicž, da Ili do ſo
Palenz: wón je Khoroszjom Nan a Pjeſton. Žadashli Snamjo twojego Boha we ſebi wutu-
picž 'a Duschu ſtaſycz, da bydž Wopilž:
Skocžo tejj neje k Šbóžnoszi khmane.

Maschl na Myſlje ſo wurubicž teho Dara, ſo ro-
ſomnje rycžisč, da wopoj ſo: a najlupiſche
Blađu žorla ſo Etta ſwojego, budžesč pschera-
džicž ſwoju Blasnosz a guse Potajnstwo a
a tejj ſwojego Pschečjela.

Čjesschli jako ſtrowy a kruhy Muž ſapanycz do
Čjepetanja a ſmucženych Myſlow a Wot-

berka na Rosom, da naštej so k Wopislu: wjeszje so ty motach krajemu Hubenstu: pschezo bliže.

Lubujschli Dók a dôlznikow Gswarenje a Pomianje a Czahanie psched Gsud a Skórzy, da wedž wopilo Šiwenje: Polzaj a Bjerz cje budżetaj pytacj a wodžicj.

Newjeschli, tak sapocžecj, so by Wobcežnosz był Gmejni, Krajej a Czlowestwu a chzeischli subicj twój Penes, so newjesch tak a dże a tych Czwojich do Hubenstwa pschinesz, da nepschestaní Pjanoszi woprowacj: tuta Hajnba a Žalosz a Rusz nepójdje nimo.

Maschli Lubosz Paducham, Zebakam a Neduschnikam do Czyczow panacj a szych Brudami so womasacz a subicj, schtojj stroßby su fromadžit, psches nich, da sydaj snimi a plj: a ty budžesch wokhudnycz s Hanibu pschitschty we smerdžajnych Kutač.

Czieszli wo Džjelo pschincj, Esluzbu, Czesz a Hamt subicj a twungowane Džjelo džjelacj, da nepshestaní picj: kjaſtnej Khjezi, k Vjetensam, wedże cje motath Palenz.

Maschli Lóscit, mordarsku Ruku poſoſcie na to najdrôſche Kubko, da bydž a wostaní Picj: na Lawsentach je so to wopofasało jako najlepscha Pomož. Twój Iandzel we Nebeſach placze a Hela justa na tebi! —

Precj, precj, wy trachne Snamenja Picj: kow! Se gwiſathym Eslubom a Mozu chzemj polubicj Stroßbosz! —

Wſchelkisny. Objekti.

Bruski Kral je tej evangelskej Woſadži we Passawi we Bayerskej kjejnej Potriebnosti 3000 Toler̄ daril. —

Bruska Kralowa bjeshe nedawno Berlini we wulkej Strachoszti psches to, so so Konje jeſneje Khorejty bjechu sploſchale. Psches Wutrobitosz a Rosomnosz teho Pohoncji a njekotry h Po- možy pschitskocžennych Ludzi bu wona wumóžena.

Berlini powiedaja ſebi ſzehowazj Ŝort: Jako bje Kral nedawno na Hoſnici był, je so podſuhnyk a panyk. Njekotri jeho Pschewodjerjo ſu nydom pschitskocžili, so bychu jemu ſaſh horje pomhalt, tym pak je won wotmolwic: „To niežo na ſebl nima, tak ſmijernje Kral a wózny Kraj ſa dohli Czaſ romadžie lejzałoi neſtaj.”

Na 6. Dnsu Hodowniku ſajndz. Qjeta je tón podjanski Duchomny Jan Ronge psches Wrotelawſkeho Biskopa Latuffeka ſpodjanske ſytwineje Gromadzisny wusankneny a do Klódy (Vann) daty, dokelž ſwoje ſtarne Piſmo psches ciwo Biskopej Arnoldi a Czeszenju teje neschiteje ſwiateje ſtuſnje Krystuskoweje we Mjeszi Trier neje jako neprawe róčicj, tejj kjanemu Samolwenju pschincj chytl. No, haneny a satamanj je dosz, tón Jan Ronge, Bluda a Newjernoszje pak jeho hisheze dotal nichon dowedł neje. Haj, wele Podjanskich a Lutherskich ſu Penesh ſa neho fromadžowali, jemu pocj ſne Lisy a Dary ſkali, jako wjernoszivemu Muzej a ſmužilemu Woſwarej. —

We Cziesket je wot 1—17 Nasymnika ſandz. L. 1058 Schtuk rohateho ſkotu ſchorilo, wot tých je 508 ſpadalo, 314 je ſaraženych a 45 Schtuk je wolhorito.

Bestym, so Protestantojo we Wuheriskej (Hungarskej) rune Prawo s Podjanskimi dostawaja a maja, da pak dyrbja we Czjesskej, Marynskej a snuzkomnej Awstriiskej (Achjezorskej) wschelke Nespodobnosje ſebi lubicj dacz. Wſchje krajne Dawki a Wobczeznosje dyrbja nesz pornjo Podjanskim, ale nedostanu wot kraſneho Knežerſtwia ničo k Pomozy, ſu ſe ſwojej bozej klužbu tak ljudom njeſak czerpeni a dyrbja tejj Podjanskim Zyciwjam ſobu dawacj a pak ſwoje modlerſte Achjezje a ſwojich Duchomnych ſebi ſami ſožer-ječj. Te protestantiske Woſady ſu tam nimale wſchilke jara jara khude a njeſotry ſakraſneny nima wjazn, hacj 300 Schjeſnakow ſa Ljetio Sdn a iich wele hishcje mene. Tejj ſu te protest. Woſady tam ſwetscha jara pschedólkene.

We Baierskej roſdzielataj ſo Podjanſtwo a Protestantifwo jara nespodobnje a neluboszitwo, fajj we Czaju 30 ljetnje Wójny. We Augs- bniku je ta Hara a Pschekora najgmjeschtnicha a najwetscha; pschetož niž ſeno Hospody ſa protestantifich a podjanſt. Handtwerskich ſu roſdzielane, ale ſamo na Hermanku a ſkólnych Wifach maja Eſwinje tych Podjanskich a Eſwi- nje iich Protestantow druhe Hyrdy, a neju romadžje. —

We tej hewak ſwobodnej Schwajzarskej je wulta Hara a tejj hižom Krwe Koſlecje dla Jesuitow bylo. Njeſotni chedja tych Jesuitow do Kraja nuz wſacj, njeſotni pak pscheczinje ſo temu na Lefz a Neduſchnosje tych Jesuitow

go powolajo. To je ſlje, dyž ſo Podjanszy ſamt ſwojich Ludzi wobracj Samoſ ſmaja. —

We Budyschini bu Aneš Randidat Jäkel, rodjeny Sſerb, jako wucjer pschi mjeſtčianskei Schul poſtajeny. —

Sandženu ſredu bu Aneš Wehla w Burku, hacj dotal ſaſtojnif teje Schulje we Burku, jako powolany a pschiſahany wucjer tamneje Schulje poſtajeny.

We ſerſkih Boslijach bu na 10. wulſeho roſchka Michał Nowak we ſwojej komori wojsbe- ſcheny namakany.

Zitne a butrowe Wif.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyschini placile:

Rož . . .	2 tol.	$22\frac{2}{3}$ nſl.	tej	2 tol.	$17\frac{1}{2}$ nſl.
Pschenza . . .	4 -	5 -	-	3 -	23 -
Zec̄men . . .	2 -	10 -	-	2 -	$7\frac{1}{2}$ -
Worſ . . .	1 -	15 -	-	1 -	$12\frac{1}{2}$ -
Róh . . .	2 -	$27\frac{1}{2}$ -	-	2 -	25 -
Jahy . . .	8 -	25 -	-	8 -	20 -
Bjerny . . .	- -	25 -	- - -	- - -	20 -

Khana Buty 10 nſl. — now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudowane wot Wellerez Knihernije Budyschini.
Egiſchciane pola G. G. Hieki.

K tutemu Pschitožk wot Knihowkupza Reichela Budeschini.

Łydijska Nowina

a b y

Łerske Powesze ja hornych Łuziczanow.

4. Ćiasto.

25. Dzień wulfeho Różka.

1845.

Swučjowarske Schulje

sa Łersku mušku Młodosz mot schimnateho hacj do dżewjatnateho Łjeta — Prussich Łuzicach.

Redjibiliwi Łudžio su so doladali, so ta Młodosz, kiz je po dokonjanym 13tym aby 14tym Łieczi pschestała do Schulje khodzicj, bórsy sa by to sabydże, schtojz sa schulski Ćjaſ psches swoju Prózu a psches Prózowanja jeje Wucžerjow ſebi nadobyla bje. So by pak tajke Schkodži wobrótce bylo, da su na to panyli, so dyriby ſo woſebje ta muſka Młodosz hiszczę dale we tych predawſkich schulſkich Wjedomnosjach ſwucžowacj, tychſamych ſo ſnowa dopomiež a pschivoda pschitwuknycj, schtojz sa Žlwenje a towarzſhne Wobendženje s Ćlōweſami dobre a wujtme je.

Tajke Swucžowanja a Pschiberti nednrbia ſo pak prjódźbracj a dozycj pytacj tak wſchidnie, fajz ſo to we ſjawnych džieczajnych Schulach stane, ale jenož we ſwinjim Ćjaſu na tych dolhich Wecžorach a Łieczi na tych nedželskich Popoł-

njach aby ſwiatych Dnach. Talej Wjez je ſa tu Młodosz jara ważna a to woſebje tehodla, dokelž ſawieszje wierno je, ſo te predn we ſcheljich aby ſedmich ſchulſkich Łjetach naukuſene Wjedomnoſzje a dobyte Hotowoszje ſo najbóle ſa tſi aby ſchtyri Łjeta ſaſo zylje ſabyüdu a potajkim teſame jenož i Užeszi aby Neczeſzt pschichodneho Šabyčja naukuſene ſu. Ta ſchulſka Wucžba a Naukuſenje nedyrbi psches Šabyčje podarmo byc̄.

Wot druheje Strony wobladane je tajke Swučjowanje teje Młodoszje we ſchulſkich Wjedomnosjach tež tehodla cžim wuzilnische, dokelž Ćlōweſi mot 14teho hacj do 19teho Łjeta tola wele ſraschi Rosom ma, hacj mot 6teho hacj do 14teho; won budže njetko ſRosom to ſapschijecj, schtojz njedy jeno ſPomjatkom ſapschijak bje.

Napoſledk ſu pak tež tute młodżeſkie Schulje a Swučjowanja tehodla jara ważne, dokelž ta Młodosz we tychlej Łjetach runjewon tón najmajniſhi, najſtraſchniſhi a najtorniſhi Ćjaſ ma

a tola njetko skoro kajž ſama ſebi ſavostajena a ſebi poručena je; pschetož ſchulſy Wucžerjo nimaja a neſmiedža jej ničžo wjazn pschikafowacj. wona pschindže ſwetscha fe ſtarſchiskeho Doma a Nakedztowanja a wſchelžy nedobri ſawednižy pntaja ſ Newjedomnoſſje a Neſonenenoſſje iychlej mlodych Ludži najlepſhi Wuzitk ſa ſo czahnyej. Najbóle je tolej jene wjerne, ale ſrudne Sonenje. Nedyrbi pak tajke Hubenſtwo ſo dale kaž: da je nusne ſ Radu a fe Štukom tajkej Schorži wo- baracj. To ſa pak psches ničžo bóle ſbožomniſcho a wjehiſcho wotwobrocjicj nebudje, hacj dyj po- menowana muſka Młodoſz hiſhcie wot jeje 14teho hacj do 19teho Ljeta we predawſkich wužitnych ſchulſkich Wjedomnoſſjach dale a jaſniſcho ſo ſwucžuje a we tych ſa Žiwenje nusnych Wedzen- ſtwach dale dje.

Cžim wajniſcha a wužiſcha pak jena Wjek je, cžim weſche Sadžewki ſo jej tejj po naſchim ſromadnym Sonenju pschi jeje Spocžatku a Wu- wedowanju do Pucža ſtupaja. To namka tejj tudž ſwoje Mjesto. Dyrbi ſo tónlej wužitny Štuk po wóſchnoſſej Porucžnoſzi pola naſcheje ſerskeje Młodoſſje wopramdzie wuwesz, da ſo prascha: Schuhha dyrbja cjt Wucžerjo i ychlej ſchulſkich dalewedjeſkých Swu- čowanjow byc;

Pola njemskeje Młodoſſje iychlej Ljetow ſu- to najbóle ſchulſy Wucžerjo a druhe roſwucžene Parſchony. Serszny ſchulſy Wucžerjo bychu kaj- kemu dobremu, ſromadnje wužitnemu Štukej dren tejj radu tu dobru Wolu mijeli, dy by jeno ſiej lubej dobrej Wolu ſamej tónlej Štuk ſo wuwesz dat. Kójjoy ſerski Wucžer jo nebudje na ſo wſacj móh, dokelž aby ton nusny Čžaſ

itemu nima aby jemu na tej nusnej Khmanosři ktemulej Raſtajenju pobrachuje. Iow je wjazy trba, hacj heka elementarska ſchulſka Wjedomnoſſ. Wucžerjo, kij čgedža telez dale wedžerske Swu- čowanja na ſo wſacj, dyrbja wóſche ſwojich elementarskich ſchulſkich Wedzenſtrow bohaty Schaz wot hospodarskich, naturskich, prawownych a ſe wſchjedneho Žiwenja ſym wſatych Wjezuw mječ. Kotyž Wucžer telez Wjedomnoſſje we bohatej Mjerti wobſedži, tón we božim Meni tulej Na- lejznosž psched ſo wſmi a nadži ſo wſeſſje, ſo jeho Próza a Díjelo bes Zohnowanja wostacj nebudje.

Djeha, na kajkim Mjessi, býchu ſo telez Swučowanja maſljepe wumel; dale? Itemu je kójjda ſchulſka Štwa najpraw- niſcha, dokelž ſo we nej te nusne Blida a Ławki namakaja a dokelž ſchulſka Štwa tejj Wucžerej najblize je.

Dale ſo prascha: Schuhha dyrbi kym Potrjebnoſſjam pschi iutych Swučzo- wanjach te nusne Venesh dacj? Tu dyrbi byc: Papera, Tinta, Vera, te a tamne Kuihi, Gwójezny, drewo k Tepenu we ſymſkim Čžaſu a tehorunja. Nejeli hewak žadyn Dobročet tu aby žana Rassa, ſkotrejež bychu ſo telez Wudawki bracj dale, da ſu kajž ſo wje, cžiſam, ſotsj tu Do- brotu wužiwaja, cjt přjeni, kij ſa telez Muſnoſſje ſo ſtaracj dyrbja, ale da budje njeſotyjkuliſ prejcj wostacj. Najsdóbnischo pak by bylo, dy by telez Wudawki ſromadna gmejnſta Rassa na ſo wſacj čwyla, dokelž tejj tónlej Štuk niz je- neho aby njeſotrych Čžlowekow, ale ſromadneho Eboža a Wuziſka dla ſo stane. Wucžerej kjeſho

wulsej Proz̄y, kij je tak darmo, hishcze tulej Wobcežnoszi pschipołozic̄, by N̄prawda byla.

Wat tych Hulzow tak, kij chwli na tychlej dalewedżerskich Swic̄zowansach Dj̄iel brac̄. So sdóbnje žida, so kójzd̄ we Pišanju tola tak dalo ko je, so može wschiſke Pišmiki pišarskeho Pišma ſ Lowy piſac̄, kajž tež, so njeschtō Wiedomnoszje wot Lic̄zenja aby Rachnowania ma. Wiedomnoszje tak, kij ho we tuthch Echtundach wuc̄zic̄ dyrbjake ſu sdóbnje telej:

1.) Podokonanje we ſverskej a njemiskej Ryc̄i
2.) Rospokasanje, a Nawedowanje, tak ſo ta Myſl a Zadro, kij jene Pišmo wopſchimne, won namſac̄ a ſroſemic̄ da. 3.) Nawedowanje, tak ſweje Myſlje rjadominje a ſroſymstwje napſac̄ mējemy. 4.) Roswuc̄zenje, tak ſo wschelake Liſty we wschjednym Žiwenju piſac̄ maja. 5.) Rachnowanie aby Lic̄zenje ſlowy a ſzferami. 6.) Aroſe Rospokasanje, tak ſo Wobpschijec̄je Biblije roſominje ſroſemic̄ da. Dale ſnadž tež njeschtō ſnaturskeje Wuc̄zb̄y f Wutupenju Pschitnery.

Tychlej Wedženstworo može ſebi derje kójdy Młodženz we Ģ̄isu ſchytroh pec̄ich Źjetow wjazn aby mene nadobnič a potom we ſroſim dželawym Žiwenju wužitnje nałożić.

Ssmoleń I.

Jesuś bes tym i Dj̄eezatka mi.

(Luk. 10, 13 — 16.)

1. O tak ſbóžny ſym, dyž c̄itam
Mojej lubej Bibliji,
O tak tajke Ebioje witam,
Dyž ſo kemni pschiblizi,
Tu ja namkam ſhowanku,
wKotrejž c̄idu wvipoc̄znu.

2. Rajſte we neſ Ŝekowa ſteja,
f Šbóžnoszi nam praſene,
f Wutrobi nam wiſhiskim džeja:
Džieciž! neſſe ſhubene,
Wobroc̄jeje ſo f Wokuc̄i,
Wumóžnik ſo pschiblizi!

3. Tutón Ebóžnik Jeſus woła
Schitkich Wobceženych nej,
To pičes tajke mile Ŝekowa:
Wójeze kemni, f Ebóžnikej,
Ja was nótzu ſastorežic̄,
Mii ſo mac̄e dowjeric̄.

4. Wójeze wiſhizy Wobceženi,
Erudni, Vac̄ni, Styſtniwi,
Wy ſze pschimni wumóženi,
Nicz̄o wjaz was netyic̄i,
Waschu Ŝkož, ſym na ſo wſal.
Šym wan Wokoſ warbowak.

5. Taklej praſeſche wón Ŝewježi,
Khožo po nim wokoſe,
Troſhtowasche ſrudne Dj̄ieciži,
Boloži ſicb Hubenſtwo,
Khorozje jim ſahoſi
Na Duschi a na Ģ̄jeli.

6. To ſo mi tež lubi jara,
To, djež futnje praſi tam:
So mi nichu newobara
Kemni pčbinę tym Dj̄eezatkam;
Wjeda wan, dyž c̄inieje
Ričhwdu jim, je wiſhieze.

7. Taklej lube hjechui jemu,
Tak je rady wiđiſe;
Mac̄erje je noicha knemu,
Wón je bojizy koſchesche,
Lubje na ſe polada,
A je horje poſbjeha.

8. Wuc̄zomnizy prejč je honja,
A tam na ſe rjeſkaja.
Bohim, jim ſo Ĝ̄ysly ronja,
Struchie na ſo ladaja,
Newedža, ſchto dyrbeli,
Bydhu ſchli ab'woſtali.

9. Wón pak milje na níe lada,
Braji: newobarajęže!
Gójjde potom na klin jada:
Macjerje! je pschinesze,
Wono su mi spodobne;
Wydjęcie wój jím podomne!
10. Taise Šklowa klyščo, jada
Kójjde knemu khwatajo;
Jesuš lubje na níe lada,
Kójjde wita kschujo,
Majka Licžka tžerwene,
Ryczi snimi lubožnje.
11. Wone smjerom steja, heda,
Wožluchaja kedyblirje;
Wón pak ryczi pschi nich fredža
Tak wot božej Lubožje:
Telej kwietki na volu
Stwori Bóh wam kWeželu.
12. Wón težj skodke Kicžje dawa
Wam a rjane Jublucžka;
Lejče, talej je gno fraka,
Wón ju wam tu wobradža;
Wón was radž sweseli,
Darami was woſchewi.
13. Runje tak težj wschitke Macžki
Kubosgiu tu naſyći,
Da, so bych u rjane Ptacžki
Wam tu renje ſpjerwali;
Metek heda ſerawa,
Božu Lubož wedžicž da.
14. Taklej Jesuš poſkuſuje
Boha Wózta we Škukach,
Wožlucharjow psches to 'nuje;
Švýšn biega po kizach,
Dyž wón taklej rycžesche,
Božu Lubož khwalesche.
15. A dyž njetko pshestal biesche
Lubožne jich roſwuzicž,
A dyž potom wotsal džiesche,

- Nóčžyčhu ho spokoſicž,
Kójjde ſrudnie prascha ho:
Dy ſah' pschindžesch, Jesušo?
16. Dyž ho potom wot nich bđielki,
Kójjdem' Ruku dawasche,
A ho delje knim tam ſchili,
Wutrobnje je koſchesche,
Porucži jím požluchacž
Starskich, a jich lubowacž.
17. Tolej bjechu Čjaſhy krafzne,
Tolej bjechu ſbójne Ony,
Jako Jesuš kjeta čjaſne
Wscherhodži tu rycžy;
Ledom Ludžo móžachu
Widžicž jeho k Woblecžu.
18. O dy bych ja tedom w Šwjerži
Jako tamni, jiry ſtał,
Ja bych težj, kajz wschitke Džieci,
Knemu lubje poſhwatal,
Bych joh' i Wjeru wopſchijał,
Wón by me težj johnoracž. —
19. Tola, lube Šklowa steja,
Korež won nam prajesche,
Tute Šklowa troſhtujeja
Lube Duschje njetſſiche:
Ja kym pschi was wobſtajne,
Hacž Šwjet ſmjeje Skončjenje! —
- K.
- Wſchitky čzi Čjeszie doſtojní a lubi Kneža, kij
mi Venecija ſa mifionske Powesje ſańdjenego kjeta
aby psches Póst abn psches Wellerez Kniherju
Budyschini pschipoſhlachu aby pschipoſhlacž budja,
budje ja ſwoje Plaćenje pak we vřenim Čiſli
mif. Pow. ljetuſchego kjeta pak we tych pschi-
wodnje ſjehowaznych Čiſlach pomenowane a ſjawne
činene namakacž!
- Se i le r.

Endženisska Nowina

a b y

Šerke Powesze ja hornych Lujiczanow.

5. Čížko.

1. Džen maleho Róžka.

1845.

Sswjet chze bycz sjebanu.

Haj, haj! „Sswjet chze bycz sjebanu” to je stare, schiedzke Pichiglowo a Wopokaže ſo tež wſerne, vuz do Žiwenja poladamy. Wopokaſtu u teholej dži mojedla na ſkotne Wiki a pschiladui. Niekajki Burik ma tam dwej' rjanej' Konjow na Pschedanu ſtejo, Konjow kajz dwie rjanej' mlodej Holzy. Bohatý, nadobny Knes pschitupi ſe ſwojim Pohončom knemu a vrachha ſo, „ſchto dyribitaj tej Konjaj placjic?” „180 Toleč” wotmolvi Bur. Hm! refne tón Knes k Pohončej, Konikaj ſo mi lubitaj, ale dy buſhtaj wele hódnaj byloj, da žno by ſebi tón Čłowek wjazy ſa neju djerjal. Wón dže wostajſhi. Bestym kupi teju Konjow konjazy Wicžnik, ruczje jeju Ribi wobtihua, Kopuschje horjeſwjaſa a ſtaſi jeſ na druhe Mjesto. Jowlej, nadny Kneje, wola tón —owſti Wicžnik, jowlej ſtaſi Konej ſa Was, Konej, kajz molowanej. Schto dyribitaj placjic? 500 Toleč! Wicžnik jeſ wodži, rajuje, woni

jej ſapschahnu a laj, Konej ſtaſi bes Smóſka a Poruka, kajz Pópt a ſpjeſchnej, kajz Hodleraj. Sa 400 Thlr. buſhtaj pschedatej a tón Knes mjenesche kwojemu Janej, to ſtaſi mi tola hinajschei Konjaj, hacj tež burowej! Haj, duschanej, djeſche tež tón Wicžnik, tež burowej Konjaj ſtaſi pscheczivo tymaj neduſchnaj Rapakaj, kajz Kroſchik pscheczivo Tolerej! —

Pſchitup tež mojedla khorym Łožam, niz pola roſomnych a roſmyſlenych Ludi, ale vola niſich a newuczenych, burskich Čłowekow. Schtuha je tam ſwetscha ſlękarjom? O, niz tón tam ljeſkari, kij Ljeta dolho na to ſchtudjeroval je, niz tón na ljeſkarſti Khumscht a na Khorosſje Wustojny, kij čłowske Čjelo hacj najljepe ſnaje, niz taſki Soneny tam ljeſkuje, ale ſmudrym Mužam, kſelovym Žonam, k ljeſkarſkim Wotlieperjam, k Saprajerjam ſu ſo podali, ſo bychu cži ſwoje Džiwu nad tymi khorymi cžinili. Čjilej ljeſkarzy Wotlieperjo ladaja na Rocž, wedja Khorosſje wumenowacj, kotrej psches

druhich Ludžit aby na druhe lešne Waschnie vredy ſonja; pak powedaſa to a wono, daloſe a ſchierke, lóboke a wóſoke, ſroſymliwe a neroſymliwe, ežinja ſo mudri a wedža Ludžit k Wjerti pschinesk, jako býchu Potajſtwa wedžili aby Rusk kufack ſmohli; njeſchio tola we ſwojich Powedanjach trečja — aby woni praſa, ta Rhorosz pschindže wot Stroželow ſym, aby wot Schkodu Ečinenja, wo Stacja aby ſamo wot Nacžinenja. Ale ſchtu neje ſo Ipnſche Ljetja aby lietja wjazh aby mene ſtróžil? Wſchizy burszy Ludžio noscha a ſbjehaja wſchjednje czeſke, tak lóchzy nehodži ſo praſicj: ty ſu ſej Schkodu ſčinil — a te Gžinti a Stacije haklej! No, to može jedyn kójjdu Džen k Nesboju pschinez; talej Wurycj dje do Millionow. Tymlej Ljekowanja newuſtojnym Ludžom pschizpija pak ſhepſchu Wjedomnoſz, hacj tym Wucženym, nadbjehuja jich ſwulkim Dowjerenjom, nusuja jich móhle rez k Jebanju — a cži, ſig knim ſzelu, runje kajz cži Rhort, ſu cži ſebani. Eji Rhort doſtanu aby zylje neschkódne, aby neſchiſprawne aby napočožnje ſlužomne, aby zylje ſchfódne Ljekarſta. Žadny Ljetar' pak nemóje žanu Rhorosz do Šaka lyknycz, runje kajz žana Ŝelownicža. Kójjda Rhorosz ma ſwoje Wono. Wona naſtawa, roſze, ſtejt a wotebera a po nej pschindže Štrowosz aby Šmercž.

Voladaſ do ſlužbneho Schtanta a tež tam budžesč ſo wot Wjernoszje pomenowanego Pschiklowa „Sswjet chze jebany bycž“ dowesz. Bonežy pschiftaji ſebi Rnes Semjan Hajnka ſa 25 Toleč Edy na Ljetu a ſimjeje ſo druhim, ſiž ſu tak kupti, ſo wjazh Edy ſamti wot ſo dawaſa. Wón wóſme teho noweho Šekužomnika pod ſwiatym Šlubenjom horje, ſo tónhamy ſwoju Šekužbu ſwjetdomniwje a ſprawnje na Redžbu wſacž a

wobſtaracj, budže. Tón newy Saſtojnif tež to ſlubí. Ale budžesč in tola ſym 25 Tolerem na Ljetu tež doſahnycz, wopraſcha ſo Semjan napoſled. „Ah, nadny Rnež, džesche Hajnk, wo to žana Rycž neje! ja budu ſo wo to ſtaracj, ale ſo na to Doſahanje pschiftahacj nemóžu, to dren Wj ſami ſpóſnajecze.“ — Na podomne Waschnie ma ſo tež ſewſhiemi Bohonežemi, kij psches Mjeru mało ſuthra ſa Ronje doſtaraja, woni dyrbja ſními ſylnje džjelacj, chrežja je vſchi Wozn a vſchi Žiwocži ſdžerjecj a duž hofpodatjowejſe Skuposije aby Neroſymenja dla dyrbja pschiftanowacj (pschiftadowacj).

„Sswjet chze jebany bycž“ to je tež ſamolwna Wurycj inč, kij Kartu ſkadu a ſich wjescheja, in h kij na Toroschijsach a Haſach te ſak menowane Planety pschedawaja aby je po Rkjejach wokolo noscha. Zeneho tajſeho Planety Pschedawarja wopraſchach ſo ja wondano we Wujesdi, tak tola ſtaſkim Merjadom hiſhce Žudži blaſnicj može? Wón wotmoſwi: njeſotſiſkuſi hiſhce do nich wjerja a ja ſečjerju wele Venes ſnich! Nasich Ĝaſach dyrbí jedyn wſho wſacž! — Zo!!! R' Ŝewójbi tajſih Jebankow ſluſcheja tež wſchitke te Ŝsony mukožetske Knizki, wſchitke te dyplowatſke aby po Niemſkim: Punkej-Knizki, psches kotrež ſo kupy, pschivjernych a ſlabnych Žudži, woſebnje Holzow a Žonow, Móſchnie ſchitwanje ſluſaja.

Hiſhce we wſchelaſtich druhich Raſtupanjach wobwjerioſti ſo to Pschiklowo, tež jako neſchieszianſte Samolwenje jebacžnych Štukow; tola Mudrym nech je na tym doſz! —

Luziske Ŝweſtelnoſſje a Ŝarowanje.

Koty ſeriki Luzicjan, tak derje podjanski jako protestantiſki, nedyrbi ſo hacj najwutrob-

nitscho sweselich, dñj Knesa Ballmannowe czelne
Prjedowanje c̄ita, kotrej wón temu wóshoko
Dostojnemu, na 19ym Hodowniku 1844 stuteje
Sachodnoszje wujndzenemu Knesej Dachantej,
Knesej Matthejus Kuc̄zanki Budyschini djerzak
je. Wuberne bjechu te Khwalobnoszje la Boc̄zinki,
kotrej teho wóshoko dostojnega Neboc̄ziczkego ps-
schachu jako Ćloweka, polnego kshezijan-
skie Luboszje, Miloszje, towarzchneje Pschezel-
noszje a Hotowoszje k Pomozy bes Poladania na
Wjeru. Reludana bjesche jeho Pobožnosz a jeho
Khód bes Wopluska, jako Mjeschntka a Muža
božeho. 44 Ejet' bjesche wón swoj ſrijaty
Hamit ſastak se ſwiatej Horliwoszju, newustawazej
Možu, woſebnej Wustojnoszju a Neſtrachoc̄-
woſzju. Tejj to Paſenje tych Zehnjatkov, ta
Schula, bjesche jeho najlubscha Nalejnosz a Djie-
lacjernja a jejne njerisze Podokonenje je jeho
Ektif. Miz mene Ćeſſje a Luboszje doſtojny je
ión ſbóznie Šemrjety ſo wopokaſak jako Da-
chantski Prjodkstejer a Duchomny wóſhi
Paſhy ſchwesijanskeje Woſady. Ćeſſz-
jewnej Bojoſzju a Luboszju bjechu c̄i Jeho jemu
radu poſkuſhni a psches jeho kſhezijansku Snes-
liwosz, milé a mudre Sadjerjenje bu teje Wjeru
Wjer a Pokoſ ſoſerdzany, kotrej we wihortnym
Wobroczenju naſvich Čnow poroženy je.

Šhordom mézeja Šserbjo mot teho ſbóznie
Wuſneneho prajic̄: wón bje Nasch! Jeho
Khwalba nas ſweſeli, jeho hſcheze ſajna Šmerc̄
ſtrudzi wſchjech, kij jeho ſnajachu. Tafo Snamjo
a Wopokaſtwo khwalobneje a žudneje Jednoſt a
Snesliwoszje, ſhiojj Wjeru naſtupa a Wobeň-
djenje bes Podjanskimi a Evangelſkimi dyrbi ſo
tejj to menowac̄, ſo temu Roboc̄zickemu prote-
ſtantiski Duchomny Ryc̄ pola Rova je djerzak. —

Snajnowſcheho Ćaſza.

- Podjanska Woſada we Mjehi Schneldemühl
je njetko ſwoje Wjery wuſnac̄je Sjawnosz po-
dala. We nim ſu ſac̄iſhnenę
- 1) Ta Wuc̄zba, ſo jenyc̄y Duchomni thmani
ſu, boje Woikasanje po wobymaj Schialtomaj
wujiwac̄, Ludu pak hižom Ćjelo ſame doſz
je;
 - 2) to k Šwiatym poſbjehnenje dobrých Ćlowekow;
 - 3) to Modlenje k Šwiatym;
 - 4) tu Wuc̄zbu, ſo Duchomni Móz maja, Ćlo-
wekam Rjechi wodawac̄ a jtm wſchelake Rjechi
ſpashejic̄, kajž tejj tu Wuc̄zbu mot Wotpusch-
cza;
 - 5) to Poſjenje;
 - 6) tu zylu božu Šeluſbu we ſac̄ionskej Ryc̄;
 - 7) tu Negezenosz Duchomnych;
 - 8) tu Wuc̄zbu, ſo Rjech je, dñj podjanski Šche-
ſzijan ſo ſevangeliskim do Mandjelſtwa poda.
 - 9) tu Wuc̄zbu; ſo móže Krystuſ na Šem ſches
Ćloweka (Bamža) ſastupenj byc̄.

Wjeknje, pjeſnje! Šchtuiž Pscheſwiedhenje
dobyl je, dyrbi tejj, kajž ſo Muzej vſhikluscha,
ſwoje Pscheſwiedhenje ſjawnje psched Šwjetom
wuſnac̄.

Wiesje je tamne Wjerywuſnac̄je ſjawnie
Wopokaſanje, ſo ſo do Prjedka ſtupa, hac̄ runje
ſo wot wjefteho Loka wſchitka Próza naloža,
te doprjedkſtupaze Ludy podjerzowac̄.

Wſchelkisny. Ebjerki.

Rajkhamiſchi Prjedniſt. Jedyn Woſnik
doſjeze na ſjawniej, krajnej Drózny ſwojeho Ru-
necja a prascheshe ſo jeho ſchtoha ty na twojim
Woſu wesesch? „Ja mam Rum a Valenč“ bje
to Woimolwenje. Nó, da jeno pschezv iſej, ſa-

wola tamny, fewschjem Prawom sy ty mój naj-
khumanischí Przednik, pschetoż ja wesu rowowe
Kamenje.

Franzoske Horbo. Na Kráwnischju pola
Wagrama lejjesche franzossi Grenadier mrjeso a
bjesche wot wóšom Rulkow trecheny. „Bohw-
skorženo“ sawoła wón wóšom Rulow bjesche
potaskim treba, jenemu Franzoskemu Grenadierej
Živjenje wsacj.”

Rosomne Ssudženje jeneho Bura.
Wonecžanski Knes bjesche jenemu Burej swojeje
Wsy porucík, pschichodnu Ssobotu jemu teho
wuwolaneho Rowlandskeho Wolijsa psche Košy
Rozzenje s Mjesta pschinesz a wukasa Burej tu
Hašu a Khlamy. Mój Bur tejj te Khlamy na-
maka a prascha so rosmyslenn a wobladlwy sa
tym khlamowiskim Knesom, so by njedje njekak
sjebaný nebyl. Tón Knes pschindze po Khwilt a
prascha so Bura, schto by jemu spodobne bylo.
Bur wobladuje jeho wot Nohow hacj do Verschka
Lowy samyslenn a džesche bórsy: hejso sze wó
wopravdzie khlamowski Knes, da ja na sawieste
prawych Khlamach nejsym — a džesche prejcžku.
Schlohdha chjesch mjecj? wckasche Khlamat sa nim.
„J, dokelj kupyč nebudu, da chzu mam pósnačj,
džesche Bur Duijach, ja dyrbu Wolijsa psche Košy
Rozzenje pschinesz. „O, mój Pschecželo, tón ja
mam, róczce so jeno.“ Bur pocža so pschecžle-
panym Woblecjo Sziahowanjom ſmečj a džesche:
Haha! ja tak ruczje do Paſlow nebežu, kajž
Mósch! Wy býschce byli, tajki Wolijs mjecj;
wy džen macje ſami nahu Lowu, kajž moje
Roleno! —

Pſchichod. Hejso na hjetuschim Sachsonskim
krajnym Dnju wucžinja a wobsanku, so na

pschichodne Skóržba a Ssud psched pschihahanymi
Ssudníkami ſjawnje, pschi wotanknených, woči-
nených Duijach a we rycžanym, niz pišanym
Słowi, kajž njetko, djeržany bycž dyrbí, da je
sachsonski Kraj wjesje wajne do Przedka Krocze-
nje ſčžinič. Kak wele Čaſa a Venes nebudže
psches to salutowanych a rucžischo jena Wjez
wuežinena a Prawdži budje wele ſterje popom-
hane. Skóržbnik a Wobskorženy budžetaj ſebi
napſchecžimo ſtejcz, ſwoju Wjez wupraviež a ny-
dom ſwoj Ssud pſlyschež. So tajka Sjawnosz
a Wucžinenje se Rtom tejj ſa Schulje wajne
Szjewski ſmjeje, budje kójjdy lóchko ſhudacj. —

Hudanje. L aby L, wulke Rosdžieleñje.

Pižasch to Szłowo we Welszti aby Mn-
hoszti ſL., da ſu to traſhne torhaze Swjetjata
cjoplych Krajow; pižasch pak je ſe L, da ſu to
naſhe ſnate ſedženiske Pschiprawy, ſwetscha pschi
Szjenbch wokolo ſtejo. —

Žitne a hutrowe Wifí.

Sandženu Ssobotu ſu Ŝita Budyschini
płaczile:

Rož . . .	2 tol.	20 nsl.	tej	2 tol.	15 nsl.
Pschenia . . .	4 -	5 -	-	3 -	23 -
Zecžmen . . .	2 -	7½ -	-	2 -	5 -
Worš . . .	1 -	15 -	-	1 -	10 -
Róž . . .	3 -	- -	-	2 -	25 -
Zahy . . .	8 -	25 -	-	8 -	20 -
Bjerny . . .	- -	25 -	- -	- -	20 -

Khana Butry 11 nsl. 3 now.

Endženſſa Mowina

a b y

ſerske Powesſje ſa hornych Lujiczanow.

6. Číſlo.

8. Džen małeho Róžka.

1845.

Sawjeruje, ja praju wam ic.

Matth. 25, 45.

(Ladaj priene Číſlo 1845. Wobſanenje.)

Wichitke Mólciske Mana ſwobſtujuja:

„Manko! kajki je to luby Wui?“

Macjeri ſo Myſlje pſchelibuja:

„Wulko! Knesa? — Voźme jeho pſchinuſuji!“

Swony ſaſy ſwonja Nedžlu rano

Abožem' Domu ſaſo wſchizh du,

Powuczenja neſcheklyſcha janoh;

Man ſaſ ſoychne: Jesu dženſ pſchindj ſ Luboſzju!

Dyž ſo witaja ſaſ ſbožoh Gſlowa,

Bórsy ſteji Macz pſchi Wóhniſcęju,

Dobrej Iedzie bórsy na hotowa,

Wido kryje, wſcho ſo blycheji ſ Čiſtoſzju.

A dyž dwanacze nietk wotije biſe

Myſli ſej: dže tejj ton Knes ſhejen je?

Mólciske ſ Woknom načahuja Schije

Praja: ſkor Zenu a ſhejen neſchindje!

Zenu dyri! Hischeje ničtu neńdże.

Macjeri ſo ſtyslacz ſapocžne.

„Schtu wje, dže twój Hóſz ſo dženſha ſeńdże, —
My ſmý ſhudži, knam ſuadž tajki neſchindje!“ —

„Ierzie, ſhude nech, pak tola ſlódue

„Budzeja nam zylje wuſtudnyc̄.

„Džieciatka tu ſejdeja bohe lódne,

„Rek, ſchtu je tón Knes, nietk Inby Nano, ryęž.

Man pak ſiwnie: Moje lube Džieci,

Wjercze, bórsy b'dženj jeho mječi.

Jeho Gſlónzo na Wido nam ſwječzi.

Štykmý Ruzý, junu 'ho ſhejen pſcheproſyč.

Ert wón wotewri ſwóſ ſ Nuternoszju.

Woklakne ſo ſzichej Poniznoszju,

Praji: „Kneže Jesu, bydž naſch Hóſz,

Zohnuj wſcho nam, ſchtoſ ſy wobradžiſ.

Eslyſh! duž ſo wo Durje melcžo kapa,

Schjedziwz bohi proſy ſulenj:

— Wulka Gſylsa mu po Ligu kapa —

„Jesom Kryſta dla Rusſ Khljeba wudžieleſe.“

Nuejje Nan ho wosme, na Stol Radži:

„Witaj, Iubi Hošjo prošchenj!

„Nebjehmy ſej wſchizn Janej Radži.

„Witaj lubje, ničjo nej ſchčen ſkomadžene.“

„Maczie, lej, lej moje lube Djjeczi,

„Jefuha ſej k Hoſzei pſcheproſyč.

„Wſchak naſch Gbóžnik ſ Khudymi tejj ryeži —

„Duz ho ſhebi naproſyč doſz khróblv biech.

„Twerdzie wjerjach, ſchtujj ho ſhebi proſy,

„Temu nimo Khježje nepónđe.

„Wtutym bohim, kiž ho ljudom neſy

„Dženj naſch Hoſz Knes Gbóžnik Jefus Kryſtus je.

Mrowjan.

Loſt aby Powjetro a ſchtojj ſo we nim
podawa a nam poſkuje.

So naſch Loſt pſchezo jenajki newostane, možemy ſkoro kójždy Džení widjič a ſonč. Pſchetež pak wtutym Nebesja čiſje jaſne, jako módrý Welb, na kotrymž ſo Eſlónzo kraſnje klyčeži; pak ſu Nebesja pekne Króčzelow, ſo neje wot Eſlónza to naſmensche kwidženu, a husto doſz lije ſa ſtutych Króčzelow Deshež hac̄ wſcho ſchwórcži; pak pſchirkwa Rha Semju tak, ſo 100 Króčzelow predy ſo ničjo wjazy wldjič nemóžemy. Wjehiko to hiſhežen wele wjazy ſtane ſo we Loſczi a dokelž to a tamne tak husto widžimy, je nam njeſchto ſtare a neprashamn ſo dale, dže to ſhm pſhindže a tak naſtane. Ale ženje nedyrbijat Člowek tejj tutej Podawki widjič, ſo by ſo neprashat, ſežoho pſchindu a tak naſtanu a ſo by tejj móhl na to wotmolwic̄.

Deshež, Krupy a Ssnjeh.

Rajž hižom prajene bu, da je na naſtej Šemj wele Wody a ſtajnje a pſchezy cjehne ſtutejje Wody Dym aby Para do Loſta. Čim cjoſliſho wonkaſ je, čim wjazy taſkeje Para ſo we Loſczi ſromadži a čim ſymniſho pak hor-kaſi j, čim wjazy wuladamy wósche naſ Mró-čeloſ, kotrež potom pſches Wjetry do wſchit-kiſh Krajow roſſehnate budža. Talej Para ſtupi no poſledku do ſkr pſow romadu, a dyž teſkame tak ež-je ſu, ſo je Loſt wjazy neſz nemóže, da počneja na Šemju padac̄ a mamy tak pola naſ Deshežiſ. We Ljecžu dyž je pola naſ tak praje cjoſlo, we Wtócz-lach pak na jene Dobo Syma pſchindže, da ſmersnja te ſtepi a pſchindu knam jako Krupy delje. Kunje tak tejj Ssnjeh ničjo dale neje, hac̄ we Loſczi ſmersneny Deshež, kotrež pak tak na jene Dobo neſmersne Rajž Krupy.

Wſchelfisny. Šbjerki.

W r o t ſ l a w i 3. Džení Januara 1845. Rajž je powſchitkomne wjedomne, dha ſo we naſchim Kraju kóžde tſecje Ljeto Wobydlerjo licža a pſchi tym djiwa ſo tež ſtajnje na to, tak wele je bes nimi Šſerbow aby Njemzow. Hdnž pak jedyn we tutym Naſtupanju ſtarſhe licžiſte Ljeta pſchehladuje a bes ſobu pſchirunawa, dha namaka jedyn, ſo Šſerbo hac̄ do Ljeta 1840 bes Pſheſtac̄ja woteberachu, ale wot tuteho Čaſu je to binak. Pſchetož poſlene, Kónz Ljeta 1843 wobstarane, Licženje poſaje nam, ſo je we Hor-nych Lužizach 11,000 Šſerſiſh Duschow w jazv, dyžli jich w Ljecji 1840 bjeſbe. To je podživne, ale tež wjessje kraſne Šnamjo; dokelž

nom wopokaže, so ho nashi Šerbjo sažo jako taživ čuzk poczinaja. Psihetož to drje tola bycž nemóže, so je ho we 3 ljetach 11,000 Šerskich Djiečzi psches votalšchu Licžbu narodžilo, ale ta Wjez je ta, so njekontyžkuliz sažo Šerbowstwo wusnawa, kij bje ho hewak sa Njemza nadawat, býtrije by tež rodženy Šerb býl. — Teli so pak čžemj, so by Šerbowstwo dale kóle pschibe=ražo, dha wšak hewak níčjo treba neje, hacž so hebi tožame čežimy a so pódla teho tak sa ne staran, kaž ho Njemz sa swoje Njemowstwo stara. Psihetož tak dolho, hacž sami níčjo do Šerbowstwa nedjeržachmy, bu wene tež wot Njemzow zapitwane, njetko pak, hdžž sebi swoju Šersku Recž wužoko wažicj sapocžnemy, dha tež Njemz mjenja, so je tola njeschtio hódnja. Tak dadža Wojserezach 14 wožebne Šmésby swoje Djiečzi psches schulského Wucžerja Knes Kulmana Šersku Recž wuežicj, a schiož Budeschin nastupa, dha doftach s tuteho Mjesta wónzano wot lubeho Pschecjela List, we kotymž ieklej Šalowa steja: „Mi so sda, so Šerbowstwo sawjernje pschibýwa, pschetož ja nemóžu dosž Šerskich Lekzionow nadawacj, tak wele Djiečzi, Hólzy a Holzy, so sa tym torhaia, so byžu Šerski naukuñuli. Ja synm sebi teho dla ves nimi Hromadku wubral, kotrež swoju Prózu pschiwobrocžam.“ —

Kues J. Relfa je schulské Wucžerstwo w Kołmi Rotenborskeho Kraja dóstak. — SWojerowskeho Kraja pak pištu: „Nasch Knes Superintendenta Fürbinger pocžehne malym Kožku do Bolesławja (Bunzlau) sa seminariskeho Direktorja a my mamy ho po takim noveho Superintendentu nadjecj. Bóh luby Knes čzyk jenož dacj, so byžmy Muža dóstak, kij by ho sa Šerbowstwo runje tak kaž sa

Njemowstwo starak! — — — Daž to Bóh!! Japoščitolsko-katholske Rhschekšjanstwo, kij je we Pößkim Mjehi Biča (Njemski: Schnedemühl) psches Polaka J. Čeriskeho nastalo, móžnie pschibera; pschetož podjanski Duchomny Hubert w Raschkom a Duchomny Wodžinski nedalo ko tuteho Mjesta staj se swojimi Wožadnymi, kij su Polazy, k nemu pschistupiloj. — Njefti druhí podjansky Duchomni prošcha pak we Pruskich Nowinach sjanje wo to, so by ho jim tola skere hýpe s Biblike dopokasalo, so ma Čeriski neprawje. Nebudželi so pak to bórsy stacj, dha hebi hinač pomhacj neměja, hacž so tež strómsko-katholskeje de japoščitolsko-katholskeje Zyrkwe pschistupja. — Wrošlawju je tež hížom khjesta Wožada sažena a Barlini pocžinaja tež k jenej hromadu stupacj.

S m o l e ī II.

Jena franzoska Poweszniza sakasuje gýlnje, te Ijezje moricj, dokelž tuto Swjerjo sa Rólnistwo hacž najwúžtnische je. Wone mori a sežere wschitku schfódnú a sjedoſtu Swjerinu, jako Schlinki, Medwedki, Žabu, Krofawu, Móschje, haj tež Hady, Recjenzy a Smijzy. Pomnenja hódne je, so tež te najgýlnische Ijedy, kotrež druhe Swjerjata nydom morja, Ijezam na žane Waschnje schfódne nejsu.

Wschela koſz Wop iſtwa. Zako Noah winowy Venk plodžil bje, poweda jena židowska Powesz, duž pschistupi tež Satan, farjesa jenu Wozzu, jeneho Lawa, jenu Woptzu a jene Sswinjo, a wobla s Krwju tutych Swjerjatow tón winowy Venk. Lehodla je Čzlowek, džž sa pocžne picj, ejchi kajž Wozza, potom khróblj kajž Law, potom pschemjent ho jeho Khróblosz do wopiczeje Blasnoszie a napoſledk wala ho Blasj kajž Sswinjo.

Grudna Holiczka.

Schioda, moja Hank, tak frudzena khodzish,
Tak so ty we nicjo na Gswiecji nerodzish?
Ze da schtu snablasnej Rycju cze rebał
Aby Lubu cze slebał?

Ach! ja bjech tak weſela, ja bjech tak sunserna
Tako schzen pschimni hje Wutroba swjernia.
Moi Lubu, moi Lubu, ton dyrbesche ruczje
Hicj daloke Buczje.

A won mjejeische me tak lubo, so nicjo na Gswiecji
Maj nem'zesche džielicj, moi bjechmoj kajz Djeczi;
Duj satorze rosnj knes psches Gskoro króike
Naju Weſelje ſkóike.

Ta nimam njetk Bokoj, niz wodnjo, niz Rožy
Ta ſubju ſchu Strowosz, mi hinu ſchie Možy
Mi nežlodzi Dyz, mi tejj nežlodzi Biczie
Gjirej rohſy mi Gniczie.

Njetk neprajdej wjazj, ſchto khodzu tak frudna,
Schio ſtara me w Wutrobi, so þym kajz bludna. —
Pój Lubu, pój Lubu! ach woſchew me ſaſo
Ty mój weſely Čaſo!

p.

Na 20 ſpalt ſo we Boschizach pola Neſwa-
cjdlaſkolnia, a nimalej we tym ſamym času
tej ta pola Jaſenj lejzana Torſkolnia f30,000
Torſzyhelami.

Na 21. wujndje we Rachlowi rano 4 we
Handria Dejſez brózni wohen, kiž pak psches
pomož tych ſuſodow ſmolom ſaduſenj bu; wón
bje najſkere ſaloženj.

We Warnacjizy (Arnsdorf) je ſo na 31. Jan.
Marje Dreflerez khježa, ródz a kolnja wotpalila.
Kak je wohen wuſchoł, neje ſnajomne.

Na 30. Jan. bu Karl Friedr. Wutke ſHajſch-
kowa, Beutler a dželacjer pschi twari teje ſeleſnizy,
psches kruch twerdeje ſmertneneje ſemje, kiž na
neho dele pany, we tej ſchachczi pola Demiz
ſaraženj. Wón bjeſche 36 ljet ſtarý, a ſawoftajt
3 džeczi po ſebi. —

Žitne a butrowe Wifki.

Sandženu Gsobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Rož . . .	2 tol.	20 nsl.	tej	2 tol.	15 nsl.
Uſchenza . . .	4 -	5 -	- 3 -	23 -	
Decžmen . . .	2 -	7½ -	- 2 -	5 -	
Worfs . . .	1 -	15 -	- 1 -	10 -	
Róh . . .	3 -	- -	- 2 -	25 -	
Jahly . . .	8 -	25 -	- 8 -	20 -	
Bjerny . . .	- -	25 -	- -	20 -	
Hejdusikla .	3 -	25 -	- 3 -	20 -	

Khana Butry 11 nsl. 3 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Gjisfchane ſola G. G. Hieki.

Wudawane wot Wellerez Knihetuje Budyschini.

Symbiotika Nowina

a b y

Kerske Powesze sa hornych Lusicjanow.

7. Čísto.

15. Džen maleho Róžka.

1845.

Wotpošluchane Rosryešowanje.

Wónano džiechu tjo Mužojo s Külowskeho Hermanka, jedny bje se Sypschez, druhý s Wujesda a tsecjt se Slóčina a to Krawz. Tačo kej psched Mjestkom Trubki saž-hili bjechu pocja tón Sypschan:

Hale prajtoj mi jeno Mužaj, schto da poprawym taj dwaj Bodjanskej a tón mjeshežanski Rješnik džens pola Metynze romadžie mjesachu?

Wujesdjan. Hm! mori mjesachu Wuryczowanje mot nječakeho Rongi a potom mot nječakeje Sufnje Krystusoweje.

Sypschan. A ja mam sa to, potom tejj mot nječakeho Lista, kotrej tón Ronga pecja pisat je.

Krawz. Mojej Mužaj, ieli mamaj herak nječto na tym ležane je, to móžu mamaj prajec. Tón Ronga je podjanski Duchomny we Schlebynsej a je mot Raszawského Biskopstwa mot swojeho Duchomstva wotbadzeny, dokelj pschecjivo Pokasowanju teje neschiteje Sufnje Krystusoweje a pschecjivo jeje pschibojnemu

Cjekenuj me Mjesti Trier pisat je. Wón je syrkvineje Scromadžisny wusanknuen.

Wujesdjan. Jo! a kaha wó to wiesze?

Krawz. To ja symbiotickich Nowinow wjem, kotrej cítam abž kajž po němku prajim: lasuju.

Sypschan. Da maja jeho nječko dren berzo?

Krawz. Nie! kadič jeho nejsu smjeti, tu Móž Raszawské Biskopstwo tačkeje Wjezji dla nitma.

Wujesdjan. Da da tejj to Rongowe Pismo tola tak zylje schódne neje býc měhlo, herak bydu jeho tola wiesze pschimnyli a padzili.

Krawz. Kajž chceje! Reprawe zno bylo neje, ale schódne je tola bylo, menujšo sa Bodjanskich a mošebje sa Duchomstvo, to rjela tačke, kajž to Trierse.

Wujesdjan. Cjohodla da to?

Krawz. Dokelj je Ronga tym Bodjanskim we swojim Lístí, mošebje temu Triersemu Biskopstvu Arnaldi, Zebanstwu stej sa Krystusovu wudawanju Sufnju, tejj Pschibojstwo a swojeho

Wujtska Lakomnosz, a Edzerjenje teho Luba we
Budnoszt wometowak.

Syypschan. Ja bych ſebe myſlit, hejſo je
tón Ronga na tym khat aby ſo molit, da dyre-
belt jeho jenož psche pokafacj a potom jeho
hodnje wotcjaſz.

Krawz. Haj, to woni nočzedža, dokež ne-
mójeſa, runje kajz nebo Dr. Luthera ſvožeho Piž-
ma psche pokafacj nemóžachu.

Wujesđjan. Da pak tejj tola nedyrbeli iži
Podjanszny teho wjernoszniweho Rongu tak hanicj,
kajz tam tón mjeschcjanſsi Mjeſnik powe-
dashe.

Krawz. Mojej Mužaj, dvž jedyn ſwojemu
Vſchecžiwniskej Prawdu a Wjernosz napschečiwo
ſtaſtež nemóje, da ničjo druhe wósche newostane,
hacž Hanenje aby Puſti.

Wujesđjan. Potajkim je da to Rongove
Pižmo tym podjanskim Bifkopam bralich ſchfodne
bylo, ſchtojj tu Wjeru a Čeſzenje tych ſwiatych
Powofankow nastupa.

Krawz. Haj, to ſo wje. A taſkih ſwiatych
powoſtanych Wjezow wot Kryſtuſha, ſwiateſe
Marje, tych Zapoſchtoſow a druhich ſwiatych
maja Podjanszny na ſtaru Wjeru wele. We Trieri
maja tejj hſchcze te kſchizowe Hoſdsje, tu Lebiju,
ſkotressj je Kryſtuſh Nótý, we Romi tón blidowy
Rub Kryſtuſhowny, we Neapeli Krej ſwiateho
Januariuſha a ſchtu wje, dje ſchto wjazy. Tych
Suknjow Kryſtuſhowych tu a tam je na 18.,
kajz pižaja. Taſka Žebanka je ſtukomai nama-
hanju, a neje popratnym žancho Rongi treba;
ja tola wjem, ſchto a ſak doko moje žadyn
Šhat aby Suknja djerjecz.

Syypschan. Echtoha budže? to ſu late
Prudka, djeſi vyrbja ſo ſljeborne a ſlete Ptacžki
lowicž.

Wujesđjan. Ja to tejj zylje wjerju, ſiba ſo
je ſakasane, ſo czi Wobladwarjo a Čaharjo ſtaſ-
kim ſwiatym Powofankam ničjo dacj aby wo-
provacj neſmiedža. Tola dren njetſſich Ča-
hach Podjanszny tak kipi nebudža, ſo budja taſke
Čahanja a Rejzie ſa ſaſlužbne djerjecj a pschi-
pödla ſo dacj kluſacj.

Krawz. Mojej Mužaj, na Šwjeſci ničjo
tak wjetne neje, ſo by tola Wobſchirytowarjow
nenamaſalo a tehorunja tejj ničjo tak kipe neje,
ſo bychu jo njeſoſi newjerili.

Syypschan. Da ſhano potajkim Podjanszny
do tych ſwiatych Powofankow wjerja?

Krawz. Nò haj, czi Newucženi; czi Wu-
cženi pak naſſere niž, aby pak tola mało wot nich.

Wujesđjan. Echto da wot teje Trierſkeje
Suknje wjerja?

Krawz. Echto czi Čaharjo na Wotpuſt do
neje wjerili ſu aby wjericj nučeni byli ſu, to
ſjewi ſo ſteho, ſo ſu ſpiewali: ſwjata Suknja
proſč ſa naſ. Hewak tejj wjerja, ſo
ma Móz, khorych a bjeđnych Člowekow wu-
ſtrowicž.

Wujesđjan. A nò wſchak tola! Je da Kry-
ſuſ ſwojej Sukni taſku Móz wotkaſat? To
dren tam tola nichton Khorn ſchok aby jjeſt neje.
Suknja je Suknja a nemóje khorych wuſtro-
vicž; ſkerje móže njeſoho khoreho ſežinicj, jeli
predy njechtu we nej khodžiſ je, kif je njeſaſku
doſtaſazu aby naſymentaju Khoroſ ſjet.

Syypschan. Wjenicje wj? ale wona tola
žona Khoroſ ſteje Suknje wonjetacj nemóje
aby we nej tſjazy wotacj.

Wujesđjan. O, to neprajſe! ja bjeđ njeđu
mojemu Hulzej wot knežeho Wolazeho Suknju
kupil; won khodžeshe we nej kemiſhi a kryde
Drapu, ſo nidy newedžichmy, ſwotkal. Po doč-

him Češku sonichmy, so je tón Wolazn Drapu injet.

Krawz. Nejeli ta tak menovana Českna Krystusova wopravdje tu Móz mješka, Khorch wústrowicz a su so žani Khoti, kiz mješachu do stavaze aby nošymenjaze Khotossje, snej trjeli, da su sebi sferje Khotossje, hólvalt pola teje Českne.

Čespschan. Čsu da tam žani Khoti wústroweni byli, aby schto?

Krawz. Njekotsi praja, so su, ale na jara naturske nespodjivne Wašchnje; njekotsi praja, so nij, ale su wostali býdni, kajž su predy byli.

Wujesđan. Brajcze mi jeno, schto da ma tón Trieriski Biskop wot teho, so wón Lüd taklej klasni?

Krawz. Rajst Wujits? Rajz sujm cítať da je tam na Million, to je 10 Stow Lawson, tow Čłoweslow Trieri lonsche Ljeto pobylo a kójjdy, kiz tam pschindje, tón je tej Českni Wop por wotpoložil a tón je temu Biskepej.

Čespschan. Tajka Českna, dy by wona hewak ta wjerna a prawa Českna Krystusova býc̄ möhla, je wjeszjt praje j̄twe Dopomneczie na teho Sbóžnika, ale kajž sujm predy prajit wona je Prudko scžinena sa stote a plieborne Ptacžki.

(Pschichodnie vate.)

Tón lós Krystusowy: „pojče sa mnú”, sko-trymž wón njedy wucžomnikow sebi sromadži, je tak wažny, tak krasny a wopschimne tak wele we sebi, so möhlo so prajic̄, so wschitke pschisslusch-noszje teho Česchzjana a ta najlepša nebeska rada we wschyech naležnoszjach a podendženszach teho j̄t-wenja za Česchzjanow wuprajene su we tym napominanju; so Krystusom khodžiez a pytac̄ jemu

podomni býc̄. Na tute słowa složitaj so, taž foždemu wjedomine, tej krasnij khyrluscha: 246. „Mój Česki, sa mnú dji“, a t. d. a 571. „Boj sa mnú, tak čže Krystus wola“, a t. d.

Snadž pak neje foždemu načich Sserbow snajomne, so tešame słowa Krystusowe psched nimale 400 ljetami pobožnemu mužej, kiz sdaleny wot śwjetneho roportu tu blódkosz cílicheho wutrobnego towarzstwa s Bohom a s Krystusom woptak bjesche, składnosz daše su, knibi pišac̄: wot khodženja sa Krystusom. Wón rjekasche Tomas a Kempis. Tute jeho Knihy su dla swojeje snužkomneje kras-noszje do w schitkých Česchzjanskich ryczow pschelozene a su pola schitkých, kotsiz so snich natwarja-čhu, tajku lubosz a wožokowazjenje dostale, so je wožokowazjeny muž wot nich prajil: „Tute Knihy su te najkrasnische na świecži, kotrej dy s čłoweskich rukow pschischke su, pschetož to evangeliyon nespchindje s čłoweskich rukow.“ Snadž tež to foždemu snajomne neje, so je ton 503 khyrluscha: „Spomn-cje wschaf wj čłoweske džjecži“ a t. d. snich wsatý. Tež do serſkeje rycze su tešame Knihy wot podjanskego duchomneho tenje pschelozene; sda so pak, so je tuto pschelozjenje pola protestantiskich Sserbow mało pschelozene a lasowarjom namakalo, najskere tehodla, do-kež je we, kaj so prajit, podjanskej ryczi a po dru-him pišma waſchnju cílischciane, hac̄ mn wucženai sujm, tak so so nam cíeschzy lasuje. — Tola býchu te Knihy, sa protestantiskich Sserbow pschelozene, njekotremu, kiz thze so natwaric̄, witany dat a luby schaz býc̄ möhlo. Wschaf budža tute Knihy njemist e husto wot Sserbow kupowane. Tehodla bydž tudy prjeneho stawa pschelozjenje pschistajene a pschicho onje dalewiedzenje; dyrbjalo so to Sserbam spodobac̄ a sebi schtu žabac̄, hísc̄je wjazy do-stac̄, tón nich siewi swoje žadanje na njekajse waſchnje a składnosz we Wellerę, ſuhetni; po

zym dyrbja — to budje blubene — te fragne knihy
cyke pschelozere a Serbam podate byc.

Prjeni stav.

Rhodi sa Krystusom a saziji Knicjomnosz išvjeta.

1. Schtu sa mnu dje, tón nebudje khodžic; we
cijemností ale budje mječi ſmjetlosz teho živenja,
Jan. 8, 12. To ſu ſlowa Kryſtusowe, ſkotvniſ
nas napomina, ſa jeho živenjom a khodženjom
bljedžic, čzemylí prawje roſgvojeliſti a mot wsche-
ho ſahlepenja teje wutroby ſahojeni byc. Maſha
naſprjenscha naſejžnoſz tehodla bndž, to živenje
Jesom Kryſta psched wocjomaſ mječi.

2. Kryſtusowa wucjba pschetrechi wſchitke wucž-
by tych ſwiatych, a ſchitu by jenož Kryſtusowego
ducha mječ, namakał by won we nej votajny ne-
beiki kſeb; ale njekotiſi, ſak husto te; to evange-
lijon ſlyſha, tola mot neho nehnucjeni wostanu,
dokelž Kryſtusowego ducha nimaju.

Schluž pak dje Kryſtusowe ſlowa plódnje
ſroſemiez, dycbi ſo ſe wschej ſwjerinoſju prozo-
wacj, ſwoje zvte živenje Kryſtuszej rune ſe, inicj.

3. Schto cji pomka, mot ſwiateje trojizy wo-
ſožy myčecj, ieli ſo cji poniznosc poſrachne, bes-
ſotrejcz trojizy ſo ſpokobacj nemojesch? Sawjernje,
woſoke, wucjene ſlowa člomeka ani ſwiateho,
ani praweho nescjimja, ale ſcheljaniske živenje
nas Bohu ſpodobnych cinti.

Prozui ſo, ſo by tu poſutu teje wutroby wele
bole ſačku, hacj ſo by ju ſwucjenymi ſlowami
roſpoſedacj móhl.

By tež ſyli bibliju a wschitke wuprajenja tych
mudrych wedžit, ſchto by cji to pomhalo, byli
božeje lubosje a nadn nemjet?

O knicjomnosz knicjomnoszow — wschitko ſe

knicjomnosz; jenož niž Boha Lubowacj a jemu
ſamemu ſlužicj.

To je najwóſcha mudrosz: ſwjet ſazpicj ale
nebeske kraljeſtwo pytacj; knicjomnosz je, ſachodne
bohaſtwo pytacj a na njo ſwoju nadžiju ſajicj.
Knicjomnosz je, pocjegzenje žadacj a wóſche dru-
hich ſo powoſtkej. Knicjomnosz je, teho cjiela
žadosſjam ſo dodacj a ſa tajkim honicj czechodla
junu čeſchke poſkostanje cjerptc; dyrbimy.

Knicjomnosz je, dölhe živenje žadacj a ſo
neſtaracj wo pobožne živenje. Knicjomnosz je,
ſwoju zyli ſedžbliwoſz na njetſiſche živenje ſlo-
žicj, a hebi nemyſlicj na pychichodne.

Knicjomnosz je, to lubowacj, ſchto; tak ſhjetſje
ſajndje, a nehwatacj tam, djež wekelesz Janeho
fónza newoſme. Spomin wschak husto na tamne
mudre ſlowo: „Wolo ſo doſz nenaſada, a wucho
ſo doſz nenaſoſtucha.“ Prjed. I, 8.

Prozui ſo, ſo by ſwoju wutrobu mot lubosje
ſwidomnemu wottornu a ju poſbjenyl knewidom-
nemu, pychetož kotsig po žadosijeni teho cji-
la ſhodža, ſmasaja ſwoje ſwiedomnje a ſhubja bo-
žu nadu.

Zitne a butrowe Wifki.
Sandženu Sſobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Rož . . .	2 tol.	20 nsl.	tež	2 tol.	15 nsl.
Wicheria . .	4 -	5 -	-	3 -	23 -
Iecjmen . .	2 -	7½ -	-	2 -	5 -
Worob . .	1 -	15 -	-	1 -	10 -
Róž . . .	3 -	-	-	2 -	25 -

Rħauja Butry 11 nsl. 3 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawanje mot Wellerez Knihervje Budyschini.
Grafickane pola G. G. Hieki.

Endżenisska Nowina

a b y

śierskie Poweszeje sa hornych Łužiczanow.

S. Czislo.

22. Dzień maleho Różka.

1845.

Wotposluchane Rosrycżowanje Trieriskeje
św. Ssuknje dla.

(Wobšanknenje.)

Wujesdżan. Da je tón Bisłop psches tu
Ssuknu rjany Tolerk Benes' do Móschnje schrych-
nył a nejeli też ta Ssuknja tym bohim Łudżom,
da wschak je tola jemu pomhała.

Krawz. To ho wje. Schyrjo Duchomni
su pecža zyle 4 Nedželje te Benes' rachnowacj
mijeli. Alle tajke Zebanskiwo neje tón sprawny
Ronga psches Wutrobu pschenesz möhl a je to-
żame Trieriskemu Bisłopej Arnoldi we sianym
Pišmi lutnje*) porukował.

Ssyphschan. To je wón runjewon praje cžinik.
Tym bohim newjedomnym Łudżom taklej Beneski
s Móschnje żedzicj, to su cžiszje kajz njedy Jana
Lezelowe Rusy.

Wujesdżan. Kajz tón Rjesnik mjenesché, da
so pócžnu wele Podjanskich po tym Rongu ho-
rjebracj.

Krawz. Haf, to je wjerno; tola pak ma
tón Trieriski Bisłop też swojich Saſtupowarjow.
Razlawskie Bisłopstwo a hischeże drusy su jeho
jara pschecżelne a futnje saſtupowali, ale sym
tu Wjez nikaſ poljepschili nejšu.

Wujesdżan. Cžohodla niz?

Krawz. Dokelž su ho sažy nowi Pschecži-
niż pschecžiwo Razlawskemu Bisłopstwu posbieh-
nył a to woſebje jedyn jara cžeszeny a widżeny
Knes, Milda, a tež jedyn Razlawski Profesar
Regenbrecht, kij staj wobaj podjanskaj.

Wujesdżan. Da potajkim siej Wjezu a Cžin-
kami, kij wseszti podjanskij Duchomni tu a tam
cžierja, tak prawje twerdjie wjazy nestejt, dny
żamo bes Podjanskimi rošwucžent Łudżo psche-
ciwo tajkim Newaſchnjam so sbjehaja?

Krawz. Mjenitaj da wój, so wschizy podjan-
ski Pišma wucžent a bes nimi woſebje cži Bis-
łopojo tajkej Wjezki sa wjernie dzerża? Nje! nje!
mojej Muzej. Wele bes nimi byču dawnu cžistu
Wjernosz wycžili a poſnali, dy byču jeno ſmjeti,

*) Lutný, lutnje, niemski: ernstlich.

t. rječa, Wele býchu šo tejj, kajž my, jenož Bi-
blje džerjelt.

Syphchan. Schtu da jim to wobara?

Krawz. Bamž we Romi. Tón jim roška-
suje, schto wjeričž a wucžicž dyrbja a woni a
Lud dyrbja pödla böjskich tejj wele bamžiskich aby
zirkwiniskich Wucžbow a Raſnjow wucžicž a do-
pelnicž.

Syphchan. To žno níčjo hewak na tym
bylo neby, jenož so by wschiiko we Bjernosť
wobstało, sbožej Raſnju a sBibliju, se strowym
człowiskim Rosomom, skscheſſijanskim Powolanjom
a Dostojnosťju a Swobodnosťju psches jene
pschischlo.

Krawz. Kaf tón tak menowany ſwiaty
Wóž, tón Bamž, stej ſwojej podjanskej Zyrkuju
mjeni, to ja wopſchijecž nemóžu, jara neprawe
a džiwne šo mi ſda býcž, dyž wón 8my Džen
Meje 1844 we ſjawnjej Čromadjiſti ſwojich
zirkwinich Čjerschtow na wschiike bibliſke Towar-
ſtwa to Satamanje wuprajit je a wobſwiedſti,
so kóždy, kiz na njekajke Waschnje i Rospchjesze-
ranju teje Biblije pomha, šo cježžy pschecžiwo
Bohu a tej Zyrkwi pscherjeshi.

Wujesđan. Je to na čjo podomne! Ja
žylje wjerju, so je wón na to Seklowo boje ſa-
wišny, aby so wone jeho Wjezy a Wustajenjam
ſchfodne je a chze to Rſchetsjanſtwo móht rez
wobamžicž.

Syphchan. Wón dren ſej myſli, so cjt,
kiz Bibliju maja a laſuja, wot neho wotpanu,
aby mjeni, so ſmy my wschiizy male Džecžatka
a Biblija Britej, kotruž do Rukow dac̄ neſmije,
so by ho Schkoda neſtała.

Krawz. Nech to ſje, kajž chze; ale hižom
tehodla dyrbimy ſo Bohu wulžyschnje džakowacž,
ſo pod Bamžiskim Kneſtstrom neſtejmy, dokelj

wón Bibliju mječ ſatama a tajkelej Čeſzenje
ſwiatych Powoſtantow, kajž ta Trierska Šuſnja,
dowoli. To je pschibóžna Keklija!

Wujesđan. So hishcze jun na teho
Rongu pschindžemy: džeha da wón njetko pschea
býwa a wot cžebo ſo njetko žlvi, dyž je wot
ſwojego Duchomſtwa wotgadženy?

Krawz. Tak wele hacj ſNowinow wjem,
da je wón Razlawi pola dobreho Pschecžela ſBy-
dlenjom.

Syphchan. Potajkim jedyn widzi, ſo ma
Ronga wjernje dobrých Pschecželow. Pschi taj-
kich Wobſtejenjach hewak najbóle nichón wo-
jenym níčjo wedžicž necha.

Krawz. Ach, wón ma jich doſz. Daſ ſej
jeno powedžicž. Wón doſtawa nimale wschięd-
nie Lishy wot Podjanskich a Evangelſkich, kotriž
jeho proſcha, ſo dyrbi kajž njedy nebo Aues
Dr. Luther tu Prawdu ſutnje a krucze ſastupo-
wacž a nedyrbi wustacž.

Wujesđan. To je wscho derje; ale wot
cžebo dyrbi ſo tón dobry Ronga potom žiwigž,
jeliſ ſo jeho tón dobry Pschecžel Razlawi wjazy
pola ſebe mječ neſeſhe, wón dren je ſejeſka ſa-
možith?

Krawz. Samóžith wón pecža neje. Ale
Rongovi Pschecželjo, Podjanshy a Luthershy, ne-
dadja jemu Niſu cjerpicž. Woni ſzeleja jemu
hódne Dar.nja a Penesy ſbliska a ſdaloka. Sa
Rongu pschecž hischcze Penesy ſkladuja.

Syphchan. Tolesj je roſomnje; to tón
dobry Muž ſaſkuži a tejj ja, dy bých ſkladnoſ
mječ, bých jemu ſam njeſchtio poſtal.

Krawz. Takej ſebt wele tých ſjepſchich
Czlowekow myſli. Tola, mojaſ Mužaj, my dy-
rbimy ſo njetko dželicž. Džitaj wo bojim Meni
a pschindžtaſ ſtrowaj dom.

Wujesdżan. Tejj wę dżicje bożme a mjejcje rjany. Dżak so wasche Towarstwo a sa Powuczenie wot teho, schtojj szmy ſebi romadżje powedali.

Syphchan. Wujo, to je tola duschna Wjez, dyż je jedyn takiej roswuczeny, kajž tón Słocząnski Krawz; wón jedyn tola ſtere wot jeneje Wjezy Spoczątk a Koreń ſont.

Wujesdżan. Ty żno masch praże, Wujo. Krawzy pak kwschelakim Ludjom na Schicze pschindżja a maja ſtere Skladnosz, jenej Wjezy na Dno pschincz.

Syphchan. To je wjerno, ale schtojj namaj wot teho Rongi a tych druhich Kuſow powedasche, to tola wot Ludzi newedżisze, ale Nowinow.

Wujesdżan. Hoi, ſchuha moje Nowiny laſowacż? Ja ſo boju, ſo żno nebých nježo pschihotowat. Spjewarskich a Szenskich żno laſuju, to je mi tola wſcho trochu ſnate, ale tych Nowinach, tam je mi wſcho zuse a potom hſchcze njemſke.

Syphchan. To żno macze praże; ale duschna Wjez by tola była; wón by jedyn ſtere njeschto Rasomniſcheho naſonj, hacž ſo hewak baje. Tak je jedyn pscheyz kajž Twarožk Koſchu. — Starschi ſy a mene wjesch!

Wujesdżan. Je kajž je.

Syphchan. Wujo, predy hacž róſno dže, mój, chzu czi hſchcze praſicż: ja budu tu ſersku Nowinu, kotruž wasch Wujesdżanski Knes Schulmeiſtir laſuje, tejj ſobu djerzecż. Ja ſym nedawno pola neho był a mi ſo ta Wjez lubi. Wurycztujcze jemu wele Dobrego wotemne a mi budżemy njeſkoſti ktutemu Laſowanju romadżje ſtupicż, da nas Janeho tak wóſoko neſchindże a kojdy Tydżenj je tola njeschto Nowego wenej. Da džicje božme a praſicze Giecji wele Do-

breho a ſo tón ſejny Móik pola P...kez, kajž wi-
dju, schwarnje horjerosze a Kholowy rotha.

Ssm. I.

Rhjerluschnie Schtuczki fa ſerskich nóżnych Wajhtarjow.

(Ladaj do 50. Čiſla 1844.)

A. Pschi Trubenie na Djeſac.

(Łoß: Kak renje ſwjeſſi Gernicjka.)

To Ŝewjetlo je ſo minylo,
A djeſacž ſaſy wotbiło,
Ta cžiemne Nóz bu tudy;
Schtuiž Lóſchtach ſedži wTowarſtwi
Nech domoj dje a ſmjerom ſpi
Kajž Bohath, tak Khubh.
Wopomí, dopomí
Gso njetk kojdy, ſo Čjaſ wujndże teje Nabj,
Scjaſom Pokuſtu cžiń rady.

B. Pschi Trubenu na hibnacze.

(Łoß: Njetk wotpocjuje Hola.)

Njetk wotpocjuje Ludžo!
Schtuiž hſchcze khodži bludžo
A brodži po Lóſchtach,
Pak wobkranycz chze Ludži:
Ach, to Bóh widži ſudži
A budże ſunu koſtačž wſcho.

C. Pschi Trubenu na dwanacze.

(Łoß: Schtuiž Bohu werschnemu ſo poda.)

Tón Čjaſ je ſaſy do pól Nozj
Dženſ dójſchol, luby Gžlowecze,
Ty wotpocjuiesch božej Mozj,

Twój Wotpocjinkl Bóh żohnuje,
Go dýrbi mucžnym Stavam tycę,
A ty jem' dýrbisich dýakný býcę.

Wón lejgo k Bohu sdychuje:
Nech taifa Nóż wiaz nepschindę.

D. Pschi Trubenju na tonu.

(Łoß: To jaſne Gšlorenčko saſchlo je.
Caby: Stan Wutroba a ſpiwaj Djak.)
Ton Seget je njek jemu bił,
Ach wachui luby Božo,
Go by wſchak nichtón neſubik
To Gšwoje psches Neſbožo.
Haj, dýž ty wachujesch
A Ludži ſwarnujesch,
Da nichtón nem'že ſchłodžicž nam
Nam ſparuym, rjeſchuyym Čzlowekam.

G. Pschi Trubenju na schtyri.

(Łoß: Rak renje ſwjetiſi Gernicjka.)

Njetk ſchtyrjoch ſaſ bu na Čzaſu
A ransche Gera horje du
Nóż ſhwaje Kneſtvo ſubi;
Wý Lubžo ſaſh ſlawajcę,
Djak Bohu ſnowa pſchineſze,
Go wachowal je lubje.
Stawaj, dawaj
Bohu Čzesz, Djak, ſo cje wón tak ſwarnowasche,
Go ty w Noz̄y ſmijernje ſpasche.

Rachlowz.

E. Pschi Trubenju na dwie.

(Łoß: To Cijelo čzemy porebaci.)

Ton Seget hijom bił je Dwie,
Schtujž kranhł je, to Bóh wſcho wie,
Wón taſkich budže poſchwilacž,
Tich Kublo nebd'je żohnowacž.

F. Pschi Trubenju na tsi.

(Łoß: Schtuiſi Bohu werschnemu ſo poda.)

Ta Nóż je ſkoro wotbiežaka,
Ton Džen ſo bórsh pſchibliža,
Komuž nej Rhorosz wuſnycž dała,
Ton weſeli ſo bliſhoh' Dnia;

Žitne a butrowe Wifki.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini
placzile:

Rož . . .	2 tol.	20 nſl.	tež	2 tol.	15 nſl.
Pſchenza . . .	4 -	5 -	-	3 -	23 -
Secžmen . . .	2 -	7½ -	-	2 -	5 -
Worfs . . .	1 -	15 -	-	1 -	10 -
Róch . . .	3 -	-	-	2 -	25 -
Zahly . . .	8 =	25 -	-	8 -	20 -
Bjerny . . .	-	25 -	-	-	20 -
Hejduschka .	3 -	25 -	-	3 -	20 -

Rhana Butry 11 nſl. 3 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Czíſhczane poſla E. G. Hiedi.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

*

*

Zydrženſka Morina

a b y

ſerske Powesze ſa hornych Lujicjanow.

9. Číſlo.

1. Džen Maljetnika.

1845.

Se Šlowjanskich Narodow wukhadzaze a
po Šlowjanskich Semjach nastawaze
Cíſzenje khchessijanskeje Wjery.

(Wot Smolerja II.)

1.

Bólkarske Bohomilſto.

Do kajkeho Luda ſluscheja Sserbjo? — Do Šlowjanskeho Luda, kiž wſchon do Gromady
nimale 80 Milijonow Čłowekow wopſchimne.

To je pſhezo džiwnje dosz, ſo hac̄ do na-
schich Dnów wſchitke Redženje, Cíſzenje a Wob-
nowenje khchessijanskeje Wjery ſwoj Sapocžajk
mjeſeſche pak we Šlowjanskich Narodach,
pak we Krajach, kiž bjechu njeby Šlowjanske.

Ze pak Šlowjanski Narod, tón rjeka
Bólkarski (Bulgarski) a bydlí ſwetscha po
Krajach, kotrež ſu njeſko Turkam podcziſnene.
We džewjatym Etotetu po Chrystuſkowym Naro-
dzenju, to je 7 Stow Ljet predn, ſac̄ Luther
Rjemsku Bibliju wuda, dōſtachu Bólkarjo ſwiate

Pižmo do ſwojeje Reczie ipſcheložene. Biblija
da nam pak kóždy Čjaſ ſpóſnač, hac̄ je naſche
Khchessijanstwo tajke, kajkež je nam Khryſtus a
jeho Wuc̄zomuſy ſamostajichu, aby hac̄ je ſzno-
tam a ſem njeſhio do naſchego Khchessijanstwa
pſchijſhlo, ſhiož po prawym do neho neſluſha.
Wſchelake Neſluſchnosje namakachu ſo pak hižom
pſched Ljetom 1000 we Khchessijanstwu. To
poſna wele Bólkarjow, jako ſwoju Bibliju čí-
tachu, a pod Navedowanjom wjesteſho Basyla
nasta Ejenocženſto, kotrehož Starý ſo Boho-
mili menowachu. Tich Bohomilſto wobſtasche
pak woſebje we tym, ſo božu Mſchu a Mnichom-
ſto ſac̄iſhnuču, ſo bójkę Cíſzenje Šwecžatkov
a ſwiateje Marje ſa neſchitojne džeržachu, ſo
ſebi Bibliju wužoko wažichu a pſci božeſ
Šaluzbi zuſu Rec̄ naſožič nedachu: wſchitko
Wjery, wusche kórych ſebi pósogischi tak meno-
waní Reſormatorjo malo wjazy žadachu. Boho-
milstwo pſchindje ſ Bólkarskeje najpredn k Bóž-
njakam a Ilijskim Sserbam, potem k Dalmatiskim
Šlowjanam, wot tých do Wloſſeje, ſiuteho Kraja

do Franzovskeje a po krótkim Časzu tež do Jenídjelskeje. Dokelž pak Bólkář pola Ilirjow, tij s Włoskej Recžu mesuja, Bugač rjeka, dha menowasche ho tajki, tij Bohomilstwu pschimischa, po Włosku: Bugerone a po Franzowsku: Bougre, aby wón dosta po Dalmatiskim Mjeseti Katařo, hdjež jich wele pschebywasche, Meno: Katař, Njemski: Kežer. Kóžde tých lej Menow plací našim Časzu jako Budmo, taž džje Meno Khchessijan, predn hacz Khchessijska Wjera k Mozy pschijschla bje, tež jenož Budmo bjesche.

We Piemontskej, Savojskej a Franzowskej masch hischze djenšnišchi Djeni tajlich Bohomilch, woni rjekaja pak tam Waldenszny abn Pilardzny. We Jenídjelskej bu Bohomilstwo wot Polardskich a Wileſtſkich roſschierjane.

2.

Čjescke Huſy tſi w o.

Je pak Ššlowjanski Narod, ton rjeka Čjescki a bydlí noschim Šsužodstvi pod Rakuskim Knejstwom. Jeho najšlowotniſche Mjesto je Praha. Tam wustupi sa Čjaſ Krala Wjazslawa Jan Huſ ſ Huſynza (rodženy 1373), wjerny Ššlowjan a najhwalobniſchi Čech, a pocža ho wo Čjelzenje Khchessijskstwa naſpredn psches to staracj, so Wileſtſke Knihi roſjewesche. Čjeschi mjejachu pak hižom predn swoj Čwjast ſ Waldenskimi a Pilardskimi, kotrejch bje wele do Čech wucjeklo a hevak bje juž psched Wileſtſkom Kunderat Scjekna pscheziwo Rómskemu Waschnju předowal, Jan Milicž ſvjate Pismo po Čjesciu wuložoval a ho vodžischo do Roma podal, so by tam prawu khchessijsku Wucžbu wucjil. Po nim žadasche Matej Janaw, spowedny Wotz Khjezora Kotje IV., so

by ho zyckwinſka Shromadžisna powołaka, kotaž by postajila, tak bychu ho tedomſche Neknicžomnoszie Khchessijskeje Zycwje wuredžicž móhle. To pak ho Bamžej nespodobasche a Janow bu ſ Kraja wuhnaty. —

Jan Huſ bje Profeshař na Pražskim Univerſiteci a Vrjedař jeneje Pražskeje Woſady. Wón wažesche ſebi ſwoju Čjesciu Recž teho dla jara wuſoko, dokelž bjesche ſpósnal, so móže Lud jenož psches to, hdnyž ho ſPomozu ſwojeje Recžje roſwucžuje, njekakši Wujitk ſ Roſwucžowanja bracj, a ſnapíſowa teho dla wſchelake Čjescke Knihi aby pschelozwasche je do ſwojeje Recžje Njemski wón tež ani Ššlowčka piſat neje. — Jan Huſ bje ſurowy pscheziwo ſebi ſamemu, dobrotzivý pscheziwo druhim a jara ſrycznivý. We Wileſtſkych Pismach bje wón jenož njeſotre hōdne Wjernoszie namakal. Zako Bamž Jan XXIII. Wotpuſk Hrjechow ſa Benesu pschedawacj dasche, předowasche Huſ pscheziwo tajkemu Nekasanstu a psches Mahtoſz ſwojeho Pschečjela, wucženeho Kycjerja Królmusa, ſta ſo, so Lud wot Bamža wupóſlany wotpuſtowny List ſpalí. Huſ wucžesche, so žaneho Bamža treba neje, dokelž je Khryſtus Hlowa Khchessijskstwa; so ma jedyn Duchomny tak wele Prawa, taž druhí; so ma ho bože Woſafanje niz pod jenym, ale pod wobojsim wužiwacj; ſo maja ho Woſady tež wo wjeste Wjezyn zyckwinſkeje Njadominoszie staracj; ſo je khloschterske Žiwenje cžiſzie wosche a ſo je neprawje, hdnyž ho ſwjetni Kneža psches Mjeru jara do duchomnſkich Maležnoszjiow mjeſcheja. Huſ bu teho dla do Roma powołany, neńdžesche pak tam, a tak jako Profeshař a Duchomny wotkađeny a do Klótby daty. Wón ſlubi njetko, ſo čje wſchje ſwoje Wucžby wróćicž, jeli ſo možaſo

jemu se svjateho Pisma jako wopac̄ne dopokaſc̄. Dokelž pak ſo to neſta a jeho Pschesiehanje tola pschezo pschiberaſche, dha powoła ſo wón na powſchitkomnu zyrkwiſku Shromadžiſnu a teje Wuſudjenje. Taſka Shromadžiſna aby Konzyl djeržeſche ſo tedy runje we Mjedzi Rónstanze.

Tako Jan Huš wuc̄teſ počja, bje ſa Čeſkeſti, Poſki a wſhón Mjemiſki Kraj jenož jen ički Uliverſitet a to Praſy. Komuž ſo tutym Mjedzi nespodobasche, ſa teho žana hinaſcha Rada nebjefche, hac̄ ſo by do Wloſkeje, Franzowskeje aby Žendželskeje ſchol a tam ſtudjeroval, pschetož Mjedzach k tomu žanu Skladnoſz nemjeſeſche. Praha je pak, kaž je wjedome, Čeſkele Mjesto. Ale Mjemiſy bjechu ſebi, kaž džje to radji wſchudžem činja, na Pružskom Uliverſiteci najwetsche Prawo ſčíniſi, a woni, kliž bjechu Zuſnizi, podklóčzowachu domjazych Čezechow dale bôle tak jara, ſo ſo tymblej tajfehlej Čakhadjenje napoſledku neſneſliwe ſdasche. Duž powſtanu Huš a počja napschec̄iwo Mjemiſkej Pschewaſy recjeſi a dovedje tu Wjez tak daloko, kaž ſo po prawym ſluſchesche, to rjeka: na jeho Hnuc̄jenje bu wuſtajene, ſo maja Čezechach woſebnje Čezechovo roſlaſowac̄. Kóždy roſomny Člowek dyrbiat ſebi myſlitz, ſo temu hinaſ byc̄ nemóže, ale tedomiſkim Mjedzam ſo to tak neſdaſche, pschetož woni wopuſhezihu, na Huš a psches Mjedu roſtobeni, Pražſki Uliverſitet a ſaložihu po wſhim Mjemiſkim Kraju pschečiwo Hušeji wulke Šwarenje a Hidjenje. To pak bje wusche Neſchec̄elſwa Rómiskeho Powowſta, kaž ſamt Mjemiſy *) Spisowarjo wobſwiedza, poſdžiſho najwoſebniſcha Wina Huſoweho Satamanja a newinowateje Šomerceje.

*) D. Karl Hase: Kirchengeschichte. 1837.
Strona: 388.

Dokelž bje ſo Huš na powſchitkomnu zyrkwiſku Shromadžiſnu powołaſ, dha dachu jeho do Rónstanza pschinc̄. Mjemiſki Khježor Sygmunt bjeſche jemu k tomu pschewodny List dał, to rjeka, wón bje jemu we jenym Wopismi ſe ſwojim khježorskim Šeklowom ſlubil, ſo če jeho cziweho a czerſtweho ſCzech do Rónstanza a ſRónstanza ſaſo do Čech doveſz dac̄. Huš wjeruſeſche tajfemu Šlubenju Mjemiſkeho Khježora, ale k ſwojemu Neſbožu; pschetož jako bjechu woſebje Rómſy Popojo a Mjemiſy Sapóſlani Huſa, kotremuž tola ničjo Wopac̄neho ſe ſvjateho Pisma dopokaſc̄ nemóžachu, k ſſmerciži wuſudžili, dha mjenesche tež Mjemiſki Khježor, ſo jeho Mjemiſke Šeklowo wjazy placic̄ netreba. Podarmo recjeſche Čeſke a Poſke Šemjanſtwo ſa Huſowem Wuſudjenje, ta Shromadžiſna wofia pschi ſwojim Wuſudjenju; podarmo wumetowachu Khježorej jeho Neſhwjernosz, wón ſo hanibnje ſacjerment a potom wotmelknu; — Huš pak bu na Šwec̄je powzu žaloznej ſſmerciži powdaty. Won bje pak ſvjerny hac̄ do Rónza a khwalesche Boha ſtrasknymi Šeklowami tak dolho, hac̄ jeho wóhnjowe Plomenja recjeſi dachu. Won wumre 1414 polny Nadžije, ſo budje ſo druhemu radjiſi, ſchtož jemu ludjaze Neſchec̄elſwo a khježorska Neſhwjernosz dokonec̄ nedasche.

(Pſchichodnje dale.)

Wſchelfiſny. Šbjerki.
Što masch cžinc̄, ſo neby Ranza Proſata ſejrala?

Tak borsy hac̄ Ranza Proſata ſkydne a masch ſo bojeſi, ſo je ta Stara ſejradž moňka, da daj jej Ruſ Poſča. Wona budje jón ſwulkej Žadofſzij ſejrac̄, te Proſata ſame pak budja tedomu pſched kóždym Nadpadom teje Staraje ſalhowane.

Seho masch cjinicj, so by bohate bjernowe Žnje dostak?

Swetscha Muš a Lutowanja dla wulkaduje wele ludzi rostresane Bjerny (Deplje), haj same jenož te pupki tychsamych a nespomnja pschi tym, so lóchko dosz hubene a sianadne Žnje smjeja, do kelj ton mlody Płod we Spoczątku swulkej Sschotu aby Mostotu ho bjudzicj ma. Wósche teho dostane ton mlody Penk swoju prijenju Živnosz steje stareje Bjerny aby Szymenzj. Cjim wetscha tehodla wona je, cjim sylnischti a móznischti narosze ton Penk, kij swoim Ćaszu bohate Žnje lubi. So by tehodla tejj sam dobre bjernowe Žnje dostak, da wostak ho teho nekhmaneho Lutowanja a sadzej sylnie, wulke a nerostresane Bjerny! —

Palenzowe Płody aby traschine Saſebu- czechnenja teho Wopistwa.

Wjestsy Posner, Ljekar w Kwartizach pola Glogawy poweda, so je se swojimaš Wocžomaj widził, tak satraschine Žadławoszje jedyn Wopilz w Altgabel sprotawstego Krajomiswa, wobeschhol bje. Tutón Podawik je Sjawnoczinena hódný, so by kój-
dziejki psched Žlokanjom ho ladał. Menujzy jedyn Wehnik stamneje Wky Altgabel s Menom Jung-
nikel, kóryž hizom dawno jako rospuszczenj Ćlow-
wek a Žukar snath pod polzaiske Nakidżbowanie
stajeny bje, bu na drugim Dnju Róžomnika kóno-
scheho Ljeta wot žłokarskeje Rómoszje nadpanenj. We tajkim Nadpadzi swojeje Rótnoszje narabny
wón Kamen, kij 2 blize 3 Puntam cježki a ra-
nity bje a bijesche snim swojej Hospoij tej Scheit-
belowej Wudowí njeckore Minuty pospóchi na

Kowu, tak so wona hacj do Ssmercje sromena bu. Po tym džiesche won dójstwy po Sekeru, cjerescze snej na Wolo a rubny snej temu Rhowarej Welzej, kij tam dži:kaſche, na Kowu, tak so tón 2 bliże 3 Zolam dołku, schjeročo rosdajemu a kóboku Ranu na prawej Stroni teho Ćzaka do-
sta a pohuscheny delje pany. We Rótnoszti bjes-
chesche ton Slóznič do bliſteho Ljeſza a ſurowesche
ho njetko pschezimo ſebi ſamemu. Menujzy won
wo trubny ſebi se Sekoru wobej Nosy na Szehni, tak so wonej, jako won bórzy po
tym namakany bu, jenož hisheje ſnjekotrymi spi-
natymi Źilami na Žiwoczi romadu wiſaschtej.
Na ljekarſku Poruczeńsz buschtej jemu nydom wo-
bej Nosy wottresanej. Pschi tym nedasche won
żane Žałoszenje ſlyſhacz. Potym jako won his-
cze njeckote Dny ſiwy bjesche a te Wobstejenja
ſwojich Žadławoszjow tamnemu Ljekarej Posnerej
a temu pscheptywarskemu Ssudniſej wupowedał
bje, cjinische napoſledk Ssmercž jeho žadławemu
a satraschinemu Žiwenju Kónz. Wobej wot ncho
czejko ſranenej Parſchoni ſtej, džakowano Beču!
ſaſky ſahojeniſ. — Tamny Slóznič bje predy ſa-
mżyty Kubler, ale ton Palenz, kóryž we Spo-
czałku jenož ſrjadnje, napoſledku pak pschezny ſwe-
tchej Wjelu ptjescze ſtoriž jeho do Rhudobu a
Hubenſwa, tak so won hacj na najniżt Scho-
dzenk ſkocžazeho Waschnja a Wuproſnenja czlo-
wiceje Dostojnoszje delje pany a tajki satraſčny
Kónz wſa.

Roz . . .	2 tol.	20 nſl.	tej	2 tol.	15 nſl.
Pschenza . . .	4 :	5 :	—	3 :	23 :
Zec̄jmen . . .	2 :	7½ :	—	2 :	5 :
Worž . . .	1 :	15 :	—	1 :	10 :
Rók . . .	3 :	—	—	2 :	25 :

Rhana Butry 11 nſl. 3 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Cjischeczne pola G. W. Hieki.

Wudowane wot Welleręz Knihencje Budysčini.

Eydżenška Nowina

a b y

Serske Powesze sa hornych Lujiczanow.

10. Číplo.

.8 Džen Maljetnika.

1845.

Se Słowjanskich Narodow wukhadzaze a
po Słowjanskich Semjach nastawaze
Cízenje khcheszijanskeje Wjery.

(Wot Smolerja II.)

(Dalewedjenje.)

rjekachu woni tež Podwobijszy a to teho dla,
dokelž bože Wotkanje pod wobojim wužiwacu.
Róuskokatholszy wužiwacu tedom, saž dženša,
bože Wotkanje pod jenym (aby saž so sa
staršku prajesche: pod janym) a rjekaja teho dla
Podjanszy. Hušytſki najwoſebniſki Wóſchi
(Wusch) bjesche Žižka (niz: Žiſka, kaž Njemzy
zylje wopacźne piſchu) a wodzesche Hušytow mot
Dobycja k Dobycju. Wschitke Njemſke Wóſſka
buchu ſbite. Po Žižkowej Esmercji bjeschtaj tai
dwaj Prokop a Hušytſkaj Wuschaj. Dokelž
pschecžwo Huštam nichton wobſtac nemóžesche,
dha jim Baselska zytkwinſka Shromadžisna
dowolt, ſo ſmiedža bože Wotkanje pod wobojim
wužiwacj, a t. d. Posdžiſcho pak, jako bje
Ferdynand II., Wucžomnik Jesuitow a Cíjesteje
Sswobody Repschezel, Cíjestu Krónu dostał,
pschindzechu Njemzy ſaſo k Mozy, a Jeſuitojo,
tucži Sahuberjo wsheje cjeſneje Narodnoſſie, sah-
nachu niz jenož po Čaſku Huſytow ſCzech a
potom tež ſPolskej, ale ſtaſyču tež wshe narod-

Jako bje ſo Poweſz we Huſowej newinowej Esmercji po Čechach roſneſla, ſaja wetschu
Dželbu Cíjesteſko Luda ſapaty Hnjew pschecžwo
tym, koſiž bjechu Huſa ſamatali, a pschecžwo
Khježorej Sygmuntej, kiž bje ſwoje khježorske
Słowo ſanicžik a Huſowu Esmercž pschiwdal.
Cíjekti Kral W j a z ſ i a w wumre 1419, jeho
Bratr pak bje Khježor Sygmunt a tón chyſche
teho dla Cíjekti Kraj pod ſwoje knejſtwo wſacj.
Ale Čechojo nočzychu taſkeho ſa Krala, kiž
ſwoje Słowo nedzerži a Huſytſku Wucžbu hani,
— a duž ſapocža ſo Wójna. Lubowarjo Huſo-
weje Wucžby buchu pak Huſytoſo menowani
a džielachu ſo do dweju woſebneju Dželbow:
do Kalifſtynskich a do Taboritow. Hewak

ne Živjenje Čjeskeho a Pólskeho Luda iſt jara, so Čjeſti a woſetnie Polazy hličze ržišniſti Čjen Nanow dla žaloszja a cjerpja; kotrež ſu jím Jesuitojo nabili. Schlož teho dla Jesuitow lubuje, žadyn wjerny Slovjan bycž nemôže. — Wele Huſvitor je do Čhleſnſkeje wucjeklo a woni ſu, hacž runje pak fredž Niemzow, pak bes Polakami s Vndlom, iola hishcje Čechojo moſtali, recža jenož Čjeſti, maja ſwoju božu Seluzbu we Čjeſkej Recži; a t. d. Najpoſledni Huſvitojo pschindjechu pod Menom: Morawſzy Bratsja (Mährische Brüder) do Lužic a ſaložichu iudy ſgrabju Žinzen dorſom na bōžniſke Čjenocjenſtwo, kotrehož najwoſebniſche Ssydlo je Herrnhut (Čjeſti: Ochrana). Wellow a Niſka tež knemu kluchatej, kaž džje je to kóždemu derje ſnate. To pak leždemu wjedome neje, ſo ſu Herrnhutarjo najpredn Mifionajoro do pohanskich Krajow ſlali. Slovenjo a Potomníž Slovjanowbjechu teho dla naſprjeñſchi, kij ſo wo to ſtarachu, ſo by ſo Bohanam psches Khrystuſowu Wucžbu Wucž ſbóžnoszi pokasowat.

3.

Sſerſke Čemje a Luther.

Je pak Slovjanſki Narod, ton rjeka Čſerſki a bydlí ſa naſch Čiaſ Hornich a Delních Lužicach, kaž tež njeſotrych Mifioniskich Woſhadach pod Saſkim a Pruſkym Kneſtwom. Wón bjeſche njehdv jara wulſi a Čſerſka Recž recjeſche ſo po wſchich Saſkých Krajach, po wulſej Dželbi Pruſkoho Kneſtwa, a t. d. Bóh ton Knes je dopuſtežil; ſo Čſerbio pod Ruku ſurovych zuſoſemſkich Knesow pschindjechu, kij ſich pak ſRecžom wutupjachu, pak na nekſchesijanske

Maſtrje píchenjemcžewachu, tak ſo bje njeſotrych Krajach leždemu Čemercž pschivovetjena, kij by ſjawnje Čſerſki recžil. Tuta Čeurowoſ ſpadnu drje poſdžiſho, ale Čſerb bu iola hishcje dolhi Čiaſ ſa Stepež mjetv, pschetož woni nedoſta nihdze mjeſhcjanſte Prawo a nehmjeſche žane krajne Dostojnſtwo ſaſtejecž. Čſerſke Čemjanſtwo wopuſhcji teho dla ſwoje Čſerbowſtwo, bohate Čſerſke Čwójby na wucžichu ſo zuſu Recž, a kohož bje Bóh ton Knes ſduchomnymi Darami wobbohacžil, ton wjessje ſwój Čſerſki Lud wopuſhcji a ſo ſ Niemzam pschivobrocži, ſo by ſe ſwejej po prawym Čſerſkej Rudroſzju a Nauedžitofzju Niemſke Meno a Niemſki Lud khwlobny cžintiž a (Bohu žel!) Čſerſki Narod podſložowacž a ſahańbecž pombat. Dolho, jara dolho a to njehdje 1000 Ljet bje ſo taklej pschecžimo Čſerbam ſahadžalo, a píchezo je ſo jich hishcje pjeſna, njeſko ſako pschiberaza, Črōbzicžka wukhowala, kotreymž je džie, ſelt ſo wſche Čnamenja nelža, Čjen rjaneje Pschichodnosije ſaſhwital. Pschetož newuživa tež hishcje Čſerſki Lud wſche Prawa, kotrež woni ma, dha je teho Wina, ſo je nesnaje; neplacži hishcje Čſerſka Recž tak wele, kaž by ſaſlužila, dha ſu jenož Čſerbio na ihm Wina, dokelž ſebi ju ſamt wuſkolo doſz newaža; ſu Čſerſke Schulje tam a ſem jenicžko Wucž ſnje Niemſkeje Recžje, ſchtó móže ſa to, hdnjž Čſerbio we ſwojej Kluposzi mjenja, ſo móže jedyn jenož psches Niemſku Recž ſbóžnosz dobycž; namakaja ſo hishcje tu a tam Čſerſke Schulje, hdjež Niemſki Wucžer Čſerſke Džiecži wſchitko ſ Pomožu Niemſkeje Recžje wucži, dha wſchak Čeibjo hnvdym wotwobrocžicž nemóža, ſo je jich duchomnyi Saſta-

rat stajkej Sslepoſiju bitv, so nemirži, ičto Ljep. ſchemu Lada wje. — Ale, ale, išto pišibe pak moje Per! Wſhak chyňchmy džie ſebi njeſto wo Lutheru powedacj.

My wjem, so wulka Mnohota (Anzahl) Njemſkih Studentow a Profeſarjow Pražanski Univerſitet wopuſči, jako bjechu tam na Huſowe Hnucjenje njeſtre Prawa ſhubili; my wjem pak tež, so naſich Kraſach hewak žadyn druh Univerſitet nebeſe. Dokelž pak tola kóždy do Wloſkeje aby Franzowſkeje hlcž nemóžesche aby nôdžnich, dha bu Skladnož data, so ſo na njeđuſhei Sſerſkej Šemi a to Lipſku, hdjež hiſhcje wokolo Ljeta 1400 Sſerſki recžachu, Univerſitet ſaloži. To ſta ſo 1409. Njemſky Stu- dentojo a Profeſarjo pichineſehu drje Hiđjenje Huſa i Čech ſobu, jeho hódne Wucžby a Myſlje bjechu pak tež ſobu wſali. Tute roſchwjerjaču ſo, cžim wjazo Univerſitetow ſo ſaložowaſche, vihezo dale bóle, a jako 1517 Luther Gjiženje khjheſijanskeje Wjery Wittemberku ſapocža, dha ſo jemu to radji, pichetož Huſyſtwo bje hižom po wſich Kraſach roſperschene a tak ſa Lutherowu Wucžwu Rola najſiće pichihetowanu. Wittemberk pak, kiž bjeſche 1502 Univerſitet dostał, leži tež we starej Sſerſkej Šemi a tedy bydlachu hiſhcje Sſerbjø nedaloſko tuteho Mjesta. Lutherowe wulžnichne a hacž dotal nepſchetrochene Gaſkužby wo Wobnowenje Khjheſijanstwa drje hakhej nikomu wuſkladowacj netrebam, ale to budze tola tež kóždy wuſnacj, kiž jeho Wucžby i Huſowym pſchiruna, so Huſowe a Lutherowe najwoſebniſche Myſlje pſches jene pſchindu. Teho dla dyrbeschke ſebi tež Luther lubicž dacj, so jemu Dr. Ec huſytſke Blud wumetowasche. (D. Haſe

Kirchengeschichte. 1837. Strona: 403). A Luther, hdnyž tež jako Njemz žadyn Pshecjal Sſerſkeho Mena nebi, pſchetož wón menuje Sſerbom naj- žadlawſhi Ljud na Sſerſceji, dha wſhak ſo wón tola wſchelakich Sſerſkich Woſebnitoffiom wobtueſ nemóžesche, dokelž bje we ni-hdawſhei Sſerſkej Šemi a na Mesach Sſerſkeje Necžje živu. Teho dla prajachu tež ſeho Schwajcarijn Rójenkojo, ſo derje Njemſki nemóže, a Draždjanſki wuſchi dwórfi Duchomny v. Amwon recži tež we ſwojich Knj. hach (die Fortbildung des Christenthums zur Weltreligion. 1838. III. Strona: 32) wo Lutherowych Sſerſkih Woſebnitoffjach (ſorbiſche Eigenthümlichkeiten). Hacž runje pak bjechu we Lutheru a jeho picharskej Recži njeſtrežkuliž Sſerſke Pschimjeschki, dha je ſo Njemzam tola Lutherowa Recž tak derje polubila, ſo hiſhcje dženſniſchi Djeni po jeho, ſe Sſerſkim Pschitawczkam pſchepleczenym, Waschnju viſhu a — tola Njemzhy wofstanu. Staneli ſo pak to pola Njemzow, pſche - cžo nemóhlo tež tak pola Sſerbom być? Wuhladamy teho dla Njemzach njeſhto Dobrheho, dha chzemž to bes Khiblana pſchijecž, ale — wofstanu pſchi tym ipſchego ſwjerini Sſerbjø!!

(Pſchichodnje dale.)

R o ſ a , M r ó s a M h a .

Roku móžemy pak Vecžor na wſchelakich Wjezach widjicj. — Hdnyž Gſlonzo wodnjo Šemju roſcjopliko je, dha newuſtudne taſama po Sakharjanju Gſlonza hnydom ſaſy a tehodla czechne ſneje a ſich wſchelakich Trawow, Gſlow a druhich Grossjenjow hiſhczen Dym (Para) horje; poſt pak

póczne symnišči bjež a nemôže jón wjazh horje wjacž, tehodla dyrbi won sažy na Semju, a spojscha so we malych Krepkach na wscheloke Wjez̄ a tak widžimy weczornu Košu. Nožy pak czechne weczorna Koša sažy do Lofta; byž pak njetko Słónjo skhadja a horni Loft naspredy rosczopli, da czechne tón spodnišči hóle do Wožołosje a tón wóshi Loft neje tak sylny, so by möhl tón Dym dljeho horkach skhowacj; tehodla dyrbi a póczne sažy delje čahnyč a napojscha so na Trawu a t. d. Te napojschane Krepki mnujemy ranschu Košu. Hdyž tutahlej smersne (schtojš so pak Ljeczi nestane) rjeka M rós. Pomedž tež dale nicžo neje, hacj Koša; wona ne pada s Nebes', kajž to nješči wserja, ale pschin-đe wot wschelakich malych Swjerjatkow, kiz tu hłódku Košu, kotraž snješotnych Schtomow pschin-đe, žeru a tež Ljizje ſobu ſkaža a ſezeru.

Mha (Kurjawa) nastane runje tak, kajž Koša, jenož so ho dljeho we Loftu pokasa a ſjara ma-lych a dróbnych Krepkow wobstejt. Husto dož ſbjeha so Mha a snele nastanu Mróčzelje. — Psjehi tym dyrbu hiſhejen nješčto spomnicž. Hlupi a pschiwerni Ludjo ſu druhdy powedali, so je Schwabel a Krej Deschcjom delje padalo, a so tajki Deschc na wulku Wójnu a Krejrošleczje połasjuje. Ale, schtojš woni ſa Schwabel djeržachu, biesche jeno žolik Broch ſkwiertkow aby schmierekowe Symjo, kotrež psches Wjetr do Lofta nežene bu. Te krawe Krepki pak ſLofta nepſhindu, ale ſu hžom predy Deichcja na Gemi a pschinidu wot Metelow aby druhich malych Swjerjatkow. Hlupy je tehodla tón, kotryž ſteho Wójnu wieschcicj chze.

Snajnowſcheho Čaſha.

Schönbürg - Waldenburgski Gjerschta je ſumu wot 60 Lawſeut Coleč ſpomoznemu Podeperanju ſa khudych evangeliſtich ſchulſtich Wucžerjow we Rheijorskej aby Amſtriskej wustajit. —

Wokolnoſſje Brahi we Čechach píſcheja, ſo tón ſkótny Mór tam traſchny je a tež ſamo wele Djiswiny, jaſo Gajazow, Gsornow a Zelenow, Lischkow a t. d. Ljehach pada. Tež wele perjoweho Skotu a Pžow a Kocžkow ſu na tutu Mrjetwu König wjake. —

We Bramborskej je psches kralowſku Wukasnju to Prawo starých we hornych Lujizach wobſadlaných Šenjanow horjeſbjehnene, ſo woni tym neſemjanskim Kupzam ſemjanskich Kublow do Kupje ſtupicj a to Kublo ſa tónſamym Venes doſtač moža. We Sachſonskej je to hžom psched 13 Ljetami horjeſbjehnene.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placžile:

Rož . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$ nsl.	tež	2 tol.	20 nsl.
Pschenza . . .	4	$2\frac{1}{2}$	-	3	20
Zecžmen . . .	2	10	-	2	5
Worž . . .	1	20	-	1	15
Róž . . .	3	-	-	2	$22\frac{1}{2}$
Zahly . . .	8	20	-	8	15
Bjerny . . .	-	25	-	-	20
Hejduschka . . .	3	20	-	3	15

Rhana Butry 12 nsl. 5 now.

Endżenffa Nowina

a b y

Šerske Powesze ja hornych Łužiczanow.

11. Ćijisko.

15. Dzień Małejnika.

1845.

Se Ššlowjanskich Narodow wukhadzaze a
po Ššlowjanskich Semjach nastawaze
Criszenje khschezijanskeje Wjery.

(Wot Ššmolerja II.)

(Dalew edženje.)

4.

Polska Schlesyńska a Nongowy List.

Je pak Ššlowjanski Narod, tón rjeka
Pólski. Won bydlit sa nach Gjas Pólskim Kra-
lestwot pod Russim, Halizkym Kralestwot pod Ra-
fuskim, Pomojskej, Prusach, Welwojewodstwi Pó-
snanikim a we Schlesynskiej pod Pruskim Knejst-
wom. Schlesyńska bjesche hewak číslje Pólska,
njeiko pak masch tam jenož nimale 700,000 Po-
lakow. Bes tuymti, njejde 15 Minutow wot
Ruskeje Měsi, dasche psched 6 Ljetam jedyn Semjan,
Hrabja Henkel Dönnersmarka, khjetro wulke Ha-
mory natwaricž, kotrež Njemiska Menom: „Laura-
hütte“ nareknu. Hamorinu fu tam wschitzu Po-
lazn, jenož njełoti Sastojniz recja Njemski. Wot
wychlej bu Rn Jan Róniga, kij bje swoju

Skužbu jako podjanski Duchomny, kaž to potom
mobischernisho rospomniny, wostajez dyrbjal, sa
Wuczerja wath, so by sich Djecjt wucžek. —
Sta fo pak, so Tjerski Biscup lont tak meno-
wanu Khrystusowu Ššuknu we ſenej Chrkt
wupojšnucž dasche, so by jej podjanski Luda Ćeſſ
wopokasacž a Venesh wopravacž móhl. Duž
ſebra fo Jan Róniga, rodjeni Schleynski Njemz
a wupojška je Fredž Pólskich Ššlowjanow do
Njemiskeho Luda List, we kotrymž pschedzivo Put-
niſtwwu kspóyunenej Ššukn̄ rjessa. Tuiónhlej List
je pak taſki.

Lawrina Hjeta, 1. Dzień Octobra. — Schtož
je Khwili kaž Bajla, kaž Bajniczka do nasheju
Wuschow synečko: so je Tjerski Biscup Arnoldt
Schat, kij fo Khrystusowa Ššuknia menuje,
kPočezjowanju a nabožniskemu Wobhlađowanju
wupojšnuk, to hijom slyschę, Njemshy Mužoje,
to wjeseče, Njemshy ludowi a nabožnizh Wuczerjo,
to neje Bajla ani Bajniczka, to je Prawda a
Wjernosz. Wschaf je hijom, po pošlenich Po-
wesjach, 500,000 Ćłowelow ſtutemu Powostan-

tej na Wotpuß dójscie, a wschodnje Lawsynty pschitaju, wożebnje, jako je spomneny Schat peczo Khorych wuhosik a Dźiwu cjinik. Tuteho Podesz rostroszuje ho po krajach wschodnich Narodow a Franzowsach Duchomni wobkuczachu; „so maja woni prawu Chrystusowu Ssuknu, so je Trjerska neprawa.” Sawieszje, tu dadja ho te Celowa naložic: „Schteż wjesnych Wjezow dla Rosom shubic̄, nemože, tón žadny shubic̄ nima.” Peč Ŝróć Sto Lawsynt Główesow, peč Ŝróć Sto Lawsynt rosomnych Niemzow su hžom k jenemu Schatej do Trjera dokhratali, so kymu jón poczeſili aby wobhladali! Naijnossy inklej Lawsyntow su snichich ludowych Rjadow, teſtob hižom shudzi, iločeni, newiedomni, tupi, pschinjerni a po Džielbi neschlačomi, a njeſko-hlej roſtaja ho woni swojego Ratařstwa a swojego Remehla, woſlaku ho mot Starania wo swoje Hospodařstwo, mot Wukhowanja swojich Čjecži, so býchu ho do Trjera puſcheſili Řeklijoſ dia, kotrež tam Romska Hjerarchija djeržec̄ da. Haj, to je pschibójska Swjatocžnosz, pschetoz wele Lawsyntow lóhkomjerjazeje Mnogoſt̄ dadja ho kiemu sawesz, so Sacžueža, so Žokornosz, liž kmy jenož Bohu winoježi, na Schat složa, na Wudžieli, mot čłoweskich Rukow wudjelany. A kajſu Schkolu nenacžint tajke Putnistro? Lawsenij Putnikow wottradaſa ſebi te Penesh na Puc̄ a ſa Wopor, kotrež tej poſwiatnej Ssukni, to je Wopostwu dawaja, nahromadza ſebi je ſe Schkodewanjom aby psches Broſherſtvo, so býchu po Domwročzenju Hlób czerpili, tradali aby mot Wodeježnoszje Bucža ſhorili. Je taklej ſwonkom na Schkoda hižom wulka, jara wulka; Schkoda na Duschi je hiſhežje wele wetscha. Nebudja ſebi Mnosy, liž dla Potrebnoſtjow ſa Puc̄ do Rusy pschinidzechu, swoju Schkolu na neprawe Waschy-

nje ſarunac̄ phtac̄? Wele Žonow a Holzow ſhubja Čjistosz Wutroby, Potzivosz, dobre Meno, ſhubja tak Žoſoj, Šbožje, Derjebycžje ſwojich Šwójbow.

(Pſchichodnje dale.)

S Lipska. Po Čjazach cžmoweje Pschitwierz a nespokojoważeje Newjery ſo Ludžo ſaſh̄ pocžinawaju wo Wjeru starac̄ a prashec̄, ſchto abo fakt ma ho wjeric̄: pschetoz njeſotki bywaju we kóždym Čjaſu, kiz poſnamawaſa, ſo Pschitwiera a Newjera nemožetej wobſtač̄. Steho ſu wschelake Wjeruwucžiſzowanja abo Reformazyje wukhadžale, kaž Lutherowa we ſchjeſnatym Stotetku (abo Welu). Psched nim pak hižom Jan Huf, naſch ſlowjanski Bratr, rodženy Čzech, naſtupi, ſotryž pak bu mot Tedomniſtich ſa Sawednika ſpoſnaty a we Kóſtinzy ſpaleny (Ljecži ſchyrnaczeſtow a pjanacie): — kaž tež je ho predy wele druhim Mužam ſejſhlu, kothiž bjechu ſwulkeho Džela ſlowjenjo a swoje Hložy ſe ſlowianskich Krajow ſlvshecz̄ dawachu. — Naſch hnjeđiſti čiaſ je ſaſh̄ taſki, hdjež ho Wschitko hiba a wſchuhdež ſyba a pschepytuje, ſchto by prawe bylo, ſchto móhlo wobſtač̄, abo ſchto je ho ſestartilo a je woſčiſnijomne, we Wjetowniſtwi (Staatswesen) tak derje, kaž we Nabozini (abo Waschnju naſchije Wjeru a božje Šekužbu). Hnjeđko ſo bóle a bóle ſpoſnawa, ſo je cžjelneje a duchowneje ſewobodny treba, dyrbjali Ludžo i Dokonjanosz a Dospołnosz pſchinc̄, kotrejž Dózpicež a Doſahnienju maja Rosomnosz a wschelake Rmanoszje a Dary. Duch swoje cžiemniste Puta ſpushežuju wschilke Swjetowniſtčja pſcheljetnje a ſp. dale: a dale pſchedohrypa, ſo napinajo.

W Bußledzenju Potajstwów, a Hukoszji Pośnacj. A do czeho so najradšjo wróčja a schio je ſzijelne (theilweise) Sawjernoszenje jeho namyſlenych Wyſokoszji? Swobodne, newotroczkowne Ćjelo. — Derje nam so so to spósnawa, a so nasch Ćjaſ Ćloweka ſa Ćloweka džerži! — A Lipſt, hýdlo Wuczenoszje a Wedženſtva, neje poſleni we čaſhowych Hibanjach, Roſtrcžowaniach a Sawedanjach. Konſhu Čymu bje tu wulke Wojowanje wo treje Wjeruwusnacjie, kotre by prawe bylo, a nedawno bjesche dwoje we „Lipſchžanskej Dženzy” woſziszczone, a pschispomnene, so je tamne ſnate, kiž ſo ſwetschego treba a naſožuje. Zena Zyrkej ma prijene, druhā druhe a iſecža iſecže, tak ſo by ſo roſhukim (Lutherkim) ſpo- wednym Čjecžom Prawda dóstala a Róždy to wſal, k ſotremuž Čerjedomje wabi. — We Lipſtu je psches woſom ſłów Podjanskich, a woſolnych Woſadnych (hacj na pecj Mil daloko) dwanacze ſłów. Dokelž pak bje ſo jich zyrkej ſestarila, dha we nej wjazý božu Selužbu nedžerjowachu, a je potom druhā Rkježa na jejne Mjeflo naivarena byla. Božu Selužbu pak bes-tem we „Nowej Zyrki” injewachu, ſchtož bjechu Lutherſen dowolili. — Ale we ſandženym Čjecži Podjansky wobsanknychu, ſebý nowy boži Dom na-ivaricj. K temu ſo Penesý ſkladowachu woſ dobroczlých Ludži, a hniedko ſo twari a ſa 5 Čjet dyrbí ſo dokonecj. — Tola do teho ſaſo njeſhto Nowe pschindže. Raž na wele Mjeflach, tak ſo tež we Lipſkuludžo namakachu, kiž ſe ſwojej dotalniſhei podjanskej Wjeru ſpokojom nebjechu a Po- novenje žadachu, kaſkež druhdže maja, kaž we Wroclawie a t. d. — Tebo dla ſo džewjateho maleho Róžka z Dowolnoszju mjestowneje Powysch.

noſje we Kupzowniſchzu (Buchhändlerbörſe) ſen- dzechu, a wobsanknychu, ſo woſ romſkopobjanskie Žyrkoje a Bamža woſtez a nowopobjansku Woſadu ſaložicj, katraž ſo tež jaſoſtolſkopobjanska abo khſcheszijanskopobjanska a niemſkopobjanska abo ſhromadnohſcheszijanska menuje. Šlowowedžer bjeſche woſetie Robert Blum, ſekliſſt Pišar we Lipſtu. Jego tedomniſcha Recj je (pola Ph. Reclama) čiſhcžana, a romſle Pschitwjerſt a Neptawdoſje ſu tam kroblje woſchitrywane a ſurowje ſuđene. — Chromadžiſna neje čiſhje a zylje ſmjerom woſbježala, tak-ſo bje polizaſta Pomoz nuſna. — Druhi Ras 12. m. R., ſo we Nowakowym hoſinzu (na Hajnskej drožv) ſen- dzechu. Tudy ſo najbóle recžesche pschecjivo „Spo- wedži do Wucha” (wuchownej Čp.), dokelž ma Róždy Wježy, kotrež Popej ſpovedacj necha, a dokelž taſka poloječžna Epowęž potom žaneho Mjera nedawa. — Čjecža Čerjowa ſo ſta 23teho m. R. we Mjeflowniſchzu ſa Woſchitiprovenych” (Wo- geordneten Local), dopoſloňja džehacjich, a hacj do Schtworcžiny na dwanacze traſe. Na tři ſta ſta ſuđi (pjatnacze Žonskich) ſo ſhromadži. Raj- predv ſo Pschedſedžiczel we Wſchitlich Menti mjeſtownej Powyschnoszti podžakowa ſa Dowolenje- teho, ſo ſmježja wſchitke ſwoje pschichódne Štro- madžiſny na tatem Mjefzi džeržecj. Potom pak R. Blum, Recjer kaž pschedži, poſtaže a dobre Powesje dawasche ſDrežđan, ſWroclawia, Manna- bergen, dale ſandshuta we Elesyſkej a t. d., hdyž ſo Šsobuſtarov Nowopobjanswa woſchjednie pschi- ſporeja. Lipſtu je jich hižom psches Sto, ſpecja- ſchitrydſecži ſłów Toleranci Samoženja. (Sa jedu nepolny dženj ſu 17ſłów ſhromadžiſt; a jedu Mjefchžan je pecja na ſo wſal, pschichódneho

Popa tsi Ljeta ſam ſastarac.) — Nato bu prajene, ſo ſu ſo jich wuſwoleni Saſtojnizy wo Popa ſtarali a ſo je jim Ćjerſki *) a Ronga liſtowne teho a drugheho menował, ale ſo jađn ſa Lipſk prawje pschiſprawny neje, a ſo hniedko hiſcheze iých pomenicj nechadža, kotreymž ſu recželi. — Njechtó wuſtupi, kotremuž bje ſo Džecjo na-rođilo, a ſo praschesche, ſchtó dyrbí jo khſicj, do-velj hiſcheze Popa nimaju. Iemu bu radžene, jo we jenej nepodjanskej Zyrki wiwochſicj dacj, ſnowopodjanskimi Amórami. — Tudy tež bu Piſmo c̄itane (laſowane), we kotreymž krajnu Wyschnosz wo Dowolnosz ſa nowopodjansku Wo-ſadu proſchachu, a kotrež dyrbesche bycj potom wotdate. — Poſdiſcho Blum njeſchtio Liſtow po-kaſowaſche, kotrež bjechu Nowopodjanszny piſalt a ſkotrychj mjejesche ſdžjela ſwoje Poweſſie. — Nato ſo jažn htójſchtio nowych Stawow ſapiša. Hduž Blum kónčnu Recj džeržesche, hdjež wo-ſebje na to po kaſowaſche, ſo ſu hniedko hiſcheze bes božje Eſlužby, ale ſo je Ebožnik tehodla tež bes nimi, hdvž ſu we jeho Meni ſhromadžen. — A Pschedžedžiczel wopowe, ſo je ſa dženſa Konz, a ſa budže kóždu pschičódnu Nedžjelu tudy Wu-rađowanje, doniž hótowu woſadu neſmjejo.

Druheho Kalijetnika (abo Mjerza) bjeſche ſchwórtia Šhromadžisna (psches tsi Sta Ludi) Najpređu bu prajene, ſo je horkach ſpomnena. Khſcheńza hacj na Dalsche wotſtorcžena, dokelj je

*) Ćjerſki, rodženy Polak, je fydomi Saſkamentow hacj dotal woſtowal, dokelj ſo we jeho Woſadži wele nadobo woſpołožicj nehodži; dwaj pak jeno ſa bibliſkej a druge ſa dobre, wujitne a nabójne wuſnawa. Boju Mſchu wjacj Iac̄janszny nedžerži.

Džecjo ſtowe. — Nato ſo Poweſſie dawachu ſDrežđan, ſRamenizy (Kemnizy), ſOffenbacha, ſElberfelbu, ſWotriž (Ostriž); ſHamburga, ſKila, ſHalberstadt: hdjež Woſadu naſtaſaju abo ſo poweſchuja. Lipſku bje ſto-a-jen-a-fydomdžefat Stawow. — We Wrotſlawi ſu wobſankuły, nowu Woſadu ſhromadnoſhſeſzijanſku pomenowacj, dokelj je „njemſkopodjanska“ jaro wuſke, a dokelj dyrbí nowopodjanska wſhiſkim Ljudam pschiſprawena kucj. Lipſku hiſcheze Nicžo poſtaſene nebu. — Lipſku chcedža ſo Iutry ſeicj a te Molicjkosje ſpſejenocžicj, we kotreychž ta abo tamna Woſada mot drugich roſlhadža. — Dale bu ſa ſjawnu nedželsku Khſchenizu rycžane. — „Poſlene Wolijowanje“ ſedn ſa wobkhowa-jomne a po Žadanju naložnjomne džeržesche jaſo neschkódnij a ſnadž wujitny a nabójny Małož. Ale Šhromadnosz jo ſacjiskny. — Boža Mſcha ſmijeje woſtacj, jenož niz Iac̄jonszny. — Doniž dweju Popow nenamakaja abo ſožeržecj neſamóža, budžea ſebt po Rajdu wupomhomacj. —

(Wſchelake Knjžki wo tutnych Ćjaſohibanjach ſu ſo Lipſku a drugde c̄iſchcžale).

Pſch i w o l a n j e
na Khſchesijanow wſhiſkich Wjerow ſhromadženju jenej jenickiej, ſamolutszny ſbojnychčinjajez, khſcheſijskanej Zyrki. Pſcheloži a ſPrederecžu a Pſchistawkami woſnba, J. G. Deuka w Budynschini, a je ſa Grosch ſdostacju, we Wellerez Kniherni a pola Pſcheložera rybowej Haſy No. 500.

Salojenje herſkeho towarſtwa ſwecji ſo Hietba ſredu po Iutrah, t. j. 26. Kalijetu.

Zydzienſſa Rownia

a b y

ſerske Powiescie ſa hornych Lujiczanow.

12. Czislo.

22. Dzen Maljetnika.

1845.

Se Sſlowjanskich Narodow mukhadzaze a
po Sſlowjanskich Semjach nastawaze
Ciszenje khſcheszijanskeje Wjery.
(Wot Smolerja II.)

(Dalew edjenje.)

Napoſledku ſo psches tute zylje nekhſcheszijanske Reklile Pschliwjeri, Sſwiatosſi Skutkow, Ganatiſnej a ſchtož je ſtym ſcenocjene, wſchim Repocžinkam Wrota ſchjeroko wotewrja. To je Zohnowanje, kotrež Wupojsnenje poſwiatneje ſouknie dawa, pschi člmž wusche teho ſenak wele rłacji, hacž je prawa aby neprawa.

A tón Muž, kiž tutón Schat, Budjiek wot cſlowſtich Rukow wudželany, k'Pocžejowanju a Wobhadowanju ſjawnje wupojsny, kiž nabóžniſke Sacžueža lóhkonjerjazeje, newjedomneje aby bijedneje Mnogoſt do Bluda wodži, kiž psches to Pschliwjeru, Rekmanſtwo ſpomoža, kiž khudem u kłodžazemu Ludej Kublo a Benesh wuslukuje, kiž Niemſki Narod Semjehoj druhich Narodow pow-

dawa, a kiž Newedra, kotrež hžom hewak jara czežko a czmowje wusche naſchich Hlowow wiſaja, hiſhce ſruciſſho hromadu ſložuje, tón Muž je Biflup, Niemſki Biflup, won je Trjerski Biſlup Arnoldi.

Trjerski Biſlupo Arnoldi, ja wobroču ſo teho dla k'Wam a žadam wot Was po ſwojim Doſtojnſtwi a Powolanju jako Mjeſchnik, jako Wucjer Niemſkeho Luda, we Meni Niemſkeho Naroda, we Meni ludowych Wucjerjow, ſo byscje nekhſcheszijanskim Rekliljam Wupojsnenja poſwiatneje ſouknie Rónz ſcjnili, ſpómneny Schat ſjawnoszie wſali a Pohorſchenje hiſhce wusche necžnili, hacž hžom je! —

Pſchetož newjescze Wy, — a jako Biſlup dyrbicze to wedž-cz —, ſo Saložer khſcheszijanskego Nabóžniſtwa ſwojim Wucžomnikam a Raſidowarjam niž ſwoju ſoukniu, ale ſwojego Duha ſawoſtaj? Jego ſoukni, Trjerski Biſlupo Arnoldi: hluſcha jeho Ratam! Newjicze Wy, — a jako Biſlup dyrbicze to wedžecj, — ſo Khry-

stus wuczesche: „Bóh je Duch, a cji, kotsiż ho knemu modla, dyrbja we Duchu a we Prawdzi si knemu modlicj?” A wschodjom móže won ho czeszicj, niz njehdje jenož Jerusalemi we Temelu na Hori Garizim aby Trjeri pschi poświatnej Esulni. Newjecze Wy, — a jako Biskup dyrbicze to wedjeci, — so Evangelion Poczeszowanje kózdeho Snamenja, kózdeho Powostanka sjanowje lakaſuje? so Kscheszlenjo japoschtoſkeho Czasa ani žaneho Snamenja, ani Powostanka (a woni mózachu jich tola wele mjecj!) swojich Zyrkwiach necjerpjachu? so je Poczeszowanje Snamenjow a Powostankow njeschto Póhanske, a so Wózjojo prjentich tsióch Stotekow teho dla Póhanow wuſmiewachu? Tak rjeka, na Pschitkád, (div. mst. II. c.) Snamenja býchu tola skere, hdny býchu Žiwenje miele, Czloweskow czeszicj dyrbjale, wot kótrnhdz su wudzjelane, dyžli na wopak. (Nec intelligunt homines ineptissimi, quod si sentire simulacra et moveri possent, adoratura hominem fuissent a quo sunt expolita.)

Napoſledku, newjecze Wy, — jako Biskup dyrbicze tež to wedjeci, — so bo ſtrowy gýlny Duch Njemſkich Narodow hakhlej we 13. a 14. Stoteku psches kschijerske Wójny i Czeszenju Powostankow ponizicj dasche, jako bje bo jemu ta wuſoka Myſl, kotsiž Kscheszianſtwo wot Bohadawa, psches wschelake, ſrancskeho Kraja pschi-ueſene Baſniczki a podziwne Powiedanczka, facj-mila. Widzicje, Trjerski Biskupo Arnoldi, to wjedze Wy a lóhko doſz lſepe, hacj ja Wam prajicj možu, Wy snajecze tež te Płody, kotrež je pschibjſte Czeszenie Powostankow a Pschitwera woſebnje fa nas pschineſta, menujzy duchomne a ſwonkomne Wotročkowſtwo Njemzow, a tola

wupoſznycje Wy Wasch Powostank i ſjawnemu Peczeszowanju! Tola hdny byſhce ſzano to wschitko newedželi, hdny byſhce jenož Sbožje Kscheszijanska psches Wupoſzchenje Trjerskeho Powostanka pytali; dha ſze tola ſdwojakej Winu ſwoje Šwiedemnje ſaneschwarnili, kotsiž Wy ſe ſebe ſmyč nemóžecje. K jenemu ho Wam to wodacj neda, so ſze, hdny we tym ſpómennym Schacjt hojaza Móz tſt, bjednemu Czlowieſtwu tutu hacj do Ljeta 1844 wužiwacj nedalt. K druhemu ho to wodacj neda, so ſze jako Biskup woporske Penesh wot Stotawſyntow Putnikow brali. Aby je to k Wodacju, so Wy jako Biskup Penesh wot hlodjazeje Khudobý naſcheho Luda berecje? Woſebnje hdny ſze hakhlej psched njeſotymi Nedjelemi widzili, so je Rusia Stotnie Czlowiekow k Šbježkej a do ſatraskejneje Esmercje dóhnała. Nedajcje ho ſe wſchim ſſebacj psches Pschibjſk Stotawſyntow a wjercje mi, so su, bes tym hacj Stotawſynty Njemzow ſHorliwoſzju (?) do Trjera khwataja, Milijony kaž ja, ſhlobkim Žadlawenjow a ſjernym Hnjewom psheczimo Waschim Rekljam napelnene. Tutón Hnjew neje njehdje jenož we tym aby wonym Nedji, we tej aby wonej Djielbi; ale we wschitkich Rjach, haj we ſamym katholickim Mjeschniſtwi. Teho dla budje Was ſſud ruczischo dóſzjahnucj, hacj ſej Wy myſlicje.

Wy pał, moji Njemſzy Krajinzy, nech bliſko oby daloko Trjera bydlicje, nałożujcze wſchitko, so by ſo Njemſkemu Menu dljeho tajkahlej Haniba neſtawała. Wy macze wjesszanskich Saſtoñikow, weſnych Starſkich, krajskich a krajnych Stawow; derje! ſkutkujcze psches nich. Pytajcze kóždy po Možnoſti a wſchak junu jaknje tyran-

stej Mozy Rómskeje Hjerarchije napschecjtwo stu-
picz a ju sahacjicj. Pschetož niz jeno Trjeri su
wotpuskowne Wili Móda, Wy dje wjedze, k Ranju
a k Vecžoru, k Pólnozh a k Pólnju so róžerske,
mchaze, wotpuskowne, pohrebne Venesh a teho
runja hromadža a duchomna Noz dale bóle pschi-
bera. Skhadžujcje so wschitzh, hacj Katholisch
aby Protestantish, k Skutkowanju, wone placjti
naschu Češsz, naschu Swobodu, nasche Ebožje.
Nedawajcje Ducham swojich Wózow, kij Kapit-
tolium rošlamachu, psches to Pohorsch, so Jan-
dzelowu Twerdžisnu Njemzach cjerpicze. Nedajcje
lawrowe Wjenzy Huša, Huttenu, Luthera hanicž.
Eposchczcje swojim Myšlam Słowa a pschewo-
brocze ſwoju Wolu do Skutka.

Najpoſledn pak Wy, mojt Eſobudostojnizh,
kij Ljepsche swojich Woſadow, Čeſsz, Swobodu,
Ebožje swojego Njemiskeho Naroda chzecje a ph-
tacze, nemelčicje dljeh, pschetož Wy so psche-
hrjeshicje na Nabóžniſtwi; na móznym Kraju, na
ſwojim Powołaniu, hdvž dljeh melčicje a so
dljeh komidžicje, ſwoje ljeſpsche Pschehwiedzenje
psches Skutk wopokasacj. Hlžom hym ja druhe
Słowo fa Was napiſał, duž tón Krócz jenož
tute ſrotke Rynčki. Wopokajcje so jako prawi
Wucžomnizh teho, kij wschitko fa Prawdu, Swjetlo
a Swobodu woprowasche; počažcje, so je Wam
jeho Duch namrejš, niz pak jeho Ssuňja.

Podjanska Zyrkei porucža swojim Busna-
warjam Pocžessjowanje poſwiatnych Powoſtan-
cow, dokež mjeni, so móhł psches to niekotryſku-
liž k Pobójnosći wabeny a k dobrym Skutkam
hnuty byč. Tola neſmedža so žane Powoſtanci
k Pocžessjowanju wustajecž, jeli so jedyn wjessje

newje, so ſu wjerne a prawe. Schtož pak
Trjerſku poſwiatnu Ssuňju nastupa, dha
nichton dopokasacj nemóže, so je prawa, ale
wele wjazn móhł jedyn rez, so je neprawa. —
Drasjenje*), kotrež so Židja Chrystuſowym Čaſhu
woblekaču, wobſtejſe po prawym jenož ſdwie-
ju Schatow, ſjeneho spódneho, kij nimale tak
wonhlaſaſhe kaž Koschla Sſerſkih Žonskich, a
ſjeneho swerschnego, schtož kjeſehe wuſka ſchtyri-
róžkata Blachta, do kotrejež ſo ſamobalachu.

(Pſchichodnje dale.)

H u d a n c z k o.

Sjewicž chzu eji moju Lubku;
Chzeiſch ju poſnacj? dač jí Hubku?
Luboszje ic dostoyna!
Renje je eji wudžielana,
Renſcha nebie n'dje žana,
Psche wscho ležnu Koježku ma.

Dawno hym ju ſebi ſabak
Husto na uju khodžo hladak,
Dyž na Wokni ſtejſehe;
A hym husto pschi nej pobyl

*) Tam a ſem ſo Sſerbijsko wobſoržuja, ſo
druhdy Sſłowo we tyd. Nowini neroſemja. Ga-
to pak my Pišarjo nemóžemy, pschetož my ſtajnie
dobre Sſerſke Słowa naložujemy, ale na tym ſu
ſwetscha nasche Schulje Wina, dokež ſo we nich
tak mało ſ Womožu Sſerſkeje Riečje wucži. Hai
wone pschetworja (Bohu žel!) Sſerſkich Djieciži husto
do tajkich Poloježnakow, kotrež ani Sſerſki ani
Niemski nemóža, hdvž Schulu wopuschča. — Hdvž
budja ſo Sſerbijsko tajkeho Bankartſwa hanibowač
počecj!?

So bych wschak ju samne dobył,
Hacj ho radžilo mi je.

Mjeito wona pschezo skhowa
Moju Lubosz hacj do Rowa,
Wopuschezicj tu nemóju;
Komadžje nješt wobej naju
Widža Lubžio we tym Kraju
Khodžo kójjdyム Kucžiku.

Ta ju hižom rano jadam,
Stanschi ſkoža fa nej ladam,
Były Djeni ju nepuschezu;
Psihi nej neb'du wujebany,
Zadžn druh, nech je rjany,
Sawesz nemóje mi ju.

Tajka Gswjernosz połasana
Zeno psihi nej namakana
Dyrby Lubosz pschisporicj;
Lehodla ho mi tak lubi,
So ju džeržu pschezo hubi,
Nemóju ju wostajicj.

Tak mój husto lutkej hamoi
Gsedžimói, ho lubo mamói
A Čjaš sajndže weželscho;
Mam ju, spokojny ho hmjeju,
Gso na jeje Licžku srjeju,
Wopshimnu ju hwyernischo.

Wona stym, dyž ho tak hori,
Moje Sbožje stajnie spori
A me gylje pscherjeje.
Druheho b'du wscheho nabycj,
Ju pak necham predy sabycj,
Hacj ju Čjaš tejj nepóđre.

Wschelkisny. Objerki.

Kn. Rubiza, woscht Wojerjowski Duchowny,
je wot 18. Dnia Naljetnika sa Gaspowarja Su-
perintendentwa Wojerowskiego Kraja postajeny.

Kn. J. Jordan, dotalny Čjelnjanski Wucjer,
je psched nještrum Čjašom schulſke Wucjerſtwo
w Čjornym Khólmju nastupil.

Kn. Martscha bu nedawno wot kralow-
skiego Saskego Ministerstwa do Budeskich Rječni-
kow sapřhaný.

Prijent Djeni Naljetnika je ho Wjetnik we
Wulkej Rydej wotpalił.

Sčipška. Piata Shromadžisna Nowopod-
janow ho džewjateho Naljetnika džeržesche (Sad-
žewkow dla we Rupzowischju). Po nještrych
Poštrovenjach a Powežjach bu wopowedžene, so
fu Popa namakali, kotrehož pak hishcje menowacj
nechadža; a dale, so je Seidženje we Lipsku
hnjedko wjesje na Gutu postajene. — Shroma-
džisna bje krótka. — Na tym Dnu su we Bröt-
ſlawi priene shromadnohysčijanske Remſchenje
mjełt, a Konga je ho pecža hnhydym na Pucj
podat, swojich Ssobuwjernikow wopystacj.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu fu Žita Budyschini
placžile:

Roj . . .	2 tol.	22½ nsl.	tej	2 tol.	20 nsl.
Pschenza . . .	4 -	2½ -	-	3 -	20 -
Jecžmen . . .	2 -	10 -	-	2 -	5 -
Worž . . .	1 -	20 -	-	1 -	15 -

Khana Butry 12 nsl. 5 now.

*

*

Zydzienſſa Dzwina

a b y

ſerske Powieszje ſa hornych Lujiczanow.

13. Číſlo.

29. Džen Maljetnika.

1845.

Se Sſlowjanskich Narodow wukhadzaze a
po Sſlowjanskich Semjach nastawaze
Čiſzenje khſcheszijanskeje Wjery.

(Wot Smoleria II.)

(Dalewedjenje.)

Tou spödni Schat rjekasche Hebrewski: Kuttonet
a bjesche njeshto psches pöldra Lohcjt dohlt a
jenož tutón a tón Samobalenz bjt swetscha je-
nicja Draſta kózdeho žida. Tola woſebni
Wjeshniz, kaž tež bohacži aby pycharzyj idži
woblekachu ſo wusche Kuttoneta hſchcze jenu
Sſuknu, fotraž Meil rjekasche a runje tak wohn-
ladsche kaž Kuttonet, jenož ſo bje Lohcž dlejſcha.
Trjerska Sſukna je péklicja Lohcjt dohla a je
po taikim taikihlej Meil. Khryſtus pak wjessje
taikuhlej dohu Draſtu mjet neje, pschetož won
prati džje Mark. 12, 38 a Lut. 20, 46: „Ha-
dajcže ſo Piſma Wuc̄enych, fotriž
w druhich Draſtach thodža.“ A dalc móht
jedyn tež rez, ſo ſo Khryſtus taikuhlej druhu hornju

Sſuknu woblekał neje, pschetož Mark. 6, 8, 9
ſteja te Sſlowa: A Ieſus pschitasa jtm, ſo
bvhu ſo dwje Sſukni newoblekt.
Trjerska Sſukna psches zyle tkana neje, wo Khrys-
tusowej Sſukni pak je prajene Ss. Jana 19, 28:
„Ta Sſukna bje pak neschita, wot
Wercha tkana psches zylę. — Wusche
wscheho ſu tež nedawno knihi wuſchle, we ko-
trichž dwaj Professarij dopokafujetaj, ſo jedyn
hſchcze 20 taikich Sſuknjow we 20 druhich Wje-
stach namaka, fotrež ſo wſchitke ſa Khryſtusowe
wudawaja. Pschi tymi hſchcze ta neje, na ko-
truž Rn. Duchomny Winaricki w Čiſtich Rn-
hach, hdjež Žiwenje Bohuſlawa ſlobkowicž wo-
piſuje, p. 60 ſtutymi Sſlowami ſpomin: „We
Kavalni božeho Čjeka (w Brash) pokasowasche ſo
ſa Karlowe kneženje Hlebja, fotrež bje ſo Bók
nascheho Wumóžnika pschekol, ieho neschita
Sſukna a wele druhich taikihlej Wjezow, fo-
trež je potom we nepokojnych Čjaſach Khježor
Sygmunt do Norimberka dowesz dat.“ — Raj

szmy hizom prajst, dha porucza podjanska Zyrkej swoim Wusnawarjam Poczeszjowanje Powostan- sow, a duž so jim tuto po prawym jako njeichio Hrjeschne wumetowacj nešmije, ale woni so tež tajkeho Poczeszjowanja dla na Putniczstwo podacj nešmedža, jeli so to jich Duchomni sa dobre ne- sposnaia a krajowa Wuschnosz swoju Wolu stemu nedu. Bes Wopystarem Tierskeje Szuknje bje nimale Milijon Njemzow a pschi tym je so tež wopokasalo, so so Njemzy tež pichizo sa bôle ro- somnyh, wuczenyh a nawedzityh wudawaja, hacž wo Pravdži su. Pschetož wele Njemskich Putnikow so we wschej Pokornosz i Tierskej Szukni stym Szlowami modleshe: Prosch sa nas szwata Szuknia, prosch sa nas luba szwata Szuknia!! — My mamy bes swoimi katolickimi Sserbam i tež wjeszje wele sawjernje pobóžnych Ludzi, ale hdyn by schto prajicž chył: Prosch sa nas, szwata Szuknia! — sawjessje kóždy podjanski Sserb by reknul: Kubu Bratije, ty drje sy trochu kowrotny, so takhej bajesch.

Jan Róna, kiž swój głowotny List pschecji- wo Tierskemu Biskupej średźa bes Pólskim Szlo- wjanami napiszach a jón na starej Sserskiej Sem, to je, Draždjanach na Szwejko wuncz dashe, je so nedaloko Schlesynskiego Mjesta Niša (Njemski: Neiže) we njehoduchim Pólskim Kraju wot Njem- skich Starskich podjanskego Wusnacza 1813 na- rodził. Jego Nan bje Wobhodżer jeneje butskeje Živnosti. Na Napominanje Duchomnego, kiž bje pytnul, so ma Jan dobry Hlowu, dashe ho won na wusoku Schulu. Iako bje tam Jan Róna wsche, kaž so słuscha, natwuknul, poda so won na Wrótsławski Universitet, so by na po- djanske Duchomnistro studjerował. Po dokonjanym

Studjerowanju dosta won w Hrodowit (Njemski: Grottau) Dostojnistro jako Kaplan. Na Univer- sitectsi bje won i Sjenoczenstwu, kotrež so wot Njemzow: „Die deutsche Burschenschaft“ menuje, pschitupil. Tuteho Njemskiego Burschenschaftswa Motpohladanje je pak, so by so Ljepsche Njem- skiego Naroda na wsche mózne Waschnje pschi- sporjalo, wośebnje snutkomna Szwołodnosz, tuto najwośebnische Kublo kóždeho Luda. Teho dla saja Rónu wulki Hnjew, jako Bamž 1840 wu- swoleneho Wrótsławskiego Biskupa hnydom jako tajkeho wobtwerdžicž nehasche. Won dashe po tajkim Njemskich Rowinach jedyn Artykul wot- cijischczecž, we kotymž jara na to skorži, so ma Bamž jako Zusosemz a Wukrajinik Njemzach tak wele prajicž. Jego Artykul mjejesche tón Wódpis: Jedyn Schlesynski Kaplan. Do- kelž pak ma kóždy podjanski Duchomny wschim hamžiskim Wustawam we wschich Nastupanjach połuskachny bycž, dha Wrótsławskie wsche Du- chomnistro tajkeho speczineho Kaplana na Pokoj wostajicž nešmiesche, ale wobhoniowasche so hny- dom, kotry bes Schlesynskimi Kaplanami by taki Artykul snapiszacž móhl, a shoni napośledku, so je jón Róna napisat. Won bu teho dla wot swojego Kaplana wotkazheny a do Wró- ślawja skazany, so by so tam samolwili, a potom, jeli so to nesamoże, saſlužene Khostanje pscheczer- pił. Stym Khostanjom drje dale nicžo nebje, ale, dokelž so Róna sjanje wusnacj nóchzysche, so ma neprawje, dha janu duchomnu Szlužbu wjazy nedósta. Won pschija teho dla, so by so žiwit, Wucjetwo pola lawinohjesckich Gostojni- kow a wupózla tam 1. Dzień Oktobra 1844 swój List. Hdnyž my tutón f Redžbliwossiu čitamy, dha

nam Rónowe Njemske Burschenschaftwo skoro na kójdym Ryczku do Wocžow býje. Wón recžt jenož k Njemskim Mužam, k Njemskim Wucžerjam a Duchomnym; wón so na to hniewa, so je hižom 500,000 Njemzow do Trjera na Botpušk dójshlo; wón pschečjwo temu rjeska, so je jedyn Njemski Biskup pošwiatnu Esuknju wupojsnul; wón swari Trjerskeho Biskupa jako Njemski Wucžer a we Meni Njemskeho Luda; wón wobžaruje, so su Njemzny psches Pschiwjeru Schkodu wsali; wón praji, so su Missjony Njemzow s Hnjewom pschečjwo Trjerskemu Wonedženju napelnene; wón prošy swojich Njemskich Krajinikow, so bychu Njemskie Meno dljeho wusmieshečj nedali; wón wobrocž so najposledy k tym se swojich Esobudostojnikow, kij Ljeipsche Njemskeho Naroda pytaja; a jemu je tehodla jenož wo Ebože Njemskeho *) Rhscheszjansta, a möht rez, swetscha wo same Njemzowstwo cžinicj. Jego List spodobasche so hnydom wele Njemzam a nadžjelasche dosz Howka a Hubn Torhanja, ale pschi wsčim tym so sdasche, so Róna dale ntcžo snim nadobycz nebudze, dvžit swoju ſamſnu Schkodu; pschetož wón dyrbesche so swojeho Wucžersta wostajicj. Duž pokajasche Słowjan, Wrótslawski Referendar Stanek, Njemskemu Ludej, schto ma cžinicj, so by swoje Spodobanje na Rónowym Čínenju wopokasał.

*) Hdž Njemz bes Njemzami we Prózowanju ja Njemzowstwo hnadj njeſak na to ſapomni, so je Rhscheszjansta wusche Njemzowstwa, dha je to hižom neprawje; hdž vaf Sserb (njehdže Duchomny aby Wucžer) Njemzowstwo wusche Rhscheszjansta ſtasi a teho dla Sserbow we Zýrkwi a Schuli podlóčjuje, schtoha by taſki Čzlowek po prawym hónym býl, vijs luby Čzitarjo?!

Wón wułojsche we Wrótslawskich Nowinach, so dyrbia so sa Rónu, kij by hnadj hewak do naſhlubſcheho Hubenſta ſapanul, Benesy ſhromadžowacj a pschitpowedžt, so chze rady tajke dane Benesy k Róngej wobſtaracj, a t. d. Njetk hahlej pocja Rónowy List wetschu Wažnosz dobývacj, pschetož psches to, so Ratholsky sa Rónu Benesy ſhromadžowacj a iemu hewak tež poſhwalne Pišma ſlaž pocžinachu, dachu woni ſpoſnacj, so Róna ſam nesteji, ale so so tež wele druhim Podjanskim Rómiske Bamjistwo Njemzach nespoboba. Ale schto bychu dale cžinicj mijeli, to po Rhwilt ſaſo žadyn Njemz prawje newedžische. Duž dowedże Njemzow džiwnje dosz ſaſo Słowjan na Pucž, kij je jenicjko prawy, a tuton Słowjan je Polak Čzert, prijeni Duchomny iaposchtolſko-katholſkeje Zýrkwe.

(Pſchichodnje dale.)

Wſchelkisny. Sbierki.

Na poſleni Schlesynſki provinjalny ſcejm (Landtag) bjesche wot Miestow Wojerowskeho a Rotenbörſkeho Kraja Kn. Engau ſkulowa do Wrótslawja ſapóſlany.

Platowý Fabrikant a Pschekupz Thomaschka w Budyschin je wot Pruskeho Krala Kiad cžerweneho Worka *) dóstak.

Draždžanski podjanski dyrorskii Prjebar Knec J. Dittrich, po naschim Wedženju rođeny Njemz, je sa Budeskeho Dachanta wuswoleny a dōſtasche wot Saskeho Krala rycjerſki Rchij ſa zivile ſaſtužby.

*) Kiad, der Orden; Woſel, der Adler.

Wannaberku je zyla podjanska Woßada, s Wum-
jenenjom 4 Eswojbow, do katholiko - khischeszijan-
skeje Zyrkwe pschetsupila. — We Wiesbaden,
Hildeshejmi, Barlini, Kradowzu (Königsberg),
Marienborku, Dortmundji, Lipsku, Draždjanach,
Wrótsławju, Piki (Schnellemühl) a druhich Mje-
stach a Mještachach su njetk hžom katholiko-
khischeszijanske Woßady. Nutrownicžku Vopolnju
je so jich Konzyl aby zytkwinska Shromadžsna
Lipsku sapocžala.

Lómsku je so 28. Džení maleho Róžka Če-
řez Hródž wotpaliča a 10. Džení Maljetnika
buchu nedaloko Budyschina ležaze k o p o r o w e
Hamory po wetschej Džjelbi wot Wóhnja sa-
hubene.

Hana Hejduschowa Bukezach je teho dla,
so je dżeweczlietne Džiečzo Khiežtarja J. Kowarja
se smertneho Stracha wumóhla, wot Wuschnoszje
z Tolerje a sjanwu Khwalbu dóstaka.

Kn. Jan Schuster je sa Wucžerja do Kluk-
scha; Kn. Pjetyr Lischka sa Wucžerja do We-
leczina; Knos Jan Urban sa Wucžerja do
Hnaschez a Kn. Petawa lsa Wucžerja do
Psowow pschijschol.

Budeski Gymnasium su po naljetnim Brugo-
wanju 6 Schulerjo wopuschczili, so bychu so na
Universitet podali.

S Wrótsławja pischu nam, so mjejesche tam-
nicha katholiko - khischeszijanska Woßada Nedželu
Judika swoju prjenju božu Sslužbu we jenej
Zytkwi. S Piki bje tam Duchomny Čjerški,
kij je wožebje tón Rostok bes Podjanskimi salo-
žil, pschijschol, a hewak je jedyn Wrótsławski
podjanski Duchomny s Menom Eichhorn, a po-

tom tež jedyn podjanski Kapłan s Lindenowa ne-
daloko Munsterberka s Menom Kerbler kathol-
iko - khischeszijanskej Zyrkwi pschistupił. Bowonju
aby Nedželu Palmarum je Kerbler Wrótsławju
prjedowalał.

We Ramenje nedaloko Radworja pocža so
12. Džení wulkeho Róžka Rano tjjoch Wjeternik
palicj. Wón so zylý spali, kaž tež Dómiske a
Wumenek Pöllenká Miklawšcha Rencža a dale
hischje jene pödlanske Twarenje a tež Wumenek
Pöllenká Miklawšcha Sawera. Schtož we tych
Khježach bjesche, je so s wetscha wscho spaliko.
Tuto Nesbožje je sa Rencža a Sawera cžim cjež-
sche, dokelž bjechu so jimaž jeju druhe dómiske a
hospodarske Twarenja hžom S. Smaznička 1843
wotpaliča.

25teho Maljetnika Jan Róniga s Wecžora wo-
solo pecjich do Budyschina pschijedže, wot pös-
skeho Knesa a njekoho Druheho pschewodžowaný,
a pól Hodžiny so we „Winomej Ricži“ sadžer-
žawschi, so sažu na Pucj poda: hrjenjowulki,
cžornowłosaty Mužik, do Dreždjan a do Lipska
k Rostradžowanju Wucžbow. Njekotši jeho powi-
tachu, a husta Črōda so potom wokola neho a
jeho Wosa cžischižesche.

Zitne a butrowe Wisi.

Sandženu Szobotu su Žita Budyschini
placjile:

Róž . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nsl.	tež	2 tol.	20	nsl.
Pischenia . . .	4	$2\frac{1}{2}$	-	3	-	20	-
Zecžmen . . .	2	10	-	2	-	5	-
Wowš . . .	1	20	-	1	-	15	-

Khana Butry 12 nsl. 5 now.

*

*

Zydzienſſa Mowin a

ab y

ſerſte Powesſje ſa hornnych Lujicjanow.

14. Čijſlo.

5. Džen Tutromnika.

1845.

Wrótkawſka
katholſko-khchessijanska Woſada.
(Wot Smolerja II.)

Wrótkawju 17. Džen maleho Róžka 1845. Wciera Dopolnja jidnacich me Kn. Profeſar Regenbrecht do Shromadzisny tudomneje katholſko-khchessijanskeje Woſady ſobu woſny. Ta Shromadzisna djerzelche ſo we pruhuwačskim Salu Hilžbeſkeho Gymnafija. Iako mój do neho stu-pichmój, bjechu Staru tuteje noweje khchessijanskeje Zyrkwe hižom ſwetscha pschitomne a zylý Sal bjesche tak pschepelnem, ſo bydžich, wjedzie žaneho Mieſta nedójstač hdý bydžich ſ Kn. Regenbrechtem nepschijschol. Dokelž pak je Kn. Regenbrecht jedyn ſtych najwoſebniſich Wodjerjow Wrótkawſkeje katholſko-khchessijanskeje Woſadr, dha doveržechu naſu be-wſcheho Sadžewanja do Blíſkoſje Knesa Róngt. Tónhlej, Muž grjeneho, ſnabneho Gróſtu, ſtroweho Woblecža a cjerſtveho Bohlabanja, wuftupi bóſy po naſu

þchindzenju a recžesche po frótej Rodlitwi wo-ſebeje wo tym, ſo žadyn Khchessijan ſwo-je ho Blíſcheho Wjery dla pschessjehacj neſmje. Po ſkónczenej Recži praſeſche Kn. Rónga ſo chzedža w bližſich Dniſach Wufawki noweje Zyrkwe najwoſches krajowej Wufchnosji psche-póſlacz a dokelž može ſnadž njechtó ſ Woſady njechtio pschemjenicj obyczj, dha dze je won hſch-ſje jun ſiawnje pschecžlacz. To ſo tež ſta, ale nichó ničjo pschecžtwo nim nemjeſeſhe. Tute Wufawki maya ſo pak takhlej:

- 1., My ſo wotrekujemy wot Rómſkeho Biskupa a jeho bierarchiskeho Pschiwjeſchka.
- 2., My wobkucžimy doſpeku Šwobodu ſa ſwujedomje, hidžimy wſho Pschemozowanje we Wjeri, kaž tež Lžu a Ludaſtvo a nebudzymy hinač Wjerjazych ſtamacj.
3. Jánicžki Galož a Wopschijecjje khchessijanskeje Wjery je ſwiate Viſmo.
4. Šwobodne Pschewytowanje a Wukozowa-ſje neſmje žana ſwankoma Móz wobmiejewacj

5. Jako wołebne Wopśkięcje swojeje Wjery
kmy tóniejsi Symbol wustajili: Ja wjerju do
Boga, Wotka, kiž je psches swoje wscheinomózne
Sekewo Esmeret sworil a jen we Mudroszi,
Przedoszi a Luboszi modzi. Ja wjerju do Jesom
Khrysta, nascheho Ebóznika, kiž je nas psches
swoju Wuežbu, swoje jíwenje a swoju Esmercę
wot Wotročstwa Hrjecha rumóz. Ja wjerju
do Skutowanja swiateho Ducha na Cem. Ja
wjerju swiatu powschitkomu khchessijanskemu Zyx-
lej, Genoczenstwo Wjerjazych, Wodawanie Hrjechow
a wieczne Žiwenje Hamen.

6. My pośnawamy jenož dwaj wot Khrystuha
sawieszje wustajenaj Sakramentaj: Rsciejenizu a
boże Wołkanje.

7. My wobkhoram Rsciejenie Džecji, a tych,
kiž su we Wucžbi Wjery a Pocžinkow dosz ro-
polasani, beremy psches swjatočeze Požohnowanje
jako Samoskurowaze Stawy do Wošady.

8. Boże Wołkanje wužiwa so po Chrystu-
howym Wustajenju pod wobojim. Bone je
nam wujednańska Hoszina iDopomnenju na Czer-
penje a Esmercę nascheho Knesa Jesom Khrysta.
— Potajna Epowędż do Wucha je sacišnena.

9. Mandželstwo mamy sa jedyn wot Boha
iałożenj a teho dla sa Čłowekow swiaty Wu-
skar i wobkhoram jeho zytkwiske Požohnowa-
wanje. Schisj Wumjenenja a Eadžiewania Man-
dželstwa nastupa, dha płacja sa nas jenož krajowe
Kasnje.

10. My wjerimy a wufnawamy: so je Khry-
sus jenicki Ssiedni bes Bohom a Čłowekami.
My saciſtujemy teho dla Wołanje iSwjatym,
Pocžesjowanje Powostankow a Gnamenjom, Wot-
puski a Putnisku.

11. My wjerimy, so su tak menowane dobre
Skutki jenož schto hōdne, je-li o skhcessijanskoj
Smysleu ja wulhadžuju; my saciſtujemy teho dla
wsche požinske Pschikasje a teho runja.

12. My mamy sa najprjenshu khchessijanowu
Pschikuschnosz, Wjeru psches Skutki khchessijanskeje
Luboszje wopolasowacj.

(Pschichodnje dale.)

S a Ž o n y.

Lejna, necžin tajkilej Kur wójstwi, potrep,
predy hacj mečesch! — Taklej džesche Muž kswa-
jej Žoni. Ale, dolhe Kožy a krótki Rosom! wono
saúdze mało Dnjów, da wona pschezo saš me-
cijische, a tola nebje predy krepila. A jeje Muž
pschindje we tym nuz a swaresche na tu Neród-
nosz a Nekedžblivosz. Wona pak jemu wotmolwi:
schak móžesch tak dolho wotkach wostacj a pak
niedze hicj, hacj tón Kur wuczehne! — Tón Muž
sobi to nedasche dwójny lasacj, won wsa swoj
Skobuk a džesche do Korcžmy. Tam jno jeho
dobry Esusko sedjitsche, kotrehož tež domjazh
Kur fDomu wuhnal bje. Wonaj sibi daschtaj
poredjej a sedjischtaj, pijschtaj a sedjischtaj zyly
Džen a zyku Nós, a sašo zyly Džen a zyku Nós.
A dokelj wschtikim Wjezam, tak derje dobrym jako
tež sklym, ist skuscheja da tež tam wonaj tsecži
Džen wostaschtaj. —

Tu te iſi Dny mjeſeſche ta Žona Rosmygle-
nju; a wona myſlesche a myſlesche, a fBoha,
jejne Myſlenje pschineske kraſny Pkód; pschetož
na drugi Džen krepesché wona Etwu, predy hacj
mečische, a na tsecžim Dnu trjeſeſche wona Blido,
Lawki a Wokna.

A na tseczim Dnsu wečor pschindje jeje Muž domoj, nendjische pak i ójsny, ale klapasche so do Wokna a djesche: Lejna, je so tón Kur wucjahn? — O haj! wotmolwi ta Žona, ale Khoschegjischco stesi pschi Durjach. To ſebi da tón Muž lubicj. —

Redjbujče, wy Žony! neczinče, a neczerpeje žaneho Rura we Domi, a nehońče ſtim waschich Mužow won, woni hewak dljeje wostanu, hacj so wam lubi.

Schto tón Kur je, to ſebi huda jček

R.

H a m e n!

Wucjer we fastarskim Čaſku, Beda s Menom, khodjesche po Kraju wokoło, pschipowedacz tu Wucžbu Jefuha teho Kschijowanego, a jeho Wočji bjeschtej cijemnej wot Starožje tych Ljetow, tak, so nicžo wjaz newidjesche, ale jeho ſnužkomne Woko bje jaſne, a horliwa jeho Wjera; a won předowasche móznię.

Hólczej wodjesche jeho a pschivedje jeho do Slalojteho a djesche ſhibalje knemu: tudn, lubn Wózze, iudn je jich wele fromadžených, a czakaja na wasche Prjedowanje. — Beda, tón Eslepy na cijelnymaj Wocžomaj, ſasta a pocža předowacj, wukoži jim tón Puej k Sbojnosi, a tak ſwjeru a nutrenje, so jemu ſamemu Ssyly po Lízomaj bjejachu. A jako won potom pschesta a k Wobsanknenju tón Wózze - naſch spjewasche a pschi Rónzu prajesche: pschetož twoje je to Kraleſtwo, twoja je ta Móz a ta Čeſz, wot Wjecznoszje hacj do Wjecznoszje — da wotmolwi wele iawſent' Ložow kolowokoſo: Hameń! — Hameń! — Hameń! — A tón Holczej ſo na tym jara

wulzy naſtrója, padje psched tym Wucžerjom na ſwojej Rolent a spowedasche ſwój wobenženy Rjech. — Mój Esyng djesche tón Schiedliwz knemu, neſin ty we Bibliji laſowaſt: budžalt Eudžo melczech, da budja Kamenje rjeschezech! — Nemjeſt wjaz ſbožim Esłowom Šmjech, pschetož wone je móritiche, dyžit jadyn rjesath Wecj; a dyž cjlowska Wutroba ſo wokamenićt, da do-pelnja Kamenje božu Wolu. —

R.

Norwegiski dobrý Pocžink.

We starých Kronikach ſhwalt ſo wot njeđywſich Šerbow niz jenož, ſo ſu radžt hofpadowali, Bushch a Podroſnych lubje mitali, na najlepe horjebrali a fastarali; ale tež, ſo je tajka Šwjer-nosz bes nimi knežila, ſo nichtu nicžo newusam-kaſhe, Durje pschi nich ſtajnje wocžinene wostachu, a Paduchſtwo pola nich neſnata a neſlyſhanc Wjez bje. Tehlej duſchne Čaſhy ſu ſo minyke, a hinač je dženja bes nami, kaž kóždy wot nad-berje wje. — My nočzemj ſow równjewon praſhescj, cžohodla njetk hinač je, nočzemj ſudziej, hacj cjt posdžischi Šerbojo ſnadž nebydžichu ſwo-jich ſwobodnych Wožow Maſchnja a Pocžinki lipe ſathowali, hdyn bychu, kaž tamni, ſwobodni wostali, hdyn bychu tón ſrudny Loš neſhonili, a wot Neſcheczelow potupeni a husto kſchividžen, pod zuse Kneſtvo neſchijſhli. — Ale Schkoda je tola tych duſchnych Pocžinkow, kotrež ſa starjku naſkich Wožow ſdebjachu, w naſkich Čaſbach pak tak žadne ſu, kaž bychu ſ naſkich Mrakow wucjeli! Ale džakowano Bohu, zylje ſo hiſh-cjen ſe Šwjeta ſhubili neſſu; pschetež woſebje tón jedyn wot teju pomjenowaneju Pocžinkow, —

ja praju, ta Swojennosz je so, kaž so ſta, tola khjetro ſnaſcheje stareje Sſerskeje dale k Polnozy, do Schwedowskeje a Norwegiskeje pscheneſla; pschetoš tam so tež djenſki Djeni hſichjen neſtane, a ženje so wot jameho Paduchſta neſtyschi. Jedny Wuczeny, kiž bje ſo psched krótkim do Norwegiskeje podał, wuhlada ſ Póſtom iſedzo, na Droſy tolkty Mjech ležo a dgesche k Póſtilijonej: „No tónhlei je wjeszie njechtu prawie nerad ſhubik!“ „O nje,“ — wolmolwi Póſtiljon, — „ton nichtu neje ſhubik; ton je jenož njechtu tu khwilu jow waſtajik, dokelž ſnadjem u cježki bjesche, a budze hižom w ſwojim Čaſu ſaſy po njou pschitcž.“ „Ale k čomu,“ — dgesche ſpodjiwany ton Wuczeny dale, — „k čomu da ſej ſwoj Mjech jow na Drohu po-koži, hdjež wſchelaki Lud khodži, a prieni ljeptshi jón ſobu woſme?“ — Na to reſny tamny ſo wuſmiewajo „Doh ſwarnuj! Wy ſchak równe ežinicje, kaž by ſo w Norwegiskej kranyci móhlo! Kje tak ſlie hſichjen pola nas neje; jow ſo nichtu kranenja bojecz netreba, a teho dla je tež ión Mjech tu na Droſy tak derje ſhowany, kaž w wusamkanej Khježi!“ — — — So by to ſame tola tež wot naſcheho Sſerskeho Kraja placjilo, ſo by ſo ta Khwalba naſchich Wožow ſaſy k nam wróćila.

Welan.

Wſchelkisny. Sbjerki.

Aneſ R. A. Koſor je jako Wuczer w Saſkej Stróži Wobtwerdženie wot Wuschnoszje doſtal.

Se Samolwenjom Redaktora.

Gjichane pola G. B. Hickei.

Peſenja boža Šlužba Wrótſławskieje katoliko-khřeſtianskeje Woſadny je ſo 9. Naljetnika wotdzeržala. Predy hacž ſo Remſchje ſapocžachu, pschitowedże woſadžinu Pejódkſtejer, ſo budje Čeſki jako Saložić ſich Zyrkwiſe ſwojeho Pschecžela Róngu do jeho Dostojniſta ſapofasac̄ a woprascha ſo iſi Króč: hacž ma ſchtó ſchtó pschecžiwo temu? Richón Nicžo neprajesche. Na to praſhesche ſo wón: hacž dge ta pschitomna Štomadžiſna Róngu ſa Duchomneho mječi? na cjož wiſhitz „Haj“ wotmolwicu. Čeſki a Róna bjeshtaj ſajku čornu zyrkwiſku ſukaju woblecženoy, ſajkuž podjanszy Duchomni maja.

Wuhudanje Hudancžka w 12. Čigli: Łobakowa Trubka.

Miſionski Gſwedžen.

Tón hewak na Gſredu po Nedželi Miſericordias Domini poſtajeny miſionski Gſwedžen Eſtu budze haklej 28. Djeni Rejomnika (Reje) tam ſnjemſtej a ſerſtej bozej Šlužbu ſwecjeny.

Seiler.

Šwecjenje ſerkſkeho Towarſte ſweczi ſo ljetſa 18. Haperleje.

Zitne a butrowe Wif.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini placjile:

Roz . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$ nsl.	tež	2 tol.	20 nsl.
Pschenza . . .	4 :	$2\frac{1}{2}$:	—	3 :	20 :
Iecžmen . . .	2 :	10 :	—	2 :	5 :
Worſ . . .	1 :	20 :	—	1 :	15 :
Khana Butry 15 nsl. — now.					

Wudawane wot Welleręz Knihernje Budyschini.

Zydzenska Nowina

a b y

berske Powesze sa hornych Lujiczanow.

15. Czíslo.

12. Dzień Nutromnika.

1845.

Se Słowiańskich Narodow wukhadzaze a
po Słowiańskich Semjach nastawaze
Ciszenie khcheszijanskieje Wjery.

(Wot Smolerja II.) (Skonczenje.)

5.

Polak Czerski a ja po schtolsko-katolicka
Zyrkej.

Je pak Słowiańska Mjestaško, to rjeka
Bit'a (Niemski: Schneidemühl). Wone leži w Prussej
Polskej a to we Welwojewodstwi Pósnanskim
(Großherzogthum Posen) a ma nimale 3000 Wo-
bydlerow. Luczji su skoro wschitzh Polazy a
bjechu hewak swetscha Podjenjo. Podjanski Lud
po prawym wele Skadnoscie nima, so by wBib-
lijii czitacz aby lasowacz móhl, wPili bjechu hebt
pak tola Niekotri Bibliju wobstaral a we nej
czitali. Taake Czitanje jim dale bôle Woczi
wotewresche a pschi tym dopokasowasche, so w po-
djanskej Zyrki tola wschitko tak neje, kaž by po
Słowach Chrystusa a jeho Zaposchtołow bycz

mjelo. To saloži we nich horze Žadanje po Po-
redzenju khatolskeje Zyrkwe. Woni pak dolhi Cjaſ
newedziczu, kaž by so to stacj móhlo. Duž bu
Pilskemu Fararej nowy młody Knes aby Kaplan
s Menom Czerski k Pomozy daty. Taaki Muž
Pilanam hischje pobrachowasche. Pschetož Czerski,
hodnje wuwuczen a wBiblijie pschewiedzenj, schto
je w rómsko-katholskej Zyrkwi prawohscheszyanska.
Wuczba a schto je čłowiſli Pschitarow, pocza tuto
w swojskich Przedowanjach wukladowacz. To pak
jemu jeho Farak bortsy sakasa. Teho dla wustupi
wón w Mjehazu Avgustu 1844 se wschimt Pil-
nami, kiz snim jeneje Myslje bjechu, rómsko-
katholskej Zyrkwe a saloži tak menowanu ja-
poschtolsko-katolsku Zyrkej. To sta so tsi Mje-
szany predy, hacž Rónga swój snaty List wupóſta.
Hewak bjechu wschitzh Katholiky, hdvž swoju
Zyrkej wopuszcziczu, do evangelskeje aby grich-
skeje Zyrkwe pschewstupili, Czerski pak a jeho Pschi-
wizario to nesczinczu, ale wostachu we katholskej
Zyrkwi. Woni spósnachu pak jenož tu katholsku

Zytki sa prawo katholiku, ktoroz je we wsech
wozbebnisich Wustawach Zytkwi i apochtol-
skich Czaskow runa. Tego dla menuja woni
twoju nowu Zytki japočhtolisko-katholiku, sacz-
skaja wseho, schtož je wkatholiskej Zytkwi Rómske
a chzedja drje po taškim Katholiky, niz pak Rómsko-
katholiky byc̄. Czierski praji we tym Pišmi, psches
kotrež swoje Wustupenje s Rómsko-katholiskej
Zytkwie siewi: „Ja sym wotpadnuł wot Bamza
a wot bludnych Wuczbow rómskeje Hierarchije,
ale ja wostanu katholicki Kscheſzjan, katholicki
Mieschnik. — Ja nochu ant Lutherski, ant Calviniski,
ant Menoniſki, ant Grichiski Kscheſzjan byc̄
ale ja chzu Katholicki wostac̄, to pak: po Ss. Ło-
wach swiateho Pišma, po Pschitawach
Krystuha a jeho Zaposchitelow, ja chzu ja-
počhtolisko-katholicki Kscheſzjan, japočhtolisko kathol-
icki Mieschnik byc̄ a wostac̄. Ja nebudu dlhe
żadyn Ss. Lužomnik Bamza a jeho wopaczenie
Wuczby, ale ja budu jenož Ss. Lužomnik w scheho-
mōzneho Boha a jeho swiateje Wuczby. —
Czierski saczskuje teho dla: 1. Bamza a jeho Knejstwo;
2. Modlenje k Sswiatym; 3. Wotpuski; 4. Lacjansku
Rec̄ pschi bozej Ss. Lužbi; 5. Poszenje; 6. Neže-
nenstwo Duchomnych; won wobtwardzaje Bibliję,
7. so to żadyn Hrzech neje, hdźż Podjanszy a
Evangeliszzy hromadzje do Mandzelstwa stupia; —
a dopokaze 8. so dyrb̄ kózdy Kscheſzjan boże
Wotkasanje pod wobojim wuziwač. — So je
Pruski Kral Czierskeho Skutk sa dobry spoósnak a
so so po Pschitawach tuteho Cziersjerja podjanskej
Zytkwie we wsejch Krajacach nowopodjanske Wosady
haložuju, to drje je kózdemu snajomne.

Ian Czierski, tu Khwilu lsdom njekolre tisieci
Ljet starz, je so we Waikubjach, jenej Polskej

Wsy w nawęjornych Prusach (Westpreußen) wot
khudych, ale pobožnych Starszych narodził. Hac̄
do tñinateho Ljeta khodzſehe won do Warlubskieje
Schule, potom podaſche so, dokež mjeſeſche Lubosz
i Wuktenju do Bydhoſeža (Bromberg) na mje-
ſzjaniku Wuczernju, hdźż tež trochu Njemisci na-
wuknu. Jako bje tuty Ahnku pobył, džiesche
do Koniz na wuhoku Schulu a biesche tam, kaž
jeho. Wuczro praja, jara pilny. S Koniz
pschitupi Czierski do biskupiskeho duchomnisteſcego
Seminarija w Pósnanju (Posen), so by tam na
Duchomnistro studjerował. Czim dale won w swo-
im Wulnenju poſtraczoval, cžim biele won
poſnawac̄ pocža, o je w rómsko-katholiskej Zytkwie
njeſchokuliz psches čłowske Pschitawki ſkepsane.
Dylje so won wo tym pscheswiedzi, jako bje nje-
kolre Ljeta swijeru w Biblij studejowal. Po Wu-
stupenju ſbisłupiskeho Seminarija bje won naj-
predy Kapłan w Pósnanju a potom wneſteſtych
drughich Miestach. Duchomna Wuschnosz ho dołho
na jenym Mieszi newostajt, ale poſla jeho bórsh
ſafso kruhemu Fararej. Pschetoz dokež won psches
swoje Przedowanja Poſlucharjow na Nestusch-
nosze Podjanswa ledziblitych čzinesche, dha na-
džiela won tež bórsh wschudzom Nemjera, a bu
teho dla wkrótkim Czazu pshezo ſafsz na druhé
Miesto poſkany. Wili bje Nola sa jeho Wuczby
hizom pschitowana a duž so sta, so won tam jako
Reformatar podjanskej Zytkwie wustupic̄ mózesche.

Ti Mieszazy po Czierskeho Wustupenju wu-
poſla Rónga swój wuwokaný List. Tuton saložt
w Njemzach wele Powedanja a Khwalenia, ale
pschi wchim Reczenju newedzishu Rónga a jeho
Pschitawarjo, schto bych u po prawym dale čzinieſ
misi. Hara, kotrž bje Rónga nadžielal, počy-

nasche hžom woleberacj, a sdaſche ſo, ſo budže wſcho pschi starym wostacj. To by ſo tež wjeſſie ſtalo, hdv by Šlowjan Čeſki Njemſkemu Róngej Pomožy nepſchijschot a jeho na tón Pucž dowedl, kij bje psches Saloženje japoschtoſko-katholſkeje Zyrkwe, (kotruž tež Njeſotſi katholſko kſcheszljansku menuja) ſa wſhiſkich Podjanskich pschihotował, kotrymž ſo rómſko-katholſka Zyrkej nelubi. —

Wſcho, ſchtož Čzlowekow kDokonjanosži wedže, je Rhwalby hódne. Ma-li pak ſchtož Saſlužby wo Podokonanje Čzlowestwa, dha ma je Šlowjanſki Lud. Pschetož, kaž ſmy pokafali: wſche Nedženje, Čziszenje a Wobnowenje kſcheszljanskeje Wjeru beresche ſwój Sapocžatki pak we Šlowjanſkich Narodach, pak we Krajach, kij bjechu njehdy Šlowjanſke. Sſerbjo ſlusheja pak tež do Šlowjanſkeho Luda. Schtož je po taj-ku Šlowjanſka Saſlužba, to je tež Šerſka Saſlužba a ſchtož je Šlowjanſka Rhwalba, to je tij Šerſla Rhwalba.

Smoleń II.

Šak ſo Wanowez Amotsja na Szisuach rođ. cžuia.

„Dai Wam Boh Šbožje, Mischtyre, ſo býſch-
če ſa ſchtyri Nedželje ſaſo byli!“ takhej powita Manjowiz Amotra Mloníčez Mischtyra, a mje-
nusche, ſo je Schkoda, ſo Wicžaſez Amotra hiſhče
dójſchla neje. Baba, kij podla ſtejſche, džesche
na to, ſo ſtaſ ſzisnetſki Nan a Macj prawje we
Staroſzi, dokelž ſtaſ njeſaſki Raložk dóstaloſ, ſo
ſnanu Wicžaſez Amotra nepſchinóze.

Mischtyr. A cžoho dla da to?

Manjowka. Dokelž ju bótſy pschi prjenim
Džejſju proſhyli neju.

Mischtyr. Tak, tak. — Ale ja ſo nadžiju,
ſo to tola takhej psches Mjeru ſa ſlo wſaej nebudže.

Manjowka. To tež neby bylo, hdvž džie
ſamt pschi tajſichhlej Skladnoszjach druhich Endžit
Lubosz a Pscheczelnoſz potreboja.

Baba. Hajče, naſch Janek tu tež bu. Wi-
taj, witaj Janek! Ty ſu volho na ſo cžakacj dat.

Jan. Ja bydžich tu predy był; ale Kló-
ſchtyri bjesche djenſa wulki Šwedjeni a duž
čzych tola tež ſobu wohladacj, ſchtož ſo tam zo-
wasche. Samjernje, tajkuhej wupyschenu Zyrkej
kaž je klóſchtyrſka, hiſhče ſwoje žive Dny nej-
ſym widžiſ.

Mischtyr. We naſchej Blifkoſzi tež žana
tak rjana, wupyschena Zyrkej k Namakanju neje.

Jan. Schtu je tež to tola tak wele Peues
mjet, ſo je tu Zyrkej tak rjanu wutwaricj móh?

Mischtyr. To je ſo wſchitko ſtalo psches
Darenja a Wolkasanja a wſchelake druhe Maſo-
žki. Pola naſ hiſhče najrenſche podjanske Zyr-
kwje neju. Taſo ja na ſwojim Wandrowanju
do Prahi pschindjech, ſym ja tam najrenſhu
Zyrkej widžiſ, menujžy tu, kij je ſwjatemu Wi-
tej ſwecjenia. Tola pak je takhej Rjanosz a to
Bohatſwo, kotrež wona wobgedži, Nicjo pschecjiwo
temu, ſchtož Loretskej Zyrkwi we Wloſkim
Kraju ſluscha.

Baba. Moj luby Mischtyre, nedžiwacjče,
ſo Wam do Ryczie padam. Ja bydž Was
wſchitkich wutrobnje proſyla, hdv býhče ſo njeſt
ſtym Džejſatkom na Pucž k ſw. Chežnížy vodali.
Wicžaſez Amotra ta pola Schybarez na Was cžaka.

Jan., Mischtyre Mloníčez, ale wot teje rja-
neje a bohateje Zyrkwe dyrbicje nam potom po-
wedacj.

Mischtyr. Haj, mój Jano, to też chciu;
ale dopomí me ty potom na to.

Jan. To hřzom budu.

Jako Kmotsja wot Chczenja domoj pschijschli a
so říjedžu a řviczom woschewili bjechu, stupi Jan
Mlónkez Mischthyre a džesche: Njetk budzecje nam
wot teje Loretskeje Zirkwe powedacj.

Mischtyr. To býrbi šo stacj.

Manjowka. Luby Mischthyre, jeno mólcžku
Chwilčicžu hřichcje pocžakajcje; ja hnydom sašo
pschindu.

Jako bje Manjowiz Kmotsra sašo pschijschla,
sapocža Mlónkez Kmotr swoje ſlubene Powedanie
takhej.
(Pſchichodnje dale.)

Rekrutski Spjew.

Lóš: O Straßburg, o Straßburg ic.

1. Schto klineži, schto brineži
Kraj, Weſ a Mějsto wſcho? :::
Hajda, hurah! Rekrucji
Tu čahnu ſpjewajo. :::
2. Rekrucji, Rekrucji
Šu ſulzy nadobni; :::
Sa krala, Kraj a Prawo
Bróni nožycž čeſzeni. :::
3. Tón hodlet, ta khoroj
Bred' nas njetk ſmahuje, :::
To naſche nowe Gnamjo
Je njetko rhcjerske. :::
4. Trumpež a Róžki
Tak jaſnje ſaklineža, :::
Do Vola, Wójž, Žusby.
Volaju Vachola. :::
5. Duž božme, dnž božme
Eži lubſchi Nano dam, :::
Bydž božme ſkota Macžer,
Njetk Králej pøfukham. :::

6. Eži Bratſko, eži Šsotra
Tejj ſtuku ſawdawam, :::
Ade, ade! wý Moji,
Dýj hicž a čzahnyčj mam. ::

7. Schio labasch, ſchio plakasch,
Ty rjane Holicžo? :::
Schak renschi ſwjetkej Bróni
Twój Luby hordji ſo. ::

8. Wón ſiwa: bydž božme!
A wostacj nemóže, :::
Do Rajtarjow, do Pjeschlow
Wón rjadowany je. ::

Nedželu, ſchestebo ſutrownika (Haperleje), je
Jan Róna Drežjanach prjenju nowopodjansku
božu ſlužbu džeržał, a ſrednu ſo psches Bu-
dyštin (ſWetjora wokoło ſchessich), Lubij (hdjež
ſu jemu pecža Hoſzínu hotowalt) a t. d. domoj
wróczesche. — Wulka Čiſhčenja jeho wſchuhdje
wobdawa.

Bf.

A u f z i o n.

20. Džen Haperleje, Nedželu Popołnju
wot 1 Seg. budze delnym Wujesdſi na Fari
wſchelaka domjaza Nadobisna, jako Khamo-
ry, Stolzy, Loža, jedyn Khanapej ic. ic. tejj
wſchelaki rólny Grat, jedyn Pluh, Bróna,
Lopaczje, Motyki ic. ic. a druhí reweſny
(Handtwerski) Grat ua Pschesodžowanje a
ſawydom hotowe Penesy a ſapłaczenje psche-
dawany.

Wudowa Mužikowa,
Fararka.

Šweczenje ſerskeho Towarſte ſweczi ſo
ljetſa 18. Haperleje.

Zydzienſſa Nowina

a b y

Serbske Poweszie sa hornich Lujiczanow.

16. Číſlo.

19. Džen̄ Intronika.

1845.

Kak ſo Wanowez Kmotsja na Szisnach
roſr, ēzuja.

(Dalewedženje.)

Mjesto Loreto nad jaderſkim (adriatiskim) Morju je po Romi ſa podjanske Khchekijanſtvo najfhwalobnische Mjeflo. Psched peczimi Stami Ljetow neſtejſche wot tehlej Mjesta žana jenicka Khježa, ale ſchtož ieho Ratwarenje naſtupa, dha je ſo ſutym po starich Bamječkach takhej zoſalo. W Róžomniku Ljeta 1291 pschindže Čyka Janđelow do Nazareta w ſlubnym Kraju a wsachu tu Khježu, we ſotrejž je Marja, Jesušowa Macz, bydlika, na ſwoje Ramenja a pschineskehu ju do Dalmatiſſeje, hrjež ju ſtejo wostajichu. Jako bježu pělchtwórta Ljeta wotpocznuli, woſnuchu ju ſafio a doneſechu ju na jene Polo we Wloſſej a wostajichu ju tam. Potom podachu ſo wospet do Nebes. Wot teho Čyka pschilhādžowasche wele Ludži na tamne Polo, ſebi tihlej ſwjatu Khježu wobhladowacj a te Dživu nasho-

nicij, kiž ſo tam ſtachu. Wokolo tuteje Khježje twaresche ſebi kóždy, ſchtóž to móžſche Bydlo a takhej naſta tam Mjeflo a to je njetzſche Mjeflo Loreto. Ta tak pomenowana ſwjata Khježa neſteje pak pod holym Nebjom, ale wokolo a wusche neje ſu tak wulku Zyrkej natwarili, ſo to Khježa zvje we teſhamej nutſkach ſtejt. We nej namakash Wobras Martin na zedyrowym Drewi, kótryž Wobras je pečja ſwjatih Lukash wudžilač. Tónhej Wobras je wſhón pschitryj wot ſlotych Režaskow, rucjnych Woponзов, Perschcjerow, Bacjerow a druheje Pichi. Tež poſtuju ſo we tej Khježi ta Schkla, ſkotrejž je Marja ſe Šewoſim w Nazareci ſjedla, runje won tak, kaž je Crjerski Bifkup tu namyſlenu Šuknu Khryſtusowu poſafowacj daſ. A tehlej tak pomenowanej Marinej Khježi dróhujeja kóžde Ljeto wulke Črjodý Člowesow ſe wſhiklých europiſtich podjanskich Krajow, ſo bychu ſebi wot teho drewjanego Enamenja njezdje njeſaku Hnadi wuproſyli. Hžom pschil-

Zytkwju pane kóždy na swojej Koleni, a cž, kž
chzedža temu Snamenju prawu wulku Česk wo-
pokasacj, Ijesu po Kolenač do Zytkwje hacž na
to najswęcziſche Mjesto. Uczba rafkichlej Dró-
hewarjow a Putnikow bjesche psched dležschim
Časom najbole ſa Ljeto dwie Szl Tawſyn-
tow.

Michalskeje Woſady we Budyschini.

Ukinaly Čž-ni maleho Róžka Jan Wiczis,
Kubler w Szczecinach, peczyskydom žekat Ljet staru,
we Knesu semre. Psiwi Budyski herskei Zytkwi
bjesche pôł Sta Ljet Khjebjetar abe a nimalje
runje tak délko tež wihne Seudniſtro we swo-
jej narónej Wsy na ſebi mił a we robimaj.
Ekužbomař khvalobnu Eswjernosz wopokaſomak
Zeho dla tež tudomniſti drusy zytkwinsky Eſku-
žomniz, s Dowolenjom mjeſtečanskeje Radu, wo-
kolo Michala ſanženego Ljeta wobsanknychu, ſo
chzedža ſhamnemu Počiſzenju lubeho, wot Boha
tak woſoko wobnadejeneho Schiedzwa zytkwinski
jubelny Eweczeńi wobinč. Ale Tydženj predy
Redžiele ktemu postajeneje jeho Khorosz nadpadže,
a dyrbesche byž. k Esmerejt. Tola jeho zytkwin-
ſte Knesktwo hikcje nirkotre Redžiele do jeho
Ekončenja reulyschnje jata ſtem ſweſelt; ſo jemu
psches herskeho radneho Knesa a lubeho Eſerbo-
pschecjela, Dr. Klina, wulku Bibliju ſwele rja-
nymi Wobra ſami (Bjeldami) a we jata woſe-
knym Swjasku pschepoda, kž ma ſloczane Napíšmo,
Wiczajowu Szwjernosz pochwawowaze.

Redžielu Dominica oculi Knes Ernst Bohu-
miet. Jakub, dopóžijnischi Duchomny jara eže-
ſheny, ſruežnity, ſa Eſerbowſtro horlivy Muž-
pschi Woſzitanju (abo Woſlowanju); Wiczaj-
weho Žlivenja Michalſku Woſadu we poſlenjo-
ſanženych pôł Sta. Ljetach — ſwabbladowa. a

ſejne Podwolski ſwopomlna. — We tuthy pôł Sta
Ljetach Wiczajoweſho Khjebjetarſta bjesche woſom
Duchomnych (Schnjedzischimaj): Kubasch, Hilbenz,
Kapleć, Wiczka, Lubenski, Jakub, Krüger (Krýjer?),
Wezka. — Khjebjetarjow je džewecž ſemjelo. —
Khczenych je bylo dwajaſhydomdžekat Stów
a ſydomatžidžecj, Wjerowanych woſomnacze
Stów a ſtjeknacze, Semjetych peczapecž-
džekat Stów a jena ſhídžecj. We Ljecži woſ-
omnacze Stów je jich najwiazy wumiſelo: dwie
Szl a džewecžidžecj, (na Ljetra Sto a ſhia-
dwadžecj); we wójnskim Ljecži woſomnacze
Stów a ſhinacze je dwie Szl a ſhídžecj Sem-
jetych ſapišanych. — Dale bjesche hlojschtto Wóhn-
jow, woſebje na Židovit; woſomnacze Stów a
ſhýri: wulka Woda; woſomnacze Stów a pecž-
Drohala; woſomnacze Stów a ſhinacze: wójnske
Woſcježnoszje a Kemschenja Sadžjewki psches
Woſalow; woſomnacze Stów a dwajaſhyrdžecj:
Szuchota a Wóhnje.

Woſomnacze Stów a ſhýri bu psches Ser-
bow Pschimoski „zytkwinka Wucžernja (abo
Schula)” natwarena, hdžej je Kn. Wiczas,
Spjewar a Swonk, Jenocžaſny ſ pschedspomnenym
Janom Wiczajom, — wot ſaloženſkeho Ljeta hacž
dotal wucžit. — Woſomnacze Stów a džewecža-
dwadžecj ſo ſa nimalje džekacj. Stów Toler
thi nowe Swony ſkycihi a hacž do Ljeta woſ-
omnacze Stów a ſhiaschyrdžecj psches Eſka-
dowanja ſaplačihi. Majdat Melda ſ Hrubocjiz
ktemu Sto Toler woſasa. — Dale je Michalska
Woſada ſydom Stów a pecždžekat Toler jako
Woſkaski doſtaka; potom troje (ſułnowe, ſomo-
ciane a ſlđjane) rjanowuſchiwane Płachty na
Ljetku a na Woſtar; (woſnacze Stów a ſhýri
a ſhýrdžecj) tehorunja kraſny Eſwjecžnik, dwie
gynowej woſarskiej Eſwjecžniſy ſtjanymi. Eſwjecž-

Konf, tež schyrt nowe Pełachżiski abo Bjelenki, a hšcje woſebje wele wóſkowych Szwieckow a Truhego, kaž Pjessownik (pjessonny Seger) klinotate Móſchniczki a t. d. — Natwariſe we tutych pól Sta Rjetach ho ſu tbi nowe Wucžernje (Schulje): a pola hertskeje Zyrkwie (Napiskom: „Pſch:ſ boju Miłosz, pſches Eſerbów Luboſz”), Židowska, Bórkowska, (hdži je Jan Wela f Wučerjom, jara wucženy mlody Knes a ſo Eſerbowski hortiwu Muž); pſcheporedžanej a poſta- jenej ſtej bylej Wulkowelskowska a Seokolęzanska. — Tbi nowe Bohrebniſhcia ſo ſalojichu, Dobru- ſhi, Wulkim Welfowt, Czichonzy, bes-tem-ſo bjechu predy jenož Tuchor, Swiaty Duch, Hrodžiſhko.

Hlaſcje, lubi Eſerbjo, takhej ſo naſhi hertyn Wózjojo a hertszy Bratſja ſa naſ ſtarachu a pró- zowachu, ſa naſ Eſerbów! A kajki Džak jím daſam? Wele Eſerbów jich pſches hertku Myſl a cžiſtu hertku Rycž cžeszt; ale wele Eſerbów tež je tbi ſu Džakomnoſſje ſabyli a ſo hanibuja Eſerbjo bycz a hertszy rycžecž! — Ne- dajeſje ſebi Rosóm ſaſlepicž a potom mi praſeje: Schto-dá je Njemz ljeptchi, hacž Eſerb? Woh- hladajſje hertskeho Proſcherja a njrmſkeho! Kotry- da je ſchikowanischi? — Tu macje hertskeho Wura a njemſkeho! Eda da ſo Wam njemſki ſchto- ljeptchi a redliſchi? — „Alle njemſke Žony a Holzy ſu rjane a židžane khodža!” — Schto? to by pola Eſerbów hinaſ bylo? Nje, hertske Žonſki a hertske Holczki ſu huto wele bōle rjanke, hacž pſchepaſana Njemzowka; a hdž ſu žid- žanu hertku Draſtu wobwlecžene — kaž boha- czi Eſerbjo huto cžinja — we cžim da by po- tom Eſerbówka ſady a niže Njemzowki byla? — Abo ſu njemſke Holczata roſomniſche? Nje, wele hlupiſche, doſelž chzedža huto herti Lud ſazpi- wacž! — Nech jeno hertszy Džecjiwucžerjo prawie.

herti roſwuežuſa, da ſohladamy, hacž hertska Młodžina tak wele nesamoža, kaž njemſka! — Eſerbjo! cžujmy ſo Eſerbów a bydžmy hordži na to, ſo ſmy Eſerbjo! Kajki ſmy my Eſerbjo rjany ſtrowy Lud! kaf rjana naſha hertska Rycž! Skaf wele Ludami ſo Eſerb ſlóhkej Peču ſryči! (Dajeſje ſebi f Wójny powedacž). — Serb ſwe- ſcha dwije Rycž roſymi, Njemz pak druhdy ſjedont jenu. Njehdy Serb Njemſki praſeje: Hdž by ty, Njemčiko, twoj Kuf ſu Njemſkeho nemóh, da- dyrbjal ſchzowkaſi, kaž Poſ. — Horje, Eſerbjo, horje! džeržmy ſo Eſerbowski! Njemzow hld- žieſ, to neje treba; ale ſwjernti Eſerbjo bycz, džeržmy! A cžeho dla nedyrbeli? Ma ſchitu Schkodu pſches Serbowſtwu? Nje, jara huto- Wuzitk. A naſha miła Wyſchnoſz nam Eſerb- bam teſame Paawa dawa, ſotrež Njemz maju.

Steſho je widžicž, ſo my Eſerbjo pſched Wyſch- noszju tak wele placjimy, kaž Njemz; a potaj- kym Eſerbjo ničio hubenischi nejſu, hacž Njemz. — Teſho dla, Eſerbjo, bydžmy Serbowſwej ſwjernti! — Schinj chze ſo pſchicž a rjanu Draſtu wobwleſacž, tón jo jako Eſerb tež móže, a rjane zune ſuſkno, Eſomoczeniſhco a Židje- niſhco, po hertku ſeschite, Serba ljepte debt: a pſchi, hacž ponjemſſe. Schtuž pak chze po- nižny bycz — kaž Eſerbjo ſweſcha ſu — cžeho- dla chyň ſo tón njemčicž? Treba ſchitu Pobó- žnoſſje a božje ſoluſby dla f Njemzam hicž? — Nje, Eſerbjo, herti Duch je woſucži, Eſerb- ſtwu ſo ſelent a woſchierja, poſnjemſzy Eſerbjo ſaſy hertszy rycža! Schtuž ſo hſcje neje doh- ladat, tón ſo bóſy dohlađaj! Koſiž pak ſu ſwjernt byłt, cži nech Eſerbjo woſtanu, kajſicži je jich Bóh po ſwojej Woli ſtworil: — ſo by Eſerbowski ſkijek ſo božej Schwalbi a ſo Gžejji Ludam!

Wschelkisny. Objekti.

Piątnaty Dzień Naljetnika, Pschipolnju t na pół Zenej, je w Drežjanach Jeje Královská Wuškoſz, Prinzessyna Amalia Augusta, Mandželska Zeho Královskéje Wuškoſzie Prynza Jana Prinzessyny porodzila, kotaž w świątej Chcjenzy Meno: Sophia dachu.

Rn. Melchior Diepenbrok, botalny Regensbórski Dachant, je po bamžowym Zadaniu Wrótklawski biskupski Stól nastupicž swolił.

Raj ſo fa wjeste poweda, dha je Mužakowski Werch Bücker swoje Werchomstwo wöndano wjestenu Groſi aby Werchej Haſfeld i pſchedał.

Cichl Pjatki bjesche Lubiju jara wulki Wohen. Pſches njón buchu 32 domske fe wſchimi pódolanſimi Twarenemi sahubene a na 100 Gswójbow pſchindzechu tak wo swoje Wobſedjeniſtwo.

Bes tymi scheszimi Gymnasiastami, kotsiž ſo lietsa Naljeto do Lipſka na Universitet podadža, je tež jedyn Sſerb, Rn. Michal Zvž ſ Nowoſliž. Pſchi Wopuſtčenju wuſkoſje Schulje dosta won wot Budiskeje Rady wulku ſljebornu Praemiju ſ Mapiſnom: Discipulis recte facientibus offert senatus Budissinus, a hewak tež: Praemium Sibelianum. — Knes Zvž budże Prawo a Sſlowjanſke Reczje studjerowacž.

Raj Lobjo w Caffej, tak je tež Wódra (Oder) w Schlesyjskiej Newureknenju wulku Schkodu nadjeſtala. Tak piſhu ſ Wrótklawia (Breslau), ſo je tam Woda tak ſurowje ſakhadjala, kaž nihdy predn. Wot Wrótklawia sameho bje

Se Samolwenjom Redaktora.

Gjischano pola G. G. Hieki.

wulki Džiel powodzeny a Mjesczenjo ſu wele ſchfodowali, najwjaſy pak cjt, kaž na tej tak menowanej domſtej Kupi bydla, pſchetož tam bje ſo Woda iſ tajſej Pſchemozu pſchedrjela, ſo je wſchje Sahrody ſkafyla, fydom Schježow zylje podmljela, hewak wſchudžom wulke Džery wudrjela a ſeſadn Mjesta wulke ſcruchi ſ Drohi wutorhalo. — Teho dla, dokelž weſni Ludiſjo njeſotre Dny ſe žanej cijelnej Potrebu do Mjesta nemóžachu, dha pocžinaſche khudy Ludi Muſu czerpići a mjeſchcianska Rada dyrbesche Schlieb pcz a jón Ludej roſdawacž dacž. —

Cjerski a Rónga, Saložerei nowokatholſkeje Zyrkwe, ſtaj wöndano w Barlini pobyoſ. Tam ſtaj pecža naſhonitoj, ſo chze Kral tok derle Wuſnawarjow starokatholſkeje Zyrkwe pſchede wſchitkej Schiwdy wuſhowanych mječi, dokelž je móne teje khſcheszijanskeje Myſlje, ſo ma we Pruſſich Krajac̄ jedyn tak wele Prawa jako druhí.

Zitne a butrowe Wifki.
Sandzenni Sſobotu ſu ſita Budyschini
placziłe:

Roj . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nſl.	tež	2 tol.	20	nſl.
Pſcheniza . . .	4	$2\frac{1}{2}$	-	3	-	20	-
Zecžmen . . .	2	10	-	2	-	5	-
Worſ . . .	1	20	-	1	-	15	-
Rók . . .	3	-	-	2	-	$22\frac{1}{2}$	-
Zahly . . .	8	20	-	8	-	15	-
Bjerny . . .	-	25	-	-	-	20	-
Hejduschka . . .	3	20	-	3	-	15	-

Khana Butry 15 nſl — now.

Wudawane wot Wellerej Knihernje Budyschini.

Zydrženſſa Mowina

a b y

Serſke Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

17. Číplo.

26. Džen Tutromnika.

1845.

Wótežinske *) Hrónčka.

1 — 12.

(Wot Smolerja II.)

Bity často neblieho neſe: a njeſotrych Šerſkich Schulach ſo jeniczy Njemſki wucži.

Boduſt, dha dji ſPucja: ſchtóž pak je prawy Šerb, ſo nihdy Šerbowniwa newostajt.

Bóle ſchparasch, bóle ſmerdži: hdyž pak ſa Šerbom recžiſch, dha cze Njeſotryjkuliž hidži.

Brunka ſo rad Wodži tunka: a Njemzy maja Šerski Khljeb lubo.

Bydž ſrjadny, dha nebudžech n'hdy žadny: hdyž pak hódnje Šerski recžiſch, dha ſo Šerbam ſpodobasch.

*) Wótežina je tak wele, kaž wótežny Kraj a kóžny, kiž tutón Ibuje, rjeſa: Wótežincž po Łacjanſku: Patriota; wótežinske Hrónčka vſcheloz pak Njemzam: Patriotiſche Sprüche.

Cjim wjazy ſo pſchikladije, cjim bóleliſho palt: a cjim wjazy ſo Schulach njemzuje, cjim bóle ſo Šerbowniwo kasy.

Cjma Ludži neſje, ale ſpowala: Njemzy tež Serbow nežeru, ale druhdy khetro woblisnu.

Dobra Nedžela čhe mječi dobru Póndželu: hdyž pak Šerski Khljeb ijesch, dha dželaj tež ſa Šerbowniwo.

Dijecži zufemu Khljebej rjeſaja Zalta: a na Židovi Šersku Recž ſ Njemſkim Šlowani wohidža.

Zeneho Schtoma dla Hola nepane: a hacž runje ſo njeſotryjkuliž Šerb ſa Njemza wudawa, dha budje Šerbowniwo tola wjecžnje wobſtracž.

Hdy by Koſa dijeſchu Wopuſch mječ, dha by njeſotremužkuliž Wocži wubila: dhy by pak ſti Duchomny wjazy Možy mječ, dha by Šerbowniwo na nowy Tydžen ſKraja wuhnał.

Hdyž mam, dha ham, hdyž nimam, dha tra-
dam: a Neradku bje herwak wele Njemzow.

Rak ho Wawowez Kntotsja na Szisnach rostrycza.

(Dalewredjenje a Skonczenje.)

Jako bje Mlonkez Mischtur wupowedak, kak je ho skoretskej Zyrkwiu mjele, dgesche won Gantej: Neje wjerno, Jano, tajkuhlej Zyrkej hishcje moj wobaj widzilovj nejsmoj?

Jan. To je wjerno. Ale tak moze wona rjana a bohata byc, hdnyj jej wschon Swijet daresche. Tola, stej Marinej Khjezku, stej je ho tola dziwne cznile; ja newjem, hacj dyrbju to wjetich aby niz!

Mischtyr. Raha to mjenisch, Jano?

Jan. Wy nam tola powedaschcje, so su ju Tandzeljo we Nazareci na Romenja wsali, psches khjeroke Morjo pschenesli a we Dalmatiniskej delje stajili. Potom su polichtworta Ljeta wotpoczwali, predy hacj ju do Wloskeje donefiehu a tam na jene Wolo stajichu.

Manjowska. Hacj je jich tez to schto wi-dzili, hdnyj su ju nesli a stajeli?

Wieczaszek. Komotsja. To ho wje; wschalo to we jenych Eserskich Knihach wopisanie.

Mischtyr. Most lubt Ludzjo, Vapera je szerypka! So ho Nazareta wslubnym Kraju jenai aby tez wjazym Khjezow hodzji do Wloskeje pschinossz, to je lachy klierenju, jeno niz na Rumenjach a tez niz psches Tandzelow.

Szisneéski. Jan. Komotsje Mlonkez, wot teje Martineje Khjezkt je brje runje tak wele wjerno, soj wot teje Schystuscoweje Ssuknje.

Mischtyr. To ho scosmit.

Zabawa. A se by Mariny, wot sw. Lukascha malowanym, Bobras Djivoj cznile, to tola tez Wjerti poda

Mischtyr. To by tez pscheszwo božji Wschehomudroszt bylo. Swoju samotnu Móz ma kózda Wjiez, ale janu nenaturalnu niz.

Manjowska. Ale mi je jenož to dziwno, so su Ludzjo we Włoskim Kraju tak blipi, so tajkuhlej Gladam wjerja.

Mischtyr. Moja Komotsja, to czni, so czihlej wbosy Ludzjo roswuczeni nejsu. My sami nebychmy hlnajzy byli, hdnyj bychmy wot maleho Djessja we biskich a czlowecznych Wjezach Roświetlenje nedostawali.

Jan. Haj, ja ho Bohu džakuju, so stej me mojej Starszej pilnje do Schulje khodzic dakoj.

Mischtyr. To hisceje dolho neje, so bym we Nowinach czital, so smiedza we wiestym Kraju jenož te Starschi, liž maja nkhodje se wschim pjanacie Słów Samóženja, swojim Djieczom Pišanje a Liczenje (Rachnowanie) wuknycz dacj.

Szisneéski. Jan. Tajkuhlej newinoje a wužitne Wjedomnoszje, te dyrbjal jedyn tola kóždemu Czloweka popschec.

Mischtyr. Haj Komotsje, to macze prawje. Ale runje sa tajkich, siž chzedja drugich radzi we Bludzi idjerzecz, stej tutej dwiž Wjez na jachkodniſchej a duž, jeju lubo nimaja. Pschetož, psches Wuknenje Pišanje a Rachnowania buwa Rosom kózdeko Czloweka roświetlony a podokonjany a woszecje tedy, hdnyj pódla tez derje czitacj (lasowacj) može.

Szisneéski. Jan. Bóh das, so by nam nasch malý Handrik strowy a czerstwy horjrostki a ja pschi Žlwenju wostak. Ja chzu jeho tola tez tak roswuczicz dacj, so jeho wjeszje żadyn Bludnik sa Nós wodzicz nebudze.

P u c ğ n i k i.

Pucznik (Niemski: Wegweiser) je sa teho, so tryž ma po Kraju khodžicj a Pucža newje, jara wažna Wjez. To kóždy wje, a teho dla je to džiwonje doß, hdvž jedyn tam a hem, hdvž su Koospucžje aby Pschespucžje, žaneho Pucznika aby Wegwassarja nemamka. Hifcje džiwonjščo je pak to, so jedyn na wschlíckich Pucznikach, kotrež jedyn w Serskim Kraju nadendje, jenož samolukse Njemski Napisima wuhlada. Nejsu li Serbjo, kotsiž tola wetschu Dželbu inhhlej Pucznikow stajecj maja, teho hóni, so by so na kóždy Pucznik tež Serske Napisimo stajilo? Aby nimaja woni žane Prawo ktemu? To wjesjje Rychio prajicj nebudže. Serb dawa težame Dawki, kaž Njemz; won ma teho dla tokamo Prawo, kaž Njemz, a móž sebi tak žadacj, so by so sa nchó tež na Puczniki Serski píšalo. Serski Lud poredjuje tež Pucžje a hdvž to cíni, dha ma tež Prawo po nich khodžicj a niesržicj. Staneli so pak to, dha chyđza Serbjo tež hustodoz wedžicj, hdze tón aby tamón Pucznik posafuje. To pak sebi žadyn Główek žadacj nebudže, so dyrbti Serb pchezo wedžicj, kalk wschlje Serske Wsy Njemski rjeſaja. Njemzy bychu renje hawtowall, hdvž by njehdže na jenym Puczniku jenož Serske Napisimo bylo; ale so by so w Serskim Kraju sa Serbom na Puczniki Serski píšalo, to hacj dotal žanej Omiejni a žanemu Rychtarej do Myſlje pschitischlo neje. Tola my nochzymy rež: „Žanej Omiejni a žanemu Rychtarej;“ pschitož na Pucžach Kasowiskeje Omiejny su psched njeſotym Časom njeſtio Pucznikom sestajeli, kotrež maja tež Serske Ma-

pisima. To je wscheje Schwabský hónue. Pschetož psches tajše Čínenje wopokaže so, so wedža so Kasowezjenjo tež na tajkehlej nowe Waschaje hónue so swojich Čerskich Blížszych staracj. A pschitož tež žadyn horlivý Sserb do Lasa, dha tež idom wtymhlej Nakupanju Kasowezjanow khwali, dokelž sjawnje poskuša, so so swojeje Čerskeje Narodnosjje nchánuja, ale sebi tušamur wele wiaz wuſolo waža. — Boh daſ, so by Pišar tuteho Nakawka bortsy saho powedacj möhł, so su tež druhe Omiejny na Puczniki Serske Napisimo stajecj dale.

Wschelkisuy. Čbjerki.

W Sersbach su poslenich Dnjach Mjerja a prienich Dnjach Haperleje wulke Powodženja byłe a cji, kij na Brühach Čjornitz (Schwarzwasser) a čorneho Halstrowa (schwarze Elster) bydla, su tam a hem skjetro wele moſebje na Polach schkodowali. Tola dyxbimy so wusnacj so Boh tón knes nasch luby Serskt Kraj pscht wschej wulkej Wodu pschezo derje wobornowasche, pschetož Schkoda naschego Kraja je mala a schpatra, hdvž ju se Schkodu druhich Krajinow a Krajom pschirunamy. S Mnichowa (München), Norimberka, Wormsa, Gubina, Peſnanja a se wschelakich druhich Miesto su so nam jara ſrubne Powesjje döſchle. W Brasy kje Weltawa (Woldau) tak jara wustupila, so so skoro po wschlje Haſbach Woda s Mozu walesche. Wele Khježow a njeſotre Myſly buchu wot neje roſtohané a nimale 4000 Rörzow Wuki ejſsje roſnoſchene a ſlažene. Dokelž móžno nebjische cíelnu Potrebu bortsy döſtaeſ, dhn su tam njeſtio Dnjo wulki

70

Hlód czerwicž dyrbeli. — Łóbjó je tak derje w Sassej, taž tež w Pruskej žalošnje wulku Schkodu nadzjekalo. Do Schandawy, hdjež je Woda hacž do Essechow dořahala, ſu ſ Budeſchinu jebyn Wós ſ Khljebom a t. d. poſlali. Draždjaný ſu wele pschecžerpicž mjele, pschetiož Woda tam wele Łóčejt wuſoko bježeshe a 31. Djen Mjerza Dopołonja džesacžich wottorhnu ſo sadny Kruch teho mostoweſho Stolpa, na kotrymž ta boža Matra (Crucifix) steji, a wali ſo ſ nej do Wody; tola je hewak zylo Móst ſtejo wostak a wot 4. Dnia Haperleje jjesdža ſaſo ſlóhkiuť Woſami psches njón. Łóbjó bje njeſotre Dny taž poſtryte ſ Drewom, ſe Štomami a menſhimi Khježemi, Kljewami a wſchelakej brewjanej domſazej Nadobu. A Poſtelwizam pschipluwa Khježka, hdjež bjechu hishcje Poſ, Kocžka a jena Koſa. A Pilnizam pschipluwachu na jedyn Krócz iži Khježie, jena je zyla ſtejo wostala a we nej bjechu hishcje Blida, Ławki, Polzy a teho runja. — Mischonſki Móst je tež khjetro wobſkodzene, ale psches njón ſo tola ſaſo jjesoſti. Mischnu bje Woda jenu Khježu podmiſela a wona padny, jako bjechu pecžo Čłowekojo we nej. Wſchitzu pak Gaterenju wucjeknyczu, dokelž runje jedyn Čžok nimo jſedzeshe, ſiž ſich horjewsa. — W Pirni dyrbjachu Wobydlerjo psched Wodu hacž pod Essechu cžickacž a jidnacze Khježow dyrbjachu ſo zyhe wopuſteć. — W Mjestaſku Rónig-Stein ſtejachu dwie Tſeczeni Domow we Wodzi a wele Kólnjow, Bróžnjow a t. d. a jene zyke Wobſedzeńſto je ſe wſchimt Čwarenemi wupluwalo. — Na Łobju bje pschi tymhlej Powodzenju

Woda 18 Łóčejow wetscha, taž hewak. We Ljecži 1784 je najwetscha Woda byla, na kotruž ſo pomni; ale ljetſa bjeſche hishcje dwaj Łóčejaz wetscha.

Wſchitkim Pschecželam a Snajomnym we Nehwacžidli a we Wokolnoſti pschitwola pschi ſwojim Precžczehnenu do Semiz pola Biskupiz wutrobne „Bože mje!”

Bohuwjet Mučžink.

Saložerſki Ŝwedžen Budeſkeho Šserfkeho Towarſtwa.

Wókomnaty Djen Haperleje ſweſteſte ſo Budeſhini ſaložerſki Ŝwedžen Budeſkeho Šserfkeho Towarſtwa. A tute mu bjeſche ſo wele na-wedžiſtych Šerbow ſe Saſſ je a Pruskeje ſeſſhlo a my čžemy wſchitlych horliwych Serbow dla we pschichodnych Čžiſlach tydž. Nowiny wſcho wuſožicž, ſchtož by ſnadij wobſherniſſeheho Ros-rečenja hōdne bylo. Tón Krócz ſpómnimy jenož na to, ſo je ſo pschi Skladnoſti tuteho Ŝwedženja: „Macžija Šerbska aby Towarſtvo k Wudawanju pschihodnych a trjebnych Šerbiſkih Knih” ſaložila.

We predawſchej Nowini, Strona Rynečk, ſady „Milosz” pschistaj: „psches dobru Wyschnoſz.”

Nož . . .	2 tol.	22½ nſl.	tež	2 tol.	20 nſl.
Wſchenja . . .	4 *	2½ *	—	3 *	20 *
Zecžmen . . .	2 *	10 *	—	2 *	5 *
Womž . . .	1 *	20 *	—	1 *	15 *
Róž . . .	3 *	—	—	2 *	22½ *

Ec Samolwenjom Redaktora.

Gjishežane pola G. G. Hieck.

Wudowane wot Welleretz Knihermje Budyschini.

Šydzenska Nowina

a b y

Serbske Powesze sa hornych Lujiczanow.

18. Čísto.

3. Džen Rójomnika.

1845.

Wótczinske Grónčka.

13 — 24.

Hdyž so Bohončej Schudžischjo a Proscherej Risi Ruzu shrješe, dha žadny lóhžy nepuschcji: Njemzam pak so Serski Kraj derje spodoba.

Hdyž so tón Ssnejšk naúdže, dha so ta Schcježiččka sanđze: a njeftrehožkuliž Sserbowstvo wethadjuje, hdyž dyrbí sa ne shto placíčj.

Hdyž wola selena Žabka, dha so rady kapka: tam a šem pak šylnje wo Sserbowstwo recjecj poczinaja.

Hdyž Žona nima Drewa, dha hlađa cji kaž Čimela: a Sserbam so nelubi, jeli so so jim Njemz sa Superintendentu postajt.

Hdjež je dobra Rósl, tam je Ruma dosł: Sserb a Njemz pak so snoščujetaj, hdyž mataj ienak wele Prawa.

Hdjež ma Wlóhu, tam roze: a g.. u so Sserbowstwo pschisporja.

Hlód je Repšbeczel: Luwo... zy pak Wucjer Serski nemóže.

Ijesz a pícz je pót Žlwenja, w Heli ležecj zyke: a Sserbej so bes Sserbam najlepse lubi.

Rajawki su Newróčjawki: njeftrehožkuliž Sserb pak wobžaruje, so jeho Džeczi Serski nerosemja.

Rajkiž Koreň, tajki Wukoren: nasch Nan pak bei Sserbow khwali a jeho Eshn tej.

Rajkež je: „Pomhaj Bóh!“, tajke je: „Werſch pomhas!“: hdjež pak Sserbow w Žyrkwjach a Schulach podlóčjuja, nedyrbeli so tam wobeđejanacj?

Rhwalcje wonkach, vydječe nutskach: nadućje Njemčinu, ale wostancje Sserbia.

Wrótslawska
Katholisko - Khcheszijanska Woſada.
(Sfónceženje.)

Wustawki Wrótslawskeje katholisko - Khcheszijanskeje Woſady su pak dale tute:

13: Božja Služba wobstawa woſebnje Rosmucjenja a Ratwarenja. Mlha w Niemskoj Recji rjaduje ſo po Waschuju najstarscheje Zirkwe ſ Pohladom na Potreby naſchich Člošow. Dzielbvanje Woſadnyh a Wſajomnoſz (Wechſelſeitigkeit) bes nimt a Duchomnym mamy ſa woſebnu Winoſtoſz. Khjerlusch ſapocjna ſowjatocjnoſz a dokonja ju.

14. Zirkwiſſa božja Služba wobstawa ſych. Hej Wotdijelenijow: a., Khjerlusch pschitupny. b., Wusnacjje Hrjechow (Confiteor). c., „Kneže ſmil ſo nad nami.” (Kyrie). d., „Teſz bydž Bohu we Wusvoſz” (Gloria). e., Kollekt. f., Epifola. g., Ezenje. h., Prjedowanje a poſtajene Modlitwy. (Piched Prjedowanjom a po Prjedowanju ſpiewa ſo jena khjerluschowa Schtucſu.) i., Wusnacjje Wjery (Credo). k., Mjesto Kanona wuswolene Wotdijelenje ſAchryſtuſoweho Ćerpenja a ſlowa Wustajenja božego Woſkaſanja, praſene wot Duchomneho. l., Hymnus: „Eſwjatn, ſwjatn, ſwjatn” (Sanctus). m., Besithm jaſo Woſada božje Woſkaſanje wužtwa, ſpiewa ſo: „O Iehnjo bože” (Agnus dei). n., Woženach. o., Khjerlusch božju Službu dofanjaz. p., Požohnowanje.

15: Wſche ſwjatocjneje božje Služby ſu Popolnju: džjecjaze Wucžby, aby natwarliwe Recje.

16: My ſweczimy jenož te ſwedženje, kotrež ſu psches ſtajowe Raſnje dowolene.

17: Saložk zirkwiſneje Rjadowneje je woſadna Rjadownja po Pschitupi ſchcessijanskie Starodawnoſcie.

18: Prjedkſtejetwa Woſady: moſteſti ſ Du-

chomneho kaž tež ſe Starschich, kž ſo kóžde Ćjeto Eſwjatki wuswoluja.

19: Duchomneho wuswoluje Woſada a psches ſwjatocjny. Ale ſo jemu jeho Dostojniſtwu psches podawa. Wuswolicj ſmiedja ſo jenož Theologojo, koſiž móža pokafacj. Wopisma ſwojich Wjedonoszjow a ſwojego pocjeſneho Živenja.

20: Pschitupi, ſo dyrbja Duchomni neženent byc̄, je ſacziſnena.

21: Wudawki ſa božju Službu a ſa Potrebnoſije Duchomneho ſo tu Khwilu psches Pschitnoſchi Woſadnyh po jich Samožnoſti ſkladuja.

22: Wſche duchomniſke Maležnoſje ſo wot Duchomneho na toſame Waschnje ſa kóždeho Woſadneho wobstarajti; ſtolske Venesy ſo wjazy nedawaja (a Duchomny cžni teha dla wſcho darmo).

23: Nowe Stawy móža ſo do Woſady bracj, hdnž ſu psches Prjedkſtejetwom Wusnacjje Wjery wotpočoſli.

24: Schiōž džje ſchcessijanska do Woſady pscheskupicj, dyrbi ſo w Nabožniſtwu roſwucžicj, dacj, predn hacj wón po Woſpołożenju Wusnacjje Wjery Aſchęgenju doſtane.

Jako bje Róniga tute Wustawki cžitak a wſchitzu do jich Pschepoſlanja ſ Wuschnoszi dowolili, buchu wot Woſady hiſtce ſchyrjo Starschi wuswolent a potom bje Šchromadžiſny Kónz.

S 8 m. I.

R. a. Róžov m. n. i. f.

1. Pož Rjadowniko ſmilej Ruku,
Nam poneſ móbre ſiſalki,
Woſelen Haj a wupysch Ruku,
Co ſwjeſkoſta ſo ſyboli,

Tej: Sahrodach

A na Brojsach

Nech kęsjeja twoje Dzieciaka,

Kiż Metel, Góliku kubla.

2. Pój Różomnisko, pój we Kęsiewi,

So wojewi nam Wutroba,

Cże kójdź Ptaczk w swoim Spiewie

We Lješu, Haju powita;

Wschje Kęzieniečka

Cże pochwala;

Kak sy ty lubi, śmiejathy;

Wienz pyschny tebi śwecjimy!

3. Na Pastwku siedzą Stadki dżaja

A Klinkot sasy skyski so;

Podeschcowane sawoneja

Wschje Trawiciki najkrasnišcho;

Haj, i Luboszki

Wschho motuciki,

Schtoj Žlwenje a Wodochy ma-

A Radosz wóschu sačjuwa!

Wschelfiski. Sbierki.

An. Bohuwjer Muzink je wuczeńske Častoju-
stwo w Semizach pola Biskupiž dostał.

Tsinaty. Čenj tuteho Miešaza i jedzeschta: dwaj
Bohončaj domoij. Iako runje kbjetro spjeschnje
i jedzeschta, swróćit so nedaloko Wjetrowa Wós
tak nesbožomne, so jena Reblišna temu jenemu
na Schiju padze a jeho na Mieszt sadajt. Wón
riesasche Rokula a bjsche s Noweje Wsy pola
Mesiwačidla. Teho druhego, wiesteho Widera se
Edyczna je tašama Reblišna jara stanila.

Ales Michal Domaschka s Komorowa je
po wobstatym Preuhowanju pro venia concio-
nandi Dowólnosz i Przedowanju dostał.

Solerzu (aby Shorelu) je so móndano
też nowopodjanska Wošada sačnika a lieź
hacj dotal. Sto a peczczętak Ssobustawow.

Dwaj evangelskaj Duchominskoj. Rektor a por-
mojny Przedar Hofferichter w Nowym Mieszt
(Neumarkt) a Kandidat Vogtherr w Perschitzach
we Echleynske daschtaj móndano we Wrótklaw-
skich Nowinach tón Nawieschik, so staj s evangel-
skeje do nowopodjanskieje Zyrkwe pschestupiloj.

W Smielijskej mloniskej. Rebi bu 11. Čenj
Hyperleje 51. Ljet starý Ljeper L. G. Biesold t
se Smielineje satepeny namakany. Wón bje
pran y Biskupiž domoij schoł, we swojej Pja-
noszt do Wody panek a tak nesbožamny Rónz
wsacj dyrbjal.

W Franzowskej wumre nedawno wiesły Noell
de Quer sonniéres. Wón bje 117. Ljet starý.

Tak pomenowane wuchowske Jabłonows-
kie Towarstwo w Lipsku je temu 48 čerwonych
Słotych (Dukatom) Myta wustajilo, kiž hacj do
Rónza Mjerza 1846. wotmolwny Wudziell pschi
pózzele na tute Brächenja: Historischogeografische
Wubženje, kiske Szylia Estlowianske Narody
w 8. Stoteiku po Chrystusowym Narodji pschi
Lobju a Salt mięjachu, dale: Wulkadowanie,
tak so we tych nastupowaznych Stoteikach Rysche-
szijansko a Niemiske knejstwo psches Łobjo a
a Wódru rospiszyeraschtej, a nainnalejn. Do-

počasjanje, kak daloko wobej pschi Rónzu 13. Stoteka pola Słowjanskich Narodow k Ranju knejeschtej?

Lipscjanske Nowiny powedaja, so je pschi kjetuskim wulkim Powodzenju Woda bes druhim tež Wrótslawju ienu, sydom Wóknov schjerofu, Khježu s tajkej Rawalnossiu powaliku, so je so tašama we Wokominkenju se wschim, schtož we nej bjesche, podnurila.

Tež Dunaj (Donau) je Rónz Mjerza jara wustupil, pschetož wokoło Regensbórka stejacu wschje Wsy we Wodži a taklej biesche we nje- kótrych tak wulka, so Ludžio ledy na Čołmach a Łódzach jałosnej Smierci wucjekných.

Pola Bremena rostochny Rjeka Weser a jene Hacjenja. Pod tutym bje pak Weß, na lotruž so po Rostochnenju Hacjenjow Woda stais- lej Mozu wali, so bjechu po krótkim Čaſtu 33 Khježje powalene a wupławene a wele Skotu satepeneho. Člowekojo bjechu swetscha na Schtomu sljessli a buchu wot Łódźnikow, kótrychž bje bortsy wele k Pomozy pschijeku, do Čołmow delje brant a tak psched Satopenjom wukhowani.

Wiſla (die Weichsel) je tež wulku Schkodu nadžjelata. Na jeje Brjohu leži Weß s Menom Regowo, kótraž bje hižom lonsche Ljeto wele wot Wody czerpicj hrbjaka. Ljetusche Powodzenie je pak dohubiko, schtož bje lonsche hischje nesahu- bene wostajiko, pschetož wot 35 Domow wosta- chu jenož 3 lejo a 79 Krurow a Wołow Woda skbu wosnu.

Sapodjene. Raz lietka Juły Rnes Mi- chał Zný s Nowohilz, tak je tež Rnes Khshesjan

Ec Samolwenjom Redakciora.

Gjisfcjane pola G. Hieki.

Bohuwjer Pfuhl, Serb s Budyskoho Pschedmjeſta pola Pschischez, we Ljecži wóšomnacje Etów a tbi a schtvrzycjt pschi swojim Botkobđi wot Budyskeje wuſoleje Wucžernje prijenju Censuru doſtač a radnu Prámiſu ſRapišmom: Discipulis recte facientibus offert Senatus Budissinus; a predn teho dwójzy knižni Prámiſu ſRapišmom: Praemium industriae ac morum. Serbjo swet- ſha wschitzj s dobrej Khwalbu se Schulje wot- thadzeja.

Wokoło nasheho ſerskeho Budyschina go njeſko ſylnje na Nječim twari, schtož Njemcy „Eisen- bahn“ menuja. Kak to ſerszny rjeka? Najſkere: „Jeſenna Cijer“ aby „Zleſniza.“ — „Bahnhof“ je Dworischco aby Rolejnischco; „Station, An- haltepunkt“ je Eastawanka.

Serbjo! Čehodla je wele Njemzow we ſer- skim Khlebi, kaž we ſerskich Schulach a t. d.? Dokelž wucženych Serbow doſz bylo neje! Teho dla nich ſerszny Starschi swoje ſerske Dječji wucžicž dadža, so móhla nam mīla Wyschnosj to dopelnicž, schtož ſebi wulzy jara žadam: wucženych Serbow we ſerbach! P.

Voredzenje. We 17. Čijili recjitat: Bot- cijenj, ale Wótežinj po Laczansku: Patriota.

Zitne a butrowe Wif. Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placile:

Roj . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$ nsl.	tež	2 tol.	20 nsl.
Pschenia . . .	4 -	$2\frac{1}{2}$ -	-	3 -	20 -
Ječmen . . .	2 -	10 -	-	2 -	5 -
Worž . . .	1 -	20 -	-	1 -	15 -

Wudawane wot Wellerex Knihernje Budyschini.

Zydzienſſa Rowna

a b y

Serſke Poweszeſſe ſa hornych Lujicjanow.

19. Číſlo.

10. Džen Rójomnika.

1845.

Zahlorz aby jechibjernowy Kerc.

(Pſchirunanje.)

1. Zahlorzowy Kericzk bjesche,
Tón ſo renje ſelenesche,
Tola nebję ſpoſojom,
Morketasche ſe Eſtowom:
Ejehodla Bóh Knes mu neje
Pyčhi nadal reniſcheje.

2. Płacjo džesche: kajſe rjane
Ssuſhje Schtomy; nídže jene
Zehly nejſu ſakate,
Kotrych mój Rjap połny jeſt
Dyb' ſo Bóh Knes namni ſimjelik,
A mi ſlote Lissje diſelik! —

3. Rózka pſchindže, 'ſchitko ſpasche;
Bóh Knes ſpiżn Kerczeſſe dasche
Narosz ſlote Eopenka,
So ſo 'ſchitko bloßkota;
Wón nejſt rano ſimjeſe woła:
Pyčha renscha nebyč móhla!

4. Rózdy Schtom na neho lada,
A ſej tajſe Lissje žada,
Zahlorzeſſe ſawidži,
Rotryž pak ſo weſteſt,
A ſo hordjt wóſche 'ſcheho;
Žadyn runja neje jeho! —

5. Jego Weſtekoſſ bje ſkódka,
Hacj bje runje jara krótka:
Hižom ſ Kerczeſſe dopołnia
Slupy Žid ſo pſchischnjata,
Smiechom wulſim, ſ dolhej Brodu,
A mu ſcjińi wulſu Schkodu.

6. Žid ſo doſho nekomđyſche,
Ale ſ Kerczeſſe pſchibjeſeſche —
Lissje ſlote torbaſche,
Do Mięcha je tykaſche;
Kerczk tón jara jaſoſeſche,
Čiſzie hoły wostal bjesche!

7. Druhe Schtomy pſchilad'wachu,
A ſo jemu woschjerjachu,
Tajſe Horjo pſcherjachu

Temu Kerežkej hordenn;
Ton pak k Bohu s Blacžom lada,
Liszje schlencžane ſej žada. —

8. Róžka pschindže, Schitko spasche;
Bóh Rnes spizy Kercžkej dasche
Narosz Liszje schlencžane,
Rajtež ſebi žadak je;
Wón njetk rano ſmijejo wola:
Moja Pýcha je ſaſ ſowa! —

9. Róžky Schtom a meho lada
A ſej taſfe Liszje žada,
Jahorzej je ſawidjt,
Ton pak ſaſ ho weſelt,
A ho hordžk wósche Čeheř;
Žadyn runja neje jeho! —

10. Jeho Weſelosz bje ſtödka,
Hacj bje runje jara krótkaz
Kewedto fe Krupamt
Wodnjo Liszje ſahubí!
Wón vre ſrudnje žaloszesche —
Richtu pomhacj nemóžesche! —

11. Druhe Schtom pschilad'wachu
A fe ſwojim Liszjom ſtachu,
Bſchejachu mu. Nesbojje;
Čehebla ſo hordgesche!
Wón pak ſrudny k Bohu lada,
Džecžel ſa Liszje ſej žada. —

12. Róžka pschindže, Schitko spasche;
Bóh Rnes Kercžkej narosz dasche
Spizy rjane Lopentka,
Rajz ſu wola Džecžekka;
Wón ſo rano ſadowasche,
So "ho Džecžel pschikrywasche.

13. Jeho Weſelosz bje ſtödka,
Hacj bje runje jara krótkaz

Sajaz knemu pschibjeja,
Schitke Liszje woſkuža!
Kerežk pak ſaſo ſrudny bjesche,
Wobaraež ſo nemóžesche.

14. Druhe Schtom pschilad'wachu,
Dječžela ſej nežadachu,
Temu Holosz pschejachu,
Temu Nespojnjemu!
Wón pak ſtrichly k Bohu lada,
Swoje Jehly ſaſo žada! —

15. Róžka pschindže, Schitko spasche,
Bóh Rnes spizy narosz dasche
Temu Jehly ſalate,
Rajz je predy mjejesche;
Wón ſo rano weſeleſche,
So jaſ hoſt neſteſeſche.

16. Telej wón njetk pschezo ſchowa,
A je ſmijeje hacj do Rova:
Tem' je michtu nebere,
Dokeliz ſu ſalate.
Jeho Weſelosz je ſtata —
Njetk mu Spolojnosz je ſtata! — R.

Sa počaſanje

**Kn. Wucžerja Muzinku do Semicžanskeje
noweje Schulje.**

Schiesz a dwazeth Djen Maljetnika mjejesche
Semicžanski ſchulski Swiſſ ſjany Šwedjen; — Šwedjen Weſela a Radosz ſa Starých a
woſebnje ſa Młodych: pschetož tónhamy Djen ſu
Semicžanska nowa Schula poſwieczena a Semicžanski nowy Wucžek, Rnes Muzink, do ſwojego ſaſojniſwa ſapokaſany. Hjom Dopoknja ſpomneneho Dnia bjechu ſo Džecži Semicžanskeje Schulje ſe ſwojimi ſchulſkimi Starſkimi do ſomjel-

njanské Schule, djež Ssmjelnjanskich Djeczi
sich Prjódkaſjenim nadendjechu, ſeſchle, ſo bychu
tam ſe Ssmjelnjanského ſchulſkeho Swjafſla psch-
ejene bule. To ſo ſta na doſtojne a rjane Wasch-
nje psches hódmu Ryc̄ Rneſa Duchomneho Pall-
mera. Po tutym ejehtichu wſchitke Djeczi pod
Ranedowanjom Rneſa Wuc̄jerja Lehmana do
Semič, ſo bychu noidemu Wuc̄jerem napscheejiwo-
ſhle. Wele Lüdži bje ſnint a mjeſachu tež Her-
zow a dwie Khoroiſt ſobu. Jako bjechu hac̄
l'Saſtemu Djeſnemu („Sächſische Reiter“) pschit-
ſhle, poc̄zakných na Kn. Muc̄inka. Tutón
pschindje tež Popolnju woſko do weju a bu wot
Kn. Wuc̄jerja Lehmana a teju ſchulſkeju Star-
ſcheju, Winklerja Tumiz a Grentz la ſe Semič,
lubosnje powitaný. Tež buchu jemu te Djeczi
podate, kotrež do teſe nowej Schule khodžic̄
dyrbja. Na to wróčjichu ſo wſchitz a pschin-
djechu ſpjevalo a píſkajo psched nowu Schulu.
Tudý dosta tóra nowy Wuc̄jer ſchulny Kluež wot
Kn. Duchomneho Pallmera a bu wot njeho po-
Skadnoſti tych Eslovow: „Tutón Rutschód žoh-
nuj Bóh!“ kotrež wusche Durtow napſiane bjechu,
kragnje powitaný. Potom wusnpi jena tych
najwetských Holzow, powita ho we Meni wſchit-
ſich Djeczi be-wſcheje Bojoſſie ſ wutrobnym
Eslovam, proſcho wo lubosne Horjewacſje
Schulerjow, a klubi ſich Štrony Luboſz a Po-
lischnoſz.

Njetk podachu ſo wſchitke Djeczi do Wuc̄jer-
nje a ſpjevalchu tam ſnjeſotrym Wuc̄jerem, ſiž bjechu k taſkemu Smeđeneti pschiſhli, jedyn
Khierlusch, kotrž Herz ſi Piffanjom pschewodjo-
wachu. Jako bje ſo to ſtalo, poſwečt Kn. Du-
chomny Pallmer tu nowu Schulu, ſapokala Kn.
Muc̄inka ſa Semic̄janſkeho Wuc̄jerja a wloži
tym Djeczem a Starskim te Pschitlufchnouje,

kotrež we Schule a we Wotpohladanju na Schule
wopelnic̄ maſa. Tež džakowasche ſo won Semic̄-
janſkemu Swjafſej a jeho Prjódkaſjenym ſa-
wſche te wulſe Wopory, kotrež buchu pschi Twæ-
renju Schule tak ſwólniwoje pschinetene, a Ssmjel-
njanskemu Rneſej Paſteře ſa Wobdarenje
Schule ſ tymi rjanym njemſkimi Rntheim: „Das
Baterunſer von D. Ammon.“ Po tutej Ryc̄
bu Khierlusch: Ach wofan ſchit na ſ Ma-
du ř. a na to wot Kn. Duchomneho Požoh-
nowanje ſpjevalo.

Wobſaukenju džakowasche ſo Kn. Muc̄ine ſtrótkim, ale wutrobnymi ſkowami wſchitkime ſa to jemu pschitotowane Weſelje a ſa wſku wopokanu Pschecjelniwoſz a proſchesche Djeczi
a Starskich wo dalishu Luboſz, dokelž je jeno
tahlej tón prawy Swjafſ, kotrž Starskich,
Djeczi a Wuc̄jerja hromadzie džeržec̄ dyrbji, —
dokelž ſo jenož ſ Pomožu Luboſzie ſchulſke Štu-
kowanje radjic̄ može.

Sedyn, liž bieſhe pođla.

Wſchelkisny. Gbjerki.

Schwennatý Djeń Šaperleje je Žona Šankarja
Korežmarja w Putoňiſu pschi Schatn Ma-
hanju do Pulčnički padnyla a ſo ſatevila.

Tidnatý Djeń Iutromnika džeržesche Róna
prjenju božu Šlužbu Šhorelfke je nowokathol-
ſkeje Woſady. — Na tym ſamym Dnu bu Brót-
ſławskiej nowokatholſkej Woſadži, kotaž 4000
Glowekow wopſchije, tón wot mjeſjanskije Radn
wotpuſchzeny Kerchow pschipokazany a pschepo-
daty a njekotre Dny poſdijſho pschekupi dotalny
podjanski Duchomny Domach Wójnarſki
Khalizſkeje do nowokatholſkeje Zyrkwe. — Dan-
ſku (Danzig) wopſarache nedareno Duchomny

Četrtki prijenju boju Šklužbu tamnyscheje nowokatholskeje Wosadny. Psihi tutej Skladnoski pschetsupischtaj dwaj podjanskaj Duchomnaj s Pelplina s Menom: Dowjat a Rudolph. — Barlini je mjeszjanska Wuschnosz nowokatholskej Wosadzi 3000 Toler ua bližsche 3 Ljeta wustajila.

Schtundžicžkarstwo aby Mukarstwo hishcje pschezo Ludži tam a ſem do Nesboža pschinez. Tak ſu Potsdam i w tychlej Dnjach jeneho Schtundžicžkarja do kladneje Rjezie (Irenhaus) dowes dyrbeli, dokelž wón ſjawnje na Torhoscjeju wokashe, ſo je Jesus, niz pak tola Jesus Nazarenski, ale Jesus Amerikanski. — Pilne a huste Wopntowanje schtundžicžkarſtich Shromadžisnow je jeho wo Rosom, jeho Žonu a Djeczi pak wo Saſtararija pschinezko.

Schtyrnath D. Gutromnika mjejachu pola Eilenbórk wulke Newedro. Psihi ihm bu jedyn młody Čłowek s dwijsmaj Konjomaj, s kotrymajz na Polu džekasche, wot božego Newedreschka ſarženy.

W połodniſczej Rusynskej bje gredž maleho Róžka wulke Ssnjewecje. W tawnej Krajint wostaja pak ſwoj Skót tež Šumi wonkach. Tež dla ſtashe ſo, ſo Šenjeh wjazn dyžli 100,000 Wozzow, kotrež bjesche wulki Wjetr do Dolisnow sahnal, zylje pokry a ſadušy. Tež wele Konjow a rohateho Skotu je psihi ihm Žiwenje ſhubilo.

Pſched kralowskim Hrodom w Barlini ſtejſehe wondano jedyn młody Čłowek a cjakasche na kralowe Wotjedzenje. Dokelž pak Kral borsy nepſchinje, cijzny wón wulki Kamen do jeneho Wótna kralowskeho Hroda a cječun. Podjisko jeho pak popadnychu a wón je pecža praiji, ſo je tón Kamen do Krala cijzneči chyl.

Wot Draždžanskeho Mosta je 19. Džen Ha perleje ſedmy Woblik aby Welb wo Lóchci ſpadnył, dokelž je Saložk Stolpa wjeszje podmijetny. Psihes Most, kotryž bjesche hižom tam, djež ta boža Matra ſtejſehe, wobſchloženy, ſo njetko na žane Waschnje wjazn khodžicž a ſjedžicž neſme, ſchtož je tak verje ſa Draždžanskich Mjeszjanow, kaž ſa wſchitkich druhich, woſebnje ſa Fórmamow k wulkemu Sadžjewkej. Predy hacž budže Most ſaſo poredžene, móže ſo knadž Ljeto minicž a teho dla njetohlej psches Lóbio Lodzowy Most (Schiffbrücke) twarja, ſo by tutón ſa tónklej Čjaſ ſ Škužbi był.

Prachsenje.

Muž bjesche ſo ſe ſwojej Žanu ſwadžil. Dokelž pak tajſt ſwarjaty nebjesche, kaž njeſotnýzkuſiž druhí, dha chyſche ju psches to poſchtraſowacž, ſo k nej praſeſche: Žona, ty maſch Woblečjo kaž Kulrjeput! Wona pak jemu tež ſhetsje rucžje wotmolwi: Mužo, ty pa k kaž Schwiſtu! — — Schtóha bjesche njetko reñſchi?

Žitne a butrowe Wifki.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini placžile:

Rož . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nsl.	tež	2 tol.	20	nsl.
Pschenza . . .	4 -	$2\frac{1}{2}$	-	3 -	20	-	-
Zecžmen . . .	2 -	10 -	-	2 -	5	-	-
Wobz . . .	1 -	20 -	-	1 -	15	-	-
Róč . . .	3 -	-	-	2 -	$22\frac{1}{2}$	-	-
Zahly . . .	8 -	20 -	-	8 -	15	-	-
Bjerny . . .	-	25 -	-	-	20	-	-
Hejduschka . . .	3 -	20 -	-	3 -	15	-	-

Khana Butry 15 nsl. — now.

Łydżenſka Nowina

a b y

Šerske Powesze ja hornych Łužiczanom.

20. Čísto.

17. Dzień Kożomnika.

1845.

Łužiſka Poweſz
wot Padu bożeje Matry do Łebja, Drež-
djanach 31. Dž. Maljentika 1845.

Ele Wjescijenje we Dreždjanach zo sbjeha,
So boža Matra padže do Wody
Do džiwich Žolmow rostateho Snižeha,
Kil podmijehu Stoly Mosta kamentny;
Tón Pad sa traschne Napokasmo snaja
A Bojošz syjeja do Sachskoh' Kraja.

Shto Rosu Čínerjo pak chzecje prajicž,
Duz teho Pada wjernie „Čehodla”
Wam cžorne na bjełym psued Wocži stajicž
Chzu tudy, kajž jo Poweſz wobkručza.
Ta boža Matra cžintia je Dživu,
We wajnej Wiezy Poſek wjernosćiwy.

Ta boža Matra džeshe a so sjemi
We Litteri we Nožu pschichodnej,
Duz runje Arnoldja Seén klódki schewi
A stupi ryczo tak stow' Biskopej:

„Sank, Mužo boži, sank na wjeczne Čjaſhy

„Tu światu Šsuknu, nepokaz ju saſy.”

„A maschlí światych Powostankow wjazy,

„Kil Wjerazym by widzicž, cžeszcž dat,

„Te we jich Schowi wostaj khróblje tſiąžy,

„So zo cžim wetschi Pohorskie nebn stat;

„Laj, Žolm naſchich Čjaſow poſageja,

„So ſlabuschte te Wiezy k Wodži djeja!”

„Nej' ſkry Podstawk, ſlabe cžlowiske Ramjo

„We Wint, so me Žolm výfrechu?

„Duz mudry wſmi ſej namni Wucžbu, Snamjo,

„So Džecjo newuſtinesh ſ Kupelu.

„„Tych Powostankow Bruci““ wjchudze praja —

„„Tejj jeno ſlabusckow ſchęzen wojewaſja!““

Prawopis lydženskeje Nowiny.

Nash Prawopis je po prawom rómu ſamym,
kaž jón w Šerskej Bibliji, Epjewatich a i. a.
namakam. Dokłž pak po lydženska Nowina

niz jenož sa Číltarjow (Časowarjow) Budelskoho Kraja, ale wele wjazh sa zyku Esersku Semju a sDzjelom tež sa wukrajnych Čslowjanow wudawa, da dotalicha. Ortograffja we njezotrych Nasłupanjach nedokaha a dyrbesche so teho dla tam a sem poljepschicj dacž. Tute nusne Poljepschenja wobsteja pak 1) we tym, so so: cž wot cž rodbjela. Pišmik: cž, hž so tež hžom wot kóždeho praweho Čserba wele wotisscho wupraji, hacž cž, ma so stajnje tam stajcij, hdjež móže so wot Pišnika k aby z wotwedowacž; na Pschik-lad: Rukar — rucžny; Hólz — Holčjo. Tež steji cž kóždy. Čjaš we wšich Diminutivach psched: k; n. P. Piacžk, Lucžka a. t. d. Tuto cž praja delni Holenjo a delni Lužiczenjo kaž: g; n. P.: Čjaš rjesa pola nich Zaš, Hancžicžka-Hanžyžka, Rucžka - Ruzka, Psycžk - Psyzk a. t. d. — — b) Pišmik: cž. wupraja so wele zunischo hacž: cž a wotweduje so stajnje wot Pišnika: t; n. P. Kut — Kucžl; Swjaty — Swecži. Wschitke Infinitiv maja: cž, n. P. dawacj a. t. d. Delanach praja cž kaž sch; n. P. Čjma - Schma, pišacj - pišasch. — Dale ma so

2) Pišmik: h husto stajcž, hacž so runiž wolelo Budeschina newupraja, pschetož won je pola Helanow a wšichych wukrajnych Čslowjanow płyshcž. Teho dla nepišch: subicž ale shubicž, niz: żonowacž ale żohnowacž, niz: Wulo ale Wuhlo. Delni Lužiczenjo staja Mjesto: h pschezo: g. a praja teho dla: Hłowa-Głowa, Hlina-Glina, Gród-Grođ, hrabacž-grabacž a. t. d.

3) Pišmik z piſche so jenož tedy, hdyž Synk: cž aby: dz wucžint, hewat piſch: ž; n. P. Esycž, Džikž: ale: žpdyň, Kneže a. t. d.

4. Piſch: kaž, tež, ležecž, Khježa, Deshcž, schtož, kóždy a t. d., niz pak: kajž, tež, ležecž a t. d. Piſch: Luboki, wušoki, Wuschnoš, wuslacz, niz pak: Lóboki, wóšoki, lóšlacz.

Doladani Khscheszijenjo.

Sacžtw: Witany Wujo sMuſarež! Kahahodži?

Aſwark: Wjem, schto mjenisch, ale, Wujo, wot Muſarijow nerycž, to je Hanenje.

Sacžtw: Doladani Khscheszijenjo su woni, nej' wjerno?

Aſwark: To ja tež mjenjach a býdžichu me skoro dowabili, doladach pak so, so pola nich najwjažy wulka Newjedomnosz kneži. Teho ja nemóžu k Doladanym rachnowacž, kiz newje: Schto je Potuta? A tež tajkich woni horjeberu a grjebaju woſebje po tajkim, pola kotrychž Męſchto we Móschni cžuja.

Sacžtw: Haj, dyž trebaju. Nedyrbja woni? Nedyrbja woni twaricž, swojemu wokolo jjesdžatemu Prjedarez dawacž? Ebóbne by bylo, so býchu Nabruha nesabyli, tón ma tež Łowuka-manje. Tym Duchomnym, kotrychž wopushcžichu, dyrbja tež płaćicž. Duž trebaju Penesz. Nebež dre jím nepada, hacž so runje menuja Bože Džiecži. —

Aſwark: Ja wſchak tež so neſurowju na nich teho dla; mjenju pak, so jich Doladanie neje Kuboke. Na nas woni swarja, nam Helu pschitzja; nejšym pak dotal we Bibliji nam'kal: Sudźce, satamajcžel! Woní so sydaju na ſudny Stół. Ale ja newjerju, so budże tón Scudnik k Genemu čłowiskich Džircž rez: „Ssyn

ſo na moj ſudny Stol a ſudz!" My budzem⁹ ſudzeni wot Nieho, a budze Kožen doſtač⁹ po tym, jako je ſchitu we czielnym Žiwenju ſwiedzik wot ſwojeje Wjery we dobrych Skutkach, Matth. 7, 21. Wot Płodow Wjery neje pola nich Nicžo wjazy widzic⁹, dyžt pola tych, kotrych⁹ woni Gswjetnych, Newjerjazycz menuja. Necžu w je doladany Muž a Kinžik tež. Recžuwez a tež druhe doladane Žónske doladachu ſo ſandženym Ljezji, bže tu a tam drugim Ludjom Trawa roſe a Szuſodži ſtorzachu na nich, ſo ſu jsm tu a tam wujnelt a wupakli. Kinžik a hisheje jedyn dnuhi ſtaj vecza Drewo paſoſtlaſi Džen predy Bozeho Blida, je ſo pak tón nedoladań a na Haſnič na niesia doladat a ſeſci kiepił. Dobree Skutki dyrbja wot Wjery ſwiedzik⁹. Mertyn a hižom wele Ejet ſnajſch jako pobožne ſychohowa-zebo; ale jako hisheje do Mjesta ijesoſte, da mało wižesche ta doladana Duscha, dyž jeho pschinowsny Hóz Dječela ſhjetſie nahotowa a na Wós metasche; Mertyn džiesche pschi Wosu, po-božne Lorwu poſſhejo. — Sańdženu Maſymu pschinje Aſchórd kmojemu Szuſodej, ſebi Sse-keru požecic⁹, a tón ſo Aſchórda wopraſcha: „Shto da chzesch cžinic⁹?” „Pencž Lucžwa chzu ſebi wudobyc⁹; to džens dže, Hajnik je we Ryh-waldji na Hermanku,” mjenesche Aſchórd. A mój Szuſod mjenesche, ſo tola taſki pobožny Muž to cžinic⁹ nebudze; Aſchórd pak jemu wotmolwi: „Haj, lej, Lucžwo ja trebam.” A Aſchórd ſluſcha tež tým Doladanym.

Sacžiw: Aſchórda ſym ja hewak ſa lu-pikoſteho Muja djeržak, ale won da nima Szy-kanje ſa Moſy. Chyſche junu naſcheho Wuja wot ſwojeje Ebōžnoſſe pscheinjedzik⁹, ale won

jemu tak wotmolwi, ſo tón doladany ſo wotmel-kiy, kaž by jemu Paweł Hubu ſacžahnył.

Aſwarck: Keryż žane Hanenje! Twój Wuji je jemu hižom pscheinjajk. Laj, ežt Doladani newopokaſa hac̄ dotal, ſo ſu liepſki, dyžt ežt Nedoladani.

Sacžiw: Je da wjerno, ſo Kiebnaſ ſe ſwojej doladanej Mandžeskej Žiwenje ejeſte cžint ſwojej Macjeri, kotraj je pecža doſho fWudowu była, ſo by na Ssyna Žiwnoſz wudžeržala?

Aſwarck: Wona je fWudowu ſawostaka, ſkorž a placze na Ssyna a Džowcicžku a Lu-đio jeſi wjerja, ſo nelże.

Sacžiw: Kaha, ſo ſu ſebi ežt Doladant ſidnatu Kaſnju pscheinjajili, we kotrej ſnano ſteſt, tak ſo ipſcheinjivo tym Doladanym ſadjetjeſc maju. —

Aſwarck: Necžin žane neſchęſtianske Pręſſie.

— Na iſh Płodach dyrbieje wy iſh póſnač.

— Tamlej bže Dž. Tón budze ſo namaj lje-dom džakowacj, dyž budzem⁹ jemu „pomhać Bóh!” prajic⁹.

Sacžiw: Hm! kaha, dyž je ſerski ſabył a njemski neje nauknył! Wſchak te doladane Duschie ſerski ſpjevaſa, njemski poſluchaſa a njemſzy placzeja a ſtonaja.

Aſwarck: Nech je njekſi doſz wot telej Wjezzy. Drugi Nas chzu ežt wjazy powedacj, heſſo budzesch twoje Pręſſie domach wostajic⁹.

N . . . f.

Wſchelkiſny. Šbjerki.

„Eſenbahñ” nemoje ſerski hinaſ rjeſaci, hac̄: Želeſniča (w Holt: Ŝelesniča) aby že-

leſna Roliſja (č. Roliſ), niz val jeleſna Číjer, pſchetož ſerb menuje taſku Číjer, kotrež je ſelo wudzielało aby po ſokrejž ſelo kholži, ſtojoh Čiaſ: Roliſju aby tež Roliſ.

Nowofałholskej Woſadži we Wrótkawju je wóndano ſaſo jedyn kandidat evangelskeho Duchovnitwa f Menom Ruprecht pſchitupiš.

Rnes E. Gühler f Krebje, botal Referendar pſchi wuſhim Krajnym Čudži we Wrótkawju, je Łasu, Morkow i, delnym Wujesđi a tych podlanskich Wbach Kycenitwo dostał.

Miſjonski Szwedzen Łasu.

Ewangelſke Miſjonswu pomožne Sjenoczeńtwo Wojerowskeho Kraja czini kweđenju, ſo ua 28. Dnju tuteho Mjeſaza Rézomnika we Łasowſkim božim Domi wot ranschich Orzich miſjonski Szwedzen ſe kerskej a njemſkej bozej Służbu pwečenym budze a pſcheproſkym tehodla najp checzelnischo Enemu wſchitkich Pschecezelow a dobroczerskich Spomizerjow miſjonskeje Wjezys we Sachſkej a Pruskej. H. Seiler.

Ma w j e f ī ē.

Mieli żadny kerski, ſyml niušnymi ſchulſkim Wiedomnoszjam i wubotowanym Hökžez

Se Samolwenjoni Wiedafiotu.

Czijſciane pole k. W. Hieci.

Lóſcht a Luboſz: to Piſhmiſti Stajerſtwo, tež Knihy Czijſcjerſtwo menowane, wuſnycj, tón namaka pod lóckimi Wumjenenjam i dobre Mjeſto we

Hiecz Knihy Czijſcjerſtwo
Budeſchin na žitnej Haſy.

P o r e d j e n j e.

Czijſlo 19, Strona 75, Pełojčka I. Ryneſk 2 wot horka necžitaj: Prjódſtajenim i ale cžitaj: Prjódſtajenym; R. 22 nicžitaj: wot njeho ale cžitaj: wot neho; P. II, R. 12 wot delka necžitaj: Pułoznizn ale cž.: Pułcžnizn; Str. 76, P. II, R. 2 wot delka necžitaj: Schwiniu, ale cžitaj: Schwindu.

Žitne a butrowe Wifī.

Sandzenju Ssobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Nož . . .	2 tol.	$22\frac{1}{2}$	nſl.	tež	2 tol.	20	nſl.
Pschenia . .	4	—	$2\frac{1}{2}$	—	3	—	20
Zecžmen . .	2	—	10	—	2	—	5
Worž . .	1	—	20	—	1	—	15
Rók . . .	3	—	—	—	2	—	$22\frac{1}{2}$
Zahl̄ . . .	8	—	20	—	8	—	15
Bjerny . . .	—	—	25	—	—	—	20
Hejduschka . .	3	—	20	—	3	—	15
Khamia Butry 15 nſl. — now.							

Wudawane wot Wellerez Knihenje Budyschini.

*

*

Zydzienſka Nowina

a b y

Serske Powesze ja hornych Lujiczanow.

21. Čísto.

24. Džen Róžomnika.

1845.

Saloješki Šwedzki

Budeskeho Šerskeho Tovarstva.

Po Namieschiku, kij bje ho dwójny w tydž. Nowini Sjawnosći psychepodak, seńze ho wózomnaty Džen Harperleje khjetra Círszidziczska nawardzlych Šerbów na Wintzy pod Budeschnom thodnej a doftojnej Beskadzil. Ekadnoz dawasche jím saloješski Šwedzki Budeskeho Šerskeho Tovarstwa a tutemu bjechu wusche Starow tehohlej Sjeneczenstwa psychischli Mužojo se Šerskeho Tovarstwa, Kandidatstwa, weźnego a mjeszjan- skiego Wucjerstwa, Studenstwa a sameho Mje- cjanstwa. Esamón Šwedzen sapocža ho Popek- nju wokolo scheszich a jako bjechu ho resztych Bičitomni po Woli sejhdali, powita jich nje- tischi Starschi B. S. Tovarstwa, An. Mróe ſ Hodzija, ſ kibicej Recžu, we korejž won swoje a swojich Sobustawow Wschelje nad tym wu- prajt, so je ho ión Krócz tak wele Pszeczelow ſ hromadzilo. Dale spómní won swojich Šekomjanskich Woſebnoszjow, Wunam-

na to, so by tola tež pschiłodniye kóždy pschezo twerdzje na Šerbostwi djeržat a je pilnie podperacj pytač a pschięsche napoſledku, so bjechu so tež hewak Šerbio prawje husto hromadzje poſylneli w Luboszi ſ Šerbostwu. — Potom bu tón rjany Spjew spjewaný:

Nech kcięje nashe Tovarstwo
We Wjenzu róžowym,
To je to prawe Bratrostwo
We Šelubi nadobnym, a t. d.

Na to wступi An. Puhl (Luzjan) ſ Pschi- schez a reczesche wo tym, so hacž dotal Rjemzyl a druhe neſtowjanste Narody ſ am i Khwalbu wſchelakich Wunamakow a Poljepschenikow wužiwach, dokelž ho Šetowenjo (a ſ nim Šerbio) wo swoje Prawo pola druhich Ludow ne- starachu. Rjetko pač, jako ho tucži Džicžazoszje wostajecj, se Spanja stawacj, swoje Meno Ludom wosnajomnecj, swoje Prawo a Gęsz a Khwalbu Šerbostwa ſ hromadzilo. Dale ſpómní won swojich Šekomjanskich Woſebnoszjow, Wunam-

rankow a Časlužbor sebi pschizpivacj poczinaja, da je we drugich Narodach Hara nastala a s njezotrych stronow je Wolanž a Čakhadženje pschecjivo Čekowjanam a nepschecjelle Wumygleńki a Čkuli. Čhto pak wo to? Čim ljepe, hdvž pschecjivo nim rojuja. Hdvž mamy ho woboracj, da wjazh newušnemj a spacz Rchwile nesmjejemy! Kózdej dobrej nowej Wjazh ho ne-pschecjela a pschecjiveja, ženje pak sahotena Ruskoj a Wutrobistoj zofacj netreba, ale ho do Prjedka mozuje a wschičke Sadžewski pscheskakuje, hacj tak njehdy dobydže. Duž tež ho my, Bratija rjaneje Lužicy, nebojmj a nestachujmy! Nech na nas salħadjeja, nech nas wutupitj pytaja, — my ho saperajmy! Wele Mišionow Čekowjanow na nas hłada, pak džjekamy! Čim mene Dželacžerjow, čim wetscha junu Rħwalba a Čjesz!

Po Rycji njehdy tajkehohlej Wopschlječja spjewasche ho mot Shromadžisny tón wótcjinski Epjew:

Hischče Čerbstwo nehubene
Čwoj Čħlit we nas ma,
Nowy Duch to Poßlabene
E Mozu poßjeha; a t. d.

Jako bje tutón wuspiewany, recjesehe An. D. Seiller řeka nimale tajke Čekowa:

„Nasche Čerbstwo je nas džensha tudy hromadu wedlo a we pschecjelnej Shromadžisni ſtrahib. Nascha pschesjena, towarzyna, hromadnja Narodnosz je tón drážny Swjask, kiž nas pschi wschitkej Wschelaboszi naschich Ljetow, Powolanja, Rjodu, Wydlenja, Wjery Wusnacja a Mojow walca tak kručje swieże, so gmy wschilzy jako „Jedyn.“ a jaka Zapostoljo naschego Sbóžnika na

Swjatkomnym Čwiedżenu „we jenej Myśli shromadženi.“

Naschemu Čerbstwu nemóže pak tež Niežo bōle a ljepe tycj a hojč, hacj taſle bratrowske Čjenocjenjmo, pschetož psches wutrobku Jednotu rozeja a pschibymaja trž male Wjazy, kajž ſastarſe Pschiklowo ſwiedži. Tej sadunenej Čħfrječjy naschego horliweho Narodnoszje Sacžucja nedajmij teho dla nkħen haġħnycj, wele ſkere džemij ho kózde Ljeto jedyn Nas tudy ſwiedżejjy ſerċj a ſhromadžicj ſ tħim Nastajenjom, so bimhy Swjask naschego Pschecjelsta panowilt, f-Dželawoszi sa nasche lube Čerbstvo ho wőjtwilt a poħy'nti, Radu ſklidowali a sebi Čwjaħni uascheje Čnutkomnoſje we lubym Čekow a Čpjewi wotankalt.

A Čjepschemu naschego Čerbstwa by pak wobebje klužko, hdvž by ho po Pschikkadži Čjeshow, Ilrow, ilieskich Čerbow a Čekow ſtrahib tež pola nas Čjenocjenjmo ūloži, kiž by Čerbstwo a Čersku Ryci psches to twaſilo, so dobre Čertske Knihy sa Schulu a Dom čiſħċiecz dawa a ho wo Wudawanje hódnych Čerskich Nowinow stara; a t. d., a t. d.

An. Seiller wukladowasche potom Wachnje tojkeho Čjesskeho Čjenocjenjwa, fotrzej pod Menom „Mačjiza Čjessa“ ſtukuje a pschepoda najpozlednje ſwoje Roſprajenja ſhromadnemu Wuradženju. — Po jeho Rycji bu nježko wucžincne 1) so ma ho kózde Ljeto Šreda po Jutrah wulka Čerska Shromadžisna aby Besada džerječj; a 2) so ho mot tých Pschitomnych tónhlej 18. Dženja Hapeleje 1845: „Mačjiza Čerblja aby Towarstwo k Wudawanju pschihódnych a potrebnych Čerskich Knih“ ſaloži. Najwaž-

nische Wustawki tuteho Towarſtwa buchu hnydom wot tych Schtomadžanyh postajene, iich do Rjada Stajenie a Dolonenje bn pak wjestenu wot Towarſtwa wuswolenemu Wubečej, kotrež Štawy poszčischo menowacj budžemy, porucžene. Taſke Dolonenje ſo hiſcheze neje ſtač mohlo, Wustawki Macižy Sſerbskeje budja pak drje ſnanoo nimale taſkelej:

a) S peněžnych Pschinoschłow, kotrež Pschečeljo Šserbskeje Literatury ſkladujeja, ſaloži ſo woſebna Poſkladniča (Grundkasse) pod Menom: „Maciža Serbſka“ (t. j. wendische Mutterkasse.)

b) Tuta Poſkladniča ſo teho dla ſaložit, ſo by ſo Wudawanje dobrych Šserbskich Knihi wučeneho, aesthetyskeho aby ſe wſchim wužitneho Wopſchijecza pak wot neje ſameje wobſtaralo, aby tola ſpomožalo a polóżalo.

c) Wot Towarſtwa wuswoleny Wubeč (Ausſchuß) ma tu Porucžnosť, tutu Poſkladniču ſpominenym Wotpoſkladaniam nałożić a budže kóžde Ejeto wot ſwojeho Štukowanja wſchim ſſobuſtařam ſhawnu Rosprawu dacj.

d) Kóždy Towarſtwu dareny Dar da ſo hnydom do jeneje krajneje Malutowärnicy (Sparkasse), a tak husto hacj ſo na taſke Waschnje jedyn Kapital nahromadži, da ma ſo won ſa wjestu. Daň wupožejſek.

e) Kóždy Dar, nech je kaſtſ ſechze, budže ſ Džakominoſju wſath; ſchtóž pak niž mene hacj džehacj Toleč a to aby na jedyn Ras, aby tola w 10. Ejetač (ljetnje 1. Utr.) da, ma ſo do Saložerjow Macižy Šserbskeje liežtej. Knihownje, Towarſtwa a ſſowýby, kiz chzeđa do

liežby Saložerjow ſtupič, dadža jako neſmerne Woſhony (Parſchony) dwazeči Toleč.

f) Saložerjo Macižy Šserbskeje doſtanu tak dolho hacj ſu živi wot kóždyh Knithow, kotrež ſo pschichodne wot neje wudawaſa aby kotrež Wudaczje wona ſpomóža, jedyn Efemplar darmo.

g) Mena wſchitlých Saložerjow a Spomóžowarjow Macižy Šserbskeje, kaž tež Summa jich Pschinoschlow, ma ſo kóžde Ejeto ſierwicj.

h) Po tym, hacj budža w Poſkladničy Venesy, budje tež Towarſtwo wuſtaſč, kajſe Knih a tak wele ſo jich kóžde Ejeto wudacj dyrbti; woſebnje pak budže wone na to hladacj, ſo bychu ſo po Čiaſu wſchitke potrebne ſhulſke Knihy wobſtarale a tak rucije hacj možno Nowiny wudawale, kotrež bychu wſchim Žadanjam doſz čzinile. Tež ma ſo na pschisprawne Waschnje Knihownja ſa Towarſtvo ſaložicj.

i) Wſchitke Pschinoschlow moža ſo wotedawacj pola tych Štawow, kiz do Wuberka ſluſcheja, aby pola tych, kiz ſu hewal k temu poſtajeni. Na kóždy Pschinoschek da ſo Wopíſmo Dostacj. (Pschichodne dale.)

Wſchelkisny. Šbjerki.

An. Rječník C. Gúhler je tež w Jamnom, Rjetnom, Woſeſchinzy, Koſchli, Dyrbachu, Domswaldji, Kringlegy, Wóſlīczej Horj a Hamort. Rječnístwo doſtal.

Po kralowskej Wukasni neſmeje ſreſka Prusſia jiesna krajna Wobora (Landwehr) Jane Čyw-

čenje (Uebung) a wot Pjeschkow budu Mjesto
600 pschezo jenož 400 k Čjwicj nju powolani.

Hrabja (Graf) Brühl w Brodach (Pförtchen),
Potomnik njehawsczeho Sakskeho Ministra, je se
šwojej Eswojbu k nowokatholskej Zyrki pschi-
stupil. —

W Schlesynskej ma nowokatholska Zyrkej
njetko hžom sedom Duchomnych: pecj Njenzow
a dwieju Selowanow. Tutaž rjekataj: Wo-
narst i Wecjorek a wobstarataj božu Seku-
bu w hornej Schlesynskej, kotaž je Pólska.

Nowokatholska Wošada we Drezjanach je
na 18 Dnju Meje drugu božu Sekužbu džeržala,
pschi kotrejž Kn. Eichhorn z Wrótklawa jako
Duchomny sluzil je.

Piwi ſo hžom nowa Zyrkej sa nowokatholsku
Wošadu twaricj sapocjne. Wona budže na 7000
Tolet khoschtowacj.

Wrótklawi ſu njefti doſtojni Mujojo Israel-
ſteje Wjern sa nowokatholsku Wošadu ſmijelne
Daty behacjje ſobudowali. Dwoj tychamnych,
jora cjeſzeni Mujojo, ſu teſi nowej Wjeri psche-
ſtupili. —

Württembergſki Gróſa, kiz ſwoje Meno ſje-
wili neje, je evangelskej Zyrki w Passawi 500
Echjeſnakow ſhenkowal. —

Parisu je mloda Holza, kotaž pola Rjezy
(Seine) Schaz plolasche, psches Nekedžbliwoſz do
Wody pančka. Richton tam podla nebjesche, kiz by
pluharij met; da pschijndje runje mloda Keklerka
nim, a jaso to Resbojje blyſchesche, ſlocjt wona
z Wosa delje a ſajtaj bjesche do Wody a pschi-
nehe tu Holzu won, kotaž borsy ſakj z Žiwenju
pschindje.

Miſionſki Gſwedžen Lazu.

Evangelſke Miſionſtu pomozne Gje-
nocjenſtwo Wojerowskeho Kraja czini kwe-
dzenju, ſo na 28. Dnju tuteho Mjefaza
Ržomnika we ſaſowſkim božim Domi wot
ranskich Dežich miſionſki Gſwedžen ſe
ferskej a njemſkej bożej Šeklužbu ſweczeny
budže a pscheroproſy tehodla najp checzelnis-
cho knemu wſchitkich Pscherzelow a dobro-
czerskich Spomžerjow miſionſkeje Wjezy
we Sachſkej a Pruskej. H. Seiler.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyschini
płaczile:

Roj . . .	2 tol.	$27\frac{1}{2}$	nsl.	tež	2 tol.	$23\frac{1}{2}$	nsl.
Pschenia . . .	4 -	5 -	-	3 -	22 -	$\frac{1}{2}$	-
Dečjmen . . .	2 -	15 -	-	2 -	10 -	-	-
Worbs . . .	1 -	$17\frac{1}{2}$ -	-	1 -	15 -	-	-
Röck . . .	3 -	-	-	2 -	25 -	-	-
Zahly . . .	8 -	20 -	-	8 -	15 -	-	-
Bjerny . . .	-	$25\frac{1}{2}$ -	-	-	-	20 -	-
Hejduschka . . .	3 -	20 -	-	3 -	15 -	-	-

Rhana Butry 12 nsl — now.

Šydzenska Nowina

a b y

Šerske Powesze ja hornych Lujiczanow.

22. Čísto.

31. Džen Rózomnika.

1845.

Saloješski Šswedžen
Budeskeho Šerskeho Towarſtwa.
(Skončenje.)

Po Postajenju najvažnijich Wustawow Macižny Šerskeje buchu tež Šaftoñizy wuswo- leni a Wuberl wubrany. Do Šaftoñistwa bu kn. Duchomny Seiler jako Starſchi a kn. rycerſki Direktor, Moſig ſ Nehrenſfelda (Klo- ſhopolski) jako Rycerſik a Viſat wuswoleny, do Wuberka pak ho kn. Kandidat Wanat, Wucjer na mjeſčanskej Schuli, kn. Wela, Wu- cjer w Börku, kn. Rh. W. Pſuhl (Lujan) ſ Pschitchez a kn. M. Zvž ſ Nowofolz wſachu. Jako ho wo to rycerſche, so byſhtaj kn. Jakub, miſchi Duchomny pschi Budeskej Michalskej Zyr- kwi a kn. J. C. Šemoler ſ Lasa do Wuberka branaj byloj, proſweschtaj wobaj wo to, so by ho to tén Krój nestalo, a wedžiſchtaj temu tak hódne Samóhy pschitožic̄, so Šchromadzna do ſeju Preſtron swoli. Tola ſluti kn. Šemoler, so che Redaktorſtwo Časopisla, kotryž móhlo

Towarſtvo ſnano pschichodnje wudawacj, na ſo wſacj. Wucjetnene bu hiſcje tež, so ie Wubert (do tretrehož Šaftoñistwo tež ſtajnje fluscha) tón Krój jenož na jene Ljeto wuswoleny. — Jako bje ſo to wſchitko dokončalo ſchromadnemu Spodobanju, kotrež ho jenož teho dla pomenshowsche, so ho Nichto ſ nascheho podjanskeho Duchomniftwa a Wucjerſtwa do Wuberka wſacj nemóžesche, do- felž ſ neju Nichton na Šswedženju nebiesche, tu wſcho Wobsanknene do Protokolla ſapízane a 34 Pschitomni (Anwesende) wopoka'ahu vſches ſwoj Podpiſk, so ſu Stary Macižny Šerskeje aby Towarſtwa k Wudawanju pschichodnich a potre- bnich Šerskich Knihow. — Najpoſledn prajesche ſo hiſcje, so budje Wuberl wſcho nufne Žed- nanje ſ Wuschnoszju, Dokonjenje, Číjibčenje a Šewenie Wustawow tak rucje hac̄ mežno wobstaracj a potom krajnich a wukrajnich Psche- czelow Šerskeje Literatury aby Viſhmořtwa ſ Pschitupej pscherpoſnej, — a tak bje prijeti Džid Šwedženja ſkonečeny

Weselje pak a wutrobnica Kadoš. bjesche jeho po tajku sa Šerseho hudebnego Direktora Šnefom nade wschilimi. „Daj Bóh Ebožje!” pchivešku. Šebi po starym Šerstiu. Waschnju, a „Daj to Bóh!” bje nuterne Wotmolwenje. Haj, Bóh chyňe dacj, so by Macjza Šerbska iawsynikrčne Płodny pschineska i pschisportenju Šerbowstwa a k jeho Webkohorjenju we duchomnym Nastupanju.

Po makti Schwilt, kotruij bje Róždy po swojej Samnej Welt najbole k pscheejskej Rosmawob (Unterhaltung) nałožek, spjewasche so schtyrklošnje tóni Spjew:

Nepushežnyj Nabíjju rjanu:
Sa ho wróčka skote Čašy,
Hdžež Narodnosz wukowanu
Mamy w Šerstiu Šaſy; a t. d.

Hdžež a ſelst ho Chromadžiſni tak lubesche, so dytbeschke ho hiscje ſunu spjewacj. Na to bu ſchromadny Spjew: „My e b k ſydamy ho k Blidu a t. d.” ſaneženj, po kotruij Kn. Seiler rjanu Toafu na nowe Šerbstwo wuneše. Jako bje ho to ſtało, wukoji Kn. Kožor, Wucjet w Šaskej Stroži, wobſhernje, so by ho w swoim Čaſu Šerſki Konzert dacj; móhl. Taſka Myſl: ho Chromadžiſni jara ſpodobasche, a jako bje Kn. Kožor dale roſkida, tak by ho tón ſtunzeri wuwieſz daſ, bu. wustajene, so dytbi ho wokoło Michala, hdjž ma Šerſke Wucjetwo, Studentſtwo a ſnadž, tež Seminaristiwo Proſniny aby Ferije, w Budeschinu woldjerzeč. Spjewane budža: jenož Šerſke Spjewy, tola ſu tež Šuſy i druhich Šekowjanſkih Narodow wotpuſhczene. Pschitramenje a do Rjaku. Stajenje zyloho Konzerto poruczi ſchromadžna Kn. Kožorji a ſejnt:

jeho po tajku sa Šerſkeho hudebnego Direktora (Musikdirektor). Kn. Kožor je hížom ſhjetru Šicžbu Šerſkih Spjewow do Hraby (Musik) ſtajik; hdjž pak tón Konzert budž a tak ſo na nim ſmjeje, wo tym budje w ſwoim Čaſu w tydž. Nowini Narjeschit daty. Wunohſti Šerſkeho Konzerta je pak Kn. Kožor Macjzy Šerſki ſlubit.

Jako bje tajfahlej, niſheneju Šerbowſtu pschichodnie rjeſije jara wužitna, Wjaz wuczinena, poſtawasche pak tón, pak tamón, so by njeſkoho Šekowja wuneſt. To ſta ſo pak ſ dlijſchimi, pak ſ ſtójimi Šekowami a bes wſchelakim druhiſimi bu wurežene Šekowje L. Štura a J. Kožora, jako tež Mužow, kotruij ſtaj ſo ſ nowſchego wukrajneho Šekowjanſta na jpred na Šerbow dopomilój, Šekowje Budelſkeho Šerſkeho Towarſtwa, Šerſkeho Wucjetw a a wſchilich Šekowjanow, kotruij ſo wo Pschisporenje ludowych duchomnych Možow prózuja. Bes Šekowem, kotrež ſo mnogim Štowam Chromadžiſni dōſtachu, poimnimy jenož hiscje na to ſame, ſchtož Kn. Wela hdjž ſchijesz a ſchijesz djeſatljetnemu, ale pschezo horlivemu pschitomnemu Šerbeji a njehdawſhemu Budawarej Šerſkich Nowinow, Kn. Ji. G. Deufel, w rjanej Pjeſni wuneſe. — Po tajfahlej Spōmnenjach na Hdnoſz a Wacžinſtwo (Patriotismus) njeſotrehožkultj w ſchromadžiſni a ſwonka teje ſumaje, bu wokoło Spjew ſaneženj, a jako bje tónhlej ſt nizmakemu Rosweſelenju a Woſchewenju k ſwojemu Konzej dōſchoł, spjewasche ſo hiscje ſchtyrkloſnje: „Ja dyrbiu prečku daloſko; a t. d.” a na Domojhicije tón tak prawle pschisprawny Spjew:

Schto, lubi Pschecheljo, so byrbi prajicj,
Hdyž nastawa njett hórké Djelenje?
Se Selowom lubym a se Spjewom stajicj,
Sobr chžemy híjheje nasthe Studnosje!

Slob sjaniny a sprawny szej wobnowlony:
So Pschecheljo srojernt szej wostanem.

A wjeszje budzi so Wschitz, kij tón Krócz
salóžerški Szwedjen: Budeskho Serskeho Towar-
stwa Swecjaču, wusnacj, so bjesche woprowodzje
pschechelski Szwedzki, a hódný, so by so nihdy
nesapómnik. — Duž da nesapómnij na nón,
nesabydžmy pak tež pscht tym na to, so chze
pscht Sskałdnoſti Serskeho Konzerta Budeschin:
Wschütskich hromadur swesz, kij se Sserbowstwom
derje mjenja.

*** e f.

Wojskki Spjew.

Zóš: O du Deutschland ich muß marschieren ic.

1. Sserška Semja! ja mam chahnyej,
Ty mi ſylnisch Wutrobu; :::
Swótrym Mecjom serawojo,
Skalku spjeshnej safidajo
Serske Ramjo ſjewicj chzu; :::

2. Lubiežska duž mjeri so tenje,
Neplacj a bydž scjerpliwa; :::
Moje Živjenje a Gjelo
Wajcji mam na krawne Djelo —
Bohu najpred' pschisluscha. :::

3. Duž bydž bojme, skoty Ñano,
Bojme Maczje koſchena; :::
Wózny Kraj me napomina
Bóda Boha — To je Wtma,
So nasch Pucj so rosdžela. :::

4. Psches Myſlicžku, psches Wutrobu
Dje tež ſylnie Hibanje; :::
Swoobodnoſt a ſwiate Prawo
Je to ſiecje, kig me hualo
Do Witwy a do Smiercje. :::

5. O ſak ležnje Budor rycž
A Trompeta ſapissat! :::
Khoroj ſerawor po Wjetſje
Muž a konje leča ihjetſje;
Djelenje nam pschikaja. :::

6. Wózny Krajo, ſerska Semja
Ty mi ſylnisch Wutrobu; :::
Swótrym Mecjom ſerawojo,
Skalku spjeshnej safidajo
Serske Ramjo ſjewicj chzu. :::

Palençowe Płody.

Rajſtrachniſche Nesbožje, kij so Wopikam
dóńc möže, podendje jeneho na Wumenk ſadžen-
eho Gaſtojnika na Pucju bes Weselam a Kan-
tenom. Psche roſchii Wjeru napity ſetka tónhamy
Wecjor poſzje kryt Wós ſjenym jentčkim Mu-
žom. We ſajkim Wotpolabonju, newje Nichto,
pocja móń so we ſwojej Pjatoszi na Wós po-
ſchecj a pschidże ſjenej Nahu do Kolega. Tón
na Wosu Szedžay, kij najſtere myſlesche, so
jeho Paduch nadpaduje, pocja hnatj newedžo, so
je so tamny ſ Nahu w Koli ſafchmatał. Gjim
bóle tón Nesbožomny woſche, čimr bóle cijeresche
tamny ſ Wosom dale a mjenesche najſtere, so tón
psches ſwoje Wolanje ſenoj druhim ſwojim
Ssobutowarschan Šnamjo dawa. Wóſy na to
pak bu tónlej Nesbožomny na pól morw a ſieniu

Rohu namakany, pschetoż tu druhu bje jemu wójsne Rolo s Mozu wusche Kolena wotorhnylo. To prieneje lępscheje Khježje pschiniesenj, bu jemu psches Ljefarja tašama hishcje junu tak wotewata, kajž so to herwak po lękarstkim Waschnju stanę; ale, hacž runje won tolej pschjetra, bje po njekotrych Schundach tola Ssmercž.

Krajski-Physikus Dr. Hassbach pisze: Psched Krötkim sawoła me Buschnosz, so bych ladał, na czo jedyn we jenej Brózni morwy namakany młody Čłowek wumrek bjesche. Tón Morwy, herwak stajnje strowy a stróbsky, bje njekotre Dny pośvěchi sieneje Korcžmy do druheje czahat a so napośledk tež wopisł. Pjanego bjechu jeho do przedn spomneneje Bróznie položili, so by so tam, kajž so rekne, wot swojeje Pjanoszle wuspał. Pschi Wobladowanju nebje s wonkomnie żane Granenie widzicj. Zenoj s Hubn a s Noša bjesche jemu sa Valenzom śmerdżaza Zucha a Zirot bje sylnie nabubneny. Po Gorjerjesanju tehošameho pokasa pak Žoldk, kajž tež Črewa, so bje so Valenz we nim sapalił.

Wschelkisny. Objekti.

19. Dzieni Rožomnika padże Sdjarowskeho Bura Kunowy Bohoncž bieleym Khómyu s Khójzy, kotrūž s 3mi Rónimai wesesche a na kotrūž so, kajž praja, skurený syñyl bje, delje, pschindje pod Rolo, kij jenu jenu Rohu docžista pschelama a rosmecje.

Sa teho wutrobliteho Bjedžerja sa Wjerosz, Prawbosz a Sswietlosz, Knesa Ronu, su hijom 2215 Toleć stromadżene, kajž tež sa nowu Zyrkej we Billi 199 Toleć.

Sandżenu Nedjelu Rano je Knesa Dr. Hyticha, dostojsnego a jara cježzeneho Rycznika pschi Wokolołhodjenju pola Rjezji pola Honjowa boża Rucjka sajaka a je tonšamj psches to do Wody pannę a we Žolmach swoju Ssmercž namakał. Won budże jara wobżarowany.

Bramboriski Prinz je ktemu Wutwarenu bojeho Domu we Kólni pola Rheina 10000 Toleć schenkował.

We kejforsskim je na Rjezji Donau Łodź, we kotrejž so psches 200 Ludzi namakachu, na Skalu dyriku, tak so 50 Ludzi so tepichu.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandżenu Szobotu su Žita Budyschini placzile:

Rož . . .	2 tol.	$27\frac{1}{2}$	nsl.	tež	2 tol.	$23\frac{1}{2}$	nsl.
Pschenza . . .	4 =	5 =	—	3 =	22 $\frac{1}{2}$		
Iecžmen . . .	2 =	15 =	—	2 =	10 =		
Worfs . . .	1 =	$17\frac{1}{2}$ =	—	1 =	15 =		
Róch . . .	3 =	—	—	2 =	25 =		
Zahly . . .	8 =	20 =	—	8 =	15 =		
Pjerny . . .	— =	25 =	—	— =	20 =		
Hejduschka .	3 =	20 =	—	3 =	15 =		

Rhania Butry 12 nsl. — now.

Endżenissfa Rowina

a b y

Serske Poweszeje sa hornych Lujiczanow.

23. Ćiſlo.

7. Dzień Szmajnika.

1843.

Misionski Szwedzeń
w Łazu.

„Dzieje a wuczeje wschitskich Póha-
now a kęzicze jich we Mieni Wotza,
Syna a swjateho Ducha, a wuczeje
jich Wschitko djerzecj, schtož ja wam
pschikasak hym.” Tak prajesche nasch Ebō-
niš k swoim Wuczennikam (Mat. 28, 19, 20.)
a napominashe jich s tym, so bychu psches Wuc-
zenje a Przedowanje boże Królestwo na Sem
rosschiereli. Psches Wuczenje a Przedowanje
dosta so Evangelion nasłim pohaniskim Sse-
skim Wotzam, jich poli pschujo a k reñshemu,
to je: khchessijanskemu Ziwenju dowiedzujo. Psches
Wuczenje a Przedowanje pschinochujce tež hiszicze
Nienhniški Tz n Jesurowa Wuczka Szwedello
do Narodow, kij hiszicze we Ćimi Pohanista
sedja, a pokazuje jim Puch k Ebōnosći.

Koždy drje powstann neje, so by Pohanam
prjedowal, tola pak je koždeho khchessijana

pschisluschnosz, so by boże Królestwo pschivorec
pomhal. Teho dla je tež se wszych Ćiaſow
kem Waschnje khchessijanskeje Bytkwie bylo, so
wona derje pschihotowanych Póſlow do zufych
Semjow wuszelasche, so bychu tam Póhanow
Khchessijanstwu pschewobroczeli. Taizy Póſlojo
rjeſaja pak Misionarjo, a jich Seluſba, jich
Wuczenje božego Słowa bes Póhanami, jich
Roschijerjenje Khchessijanstwa a t. d. menuje so
s jenym Słowom: Misionstwo. So pak by
so taſke Misionstwo se wscher Edobnoſzju stacj
mólk, su so tež bes Evangelimi Ludiſjo ſjeno-
cili, kij kózde Ljeto wjeste Venet hromadu da-
waja. S Pomozu tybilej Venet so w naszych
Krajach te Schulje, hdzej so Misionarjo k jich
Seluſbi pschihotuja, stutzeruja, so wuwuczeni
Misionarjo na Puczu do pohaniskich Krajow a
bes Póhanami se wschelakej Potrebu wobstaraja,
so ja Póhanow swjate Pismo me jich Reči
cziszcji a wscho dokonja, schtož ſebi hewak Mi-
ſionstwo žada. Wschile Sjenocjistwa pak, so

trej Misionstwo aby Rosicherenje Schicksalsan-
stwa bes Bohanami spomozja, rjekaja mision-
ske Ejenczenstwa aby Towarstwa. Taiske Ej-
enczenstwo je so tez w 1843 we Wojerowskim
Kraju salozilo a Sashy a Pruszy Sersko su
towhamo psches smilne Dary luboszimje podperali.
— Wsche misioniske Ejenczenstwa djerza kózde
Ljeto Esmedzeni s zytkwinski bozej Selszbu (na
kotrej moze kózdy Djel brac): so bychu so
Bohu sa dotalnu Pomoz djakowali, jeho wo dal-
schu Pomoz proshly, Venesu sa Misionstwo ska-
dowali a wot Pszeczelow Misionstwa Dary
horjebrali, sjawnje wulozili, tak wele Venes je
so w sandzenym Ljeci sejchlo a tak su je nalo-
zili a t. d. — Taiski misionski Esmedzeni bje pak
ljeska Lasu a to 28. Ljeni Rózomnika a swiecje-
sche so se Serskej a Njemiskej bozej Selszbu.

Hjom dwaj Dnaj psched nim poczachu so
wokolo Kasowskiej Zykwie a we nej Enamenja
polasowacj, so budje tam wozebny Esmedzen
swieczeni. Wot Faru hacj s Zykwi bu Wucz,
po kotrej chychu do Zykwie czahnucz, s biezym
Pjesskom powozeny a se Schmijókam wobhadjo-
many. Zykwinie Durje buchu s rjanim Pletwom
wot madreho Bosu a kahodnych schmijókowych
Hakkejiczkow wobrubene a zulu Wotoru starachu
so njevotre mlove Pszeczelinu Bohu spodobneje
Pschi wo hódne Wupyschenje Zykwie, Volkarsja,
Dupy, Aljetki a Byrglow. Pschi tym pomhasche
jim wozebny Akélmecjanski Charodnik a njevost
drusy Spomozowarjo taiskeho Djela, a prjeni
Esuhod pschi Faru bje s Czeski taiskeho Esme-
dzenja krecje podlanske Twarenje se selenym Ha-
lszami wudebil, te wschelake Kvjeksi, Lissje a. t. d.
s Wjenzam bjechu pak njevost Edsowczenja dobro-

cjwje posticjili. Stredu Nano schadzowasche
so se wszych Stronow wele Budzi a jako Kasow-
ske tenje skwowane Swony wokolo dżeweczych
swonicj poczachu, czechnicu shromadzeni dżeweczo
Duchomni a schytli a dwazeczo Wuczerjo s Wu-
berkom (Comité) Ejenczenstwa a pod Narodo-
wanjom Rycztarjow a starskich Mužow, zytkwin-
skich a schulskich Prjódstejerjow Kasowskiej Woszady
do Zykwie. Tuta bje se wszych Stronow na-
najtrejcho s Pljetnemi a Wjenzami wupyschena
a napelni so hnydom hacj najbohaczischo. Psched
Wekarjom sedjichu cji Duchomni a Kandidatojo
a prjenej dwje Lawzy bjeschtej wot Rycztarjow
a t. d. wobshynenej. S Khierlusowm — : Byd
Khwalbu Bohu kamewu — sapocja so
Serska boja Selszba a, jako bje ton wuspje-
wony, djerzesche knes Duchomny Seiler Litur-
giju, pschi kotrej cji pschitomni Wuczerjo wsche
liturgisse Botmolwenja schytihlošnje spjewachu
Kn. Duchomny Kopf s Wojerez prjedowasche po
Ewadzi 9. Schtucjki 16. Stawa Zaposchtołskich
Skutkow. Po Prjedowanju spjewasche so: Ach
wostan pschi nas s Nadu. Na to djerzesche
Kn. L. Seiler wekarwu Modlitwu, a jaso bje
so saho Schtuczka wuspjewala, wotpjewasche
Kn. Superintendenta Kubiza s Wojerez a wu-
djeli Božohnowanje. Pod Spjewanjom: Cze
Božo, khwalimy a t. d. djesche Woszada a druzi
Pschitomni wosko Volkarsja a woprowachu na-
swiatym Mjeszi sa Misionstwo:

Bóry po Wobsanknenju Serskich Kemischow
swonesche so s Njemiskej Bozej Selszbi: Cji Du-
chomni dżechu saho wschitzu hromadzje do Zyk-
wie a s nim tez Prjódstej tylko Ejenczenstwa
Kn. swobodny Pan Schönberg, Vibran, fra-

łowiński Sassi Komornik, Rycerz wschodnich Ria-
dów a t. d. Liturgiju djeržesche Kn. D. Setler, Przedowanje (Rom. 1, 16:) Kn. D. Kramer s Lindemowa, wokatnū Modlitwu K. Sup. Ku-
biča, faž tež Wotspjewanie a Požehnowanie.
Rozprawu *) (Bericht) wo wschitkim, schtož do-
talne Skutkowanje misjoniskeho Čjenoczeństwa na-
stupa, dasche w Niemskiej Recži Kn. Pawlak,
wschi Duchomny w Kulandži, pschi cžimž. won-
tež na to spomin, so je Kollektu pschi misjoniskim
Szwedzenju w Kulandži 9 Toler, a Wojsze-
zach 10 Tl. wuneska. Pschi Kónzu Niemskich
Kemichow džieshe tež Niemská Chromadžsna, do-
kotrejž pak wele z u s y ch Niemzow ſluschesche,
Woprowanja dla wokelo Woktarja. Niemzy su
10 Toler 2 nžl. 10 Niwach, Serbjo pak 12
Toler 15 nžl. woprowali; wscho do Hromady:
22 Toler 17 nžl. 10 Niwach. — Po božej
Służbi dasche Kn. Prjedkstejet Duchomnym a
Wucžerjam Hosziniu a potom bu hisczeje wucž-
nene, so budje misjonski Szwedzení k Qjetu Wo-
jerezach ſwecžený, hdjež budje Kn. D. Ha-
dank s wulkeho Varzowa Čerske Przedowanje
a Kn. D. Setler Čersku wokatnū Modlitwu,
Knes D. Schuricht s Kulanda pak Niemskie
Przedowanje a Kn. D. Pawlak Niemsku wokatnū
Modlitwu djeržecj. Mjesto wustupeneho Sup.
Fürbringera bu Kn. Sup. Kubiča do Wuberka
wsath, sa Poskładnika (Kassirer) Kn. D. Setler
a sa Pišarja Kn. D. Pawlak wuswołeny.

*) Tutu Rozprawu budžemy w 6. Číslu mi-
jowezjow ſobudžielicj, pschichodnje budje tež borsy
na wiž. Szwedzenju Rozprawa, dali Bóh, w Sa-
ksej. Recži data.

Djak su sebi wschitny ſaſlužili, kotsiž Lar-
owski misjonski Szwedzení s Psychu aby na druhe
Waschnje wobmyſlichu, božu Służbu wopytachu
a ſa Misjonsko woprowachu. Djak a Khwalba
bydž pak tež Bohu temu Knesej, kž je nam po-
twojej Miloszi Pucž pokasał, ſo móžemy naschim
'bohim pohanskim Seobucžloweskam. k Sbóžnosći
we Chrystuſu pomhacj.

Ssm. II.

Wſchelkisny. Čbjerki.

Na 28tym Dnu Weje je we Drežanach
a Wokolnicy wulke a cjeske Rewedro bylo s wul-
simi Krupami a wele Schody nacjnilo. — Je
tež pschi Wuporedjenje Młosta Džielaczer do
Ľubja panył a dokelž pluhacž nemojesche, ſo
tepił. —

We tym ſauym Mjeszt je podjanski Du-
chomny, kž psched njeckotrymi Qjetami jeneho
Wobendzenja dla wot božej Służby na Čiaž
wotkadjenn bu a njecko borsy ſaſy do Hamta-
nužwadženn bycž dyrbesche, psches Nekedžblisoz
ſchtyri Čthod wokolo na Pleſtyr panył a na
Mjeszti morwy wostak.

Pola Mjesta Freiberga je Pulverthejza, we
we kotrejž Pulver pakowali bjechu, do Lofta-
schka. Dwaj Džielaczerjej, kž tam hisczeni
nužkach bjeſchtaj, ſobu do Lofta lecjiſchtaj, ale
tola psches božu Pomoz pschi Žiwenje ſdžiřeney
buschtaj. —

H u d a n c ē k o.

1. Pschi Rježy stejo lojesche
A swojim Ssaku popadže
Tam Rybak wulku Schcžuku. —
Ty Słodžijo! mu prajesche
Duž wona, kaf ſej wieresche
Me wucjahnyc na Łuku?
Lej, ja hym wschitkim ſwečzena,
A brdu wot nich čeſzena, —
Ty drje maſch Rybł bluku!
We Łowi mam ja Lebiſu
Tež Rkiž a Krónu černjowu,
A Schwom a Hosdžje wótre —
Duž bój ſo teho dla, ty Waschnje wrótnie!

2. Tón Rybat na to prajesche
A go ju taklej praschesche:
Praj, ſhio da maſch ty Bruschi?
Ty ſh tak tolsta nažrana,
So budjesc hledom pósñata, —
Praj, ſo jo koždy ſkloschi!
Ta Schcžuka na to wotmolwi:
Ja hniedach male Rybicžki,
Kiž maja Rosom kufchi,
A bludža tudy wokolo
A nevósnaja Praweho,
Eſu jako Wozki bludne,
Te khowam ja, ſo nebdja wjazv ſrudne.

3. Tón Rybat ſo paſ roſlobi
A Schcžuzh taklej wotmolwi:
Ty jjedowata Waka,
In Enamenja maſch Kſchesjanske,

Te Skutki paſ ſu čertowiske,
Duž nepſchindjesch ſe Ssaka;
Dofz doſho ſh tu rubila,
Duž ſtobu njetk do Róliká,
Wón žno na tebe čjaka! —
Ty paſ, mój luby Cžitarjo,
Mi wulqz tolej Hudancžko,
A powes mi tu Schcžuku,
A ſchtu je tón, kiž ſtoži na nju Łuku? —

R.

Sa Ralejnosc nowokatholſkich Woſadow je
Pruska Woſchnosc, kaž praja, wobsanknyła, ji ſo
dale nepſchecžiweſ a nicžo do Pucja neklasz, ju
paſ tež niž ſjawnje ſpomožecj. —

Dobra Rada pschi Roſbudženju tuteje Ralejnoscje
namaka ſo Zap. Skutk. 5, 38. 39.

Žitne a butrowe Wif.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
placſile:

Rož . . .	3 tol.	— nſl.	tež 2 tol.	25 nſl.
Pschenia . . .	4 -	10 -	3 -	25 -
Zecžmen . . .	2 -	15 -	2 -	10 -
Worbz . . .	1 -	22½ -	1 -	17½ -
Róch . . .	3 -	— -	2 -	25 -
Zahly . . .	8 -	20 -	8 -	15 -
Bjerny . . .	— -	25 -	— -	20 -
Hejduschka . .	3 -	20 -	3 -	15 -

Rhana Butry 10 nſl. — now.

Hudźenffa Nowina

a b y

berske Powesze sa hornych Lujiczanow.

24. Ćiasto.

14. Dżen Šmažnika.

1845.

Njemske Napisna na kerchowskich Wopomnikach.

Na Kschizach a Kamenjach, kiz porebnu Hóru Semirjetich Sserbow na naszych Kerchowach vyscha a tych nebocziczhich Lubych drohe Wopomneczje žilicze doho salchowacj dyrbja, namakash nimale wscudjom wulku Syku tajskich Wopomnikow snjemskim Napisnom, schtu tón nebocziczhki bje, dy ho narodzil, wozeni, wumre a koho sawostaj i c. ic. tejj njemske khierluscho ve Schtucejki a t. d. Edobnje so prascha, czechoda Sserbo tym swojim Semirjetym tajke Powesze aby Napisna dadza njemski napisowacj, dyž wshak tajki porebny Wopomnik, runje joko tón Rów tych Nebochich jana nerwazna Wiez a Mjesta neje. Tym Morwym k Ćieszi, tym Sawostajenym klubosztwemu Dopominenju slasaja aby kladu so tajke Wopomniki na Rówz drohe, hrojate su te Mjesta, dzejz naschi Lubi pod Hóru smertne Spanje porebant spia a cíim žiwische su te hibanja a

Saczurja we Wutrobi tych Sawostajenych, dy kich Rowej pschindu a to temu Semirjetemu na Kschiz aby Kameni stajene Napisno we Ryjeti lajua, kotrui tón Nebohi aby ta N-boziczhka ryczesche a kotrui tejj ejt Sawostajeni rycza. Sawisernje, bych ja dyrbjak mojemu nebo Nanej aby heraw komu wot tych Mojich njemske Napisno na rowowy Kschiz dacj pišacj, da by ho mi soalo, jako by w jazy tak mój ne byl.

Wotkoječe, lubi Sserbo, tajke Newaschnje a nepischisprawne njemske Napissi, dajcze a wostajce kózdemu Ludej a Ryjeti to Sswoje; pshetoz schto dyrbji njemske Napisno na Wopomniku Sserba? Chze jadyn tych Sawostajenych aby ho aby tón hischze ji w Ssjet, kiz je lajui, wobryczeče aby wobolvacj, so tón Nebocziczhki Njemz bje? Abi chzeli hnacj psches tute njemiske Napisni jadyn Sserb kpósnaczi dacj aby wobsnamentez, so Sserbo jenu Ryž niuči, kiz dy ho pišacj hordila; je wona hnadij swjetečna aby hijom sajscha? Niczo steho! Abi dyrbji zo

njemiske Napisimo nješaſke Pschilischčowanje a Pschimojenje (Dobrenje) k Njemzam rjetacj? O, kaſka ſazpna, Šoljeny liſarska Myſt by to byla! Aby chzech ty ſnadj Čipnoſti tych Njemzow ſtym njemſkim Napiskom poljefacj, aby pschin- djeja ſeniczy woni na ſerske Kerchowę a laſuja (ežitaja) tam te Wopomnik? Nebere Šerbi na Šerbi naſferscho Džel, runje kaž Njemz na Njemzu? Neſtu Šerbjo teho hōdni, ſo býchu we ſwejej macjernej Ryczt tajſe Napisima mijeli, nebýchu je woni radn laſowali, aby neſamoža woni hſchče we Rjecjt 1845 laſowacj, kiba neſhio Čiſhčane? Dy by to wjerno bylo, da chytk Bóh ſo na naſchich Schulach ſmjeſicj!

Prascha ſo tež, hacj Šerbjo ſamóžni neſtu, ſerske Napisimo na tajſi Rſchij, aby Kameni wudželacj, hacj ſerska Biblija a Spjewarske doſz Schnuc̄kow k temu Raſtojenju nepodawaja? Woprawdzie, nichtón nebudje tak ſopoloſty ſo by tolej neſhihotowaſ ſo neby pschisprawni Schu- ežku njedze wotpiſal aby tež ſnjemſkeho pschelo- gļ, jeli tam neſhio pschisprawniſche namaka. Aby mijeni ſchtu, ſo budžia te Rſchizje aby Kamenje ſjich njemſkim Napisimom tak doſho ſo džerječj; hacj žadny Šerb ni jazy nebudje? a ujedy potom budžia Njemzy po Kerchowi bjeħacj počni Staroſſie, ſchtu tež to tudy ſpit we Popeli? Aby rodža njedze Njemzy tajſe Napisimo a wo- baraja ſerske mječj? aby maja Njemzy, kib bes Šerbami bydla a wumru tež Šerbam kubosgi a k Wolt ſerske Napiski na rowoñnych Wopo- mnikach? Ja to neſhym nidze widjik, hacj na jenym ſenicym Kamenju na Lajewskim Kerchowi, džej; nebo knes Kurt Kapler, knes na Drjew- jach, rodženy Šerb, woboje, ſerske a njemiske

Napismo na rowonym Kamenju ma. Šnadj je do drudže tež tak, woſebje pola Duchomnyh, rodženych Šerbów, na kotrych ſo jich ſerska a njemiska Woſada dolhe Čaſki rady depomni. Šnadj moja tež ſemrječje ſchulzny Wucžerjo, kib wot Šerbów a Njemzow lubowani bjeħu a ſami tež wobojsich lubowachu, tu a tam Wopomnik ſe ſerskim a njemſkim Napisimom. Ale, budje ſnadj nichtón napſhečjmo reknycj, ale czechodla Napisima we dwjemaj Ryczomaj, Šerbjo moj ja a dyrbja a njemſki móz! Haj, wjeho derje! moj Piſhečelo, da ty tola Njemzam pod Mohi ljeſesħ a hanibujesħ ſo tróſku ſa Šerbiſtwu, knajmen- ſchemu ſo to ſylnje chze ſefdačj; njemiske Napisima ſu pak neſaprjewne Šacžiſnenje aby Šapriječje Šerbiſtwu a Rſchidwa pſhečjmo nemu. A ſhio by to tež dale bylo, dy by ſchtu na ſwojim porebnym Wopomniku Piſmo we Dwjemaj Ry- czomaj mij? Krystus mjeſeſhe džen we tſojej Ryczi ſwoje Napisimo. Luk. 23, 38.

Sami Njemzy, kib ſa ſwoje Žiwenje doſz wopicjeho Raſliedowanja wukrajinych Ryczow, Waschnjow a Draſzenja wopofazi, nimaja na ſwojich Rſchizjach aby Kamenjach lóħiñ franzoske, angliſke aby lačjanſke Napiski, ale jich Sawoſta- jenj jim we Ryczi ſwojeho Kraja a Luda Na- piſmo ſežinja; jenož ſaſtarſku piſachu Wóſokim a Woſebnym lačjanſki Napisk na porebny Wopomnik, dakež tedom aby neſkajſke Hordo we tym pytachu aby psches toſame ſjewicj chyħu, ſo je tón Semerjeh wucženy aby ſtudjerowany Člowek. był. —

Ljetov Rachnowanje.

Zidži licža (rachnuja) swoje Ljeta wot Stworenja Eswjeta hym, ljetša 5605, a jim runja licžachu tež prijeni Kschesijenjo te Ljeta hacž do psjateho Ljet' Stotetska. Po tuthm Času pak rachnowachu Kschesijenjo wečornych Krajow Ljeta wot Krystusoweho Naroda hym, bestym so grichisay Kschesijenjo a Kschesijenjo ranschich Krajow hisće swoje Ljeta wot Stworenja Eswjeta hym, ljetša to 7353te Ljeto, rachnuja, schtož jeno Rujno niz, kiz po starej Julianiscej Protizy wschitko 12. Dnów posdñischo porenjo nam licža, tak so jich prijeni Džen wulkeho Rôža na naših 13ih Džen Januara 1845 pane. Dokelž pak wele Stotetskow sajstko bje wot Krystusoweho Naroda, predv. hacž na tajse Licženje so ſezichu, da bje Postavjenje a Wumenowanje Krystusoweho wjerneho narodneho Ljeta jara cjeſke. We Ljecji 530 vjatſche wjestu romiſti Abt, Dionysius tón Moležki menovanu, we tuthm Nastupanjtu jene wieste Ljeto postajicž a po nim kladjische so tež wjestu angliſki Mich, Beda Venerabilis, we Ljecji 720 na tozame Wurachnowanje. Po Bedowym Postavjenju my njetko hisće rachnujem. Wot Spocjata wožmeho Stotetska pecžachu potajskim Kschesijenjo Ljeta wot Krystusoweho Naroda rachnowacž. To prawe a wjerne Krystusowe narodne Ljeto je poprawym hisće newjeste. Njekotri stajeja je 22 Ljet' predy, drusy 9 Ljet' posdñischo hacž Beda rachnowak je. Mi licžimy džengnitschi Džen nasche Ljeta do Krystusoweho Naroda a po Krystusowym Narodži, te prijene swopecžiju, te druhe doprijedka.

Grudny Podawki.

Ljetusche Powodženje bjesche tež we Dübel-dorffskim Kneževstvi (Regierungsbezirk) straschna a tam tajkehohles ſrudneho Podawka Wina. Jedyň Wobydler Westi Rót w a n t a s Menow Pilger bjesche swoju wobčežnu Žonu, dokelž so wulkeje Wody bojesche, k jenemu na Hörzny hylazemu Pschečejeſ dowede, wróciž so pak ſaſo do swojego Doma a wosta tam ſjenym filjetnym Džiesjjom. Prijeni Džen Haperleje powodži Pilgerka jene Džecjo a džysche njetko swojego Muža a to druhe Džecjo psch ſebi mječ. Dokelž pak bjechu so jene Hacjenja roſtorhnute, da so bes woblimaj Twarenjomaj Woda ſ wulkej Možu walesche. Mont tež Žont teho dla jeje Zadanje wurecžecž vytachu, ale wona ſej recžecž nedasche, ale pocža jara žalosječ, hacž napoſledku wjestu Hüſten jene Mezki woſnu a na nich ſ Pilgerem dojedže. Tutón so swojej Mandjelskej tola tež ſapowedžicž nochysche a ſyńu so ſ tym Džiesjjom do tych Mezkow; pschetož žaneho Čolma tam nemjeſachu. Wschitko derje džesche a woni so hžom ſ Brjohej, hdjež Hüſkenowa na nich cžakasche, pschiblžowachu. Alle nimale 50 Krocželow wot Brjoha pschindjechu do jara torhazeje Wody, kotraž ſte Mezki swróci. Pilger džerži njetk swoje Džecjo ſ jenej Ruku muſche Wody a ſ tej druhej bjeđi so, ſo by wupkawat, ale to ſo na tajſehlej Waschnje nehodži, pschetož Woda jeho pschezo dale delje neže. Duž pschinne won to Džecjo ſe Subam ſa Draftu a prozuje ſo, ſo by takhej ſ nim Esmereži wucjeknut. Mejeho Možu dale bōle woteberaja a to Džecjatko pocžinu ſo we wschim Straschi tak a hinač mo-

broczeč; a číslacj, hacj fo jemu wužune. Tego sameho saneše Woda na jedyn Schtom, s kotrehož ſu jeho poszyscho tola hishcje žiweho delje wſalt, to Djeczo pak fo tepi. Na Brjohu ſtejaza Hnſenowa temu pschihladuje a nemóže nikomu k Pomozy ſtacj. Jejneho Muža tež ta torhaza Woda hrabne, a wón, kij pływacj nauſknul neje, fo psched Wocžemaj ſwojeje Žoni hľubſcho a hľubſcho nurja a dyrbt fo teplę. — A wona nima k najmenshemu to k ſwojemu Spokojenju, fo ! by ſwojego Mandželskeho Čjelo pohrebacj móhla, pschetož te džiwe Žolny ſu je ſnadž wele Mil daleko ſaneſle.

Sám. II

Wſchelkisuny. Čbjerki.

Bes Lipskom a Starohrodem (Altensburg) ſta fo 31. Dženī Mjerza tuto Resbožje. Nedaloko Gerſenberka wopuszcji parowym Wós (Dampfwagen), kotrež 15 pschipojſnenych Woſow i 300 Čłowekami cjechnische, želesnu Roliu a wali fo na jenu, 15 Lohczow hľubſho ležazu, Luku a ſ nim hishcje druhe 3 Woſy. Dwaj týchlej Woſow fo khjetro jara roslemischtaj a 5 Parſchonow je na ſwojim Čjeli Schkodu wſalo.

W Brjelit, "Hollandskim Mjeftaschku, ſu Wopisanje Symy Čjeta 1435 namakali. Tedy bjesche 12. Dženī Meje Lód hishcje tak točty, fo Wóny na nim khodžachu; 1. D. Junija hishcje žadyn Schtom nekčjejeſche a 24. teho sameho Mjeftaza fo hishcje wele Ludvík Rukojin tykaſche; hachlej 1. D. Julija sapocja fo čjoply Čjaſ. — Djivne doſz je pak to, fo bjesche tuto Čjeto po-

tom tak plödne, fo ſu Žita a druhá čjelna Po- treba jara tune byle.

Pospomnenije.

¶ Wopiszej ſaložerskeho Esvedjenja Buděſt. Serskeho Towarſtwa ma fo hishcje tedy ſčítnene Spominenje Kn. Pſuhla pschiftajicj. Kn. Pſuhl reſnu tež pschi woſebnej Eladnoſzi fo budža fo wſche Wunoschki ſe Sersko. Njemſkeho Šelownika, kotrež won ſ Kn. Jordánom Lipsku wudawa, Maczijn Serskei pschepodacj móz. Pschetož, dokelž ſtaj Wudawarej poſtaſ. Iči, fo maja fo tajke Wunoschki, kaž to Wobſawalk 1. Šeſtiwka (Hest) wobſchernje wuloža, k Wudawanju Serskich Knihow naložicj, da móže fo to njetko po Šaklojenju Maczijn naſliepe na to Waschnje wuwesž, hdyž fo teſame tntemu Wustawej (Inſtitut) darja. —

Žitne a butrowe Wifici.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Rož . . .	3 tol.	— nſl.	tež	2 tol.	25 nſl.
Pschenza . . .	4 =	10 =	—	3 =	25 =
Zecžmen . . .	2 =	15 =	—	2 =	10 =
Worſ . . .	1 =	22½ =	—	1 =	17½ =
Róch . . .	3 =	—	—	2 =	25 =
Zahly . . .	8 =	20 =	—	8 =	15 =
Bjerny . . .	— =	25 =	—	— =	20 =
Hejduschka . . .	3 =	20 =	—	3 =	15 =

Khana Butry 10 nſl. — now.

Zyndżenſka Nowina

a b y

Šerſte Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

25. Číſlo.

21. Džen Smaznika.

1845.

Na wečorne Wuhodzowanje.

Pojmy te Schczezki khodžicj
Psihi Csmierkach wečornych,
Sso chzemý renje wodžicj
Psihi Wježkach klyschčatych;
Po módrym Nebiu khodži
Tejj Mješaczk ſwečorka,
Kajž Paſtyr Wozki wodži
Wón bjele Šravjetlescha.

Mu chzemý hicj a wujicj
Dych hlkodny wečorny,
Djen ſafa Dijelu ſlužicj,
Bje horzy, sprózntwy;
Duiž chzemý Možow nabycj
We Štwordi ſelenej
A Pot a Prózu ſabycj
Pod Halku liszjoſtej.

Mu chzemý džejo ſpiewacj,
Dójž Čaſ je rózowy,

Sso ſradowacj a ſurjewacj,
Dójž je tak lubosny;
Psihi Hacjí Dub naš wita
A Wolscha f Brjeszyu,
Schtu wje, dže kjetu Žita
Nam žolmja po Boku! —

Blyſt a Rimanje.

Rajſtaſniſche ale pak najraſchiſche Ŝeweme
we Koſci je Blyſt a ſneho mózemy prawje Boju
Móz ſpóſnacj. Ale kak wele Ludži neje, kotki
psihe tutelj Rjanosju a Kraſnosju ſo boja
a dyž na Polach ſu, rydom do Domow bježa,
dyž ſo Rebeža; psihi wulſej Cjopkuczi pôčann
čornicj, myſljo, ſo budjeja tam psihe Blyſtom
a Rimanjom hjepe ſhowani. Ale to najzlwische
psihi ihm je, ſo ſo tajih ſwetscha jenež psihe
Rimanjom boja a miž psihe Blyſtom, hacj

runje Blyst tón je, kotrež Schtomu rosschegiepa, Domu sapali a Ludži sarasy.

Sčjoho pak nastane Blyst?

Raž Wuežent praja, da shromadžuju so we Króčjelach husto Schkrježki elektriskeho Wohnja, a dyž potom wot dweju tasseju Mročjelov so jena druhej pschiblja, da sczehne ta welscha Schkrježka tu menšchu na so a tuto romadu Skocjenje wibžimy jako Blyst. Drudy, dyž je wele elektriskeho Wohnja we jenej Mročjelt a wona pschiblja so wušokim Wjezam, jako wulskim Schtomam, Tormam a t. d., da sczehneja te tón Wohení na so, a tak dyti Blyst do nich. Blyst pak jenož tedom sapali, dyž tasse Wjezy namaka, kij so jara lóhzy sapala. Dokelž tutón Blyst s wulkej Spjeschnoszju psches Lost pschendže a jón s Mozu rostorphne, da dyti tónhamy potom sažn swulkej Mozu romadu a psches to nastane Rimanje. We Horach a Žlobach je Rimanje šylnische, dokelž tam Lost so bole satshaſe a farži. Dnyž je wulke Rewedro blisko, da dybli so Čłowek na Redžbu bracj, so wele Želesa pschi ſebi nima, pschetož Želeso czechne Blyst jara na so. Zehodla tež maja njeſotſi Ludžio na Khježach želosowe Žerdže; do tych dyti potom Blyst, hejso je blisko, a kježt po Želesu, kotrež hacž ſ Semj dožaha, do Semje. Schtóž pak njedje iam, djež je Rewedro dyrko, newedrowe Kameschki pytacž chje, tón wopokaſuje wulku Pschitwjeru a Lupoſz, pschetož fakt móže tam jadyn Kameschki bycž, dyž Blyst dale njež neje, hacž elektriſki Wohení.

Błudnicžki, Smiž a jehliw e Kuli.

Błudnicžki nastanu na mokrych Mjeſtach jako na bahnatych Kulach, na mokrych Vorobach a

t. d., a pokasuja so nisko pschi Semj, kaž male Gwježki, kotrež Khwillu gwježzo wot Semje do Losta ſtakaja, potom pak wuhaſnu. Schtóž iutelej Gwježki nadala widži a ſa Gwježu we njeſukzej Šwi džerži, tež potom ſa nim dje, tón móže na tasse Waschnje lóhzy do Bahnow aby na moſhinate Luki pschinč a ſo woprawdzie ſabludžicž. Dokelž je ſo to tež drudy Ludžom ſtało, da ſu iutelej Gwježki Meno „Błudnicžki“ dostałe. Schtóž pak teſame ſa Scheſtenja aby ſa Duschje do Chejenzy ſemretych Džjecži džerži, kotrež Ludži ſawesz a pschessjehacž pytaj, wopokaſuje tež jow ſaž ſwoju Luku Pschitwjeru. Schto pak ſu tute Błudnicžki? Wone nejsku dale nježo, hacž Dym (aby Para) aby ſniły Lost, kotrež ſe ſniły Selow aby ſwjerjatow do Losta czechne a ſo we nim ſam sapali. — We Losczi wušoko sapala ſo drudy tež wſchelke tajke Dymy a ſda ſo mam, jako bychu Wježki ſ Nebesow na Semju leczile, teho dla my tež prajim: „Wježki ſo čiſzja.“ — We Losczi ſo pak pak tež drudy jara wele tajkich Dymow naromadži, predn hacž ſ Valenju pschitwedu a dyž ſo pak sapala, czechneja husto jara wulke Schleberdy a swulkej Spjeschnoszju we Losczi dōž newuhaſnu. Drudy ſu wone ſapalene jako podokhojta Kula ſ dolhej Wopuschu; drudy pak jenož Kula ſama ſwidjenju. We prjenim Schialcži menuja Ludžio tutu Wjež: Smiž, a we druhim: Wohnjowu Kulu. Smiž, kaž praja, Ludžom drudy do Wohnja ſležt a jím Peneshy pschinče — — a to je wjerno, ſchtož to prjene nastupa, pschetož we Wohnju czechne Lo't prawje jara a duž móže ſo tež lóhzy ſtacž, ſo tutón ſapalený Dym ſo tam delje puſčej a hoſne — ſo pak Ludžom

Penesy pschinoſchuje, to je tak ſarpa a wulſa Pschiwiera, ſo ſo we naſchich Ćjaſach kóždy tejeſta meje hanbowacj dyrbijat. —

Dyž ſo te wo hnjoſe Kulje poſaſuja, da tež ſmolom pschiwjetni Ludo wot Wójny, Drohoty a Móra póc̄neja powedacj — —, ale ſchtóž jenož trochu wje, tak tejeſt Kulje uafanu, ſmjeſe ſo temu. — Wele Stow Bitwów pak je na Eſwječji bylo, dkež ſo žane Kulje predy neſu widjicj dale, a ſaſo ſu ſo wele, jara wele tajſich hízom ſaſtarſku na Nebju poſaſale a pschezo po nim Mór, aby Wójna, aby Drohota pschiſhla neje.

Hortiſlaw.

Grudny Schjerlusch Jeremiaſha.

Staw 5.

Kneže, poſpomi na naſ ſwohich,
Spomi na naſhe Hubenſtwo:
Nepſchezelow mamy mnogich,
Somy jich wſchjedne Rubenſtwo.

Zuſi naſhe Rkieſje moja,
Na naſchich Dworow ſhlađuju;
Na Rublach naſheho Kraja
Zuſnizy ſo ſraduju.

Raj Šyrotku wopuſchcjenu
Podlóčjuja wſhudžom naſ,
Raj Wudowu wostajenu
Waja ſej naſ kóždr Ćjaſ.

Naſhe Rjeſt ſwietlje cjcjaze
Woni ſebi woſnuchu,
Naſhe Rjeſt ſmarowaję
Do jich Rukow padnuchu.

Naſchich Wótjow Pschehejſchenje
Dychimy w y wotruncj,
Starých Ćjaſow Saſhabjenje,
Mamy w nowych ſarunacj.

Wotrocžy nad naſi kneža;
Schto je, fiž naſ nehidiſt?!

Pschezo krucifischo naſ weža,
Pomož pak ſo newidjiſt.

Duž ſtej cijemnej naſhej Woči,
Lyſchna naſha Wutroba,
Hdjež tež naſha Noha krocži,
Seſtuje ju Šruba.

Ty pak Kneže wot Wjecžnoſſie,
Kotryž wjecžnje wostanesch,
Kliž na Stoli Wobſtajnoſſie
Kralowacj nesostanesch:

Rochyj wjecžnje na naſ ſabycj,
Ale wobroež k ſebi naſ,
Daj mam naſhe Prawo nabycj:
Duž ſo ſradujemu ſaſ.

Smolet II.

Wſchelfisny. Sbjerki.

Rn. Gühler je tež Recznitwo Lucju, Berwaldži a Hermanezach dostał. Dokelž je won w Pravach na najdokoneniſcho wumucjeny, hewaſ jara dobrociw a wushe teho tež Serſteje Reczje ſwiedomiy, da móža ſo wſchilzy, fiž jeho ſa Recznika dostaču, naſpjeſchniſcheho a najgwierniſcheho Woſladanja nadzecj.

W Eihniſkim Knejerſtwi (Regierungsbereit) ſu ſandjenym Lječji evangeliſkim Zyrkwiem

3899 a podjanskim 3455 Tolet, evangelskim Schulam pak 1440 a podjanskim 50 Tolet wot Kasali. —

Psched Wecžorom 29. Meje mijachu Lindenow i Wojerowskoho Kraja straschnie Newedro. Tako bjeshe so najpredy žakochnie jara lalo, tak so bjechu Pola, Kult a Pastwischcja zylje powodzene, poczachu so pod Schumenjom bylneho, tothazeho Wjetra wulke Krupn hicj a sahubichu niz jenož Lindenowske, ale tež s wetscha wsche Žita hacj bliże Ostranda. Rožki je ljestvom Polizza wostała, a Hejduschku, Zahly a Kult (Bjerny) a t. d., kij bjechu dje hafhlej psched Krótkim wušyte a sešadžane, je ton wuljyschny Deshcz s Rolsje wumjet a wupławit.

Prijent Djen Junija pschindž-schtaj dwaj Čłowekaj, wieszy Wiedebach s Małych Dobriń (Rl. Döbern) a wieszy Scholta s Wulkich Dobriń na Poschariskeho Winizu nedaloko Ekleho Komorowa (Senftenberg). Na tej Winizi bjesche jenož Hospoja domach a tutu bu wot jeneho teju pomenowaneju Mužow, kotrajž tam lóhko dosz rubicj chjyschtaj, tak hróšnje ihelena, so sa pecj Hodžinow (Schundow) wumre. — Wiedebacha su hiżom popadnuli, ale Scholta je cjełnič a pschi Egjekanju hishcze Zandarmej, kij chjysche tiž chjysche jeho jimač, Ruku pschetsjeliſ.

W Dreidžanach je na 4tym Dnju Smajnika Wohen był, djež so tsi Rejze wotpaliču a pschi tym jednym Murer delje podže a dwaj druhaj

Mužai psches Sapanenie Murje wo Živenje pschindžeschtaj. —

Na 10tym Dnju Smajnika bu ton 71ty narodny Džen teho jara doftojnega a cježeneho Wucžerju na wulkej Schult, Knesa Carl Gottfried Gebauera siawneje a pscheczelneje ſwecjeny. Tonšamj je hiżom na schytzecji Ljet Wucžer na wulkej Schult a je njekotreho Sserba k wulkemu a cježzenemu Mužes horje czanycj pomhat. Teho staro Schulerjo ſromadžihu so menujż na społnennym Dnju na Schleshausu, djež swojego stareho Wucžerja k Hozini proſyli bjechu a sweszelichu so tam pschi Blidži a pola Schklenčki Wina. Pschi tu tej Skladnoſti bu jemu bes wele druhimi malemi Schenkowanjemi tež ſlota Tyska k Schnupowaniu ſchenkowana, wot mjeſčanskiej Rady dosta won to cježne byrgarske Prawo a wot lipſchanskiej Universitej philosophski Doktordiplom. We zykej ſromadžisni knejjeſche wulka Weſelosz. —

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu ſsobotu fu Žita Budyschini placiſte:

Rož . . .	3 tol.	— nsl.	tež	2 tol.	25 nsl.
Pschenza . . .	4 -	10 -	—	3 -	25 -
Iecžmen . . .	2 -	15 -	—	2 -	10 -
Womš . . .	1 -	22½ -	—	1 -	17½ -
Róh . . .	3 -	— -	—	2 -	25 -
Zahly . . .	8 -	20 -	—	8 -	15 -
Bjerny . . .	— -	25 -	—	— -	20 -
Hejduschka . . .	3 -	20 -	—	3 -	15 -

Khana Butry 10 nsl. — now.

Ec Samolwenjom Redaktora.

Ejſchegane pola G. G. Hieck.

Wudowane wot Wellerez Knihnuje Budyschini.

Endżenjska Nowina

a b y

śierskie Powesze ja hornych Łužicjanow.

26. Ćiplo.

28. Dzień Smaznika.

1845.

Pruske horniolužiske pschibocjne Gjenoczen-
stwo Gustaw - Adölfskeho Wustawa.

Jako so 1830 sa Zyllertalskich, kiz posdžischo evangelskeje Wjery dla do Schlesynskeje czechnicu, Kollektu shromadžowasche, saloži Lipscjanski Superiorintendenta Dr. Großmann Towarstwo i Podperanju a Spomězenju khudych evangelskich Wosadow, kotrež so 1832 Gustaw - Adölfski Wustaw (Gustav - Adolf - Stiftung) menowacj pocja. Taisle Pomenowanje sta so pschi tej Skladnosći, jako pola Łuzyna, Mjesta niedaloko Lipska, dwiesziljetne Wopomnenje Semercije Gustawa Adölsa, njehoduscheho Schwedowskeho Krali, swecjachu. Gustaw Adolf bje pak w tiszcziljetnej Wójni, kotrež so bes Podjanskimi a Evangeliskimi Wjery dla wetzesche, Evangeliskim i Pomorzy pschležahnul a khjetru Khwilu dosz swožomnje wojoval. Jako pak so won s Waldschithnom aby Wallensteinom, rodzenym evangelskim, ale

posdžischo i Podjanskemu pschitupenym Čechom a Niemskemu Khježora najwystojnissim Generalom, 1632 pola Łuzyna do Bitwy dasche, bu won satjeleny. Ale we tutej Bitwy bu tež Repschečela Móz Ramana a Evangelisku móžachu so wot tuteho Časa hem renscheje Přichodnoſje swieſelicž. Gustaw Adolf bni je po tajkim sa Wuswobodžerja evangelskeje Znrtwoje mjež a je ticho dla wot Evangeliskich wusoko cjeſzeny.

Hdjež bjechu 1632 jeho morle Ćijelo namskali, tam walichu posdžisich vóny Ramen. Tudem nareknechu „Schwedowski Ramen“ a won ležesche na Łuzynskim Bitwischizu be wſeheho druhego Wupyschenja hacž do Ljeta 1832. Lebdu stojichu tam pak Mjesto neho rjany Wopomnik a wustawichu, kaž hijom projichny, so dyrki to Towarstwo, kotrež bje Dr. Großmann saloži, Gustaw - Adölfski Wustaw rjeſacj. Tón podperasche khude evangelske Wosady tak detje, hacž móžische, dokelž pak we druhich Krajacj nicž praweho wo

ntm newedjachu, da tež s druhich Kraju niktón nevstoupí. Dúž vstupí 1841 Dr. Zimmermann, vyschlí Duchomny na Dwori Hesynského Velwojewody (Großherzog) a scžimy psches hšavny tříto to Buvolanje, so by tola Rkhschessianskwo wschitských evangelských Kraju Továřstvo salozíto, kříž by chude kraje a mukrajne evangelske Wosady tak verje awgsbörského, kříž helwetyského Wusnacę s Benesamí spomóžalo. Tuto Botmýšlenje so zylemu evangelskemu Ludej verje spobabche a pod Dr. Zimmermannowym Wedženjom so w Hesynské tež hnyd tajke Továřstvo saloží. Kjetko vikachu tom pak s Lipska, so maja hřízem dawno tajke Továřstvo a so by tola duschnje bylo, hdy bychu so Hesynsz s Lipsčanskimi sienocjicj hýli, dokelž džie sienocjene Mozy tola rýazn wuvedu, dýli sienotne. Hesynsz do teho frelichu a menowachu swoje Továřstvo potom: Hesynské Sjenocjenstwo Gustaw-Adólfsského Wustawa. Tajke Sjenocjenstwa saložichu so potom z; Wrótkawi, Královu (Königsberg), Bartini, Halt, Frankobrodži nad Mohanom (Frankfurt am Main) a we wele druhich Mjestach. We Sajskich hornich Lnžizach maja pak Budeschin a Lubij a we Bruslích Luban a Shorels tajke Sjenocjenstwa. W Brusach (Preußen), křež je Král Bedrich Wylem IV. Sakarstwo východich Sjenocjenstwov na so wsal, je pak ta zka Wjez do tajkehohlej Rjadu stajena. We najwosebnischim Mjestr kóždeje Provinzje je provinčialne Sjenocjenstwo G.-A. Wustawa, a východje druhe Sjenocjenstwa we tejsamej Provinzji rjekaja pschibocjne Sjenocjenstwa (Selten- und Zweigverein). Tute pschibocjne Sjenocjenistwa seklu kóžde ljetu dwje česci swojich na-

hromadžených Benes provinčialnemu Sjenocjenstwu a tohlej seže sažo Polozu východich s Provinzje senžených Benes wuschemu aby zentralnemu Sjenocjenstwu, kotrež ma Lipsku swoje Šondlo a s tými dôstatymi Benesami tých evangelských Wosadow spomóža, kotrež sú teho potrebné. S Benesami, kotrež sibi provinčialne a pschibocjne Sjenocjenstva wobšlowaju, podperaja wone po swojej Wole kraje a mukrajne evangelske Wosady, davaja pak zentralnemu Sjenocjenistwu stajne k Wedženju, koumu sú schos dake.

K Shorelskemu pschibocjnemu Sjenocjenstwu, kříž je 30. Meje 1844 sadožene a pod Wrótkawi provinčialnym Sjenocjenistwom st. ji, říkuba Shorelski, Kotenborskí a Wojerowski Kraj, a kaž prjenja ljetna Rosprawa (Jahresbericht) poveda, dha sú hocž do I. Junija 1845 nimale 650 Toler sejchle. Najwaznej je Shorels nadaval, Lubosz i ſvojim we Rusy týzijnym Bratram wopokasachu pak tež psches hōdne Dary tehlej Serfke Wosady a Omějiny: Belsk, Berwald, Börkhamor, Dohá, Borsbej, Drjewy, Nschischow, Kas, Lejno, Lucjo, Mužakow, Wulki Radschow, Wojerezy, Taczezy a t. d.

Khwilu po tym, jako bje so Gustaw-Adólfsski Wustaw saložil, bjechu jemu naschi podjansky Ssobukhschessijenjo jara napschecjiv, dokelž sibi myglachu, so móhla podjanskej Zyrliwi njehdej rjekajku Schkodu nacžinicj. Dako pak shonichu, so so we něčjo druhe nestara, haž we Spomžowanje khudych evangelskich Wosadow, da su so sažo spokojili a to cžim býle, dokelž džie moh tež na tajkehohlej Waschnje Etawy swojeho Wusnacza bohacije podperaja.

Hdyž pak my psches Wobbarjowanje swojich

skudych Bratrow Bohu sa to Djak wopokasu-jemy, so mamy nusne Zyrkwe a Schulje, hodnych Duchomnych a Wuczerjow: da chzemy jeho tola tež pódla bes Pscheftacza wo to proshycz, so by ho nam Jesušowa čista Wucžba pszezo s Pomožu Ssersteje Reczje a to frōsemliwje wucžila a so by so w naszych Zyrkwach, wožebnje pak w Schulach wschelake se starzych tyranskich Čžasow hem knežaze Nedokonjanosſje skere ljepe wotložile.

Smoléč II.

Hat Bethesda.

Zivých Žorkow a Studnjow newjeſeſche židovski Kraj sa Jesušowý Čžas wele. Njetsiſhi nowi Rejkomnižu su njedze 8 bliže 10 bohatych živých Žorkow tam nadejſchli. Adostacžu teje pszezo a wschudžom nusneje Wody mjejaču Židži, džejz so hodjesche, mumurowane aby schyhelami wužadžane Ľoboke Jamy abr Studnje, (Bisterny) do kotrejž so deshejowa Woda frōmadzowasche. Jerem. 2, 13. Do jenej taſkeje, ale ſučeje Jamy bu tež Joseph wot ſwojich Bratrow tykneny. Wot tych živých Žorkow a Studnjow we židovskim Kraju ſu wožebncho Pómnecza hodne: Žorko a Hat Silva pola Jeruzalema, (Jan. 9, 7.) Jakubowa Studjeni pola Mjesta Schemata we Samaritskej (Jan. 4, 6 ic.) a Žorko a Hat Bethesda pola Jeruzalema pschi nowcijich, njeſko pak Sczjepanowych Rotach. Jan. 5, 1. ic.

Meno Bethesda dowolt dwojake Wuloženje; we jenym Nastupanju wobsnament Bethesda: Mjesto Wulecza aby Wulswitſečzo, po druhim Nastupanju: Mjesto Smjelnoscje aby Smjelniſečzo. Woboje Wuloženje je prawe; pschetoz

Bethesda bjesche wumurowaný Hat, do kotrejž ſo ta ſtrowa Studjeni aby Žorko Etam wulwasche — a wokoło tuteho Hata bjesche peci Pschitwarkow, jako Wydlenje ſa tych Khorych, kig we Wodži tuteho Hata ſwoje Wustrowenje pytachu a tudy wot ſmjelnych Ľlowekow Diez a Wotladanje dostachu. Tutoń Hat bjesche 60 Lóch-cjow delhi, 20 Lóchcjow ſchjeroki a 4 Lóchcje luboki a jeho Woda ſylnje ſeleſoſta, rudoſta a tehodla ſhjetro mutna. Wósche teho, ſo tu Wodu jako wustrowiazu Kupel wužiwachu, kumpachu a mójachu tež tam te Swjerjata, kotrej we Tempelu dyrbjachu woprowane bycž.

Tak ſtrowa hacj tež talej Woda aby Studjeni bje, da wſhak bydžiſche wona wjeszie hſchcje wjazy pomhača, dy bydžichu do tuteho Hata Janej deshcjowej Wodži aby druhim pobocžnym dživim Žoram nuzbjezecj nedali. Genož drudy pocža ſo ta Woda hnuhacj a kuječicj a po Ryczje Wasch-tamneho Čžaza džachu: Jandzel ſupa delje do Hata a mucži tu Wodu. So runjewon we tuym Woſomiknenju ta Woda ſwoju wustrowiazu Móz najbóle wopokasa je derje dopokasana Wjernosz, ale naſferscho bydžiſche tež wona wſhjem druhim Čžagu tužamu Škužbu cjinila', dy bydžiſche jeno psched Namjeschkom druhich dživich Wodow pszezo ſakhowana byla.

Hſchcje hacj do dženſniſečho Dnia je Hat Bethesda ſdžerjany, ale ſwetscha pszezo ſuchi; pschetoz jeno drudh a na krótki Čžas wulwa ſo do neho ſlabe Žortlescho wot pólnožneho Voka. Dno tuteho Hata je ſe wſhelačim Gelnishečjam aby Nerjadow porožene. —

Dalojej Lubej
(Lipsku pschipoštane.)

We bjelej čistej Rječju
Pod Hórkú nenhalej
Sso jažnej brunkej Sswjecju
Lubosnje horitej.

Stam syboli bes - Rónza
Sso Wotbliss Hwjesdscjko,
Stam Bruci žiwoh' Sslonja
Ljetaju do Sswjetow.

A mi so wjeste sdashe,
So boha Wutroba,
Rij khora synchowashe,
Sso tam wocjerstwicj da.

A do Žórla so radu
A khroblje ponurich: —
Wutroba wosta sadu,
Ja wjazn newróczich.

We bjelej čistej Rječju
Pod Hórkú nenhalej —
Rajskaj so brunkej Sswjecju
Lubosnje horitej?

Lubčicjki Wocžju brunę
Stej Wotbliss Hwjesdscjkom,
Lubčicjki Wocžju žunej
Stej Woschew Scudobow.

pecža stajna Pschekora se swojim Ssynom pschi-nucžka.

W jenej Wsy Wojerowskoho Kraja je wón-bano jena Kruwa pecžnohate Čelo na Sswjet pschinesla. Tu pјatu Rohu mjejesche to Čelo na Kribecžl.

14. Džen Smajniša sajedje we Mjesi Hródku wopity Bohancj džesacj Ljet' staru Holcžtu na Haſy. Roleša pschejjedžechu ji ſowu.

Na 9tym Dnju tcho Mjesaza je ſredža Waldhema a Döbelna wulke Newedro stajkim Dejschcikom bylo, ſo ſcho pod Wodu ſtejſehe; kamentne Moſin ſu ſapanyte a na Polach a Wulach jałozna Čhoda naſtała. —

Zitne a butrowe Wif.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschin placzile:

Rož . . .	3 tol.	— nsl.	tež	2 tol.	25 nsl.
Pschenza . . .	4 -	10 -	— 3 -	25 -	-
Jecžmen . . .	2 -	15 -	— 2 -	10 -	-
Worž . . .	1 -	22½ -	— 1 -	17½ -	-
Róč . . .	3 -	— -	— 2 -	25 -	-
Zahly . . .	8 -	20 -	— 8 -	15 -	-
Bjerny . . .	— -	25 -	— -	20 -	-
Hejduschka . . .	3 -	20 -	— 3 -	15 -	-

Rhana Butry 10 nsl. — now.

Wschelfisny. Gbjerki.

Kindenow i je ſo 26. Meje Bohuſlow (Gottlob) Khryſtyjan Schižant w knežim Haczi ſamowónije ſatepiž. A taſkemu Skutkej je ſeho

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini.
Għiſċeżane pola G. G. Hieki.

Endżenīfa Nowina

a b y

śierske Powieszje sa hornych Lujicjanow.

27. Ćipło.

5. Dżenii Pražnika.

1845.

Nieschto wot naschego Gswięta.

Rak wulki a kraſny je nasch Bóh! tak dyr-
bimy swulkim Łosom prajic̄, dñz wuhladam̄ te-
jeho wulke a kraſne Skutki. Wschudjom̄, dżez
pohladam̄, widjim̄ teſame pſched naschimaj Wo-
cjomaj a Radosz a Wefelje napelni naschu Mu-
trobu, jeli prawje na ne fedzbujem̄. Schtó ne-
chac̄ ſo ſadowac̄ na tutych Skutkach božich?
Schtó nechac̄ ſo weſelic̄ na Stworenjach božich,
kotrež po Semiu thodža a boju Ćeſſ pſchipowe-
daja? — Bewſhikimi Stworenemi je pak Ćjlo-
wek najwoſebnisch, dokelž ma roſomnu Duschu,
pſches kotrij Boha ſieho Skutkow ſpōsnac̄ może.
O, nedjakomny by Ćjlowek był, nechalli won
njetko tuhlej Duschu pſchezo wetſhei Mudroſzji
wuhotowac̄! A ſak wele Ekadnoſzie nima won
itemu? Gswięt a wschitko, schtož we nim je,
może jeho, dñz wſcho prawje wobblada, i prawej
Mudroſzi dowesz. A schto da je tón Gswięt? je

to jenož Semja po kotrejſ ſhodjimy? Nie, ale
Gswięt je għiduk to, schtož je Bóh ſtworit.

Mi roſdżjellim̄ jylly Gswięt do dweju Dzie-
low, do Nebeskow a do Semje. Nebesha menuje-
my ſwetschego wschitko to, schtož wósche ſo wid-
jim̄. Bone fu pak poprawnym̄ tón Rum, kotrý
ſo hac̄ do newuprąjomnie wulkeje Dalokofje
wupschijera a kotrý ſaschū Semju wot wschit-
kich Bokow wobdawa, Leħodla fu tež Nebesha
spody nas, hac̄ runje ſo nam ſda, jako bychū
jenož wósche nas były.

We tutym wulkim Rumie aby nemjerenej Pró-
ſini wuhladam̄ wodnjo boje Eſlónčko a Rożv
Milliony Wježkow a tež Wjeſac̄. Nascha
Semja pak tež dale nicžo neje, hac̄ Wježka, ko-
traž pſchi ſwojej zulej Wulkoſzi tola tež wetſha
neje, hac̄ kana tých druhich blyħċċatih Wjeſdow,
haj wona je blyħxje wele mensha, hac̄ njeſkora
ſakraſnena tħixxamn̄. Dñj je njeri ſascha
Semja jeno Wježka, kotruž kofst aby Powjetro,

wot wschitkich Bokow wobdawa, da možemy tež s Wjestsju steho budziej, so je kuloſta, kaž wschitke druhe nebeska Szwijet a Szwijety; pschetož derje kmyšlenju neje, so dyrbjal Bóh runje naschu Semju hinajschu ſeſtnej, hacž druhe Szwijaty. So je nascha Semja kuloſta, pósnaſem⁹ bes druhim tež steho, so fu wulzy Mujojo tuſamu na Wodži (s Lódzem) zylu wobjeli. Woni jſedzihu wot Ranja k Wečzoru aby wot Wečzoru k Ranju a pschindzechu napoſledku ſa njeſotre Ljeta na toſame Mjeflo, wot kotrejž predy wujſelt biechu a tola nebiechu ſo ženje ſawróczeli. We tym Ljecži 1519 jſedzisze wjesty Magellan prijen Ras wokolo zyleje Semje.

Dyž da je nascha Semja Wjeska, da dyrbti tež Szwijet mječi, kaž te druhe — a to wona tež weprawdzie ma, ale jenž niz ſwoje ſamſne, ale to, tif mot Słónzo dostane. Słónzo je hinajscha Wjesda, hacž nascha Semja. Wschitke Wjesdy, kotrej na Nebesach ſu, maja ſo na ſchitwore (ſchtyri Szwajby) roſdziejicž. Naspredy pschindzeja Słónzo (ſtejate aby state Wjesdy;) potom Planety, kholzate aby ſo werçjate Wjesdy; dale Pödlaplanety aby Mjefacži (pschewodzate Wjesdy;) napoſledk Komety, aby klinzate aby prutate Wjesdy.

1) Słónzo.

Słónzo ſu tajſe Wjesdy, kotrej ſwoje Szwijet ſame maja, pschezo na jenym a thymamnym Mjefi ſteſa a wokolo kotrejž ſo ſaſh druhe Szwijety werçja a wot nich (tych Słónzow) ſwoje Szwijet doſtanu. Tež nascha Słónzo je tajſa ſmjerom na jenym Mjefi ſteſja: Wjesda, hacž ſo nam runje ſda, ſo rano ſpahadži, po Nebesach bježi a wečzor ſo khowa.

To pschindze wot teho, ſo nascha Semja wot Wečzora k Ranju ſo wobwertuje. Wot teho pak poſdžiſho:

Wokolo tuteho nascheho Słónzo bježi pak h i d n a c į e Planetow ſich Mjefacžam⁹ aby Pschewodzjeram⁹ a wschitke doſtanu wot Słónzo ſwoje Szwijet. Wone ſu Semja, Mars, Geras, Pallas, Juno, Vesta, Jupiter, Saturn a Uranus; Merkur a Venus. Nascha Semja ma jedyn Mjefacž aby jenu pschewodzisku Wjesdu; Jupiter 4, Saturn 7 a Uranus 6. taſkich Mjefacžow aby Pschewodzjerow. To Słónzisko ſeroschjeni tymihlej nebeſkimi Szwijetami a ſtymi drudy ſawoladanymi Kometami wucžint njett nasche Słóncžniſtwo aby ſłóncžny aby tež planetſki System.

Kaž ſu wucžent Ludžio wobrachnowali, da je Słónzo 20 Millionow Mil' daloko wot Semje a Ptacži, tif by we jenej Sekundzi (Minuta ma 60 Sekundow) 300. Lóčcjom daloko lecžil a ne-pſhestawajzy lecžil, by 25 Ljet' trebał, predy hacž by do neho vſhichol. Steho možemy tež buſdziej, kaž wulke nashe Słónzo bycž dyrbti, hacž runje ſo nam psches Mjelu wulke neſda bycž. Po Wobrachnowanju Wucžených dyrbala Žerdž, kotrej by njechion psches Słónzo tyfuej, džyži, 190. Tawſon' Mil' dolha bycž. Potajſim je Słónzo nježje Million a 300. Tawſenekroči, wetsche, džyži nascha Semja. N dyrbeli na tutym wulkim Szwijeti tež Ludžio bydlicž? O, wjeszie ſu tam tež Ludžio a druhe Stworenja, kotrej ſo ſwojeho Ŝivenja weſela a Boha khowala. Ale, buržea njeſotſt prajie, kaž móže tajſej Horzocži, hacž Wlómenju, kajez Słónzisko ma, ſchto bydliej? Prawje by won mječ, dy by Słóncžko

runje rajst Wohen' bylo, kapij so njeđe we
Bežn' valt a wot fotrehog Čzoplota wuhadja,
abn ſapa. Taſihlej Wohen' nemaje Šelonečko
byč, hewak by ho domuo wupalito aby tola
njek wele menſche bylo, hac̄ psched 1000 lje-
tami. Bone pak je po starich Viſmach pschedy
jenajſte. Raſferscho je Šelonečko runje tajke,
taž naſcha Semja, jenož so je wot ſwojeleho Loſta
(Šwjeſtiny) ſolowokolo wobdate.

Tenajka Wjera.

W hɔzinskej Schjet (Hɔzingu) so wuryčo-
waſhtaj Podjanski a Lutherski. Róžny prajesche:
Moja Wjera je prawa a iheschtaſi pscht tym
jenu Schklenčku po druhej do Schijje. Valenz
ju Moſy f pschedo wetschej Mudroſti ſahort. Na
to pschindze K... ſti Duchomny a ión Lutherski
mjenesche: Kneže, neje wierno, naſcha Wjera je
prawa, niž pak podjanska? Mojej Pschečelaj,
moj so netrebataj teſelej ſwjateſe Maležnosje dla
viſekoricž; wiſhat mataj wobaj jenu Wjeru,
rekuš ión Duchomny. — Kak to? Ja kym a
wostanu podjanski! wotmolot Miſlawſch. Du-
chomny: Moj mataj jenu Wjeru, wiſhat ſtaſ
Wopilaj. Valenz lutherski neje a tež niž pod-
janski.

Nčžr.

Bratr a Sotra.

Duſcha moja, luba mlódsja Sotra!
Psche-ežo ruztih ſo a Švly ſonisch,
Psche-ežo khodžiſh f pochmurenym Čjolom,
Psche-ežo nerejwach ty, nespjewach ſej?
Je-lit Wichor Rjeki, Studnje ſawiel,
Je-lit Polo wiſhuk ſowodžene,
Je-lit ſo nam Hola wotpaliſa,
Aby ſu ſo Horu roſvalake?

„Nčžo teho, ty moj ſtarſchi Bratſe!
„Horu neſhu ſo nam roſvalake,
„Hola neje ſo nam wotpaliſa,
„Bolo neje žane ſowodžene,
„Rjeki, Studnje neje Wichor ſawiel:
„Rjeschto druge je to, ſchtož me tyciſi.”
Powedaj džie, luba mlódsja Sotra!
„Poſluchaſi do, ty moj ſtarſchi Bratſe!
„Tehe dla ſo rudju, Švly ſonju,
„Khodžu ſtaſnje f pochmurenym Čjolom,
„Wjazv nerejwam a nespjewam ſej:
„So ſo Šerbowſtwo tak hrofnje ſafy.
„Tu maſch Wucžerjow, ſiž Dijecži wucža:
„— Rjemicžna je liepſha, dyžli Šerb-
ſtwo —
„A tak macjeriu Rycž hanicj dadža.
„Djiecž pak, ſiž macjeriu Rycž hant,
„Hant ſej tež Nana, hant Macjer,
„Hant Djedra, Wondru, Predomnych wiſhiech:
„Ra to pak Hniew Boži wiſhje pschindze!
„Boht Šerſki Kraj, Lud nesbožoniny,
„Horjo tudy, kaſkež nižde brudze!”
Spokoj ſo wiſhat, luba mlódsja Sotra!
Slje je, Duſcha moja, w Šerſkim Kraju,
Tola niž tak ſlje, taž ty ſej myſliſh.
Wuhowosche hſchcje Šerſku Sprawnosz
Wele Wucžerjow a woni wucža
W Bramborſkim tam Kraju, taž ſo bluſcha;
Derje doſz ſo wedža ſwjernti ſdjeržecž.
„Dobre, dobre! Ty moj ſtarſchi Bratſe!
„Ale tak ſo maja Saszy Šerbio,
„Saszy Šerbio, ſwobodny Lud Šerſki?”
To cjt pondem, luba mlódsja Sotra!
Haj ſchtož Saszu naſtupa mi rjanu,
To je Weſelje a Radoz naſcha,
Wiſhetož tam ſo w Schulach ſa naſ Šerbow
Šwjerne ſtara, taž ſo ſtaracž dyrbí,
Tam ſo wiſhujom piękne Šerſki wuežt....
„Welcz a nerjež, ty moj ſtarſchi Bratſe,
„Wiſhetož twoja Rycž mi neje Wiernoſi:
„Tež tam w Schulach Mužojo džie wueža,
„Kotsiž nčžo Šerſki neroſenja,
„Aby Šerſki roſeniež nochzedža.”
To je wierno, luba mlódsja Sotra!
Ale nemóže to wjazv doſko traſti.
Dyž ſo wuwueži doſz dobrech Šerbom,
Rjž nam wedža derje Šerſki wuežiež,
Da tak blaſny nedudže Lud Šerſki,

So by nežabak běj týchlej Mužow,
 Kotisj narucja wšchaf lubych Dječji
 Wschitko, schiož běj nebeski Wóz žada,
 Wschitko, schiož je w Živenu tu nusne.
 Wuschnož chze, so by ho Bravosz stala,
 Wuschnož chze, so by ho Poddan stukal,
 Wuschnož chze, so by Sserb Sseržy wuknul,
 Wuschnož chze, so by Sserb Prawo dóstal;
 Ale výž ho řamt nestaramy
 Wo Prawo a Wobhedenstwo swoje,
 Kaf móže ho tedom hínak stací,
 Hacj so sebere je Druh řebí?! —
 Sapocžlnaja pak hížom hladacj
 Sserbjo sa tým, schiož jím s Prawom sluscha,
 Wobaraja ho psched wschelkej Rschidu
 W Zyrkwi, Schult, tak též Domi swojim:
 Pschedož Čáhy Neprawdy su nimo;
 Psched Wuschnožu kóždy jenak plagi,
 Nech won Sserbti aby Njemski recži.
 A Džen wote Onja ko pschisporuja
 Wucžerjo, kíž horlivt su Sserbjo,
 Duchomní, kíž Sserbow faktujuja,
 Saſtojniz, kotisj Sserbow czechia.
 „To su Člowna, th mój staršchi Bratſe,
 „Kíž wolschewja moju khoru Duschu.
 „Khwalba Wucžerjam, kíž Sserbti wucža,
 „Duchomním, kíž Sserbow faktujuja,
 „Saſtojniam, kotisj Sserbow czechia!
 „A so tých, kíž so nam nepschekelia,
 „Nashu Sserbti Ryč nam saniczuja,
 „Sa tých čzemý Boha Wóža proshyž,
 „So by jím jich Pschecžinistwo wodał
 „A jím spósnacj dal, kaf hroſnje woni
 „Kaf nekhchekžansz satkadjeza
 „Pschecživo nam khchekžianskum Brairam.
 „Snažna ho hischje též wobrocža njedy
 „A to, schiož sawtowachu njetko,
 „Čžehacj Króč a wjazy wurunaja!”
 Ducha moja, luba mlodjsia Šsotra!
 Rosjaſniko je ho tebi Čjolo.
 Bóh daj, so by tež ho roſjaſnika
 Sserbow Pschichodnosz a stajnje jažna
 Wostaka hacj do wšchich wjecžnyh Čža-
 ſow!

Ssm. II.

Wschelkisny. Objerki.

W Skym Komorowí je Wohen hížom nje-
 lotry Króč sa ſobu Schlodu nacžinil. Tak ſu
 ſo tam 18 Junija ſaſo schyri Khjeſie wotpallie
 a psches to je jedyn Wesnik (Lohnfuhrmann)
 swoje najwoſebnitsche Wobhedenſtvo ſhubil, to je:
 swojego Konja a ſwój Wóz, kofrajj jeho živeshcoj.

Wojerezach ſatepi ſo 13. Junija pschi Ku-
 panju jedyn Schewſki s Menom Thauer. Won
 bie s Wrótklawia.

Gassa Králova je ſo do Widnja (Wien) po-
 podala, ſo by tam khjejorsku ſwójbu wopytala,
 jeje wužoli Mandželski pak je 27. Meje s Brety-
 ſlawia (Preſburg) we Wuherskej do Sahreba
 (Agram) iſel. Wſchudžom jemu Lub wulku Čjeſz
 wopofasuje. — Preuſſi Král wobhlađuje naran-
 ſche Provinzje swojego Králeſtwa, bjež je loni
 a lieta ſoda wele Schkody nadžikata, ſo by
 naſhonit, kaf jara ſu Wobydlerjo Pomožy po-
 trjební. —

Dotalſchi Mužakowſki Wetch Pücker je
 psched njekolym Čjaskom swoje pschedate Knejſtvo,
 kotrej 34 Ljet wobhediſche, wopuschcijſi a bydlit
 njeſko Barlini.

Knes Advakat E. Rycktař w Budeschini je
 Recžnistro na Kublach Groſy Riesha dóstal a
 je po taſkim njeſko Recžnik w Rieswacžidlí,
 Holeſchowí, Wbohowí a Miklezach.

Na 9tym Onju tuteho Mjesaza je ſo to
 Mjeſto ſtaré Berun we Schlesinskej zpje wotp-
 allivo jenož Biwarnja a dwie ſtaré Hieſi ſu
 ſtejo wostale. Pschi tu tým Nesbožu ſu dwie
 khorej Žoni a 18 Dječi wo Živene pichschili.

Misionistich Poweſzjow ſchete Čjisko wot Mje-
 ſaza Junija butje mjeſtich Sadžewkow dla halcej
 ſa Tydzen wudawane. Seiler.

Se Samolwenjom Redaktora.

Gisfhejane poſta G. Hieſi.

Wudawane wot Wellerex Knihcerije Budyschini.

Σydzienſſa Nowina

a b y

ſerske Poweszie ſa hornych Lujiczanow.

28. Číſlo.

12. Dzien Pražnika.

1845.

Nieschto wot nascheho Sswjeta.

(Dalewedenje)

Kaž Astronomojo (to ſu Ludzjo, kotiž ſo na Nebesa a Wieson derje wustoja) praja, da ſo Słónzo we 25 Dnach a 12 Hodzinach wokolo ſiebe ſameho pschewerine. To ſu woni ſi tebo ſpoſnali, dokelž ſu ſa 13 Dnjow teſame ſlónzowe Blaki jaſo ſi Widzenju, kotrež ſo jim predy psches jich tocžene Schlezeny (Perspektiv) poſkaſchu.

A Repherachnowanju wele je tych druhich Słónzow (ſtejatych aby statnych Wiesow) a ſi Ne-wuprajenju wulka je jich Dalokoſz wot naschege Semje. Schio mőže ju wumjerič a ſchio mőže te Milijony klyčežatych Sswjetow pschewirjež? My ſe ſwojimaj ſamſnymaj Wocžomaj wuldamy Lawſynu tych nebeſlič ſamjezow; ale psches dobre tocžne Schlezeny ſo tež tam Wieson witzicž dadža, džiž tež najlepſhe Wolo Jane

woladacj nesamōje. Ta bijela Smuha na Nebju, kotrež nebeſti Pučj rjela, neje nicžo, khiba lute Wiesdy. A najſteſiſcho wokoło wſchilich tychſamych ſaho Planety thodža, kaž wokoło naſcheho Słónza. Šteho možemy ſaho witzicž, kak wulki a ſchieroki zylk ſswjet bycz dyrbti. Wot nijkotrych ſ tych najblíſſich Słónzow ſu Astronomojo wobrachnowali, kak daloko ſu wot nas, a ſu wunamakali, ſo najblíſſhe 28 Lawſynt Króž dale wot nas ſteji, dyži naſhe Słónzo. Dy by na naſchim Słónzu kula ſ Kanony wutheleena byla a we jeneſ Šekundzi 300 Kočžow ležla, da by wona hakles ſa 600 Lawſynt Ljet ſ tamnej Wježzy, kotrež Št. riū ſ rjela, pichinę mohli. Tuteho Šekurza budže wjeskie kóždy ſnacž, a ſchiož jeho neſmaje, može jeho lohaj ſam na Nebju namakacž, piche-tož won je ta najjaſniſcha Wježka, kotrež ſo w Maſymniku a Hodowniku Wežor wokoło 9 a poſdjiſcho na naranshič Nebeſach poſkaſuje. Won

steji malý Rusk na hewy Bók wot teho wjeszje wschjem snatym Čjecjanza aby Orlona. Tulin, taž tež Wós a Wježki 12 nebeskich Snamenjow ſu taſlekej Eſlónza a hſchče wele, wele dale wot nas, hacž naſhe Eſlónzo.

Čjloweſko! newidjich tudy najreniſchu Božu Kraſnosſ! O dyž tebje Šrudiba iſchi, da poſbichn Wocži k Nebju a poladaj na tamne blychčiate Šwjetę a wjeſje budže tebi jich Eſwjetlo Vjer do Wutroby Idacj, pschetož tón Bóh, kij taſte Eſlónza ſtvari a je ſe ſwojej Mozu džerži, ma tež Móz, tebi pomhacj we prawym Čjaſu.

2) Planety.

Planety aby khodžate Wjesdy ſu taſte Wjesdy, ſotrež we wjesnym Čjaſu wokolo druhich Wjesdow khodža a mot ihy ſamych ſwoje Eſwjetlo dokaſawaſa. Wokolo naſheho Eſlónza khodja jidnacze taſlích Planetow a ujekotnych ihy ſamych možemaj ſe ſwojimaj ſamſnymaj Wocžomaj widzicj, Injekore pak jenož psches tocžene Schlenzy. Tutelej Planety (taž je tež w Protygu husto menowane namakacj) rjekaja tak: Merkur, Venus, Semja (to je naſcha Semja), Mars, Vesta, Juno, Ceres, Pallas, Jupiter, Saturn a Uranus. — Merkur je najblizi pola Eſlónza a Uranus pak najdalski, teho dla tež Uranus najvijszy Čjaſha treba, preži hacž ſwoj Bucj wokolo Eſlónza dokonja. Rena iutnych Planetow vſhindu wot pohanskich a to Grichſtich a Rómſtich Pſchibohow a Pſchibohowkow.

1) Merkur bjeſche pola Pohanow Bóh Kupzow a Pókci druhich Bohow. Taž Wježka je móz najmeni di ihy Planetow, ſteji 8 Milijonow Milow wot Eſlónza a treba 88 Dnjow i ſwojemu Bježu wokolo neho.

2) Venus bjeſche Bohowa Lubosſje. Tuta hlej. Wježka je wjeszje wſchitkim ſnajomna, pschetiož reona počaſuje ſo we wjesnym Čjaſu pak Vecjor, pak na Ranje a to psched ranſchimt aby po wečzornym Šerjam jako ta najreniſcha a najjaſniſcha Wježka a rjeka teho dla: Šećnicžka, hewak pak tež Tutnicžka a Šwiiničžka. Šwoj Bjež wokolo Eſlónza, wot ſotrehož je 15 Mil. Milow ſvalena, dokonja wona w 224 Dnjach.

3) Raſha Semja je 21 Mil. Milow wot Eſlónza a vſhindze ſa 365 Dnjow a njerje 6 Horžinow wokolo neho.

4) Mars bje najvuschi wojarski Bóh. Wón je dekho, ſkoro kóždu Nóz k Widženju a je lóhzy k Ramakanju, dokelž ma taſte bôle blyfocžernene Eſwjetlo. Jego Dalokož wot Eſlónza je na 34 Milijonow Mil wobrachnuowanu a ſwoj Bjež wokolo neho dokonja móz w 1 Ljeti a 322 Dnjach.

5) Vesta bje Bohowna Wohenja a Pótziwoſſje. Tuta Wježka je wele meiſcha hacž naſcha Semja, ſteji 49 Mil. Mil wot Eſlónza a vſhindze w 3 Ljetach a 232 Dnjach wokolo teho ſameho.

6) Juno bu móz Rómſtich Jupiterowa Šeotra a Ranežiſta menowanu. Wona treba k ſwojemu Bježu wokolo Eſlónza 4 Ljet a 133 Dnjow a je 56 Mil. Mil móz neho.

7) Ceres je Bohowa Polow a pólnych Pładow a vſhindze w 4 Ljetach a 220 Dnjach wokolo Eſlónza, wot ſotrehož je 35 Mil. Mil daloko.

8) Pallas bje Bohowa Mudrosſje a wſchego Węženja. Tuta Wježda je ſkoro tak wulkia ſa naſch Wjeſacj, je móz Eſlónza 58 Mil. Mil

sdalena a dokonja swoj Bjež wokolo neho w 4
Ljetach a 221 Dnjach. (Vesta, Juno, Ceres a
Pallas su wschitke schvrti meñsche, hacj nascha
Semja).

9) Jupiter bjesche najwuscht Bóh a mješ-
sche Blysk a Hrimanje we swojej Mozy. Won
je tón najweschi wschitkich Planetow (1474 Króci
wetschi hacj nascha Semja), a ma tež skoro tak
jasne a krasne Szwiecko kaž Černicžka a dokonja
swoj Bjež wokolo Eslónza we 11 Ljetach a
314 Dnjach a jeho Dalokosz wot Eslónza wu-
wscha 108 Mil. Mil.

10) Saturn bje cžasowý Bóh. Won je
nimale tak wulki, kaž Jupiter, dokelž pak wele
dale wot nas khodži, da istak jasny neje. Won
sakhadža pola Pólnja a dokonja swoj Bucž wo-
kolo Eslónza halslej w 29 Ljetach a 166 Dnjach
a to we Dalokoszi 199 Mil. Mil.

11) Uranus bje Bóh Nebeskow. Bes točje-
nich Schleňzow wón widzicž neje, dokelž je wot
Eslónza, wokolo kotrehož we 84 Ljetach pschindje,
400 Millijonow sdaleny.

Horišlaw.

(Psichichodnje dale.)

B j e r n y !

We 6. Číslu 1842 nasheje Nowiny sym
nieshio wot Bjernow powedał, nech so wam te-
hodla spodoba, dyž hetska saž na ne spominju,
pschetož wone su mi, jich wulkeho Wugika dla-
jata lube. Tom tež je praſene, ſak nebočićki
Kral Fryza, je swojim Podanam darmo rođe-
liči dasche. A tu wot teho čizu wam Powiedan-
čko k Ljevšemu dacž

Wiesth Joachim Nettelbeck, Mjeschčjan we Ro-
lobrjehu (Rolberg) Pomorskej, poweda, ſak je we

tym Lječki 1744 wulka Drohota byla, taſ, ſo je
wele Lubdiſ ſ Lodom ſemrielo, a je ſedom Róki
Rojski 1 Tolet a 8 Solsjeb. placžit, ſchtož ſedom
jara wele Penes Bje. Psches Milosz a Do-
broczitwoſ ſtareho Fryzih dosta tež Kołobrjeh we
Lječki 1745 nadny Dar, kotrež nebje ani we
Kołobrjehu ani we zykiej Pomorskej ſnaty. Won
poſta menujzy tež do Kołobrjeha polny Wos
Bjernow a cži Mjeschčjenjo buchu po wojerſku
psches Bubnarjow na Toroschcjo ſomadu wolani,
a jím praſene, ſo ma kóžy Wobydlić, ſiž jeno
Rusk Bola aby Sahrodu ma, ſa Schtundu na
Toroschcjo pschińcž a tam tón žadny Dar dobro-
cživeho Krala kſebi wſacž. Wſchizn bjechu na
to poſti Čižnoszie, a to cžim bóle, cžim mene
tón žadny Dar ſnaſaču. A woni pschindjechu. —

Ej ſadni Knežja pokafowachu njett tym ſro-
madjenym tón nowy Ród, kotrež hishcje ſudy
žadny Člowek widžit nebje, a bu pschi tym tež
wotlaſowane, ſak jón hadž cž a wotladači maja,
tehorunja tež, ſak jón waricž a ſjescz dyrbja.
Ljepe bydžiſche bylo, dy bydžiſhu woni jím rad-
ſje cžiſčezanu Paperku podali, na kotrež by
to wſcho ſtalo, pschetož naſwiaſzy ſich neſedždo-
washe na to, druhý jo neſtoſemichu, a cži naj-
dalski učjo neſklyſhachu, wſchitzu pak bjechu
poſti Džiwanja na tymi nowym Tablukam,
tabachu, žaboszirje ſa nimi, wobmaſorachu a
a wobčuchowachu je, kufachu do nich, lſachu a
pluſachu; a ſamjejo ſlowu, domaſche ſe jedyn
Eſuſod druhemu, cži je ſaz roſkrawachu a me-
tachu je Psam, kotrež je tež wobčuchowachu a
potom ležo wotſaſichu. Na to buchu te w bohe
Rulki wot wſchitkich ſromadžnych ſalamane.

„Te Depliki — praſachu woni — newoneſa,
neſkłodža, a same Psu je neharža; ſchto nam
džedža! — Noſwiaſzy pak jich ni reſche, ſo bu-

djeja wot nich Schtomu narosz faž Kruschny abv Zabłucziny, na kótrych potom tež tajte Blody narosz budja, kij budja so potom delje szczasj; haj, dy bydu tola potom hiszceje c̄jemu byde! —

A hacz runje c̄j Ludojo tak ryczachu a wschelke pschecjone Myſlje mjejaczu, da schak tola dosta a wsia foždu swojemu wotmiserenym Djel tych Rulkow. Snimt domaj pschischedsi wusypa je ton do Ruta a mostajt je ležo, dokelj jemu hodi nebjechu; tamny je rosmata we Bjewi, dokelj bje so nječeho Ljepscheho nadzak; druzh je sadzachu, ale tak rošno, faž so Schtomu sadzaja, pschetož po jich Myſli dyrbjachu Schtomu s nich narosz; mjeſots, kij sej s nich nicžo neczimachu, ale tola Krala Welu dopelutz chzvihu, wusypachu je do Sahrodi na Komadu a poſypachu je s Berscheju. Tak so ſenidže tym w bohym prjenim Bjernam we Kolobrjeju. Dokelj pak bje mjeſchjanſka Rada ſhonka, tak wele Nedzakomnych je we Mjeszi, a so jich najwjažy te Bjerny sadeli nebjechu, da poſka wona Bjerza a njeſtrich Mjeſchjanow Dwór wot Dwora, so bydu ladałi, ſchió wa te Bjerny w Sahrodzy abv na Polach sadzane, a czi, kij to c̄jinili nebjechu, buchu khostani. To pak tych Ludi c̄im bōle roſkobi, so na ne c̄im wjazh swarjachu.

We pschichodnym Ljecji pěšta Kral ſaſo volny Wós Bjernow do Kolobrja a pschipóda Muja, kij ho na Blahowanje Bjernow wustreſche. A ſaſo buchu c̄j Ludojo komadu ſawekani a jim te Bjerny roſdzielene, a woni je sadzachu s Pomožu teho Muja, kij ſiu to poſasowasche; c̄j Mudricti c̄jinachu to s Bezkoſzju, druzh pak s Bojožju psched Schrafu a tschepetajo psched

Kralom, pschetož ton s nevoſkuſhym ſudžimi a ſe ſwitymi ſowami nežortowasche. A tak buchu Ludojo we Pomorskej pschihnuſzeni, Bjerny sadzej. Tola pak, pschikajt Kettelbek, kij to woſiche, je haflej ſchtyrzyci Ljer poſdilſcho, menujen we Ljecji 1785, s Widgenju bylo, ſo je prjeni Sahon Bjernow ſrostil. R.

Wſchelfisny. Cbierki.

Sajndženu Nedželu rano we druhej Stundži bjesche Buſezu wulki Wohen, pschi kótrymž ſo Korcjmę, djež Wohen we Ródzi wonu pschischot bjesche, a jeje druhe Trarenja, Kowarnja a nimalje wschie Rejze pola Schoſeje wotpaltchu. — Na tym ſamym Dnju wotpaltchu ſo tež we Kunnersdorſi pola Lubija njeſotre Rejze.

Tehorunja bjesche tež we Zeldieri pola Schluk. ſenaua we Čechach wulki Wohen, djež ho wokoło 24 Rejze wotpaltchu. Kuiž praſa je tuton Wohen psches Djecji won pschischot, kij Schwabelkami ſ Schrychowanju rajaču. —

Zitne a butrowe Wisi.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placile:

Roj . . .	3 tol.	— nsl.	tež	2 tol.	25 nsl.
Pschenza . . .	4 -	10 -	—	3 -	25 -
Zecžmen . . .	2 -	15 -	—	2 -	10 -
Worš . . .	1 -	22½ -	—	1 -	17½ -
Róč . . .	3 -	—	—	2 -	25 -
Zahy . . .	8 -	20 -	—	8 -	15 -
Bjerny . . .	— -	25 -	—	— -	20 -
Hejduschka . . .	3 -	20 -	—	3 -	15 -

Khana Butry 10 nsl. — now.

Zydzienſſa Nowina

a b y

Sierſte Powieszje ſa hornych Lujicjanow.

29. Czijoſto.

19. Dzień Pražnika.

1845.

Mjeschto wot nascheho Sswjeta.

(Dalew edjenie.)

3) Pod planetu ab y Mjeschaj.

Mjeschacjki ſu Pschewodzjowatjo Planetow, dō-
kawaja wot Sſlonza ſwoje Sswjetlo a khodja
ſe ſwojimi Planetami wokolo neho. Po tajkim
ma kózdy Mjeschacjki hifrocjne Werzenje. Raj-
predy ſo ſa wjedy Cjaſ ſokolo ſebe ſameho
wobwietne, potom khodzi pschipoda wokolo ſwo-
jego Planetu a najpoſledy ſtutym wokolo Sſlonza.
Raz jeno nascha Semja ma tajſeho Pschewodz-
warja, ale tež njeſotre druge Planety. Tak ma
Jupiter 4, Saturn 7 a Uranus 6 Mjeschacjkor,
kaž je hacj dotal wuptane; ſnadž ſo poſdjiſſho
psches dobre Schlenzy hifcjeni wjazy namakaja.
Nascha Semja ma jenož jedyn Mjeschacjki, kiž
nashe Rozy roſjaſtrja a roſhwjetla, nemôže jim
pak žanu Czoplotu ſlicjeſi, dokelž jeho Sswjetlo
žanu nima.

Mjeschacjki je 50 Krócz menšhi hacj nascha
Semja, khodži njedze 50,000 Mil daloko wet
neje la wobkhodži ju ſa Ljeta 13 Krócz; pſte-
tož ſa 27 Dnijow, 7 Hodzinow a 43 Minutow
je wón ſwoj Pucj wokolo neje dofonjal. Wot
jeneho polněho Mjeschacjka hacj i druhemu ſańze-
ja kózdy Ras 29 D. 12 H. a 44 M., dokelž je
we tych 29 Dnijach tež Semja Rusk dale pſchis-
ska, a Mjeschacjki hifcje dwaj Dnaj a njeſotre
Horžiny treba, hacj ju doſzehne a my jeho runje
ſaſo tak widžicj měžemy, kaž tedom, jako bje
tež polny.

Mjeschacjki počaſuje ſo nam ſe wſchelalim
Sswjetkom a to pſchindje ſteho, dokelž Sſlonzo
jenoz jeho jedyn Bók wobſwjetla, wón pak pſchego
na jenym Mjeschacjki newostawa. Steji wón runje
ſredzi Sſlonza a Semje, da my jeho jaſnu
Stronu widžicj nemôžemy a menujemy jeho iedy
młody Mjeschacjki. Po njeſotrych Dnijach
widžimy jón jako Šerpis a na ſedmym Dnju

psched Bečjotom wokoło schetku runje ſu opſchečeža Polnja jaſo prien i Bjertylk (prijenju Schwör-ejinu). Sa 7 Dnijow ſchadža wón pola Ranja, dyj Šolónjo ſchadža a tedom rjeſa po kny Mjeſacjk a tež vſchi vobroča nam ſwóti žily wot Šolónčka wobſwiecjeny Bók. Potom pocjne ſaſo weſeberack a na ſedmym Dnju ſteji Rano pscheeživo Polnju (jenož ta Polozja pscheeživo Ranju je ſwojeila) a rjeſa njeſt po ſlen i Bjertylk (po ſlenu Echtwörcejina).

Dyž na Mjeſac ſoladamy, widzimy na nim wele Čorninow, kotrež maja Astronomoſo ſa Deli, te ſswjetliny ſu pak Hory a ſu pecži weſehe a wusche, hacž te na naſhei Semli.

Mjeſacjk tež drudy ſwjetlo ſhubi; — a tak je to možno? To ſo ſtawa w Čaſu po kneho Mjeſacjka, tedom dyž wón runje tak ſtaciju vſhindže, ſo bes nim a Šolónjom Semju ſteji. To cíni potom, ſo jón Šolónjo wobſwiecjeſz nemóže a tak ſo wón ſacjmi. Drudy je wón výſte, drudy jenož ſtruch ſacjmiſty.

(Vſchičodnie dale.)

Wrótslawju 9. Džent Julija 1845. — So wróciſt do Wrótslawja (Breslau) wróczam ſo bortsy ſaſo ſe ſwojimi Myſtlemi do lu-beje Eſerſkeje Wótcžiny. Bóh daſ, ſo by naſcha Narodnaſ ſcheho wjazy Pschekeſlow nadobnywała a ſo by we jeje Pschekeſlow narodna Džekawoſz Džen u wote Dnja wobſjeruſcho ſchibywala. Pschekež, hdyž w drugich Narodach husto jenož cíi, liž ſit ſtogebeňmi Darami wobdareni, Dželo namakaja, ſkorimž moža ſwojki Narodnoſi (Nationalität) ſpomožni byc̄, da je we tu-tym Raſupanju pola nas tak wele cíinici, ſo

jedva, móhla tež, ſkoro newje, hacž by ſapocža. No, ſbožej Pomozu je ſo hacž dotal njeſotraž-kultž hódnia Myſticežka bes Eſeramt ſachcje-pila, po Kraju roſhjerika a roſmnožili, a ſbožej Pomozu pſchinje tež wjedſte tón Čaſ, hacž taſke Myſticežli do ſkulowazeho Ŝivenja psche-ſkupja.

Tudy Wrótslawi je tu Šchwili wele Ŝivenja woſebnje w Nabožniſtwi a to niz jenož bes Pod-janskim, ale tež bes Evangeliki. Raž drie je hižom ſnojome, da je najbóle pod ſallowanjom njeſotryh Knežic, kotsiž we najwusých duchomu-ſkich Eſerinstwach ſedža, Dželba Čjlowekow e Mozyr pschiſchla, ſiž by evangeliſti Ludi lubje rady ſaſo do stareje, čjmoveje Newjedomoſzie a psches to do duchomneho Wotrocživa wróčići chyła. To je ſo iſi hižom we wſchelakim Raſupanju poradžilo. Koždy ſa Myſticeſjanſtu ſwobodnoſz a ſwobodnu Novedžitoſz ſahoremu Čjlo-weiſ ſo teho dla rudiſche a merſaſche, hacž napoſledku Wrótslawi, hdjež ſuadž to Podilko-čjowanje najbóle ſacjuwachu, Neſpoſoſnoſz ſtje-kiſhím wuskim duchomniskim Knežecſtvoſm wu-pku a ſo na woſebne Waschnje ſjewi. Ni-male pecž Stow Mužow a to Profeſarjo, Du-chowit, Wuczerjo, wuskt a nižši Kjecžnižy Remesylnižy (Handwerkarjo) a wſchelazý druzý Mjeſzenjo ſendjechu ſo wändano, ſo bychu Radu-radžili, tak móhlo ſo pomnenemu neproteſtan-ſemur Waschnju jaſnje napscheeživo ſtupic̄. Woni wobſanknachu, ſo chydeža w Nowinach ſ Podpiſan-ju ſwojego Rena ſjawnje wuſnacjz ſo jenož ſwobodnu evangeliſtu Zyrkej ſa prawo evan-geliſku ſpōſnaja a ſo taſka evangeliſka Zyrkej, ſo-kruiž chy ſebi tamna Dželba pak tak pak hinat

podejšnucj, jich Zyrkej neje a nihdy nebude. Tajse, tudy kenož skóika wułożene, Wobsanenje podpisachu schyri Sta a dachu je Wrótkawskich Nowinach wotczsschycj. Psches to bu njeletry. Kuliž nahnużeny k Rospomnenju teho, schtož go po prawym sa evangelisku Zyrkej hodži, a sa jedyn Tydjeni su ion Wrótkawski Protest pschećtwo Podtociowanju evangelijskeje Swobodnosje hžom njeletry Towarzniq podpišale. Kóždy Djen móžesch w Nowinach se wýchich Stronow i saposlane pPodpisem cítač.

Dokelž Nowokatholscy aby Scheschijansko-katholscy, kaž so tudy menuja, tola hischeje i wetscha žane Zyrkwe ntmaja, da su jim dotal Evangelicku swoje wotstupowali. To je pak Ministerstwo teho dla, dokelž je Král pschikasal, so go Nowokatholscim wot Wuschnofijow ant Sadgiewk ant Pomož dōstacj němje, sakalou, projen, so su evangelske Zyrkwe statowe Wobszedzenstwo (Eigen-thum des Staats) To pak evangelske Wošadny, kij díje su swoje Zyrkwe same nutvarile a je se swojimi Penčami wudžeržuja, Ministerstwem wjericj nochzedža a pežcjuja swoje Zyrkwe, kaž predv, a — Ministerstwo dyrbi ſebi to lubicj dacj. A Nowokatholscy su tež w lychlej Onjach Králej Próstwu porucílt, so by Ministerstwo swoju Sakasii wospet wsako, dokelž su woni, hacj runje do Bamža a njeletrych bamžsckich Wuskawow ntcžo nedžerža, tola pschedzo hishcje tak derje Katholscy, kaž Scheschijenjo tych Stotekow, hdž i císsje renje žadny Bamž nebesche.

Nowokatholscwo pak i so stajnje pschisportja. Wrótkawska Wošada lieži hžom 5884 Wošobow (Parochonow) a wschiednje i nej pschisupnja. To

cínia tež sami Evangelcy, pschedlož tych je so k Nowokatholscim nimale dwie Sgi pschitvato a des nimt su sedmio Kandidatojo evangelskoho Duchomnswa. Swetscha wschitzy su so manu studjerowali a móže so wot nich vracic, so su wot Boha sljetro dobrymi Dorami wuhotowani. Woni wobstaraja njeletry nowokatholsciu božu Službu w Niemsczej Schlesynskej, schtož pak Polskich Schlesynčanow nastupa, da dželataj bes tymi dwaj Polakai: Vecžorek a Wojnarcki a staž njeletry Wošady ſaložicj pomha-jo. Wojnarcki bjesche hžom Duchomny w Ha-llýskej (Gulizien), je pak i tuteho Kraja cíeknuł, so by we Wrótkawi k Nowokatholscwu pschitva-til. Pschi Skladnoži jeho Pschichoda do tueho Mjesta je so tež wopokasalo, so su Słowenjo wschelakich Spłahow dale, bóle ſi jedyn a ion-hamq Lut ſesnowaja a ſebi po taikim i Pomož ſteja. Pschedlož naſch cíeszeny, njeleto tudy psches bywazj Krajan, An. Kandidata Welan, kij bjesche naſhonil, so je Wojnarcki ſkoro be wýchich penežnych Pschiberkow ſem pschischoł, je tueho po Słowjaniskej Hospodlwoſći hnyd i ſebi wsał a jemu psches schyri Medželje pola ſebe bydlicj dat. A snajo Róngu a druhich Wedžerijow Nowokatholscwa, domedże Wojnariskeho po jeho Za-danju i tutym, pižasche pak tež horsy Čjerſke m u, dokelž chyſche, so by Słowjan ſe Słowjanom bes Słowjanami dželuk. Čjerſki na to w krótkim Čaſu wotmolwi a proschesche, so by Wojnarcki i nemu do Brus pschischoł, ale dokelž bje ho bes tym tež w Schlesynsckich Polakach Žudoiž po nowokatholscich Duchomných htbacj poczala, da su wucžinili, so dyrbi taikie Botreby dla Wojnarcki tota tudy wostaci. A tak je so tež

Šalo. — Königa Šam je w tyčblici Dnjači w Královju (Königsberg) a druhich Mjestach tam-
peho Krajo božu Šolužbu džeržal. Kiz malý
Dobylk je go Rovolatholštu psches Pschitup
njehdarskeho Profesora podjanskeho Duchom-
skwa Theineta dostał. — Psichodny Lydien
psichtidje nowy Wrótslawski Biskop Diepen-
brock a Bodjansky chjedja jeho na jara ſwe-
đenske Waschnje do jeho biskopſkeho Šybla dowess.

Ja weſelu ho jara na naſch Sserſki ſpi-
wanſki ſowedjeni a myſlu ſebi, ſo jon drje
ſredz Septembra ſmijejemy. Snoschenki aby Kom-
poſkyje Kn. Rožora, kaž tež Kn. Smolerja
kym nje kotrym Lubowarjam a Snajerjam Hudžby
(Muſiki) pokasal a wone ſu ho jím derje ſpodo-
bale.

Smoler II.

Wſchelkisny. Gbjerki.

W Barlini wopſtaſhe mordano Wojak ſe
ſwojim Šyfkom Pschecjela ſched Rotami, džeſ
tonhamy ſubko wobſedži. Ton male Holjez
dje won na Polo Rože ſchcjipacj, ſaliſe do
Rožki nuj a nemoje ho wiažy wonnamafacj.
Ran jeho ſchudjom pyta a wola a nemoje jeho
nidje pytnycj. Po njeſtrých Dnjači halle bu-
dje won ſredz Pola morwy a wot Gjerjow hijom
nažrany namſany. —

We Rusborski pola Marienthola je ton 12
ljet starý Šyn Gottlieba Böhmarja, pschi Kum-
panju we Rjezji Rejbe ho tepil. Tonhamy mje-
ſeſte pschezy padazu Khorosz a je ſuano taſama
we Wodži na neho pschischla a won tak ſwoju
Gemerz namakal.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerez Anihernje Budyschini.
Užiſtejane pola G. G. Hieki.

Tomascha Kempenskeho ſchtore
Knigi wot Khodženja ſa Khryſlušom,
ſ Laczonskeho do Šerſteho pschelozi J. E.
Wannak. Tute ſa domjazu Nutyrnoss
renje ſlužaze Knigi, kotrež Šerbio, kij
Rowinu čitaja, ſnaja, budža wokoło Mi-
chala dokonjane a potym we Wellerez
Aniherni pola Kn. Schlüſela pscheda-
wane. Wone budža ſa 15 Msljeb. Ć do-
ſtačju, budža pak na dobru, bjeſku Pa-
peru renje čiſchczane; Janeho Samojenja
aby nje kajkeho Predhypodpiſanje na težame
treba neje; ſchtož husto doſz radžene neje,
dyž newjesch, ſchto po tym doſtanesch a
takje to budže, na ežož ho ſamojik ſy.
Egi Šerbio, kotsiž te Knigi ſnaja a ſebi
žadaja, budža njeſt hijom na to fedžbliwi
čineni; chypl Rjechtu Pruhu tuteho Psche-
lozenja mječ, ton doſtane ju darmo pola
Kn. Schlüſela we Wellerez Aniherni na
jerejowej Haſy we Budyschini.

Zitne a butrowe Wifici.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini
placile:

Roz . . .	2 tol.	27½ nsl.	tež 2 tol.	22½ nsl.
Pschenza . .	4 .	12½ .	— 3 .	25 .
Gečmen . .	2 .	12½ .	— 2 .	10 .
Borž . .	1 .	27½ .	— 1 .	22½ .
Róč . .	3 .	10 .	— 3 .	5 .
Zahly . .	8 .	— .	— 7 .	20 .
Gjerky . .	— .	25 .	— — .	20 .
Hejduschka .	3 .	20 .	— 3 .	15 .

Khana Butry 10 nsl. — now.

Zyndżenſka Nowina

a b y

ſerske Powieszje ſa hornych Lujicjanow.

30. Číplo.

26. Dzień Prajnika.

1845.

Mjeschto wot nascheho Gswjeta.

(Dalew edjenie.)

Tež Słončko móže Sjetlo ſhubić a to ſlawa ſo tedom, dñj Mjeſacj ſe runje Šmuſy ſredj Semje a Słonča ſtupi a to tak, ſo nas Słončo wobſwjeſcic nemóže. Słončo neje po prawym Sjetlo ſhubito, ale naſha Semja, dokež ſmy je Mjeſacza dla widjic̄ nemóžemy. Tež Słončo móže ſo nam pak zylje, pak jenož po Kruchi ſacjmite ſedacj. Sacjmieſje Słonča móže ſo jenož pschi mlodym Mjeſaczu ſaci, dokež jenož tedom Mjeſacj runje bez Semju a Słončo ſtupa.

3) Komety.

Komety aby Brutaki ſu Wjesdy, kotrež ſu jenož wiſtich Čaſach widjic̄ a maja ſ weſcheho dokež Brut aby Wopush. Wone tež woſolo byc̄, dokež ſu ſojde Ŝjeto Komety widjec̄, dñj Słonča khodža, pak pschiſliſjuſa ſo ſ nemu, pak tež je naſhe Wocij newidža. Kóždy Roswuczeni džia daloko wot neho a dokoneja ſwoj Bjeh.

runje tež we poſtajenym Čaſu, kaž Planetu. Jenož wo njeſotrych Kometach wjemu ſ Wjeſtoſju, ſa tak dokež Čaſ ſwoj Bjeh woſolo Słonča doloneja. Tón Komet, kij ſo Wójneſym a Benowym Ŝjetu 1835 poſasowasche, budje 1911 ſaſo pschiūc̄, pschetož wón treba 76 Ŝjet ſ ſwojemu Bjehu woſolo Słonča. Wiſhiſkich Kometow hromadźje je pecja na 4000 a ſ weſcha ſojde Ŝjeto ſo wot Astronomow nowe wuladaja, kotrež pak ſ holymaj Wocjomaj widjic̄ nemóžemy, dokež ſu pak psches Mjeru daloko, pak psches Mjeru male.

Schtóž tolej prawje wopomni, tón budže hnyd widjic̄, ſo tež Komety Božu Čeſz pschiſpoſedaja a ſtupiſſ a Newjedomnoſ ſóže jenož prajsc̄, ſo woni na Wójnu, Mór, Drohotu a wiſhelske druhe Reſboſje poſasujia. Pschetož dy by temu tak bylo, da vyrbiat ſtajnje Mór, aby Drohot a Wójna dokež Brut aby Wopush. Wone tež woſolo byc̄, dokež ſu ſojde Ŝjeto Komety widjec̄, dñj Słonča khodža, pak pschiſliſjuſa ſo ſ nemu, pak tež a Rosomny weſeli ſo na tajſkich wulkich Skutſach

božich a khowali Móz Stwórczela; kothyž kóždej Wjeszcziczy počasa a pschimjeri jejny Bjeh, wot kotrehož wotencz nemóže.

Kneže, kaf su twoje Skutki tak wulke a tak je jich tak wele, ty sy je w schitke mudrje wukajil! — Gotisław.

(Poszczęsto dale.)

Serbaj Pjeter a Michal, we piwnej Khjezi Budyschini ſo roſtryczenju.

Pjeter stocži wokoło ſo labazeho Michala a džesche: poſ'chaj Michale, Njemzy ſu tola bóle kwólni a lisani Ludžio, hacž my Sserbjo; kaf ſej woni jedyu psched druhim Klobuki ſzahuju a ſtronja ſo pschi Sekanju reknjo „wasch Sslužomnik” aby „poddany - poſluchny Sslužomnik” tež „ponizny - poſterny Sslužomnik.” To ſo mi labi, tajkalej Kwólnosz a Poſtrowenje, nemohlo ſo pola nas Sserbow tež tak bycz? Michal: To ſu ſjawne a nimo Bravdy dowolenie Ežie, kij ſej Mužojo a Žónske pschi Strowenju do Wočzow praja; pschetož nidu nikomu do Dycha nepschindje te prajene Słowęcka na woprawſhy i ta ſo małožicž, to rjeka, nječeſt Šeluzomnik bycz. Pjeter: To bu Čepl! neje to tak mjenene? Michal: Nidu na Szwieczi niž; pschetož woni trebat jeno jedyn aby ton druhí potuczicž; da biji mi tamalej do Khlamow a pschinesz mi ſa 10 Rowerat Tobaka — aby: biji wſchal na zadowosku Haſgu i mojemu Krawczej M. a wuryd- tui jemu to a to — aby: pschindž mi jutſje pomhach to a to džielacž — teho bydu knaj- menshemu ſa nemudreho džerželi. To ſu wſcho kudaciske Rycze, tež Rkomplimenty menowane.

Pjeter: Ale, da pak ja tola wopſchijecz nemóžu, cžomu roſomni, pobožni a wjernoszni Ludžio, kaž to Njemzy tež bycz chzedja, ſo taklej klasnja, ſo ſej Sslužbu lubja, kothuj tola wopokasacj nöch- jedja a wobkruczeja, ſo njeſcht ſu, ſchtož wſchal neſhu, menujzy Šeluzomnizy swojego Blischego. Michal: Ra, tu masch Wopokasń, ſo Rosomni tež husto ſ Rosoma panu a ſo Móda a Pschiwu- čenje mózny Tyrann je. Wele Njemzow je ſo tež na tym doſz pohóřschowalo we Ryczi a Viſ- mach, ale to wſcho nicžo nepomha, ta wulka Črjoda necha ſteje poddanskeje, ſlužomneje Kožje won. Pjeter: Swotsal je tež to pschitschko, ſo ſej Njemzy taklej ſjawne a neroſomnie do Wo- cżow Ijeja a to bes Potreby a Wuzitka? Mi- chal: Bes Potreby a Wuzitka to neje, kaž mi wondano Merijn Schcipalza prajesche, jako intym wo to ryczach. Won prajesche: woni maja aby rady Šažuzomnikow a lubuja Roskaſowanje, aby čjuja ſwoju Šeluzomnosz a Podcžisnosz, dokelž ſo we žałoznje wele Wjezach teho Wukraja ſmi- nycž nemóža. Pjeter: Kak je to móžno? Mi- chal: Angliſka a Franzoska jich pschegaha a druhe Szwietry dyrbja jim jich Potrjebnoszje ſpokoječz; woni dyrbja ſej wele czintę a pschincž dacž a džerža ſo wuſchisnischim Ludam ſa Potrežmo. Pjett: To ja newjerju, pschetož ſchto necžint Njemz wſchitko ſa Benesh! Michal: No, hejsy to wjetičž nechash, da chzu cži tu druhu Samoš powedacž. Njemzam ſo menujzy pscheyz wot wjesteje njeſtſke je Zenoty bije; tulej Sjedne- nosz aby Pschesienosz tych 39 njeſtſkich Krajuw a Kralstwiczkow ſej woni ſylnje wjeschęza a ſedom budže pecja jich ſloty Čiaſ. Ale, dy ſo to ſiacz a ſchta ſedy ſ Kralom budže, to uichtion

newje. Duž nadzinaja ho we kóždym Čłowelu
śnadź teho mójneho pschichodneho Krala (we
Žónskiej teje Kraloneje) a postroweja ho sym
Słowom „wasch Schuzomnik” a t. d. hízom
doprjedka. Pjeter: Ty smjeharstli Schibało,
to jeno jím praj, woni cze powedu; pij a wo-
płokaj ſej śwój nebolaty Jasny. Michal: O,
woni nam Sserbam a Słowjanam tež nicjo
nepsuchcza a hubaja to a wono Rekhmane na
nas! czechodla nedyrbeli ho jich Smjeschnoſſjam
śmecj? Pjeter: Ale njemſke Pschihlowo tola
prajt „so Bóh Janeho czechneho Njemza newo-
puschcjt.” Michal: Haj, Bratſe, to sym ja
ja tež husto blyſchal, ale to je jeno prjenja Po-
lojza tebo Pschihlowa, tu druhu sym niedy we
njemſkich Nowinach čital a tam ſtejſche: so Bóh
Janeho czechneho Njemza newopuschcjt, hejſo
jeho neschwika, da jeho wala. Pjeter:
Takſi hewaſki Čłoweko i čin Rónz, ty wjesch,
hejſo namaj ſchtu tudy roſem — woni ſu ne-
döfliwi a ſchepewi. Michal: Moj Bratſe,
da haklej dyrbjal ty čitacj, ſchtu ſej woni ſami
porukuja a ho ſchrjeja; te Poweſſje wot jich
„njemſkeho Michel”) na! te haklej ſu nat-
warliwe. Pjeter: Echto da je to do Čło-
waka, tón njemſki Michel? to ſkoro klinčji, kaž
twoje Meno! Michal: Michel, to je Pschemeno
a Wudmo ſa złyj njemſki Lud we jeho Blasnoſ-
jach a Smjeschnoſſjach. To predy spómnene
nerosomne Strowenje „wasch Schuzomnik” a te-
horunja Wjezki blyſchcja tež ſtemu njemſlemu

Michelſtuu aby Schildburgarſtuu. Pjeter: Jo,
jo! Blyſchc, ty ſy jara naſoneny a ja bych
czi rady Wahu djerjal a poruny był; wjesch ty
ſchtu? To djenſtaſche a kóžde dobre Piwo me-
nujmy ſtwojej Čeſk „turkowskeho Micha-
la”, dokelz pecja ſe ſciſſeje Turkowskeje ſmój —
a kóžde hubene, nepitne (untrinkbar Niemz prajt)
menujmy „njemſkeho Michel” — ſchtu wje,
psche czo móhlo to dobre być a nietliſaplačmój
a pschepoložmój ſo dale.

Turkowske Sdudniſtwo.

(Wot jeneho njemſkeho Rejjomnika.)

Na Kubi Lesbos bjeſhe we Ljezji 1838 tur-
turkowsli Poddan we Swadži ſwojego Pschecžinika
ſarafyl. Taſo tón Sabijer psched Sdudnika (Kadt
menowaneho) pschiwedjeny bu, porucži tón, ſo by
tež ta druhá, nepschecjelska Dželba aby Porta
psched neho pschiwedjena byla. Woni spómnichu
jemu, ſo ta pschecžiwna Porta ſo we tamnym
Sswiecji namaka. „Dobre,” wotmolw tón Kadi,
„da chzemj teholej runje tež tam poſlacz, ſo tam
ſwoju Swadu wucžinitaj.” A tolej Wufudženje
bu tež na Mjeſat muwedjene. —

We Smyrna popadjechu we Ljezji 1839
tſjóch Grichow, ſiž ſwulke Paduſtwo wobejſchli
bjeſchu. Blischiu Póndjelu rano po tym bjeſchu
čilej tſjo na tſjóch wſchelakich Blakach teho
Mjeſta Smyrna wojbisčeni widzicj a tajke Wo-
bisčenje býdliſche ſo býzom Djen predy ſtačo,
by býdliſchu teje ſchésztijskieje Nedzeliſe ſ Redžb-
noſſju ſajmcj newijeli. —

*) Sylbn: el we Słowi Michel newuptaj
biuak, hacj Wochojenjo, aby Sylbu el we Słeo-
wach: Rehel, Luczel, Psichzel.

Gothelfsche. Objekt.

Na Čestojenju Domopisanja - swj. Marije (2. Djeti Vrajnisa Krsta) bjesche wózki Gospođen našich podjanskich Sacerdotu we Róžanci. Te we wiele Katolickich dawno nuznatne Čajharja i Rischiai do Róžanca buchu ljetka swobodjenih wózniwce. Tych Profesionalow aby profesjonalistich Djelbivo bjesche wózkom. Budyska Djelba aby Ssylka komadzi so rano sahe pod Rawedowanjom Kn. Kapitana Krečmarja na Horu Fredž Čemernow a skoneje Borsćeje a mjejesche dwje Rchorošt. Na tutej Horu vola Rschija djerjesche kym Pucjowarjam Kn. Krečmar Črež vot lich swjatoho Raftozenja a tak so drugi won a dom a tam sadjerzeči maja bes Pohórscha — a bjesche tych f Budyskeje Wolnosje Gromadzenych na 500. Jena druga Djelba, ale bes Duchomneho, bje so hijom na Réz do Róžanca nuznamlala, tij bje f Kumburka a Schjerachowa. Tseča Ssylka bje f Wotrowa f Gararijom Kn. Wartacjom; schwórtia f Nebelčiz f Gararijom Kn. Scholtu, piata f Króškow f Kaplanom Kn. Kolku; šesta f Klóschira pod Rawedowanjom teho Kn. Probstu; sedma f Kalbíz f Gararijom Kn. Briesenau a nej hođu Radworska Ssylka; wózma Ssylka bjesche f Kulowa a Wolnosje f Kaplanom Kn. Schneiderom. Wózche dwecu Rchorošto tych Budyskich bjechu hichye 4 druhe a svih sušodnych Žirkow ne- bjechu wózkom, jako krasne Drugi pschunje swoblekane mlode Holzy, swjateće Marine Sswejo na Kosydlitzbach se swojich Žirkow do Róžanca saž dom. Rójsda Djelba bu f Rogantissi-

mi Čwonami wózbeje powstana, Budyski Knec Sachant Dietrich wedysche je wózlike do Žirkwje a bjerješche boju Rjehu a Knec Administrator stal bjerješche pereste Pejedorwanje. Won a dom efehnichu date Čajly Khierluschje spjewajo a wjestym Redži. Kalowskich a Wotrowskich Spjewanje je pecja najtencshe bylo. Lježba wózjich na Wozust Čajharjow Róžanci je pecja psches bjeħacq' Għid wuċċinla. —

Na 11 Dnju Praġnisa je so we Rottmarsdorfu jena Rejha zylje wotpalli, naqqere psches Rekedjibliwoż. —

We Hornym-Burkawi je ton uimalje dwje liet stary Ssyn Gotthelsa Königa do wodowej Djerty pahl a so we lejgħamej tepi. —

Zitne a butrowe Wif.

Sandżenu Ssobotu fu ġita Budyschini placjile:

Roj . . .	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.	tej'	2 tol.	$22\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenja . . .	4 .	$12\frac{1}{2}$.	—	3 .	25 .
Zecjmen . . .	2 .	$12\frac{1}{2}$.	—	2 .	10 .
Borß . . .	1 .	$27\frac{1}{2}$.	—	1 .	$22\frac{1}{2}$.
Róħ . . .	3 .	10 .	—	3 .	5 .
Zahly . . .	8 .	— .	—	7 .	20 .
Bjerny . . .	— .	25 .	—	— .	20 .
Heduscha .	3 .	20 .	3 —	— .	15 .

Kħana Butry 10 nsl. — now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wiċċi Wellej; Knihnej Budyschini.
Għiex ħażżeek u la għixx għidu G. Hiekk.

Zydzienſſa Nowina

a b y

Serſke Poweszeſſe ſa hornych Luiſicjanow.

31. Číſlo.

2. Dženii Žnenza.

1845.

Mucha a muchaza Plazawa.

Na Plazawu ſo ſyje Mucha wobjetna
A po nej bjeħajo ju rosnje hanesch:
Phi, phi, ty ſtara Koja, naſcha Mordarka!
A wobneredji ju a ſo ji ſmijesche.

„Schto Sloby pjeniſch, neduſhna Gampaschniza?“
Duž reſny Plazawa ſo cjezzy njevaſo —
„Kewiesch, kaf wot was Lawſentu ſym ſabila?
„A ty mi runje tež fy ſtaka, Elodžio!

„Rak ſmijeschne je, haj blaſne twoje Roženje“
Ta Mucha Kſhidla trjejo ſazpnje wotmoſwi —
„Ty ſama neczinisch Bróſch Rosy, Bojofſje.
„Dyž ledzbiwa cje člowiſta Ruka nedžergi!“

Te Puta, Faſtwa, Aſchibenzu
Wſchje Wuftawki a Eafonje
Eſu Samjeh a Pohórschke we Kraju,
Dyž Woſchnoſz muſne na Recju.

N u ſ a.

Tak hórkia a nespodobna hac̄ tež Nusa wſhjem Čłowekam je, da pak tež tola wele Dobrego plodži. Hizom wot ſchledziweho Gaſtarſtwia ſym ſu Nusy ſowjedſcenje dawali, ſo je Čłowekow wele wele wunamakac̄ a dokonec̄ wucžila, na cjož hewak bes Nusy ničy pschiſchli a ſhtoj hewak ničy cžinili nebydžiſhu. Potrjeboſſje a Nusy dla, pa lateho Eſlónza a roſneho Wedra a Šymy dla nauknych Čłowekojo Uſtecht cžinic̄. Twarjenja twaric̄, ſebi Drachy ſhic̄; nedoſahazeje Ŝiwnoſſje dla Rolu ržjelac̄ aby rataric̄; Hojntwy a Wójny dla Brónje wudžielac̄. Nusa a Towarſchnoſſje Luboſz wedžiſhe tež Čłowekow kromadnemu Bydlenju we Wſbach a Mięſtach a dohna jich knuternemu Pschemuſlenju a Wunamakanju wſchego, psches cjož kichu ſwoje Potrjeboſſje ſpoſoſili a Sadžewki ſwojeha Derjemecža woſkoſili a ſpobocžili. We ſchjerskim a dalskim Raſtupanju je tež hiſtoge dženſniſhi

Džen Rusa Mischterka a Musijebžerka wele Wu-
žitnega a Spodobnega a može šo Žorko wulkeho
Žohnowanja sa Čłowestwo menowacj; pschetož
wona wubudži žiwu Djekawosz wschjich Mozow;
wona weže Swjaski Towarskhnosje a Lubowanja,
dokelž jedyn druhego potrebam⁹ a ſebi hlužim⁹;
wona ſame Hordofit a Ssamgnosjt Schiju a
a čini poniznych a pokornych; wucži nas, na
Boha iwaricj a ſeho pytačj, ſo wobejnđenych
Smólkow a Rječow labacj; pschinesje Djamom-
nosz po Pschjetracju a Spokojoſsz a Semjelnoſsz
a tehorunja Dobrotow, cjlnych a duchomnych,
wele.

Wat Rusa je tež bes Ludom wele Psihiſklo-
wów naskalo, pak taſtich, pak hinaſſich a kózdy
Lud ma ſwoje woſebite Psihiſkowa a tež Rónčka.
Poſta Eſertow trebam ſenož na teles ſpómniesj:

„Rusa ſo wſchello huſa.“

„Rusa wſchjich Kuržt Durſe wje nam'kačj“

„Rusa gwaltuje“ — „Rusa nelada na Bra-
wo —“

„Rusa Neſchecželow ſedna.“

„Rusa wucži proſyacj“ — „Rusa wucži dje-
lacj a ſpjeracj.“

„Stuiž janu Rusa ſpýtal neje, tón newje,
tat ſo Žiwenje wedje.“

„Dyg Rusa ſ Duremki nutš bže, da Psiheczeljo
ſ Woknamki won ſlakaja.“

„Rusa nelada na Rjanosz.“

„We Rusa ſpófnajesjch Psiheczelow —“ „we
Rusa ſbonisch, ſchtu je Psiheczel a ſchtu nž —“.

„Drudh Rusk Rusa neſchkođi.“

Hijom ſpýtačj Psihiſkowow ſpófnajesjch, ſo tež
Rusa ſwoj Wuglik, haj Žohnowanje ma, liž
wona nam huko naſchich Psihiſkow wosme,

kotrychž Sboſje nam ſežniſto bje. Husto je tež
Čłowek we Rusa a Nesboju mudrishi, hacj
we Sboju a Deriehlicju a Rusa ſich tak wele
ſ Padu nepſchinesje, jako Sboſje. Njekotryžkuſiž
je nadžieczazj a mōlčki we Sbožu — ale potom
wulki we Nesboju, kaž je neſe a naloži. Tym,
liž Boha lubuja, hluža pak wschitke Wjezy, a
tež Rusa, ſ Ljepſchemu! —

Dostojny Rneže!

Redawno ſaſo domoj pschindzenj wot mojeje
Rejze ſ Hamburka, powiem Wam, ſo wſcho do-
konjal neſhum, ſchtož hym chył a ſchtož tež
Wam ſlubil bjech. Čiaſt mi nedokahasche, ſo
bych do Eichowa ſ tym Hanoverskim Eſerbam
dojſchol, pschetož ja hishcze mjejach tam piękne
daloko, a trebach ſtemu hishcze dwie Nedželi, by
byh njeſchio hodne tam dokoneč ſchył. Tola
pak neſhum cziſſje proſny pschischoł wot teho,
ſchtož tamnych Eſerbów naſtupa, pschetož ja hym
ſ Wjeſtoſju naſonik, ſo tam hishcji njekotri Start
ku, liž herſku Rycž rycža; to mi powedaſche
Altuarius Scholta we Beverſtedcji, liž ſam rod-
jeny Eſerb ſ Eichowa je, a napiſa mi na moju
Proſtrou teles Wſy: Zebelin, Romali, Breselenz
a Wifalz, mi praſiwschi, ſo tam na Kerchowach
Rowowne-Ramenje ſe herſkimi Napiswami leža,
a ſu tam tež zyrkwine Anthi we herſkej Rycži,
wón ſam pak žaneho ſekowa herſki nemójesche,
a tež žane wot mojich herſkich ſekowow nerufe-
mische, liž jemu praſach. Dale hym we Mjeſzt
Berden ſ Rycžnikom ſomadru pschischoł, liž tež
rodjeny Eſerb ſtamnega Kraja je, ſchtož pak
tedom newedjich; Dr. Schönfeld, ſlotrymž ſo

pôšnak bjech, mi tolej powedasche, so je wón sňím wotemne dla Sserbowstwa ryczał, a tón je jemu prajík, so won hischcze tych ludzi snaje a menowacj wje, kij tam herski móža; ja chyžich njeſt dla teho i Rycznikej, ale won nebje domach. Szym tehodla nato Dr. Schönselda proſyk, so by won mojedla tym Rycznikom ryczał, mi tych Sserfich napíſat a ſtiskom pschypoſtał, schtož won tež cžinicz lubesche.

To je tola njeschto, a pschezo ljepe hacj nicžo, to kej ja tak myſlu. Hejsoli ho Wam ſda, da chyžli tulej Powesz do Nowiny ſtajicj, *) kiba ſo tón aby tamny Wuczeny ji ſa hódne djerjt, ſo dale ſa tým Sserbam tam praschecj; ja břich chyžl, so by ſo to ſalo.

Nedživacje, so Wam hischcze njeschto praju. We Beverſtedczi ſym ſe Superintendu Wiedemannom wot naſchich lužiſkih Sserbow ryczał, a tón jich nemóžeshe doſz wuſhwalicj, won projeſche: ja ſebi nicžo nežadam, hacj ſo břich počtu Weſwaschich Sserbow pola me mjet. Won naſchich Sserbow ſnaje, kaž Vy wjesze, pschetoz won bje lonsche Ljeto pola nas we Wujesdži. Lajkalej Schwalba wot naſchich Sserbow we dalokim Kraju pola Morja ſo mi wulzyſhnie ſpobobasche, a budže ſo tež Wam lubicj, a kójdemu sprawnemu Sserbej; tehodla cžinju tulej Schwalbu ſjawonu. Ja jemu prajach, ſo móhli njeſotſi Sserbia knem' pschicžahnycj, a won džesche: ſeu- doſju chzu jich horjewacj, a ſo pomhacj ſa nich ſtaracj, to je pílny a fromny Lud, ja ſym jón widžil. Tu naſch Kraj je plodny a rjany, ale won leži pustý, dokelž ma malo Wobydlerjow,

naſch Lud dje rabſje na Morjo, hacj ſo Roh džiela.

A to tež je wjerno; ja ſym tam widžit ſnepeſcheladanju wulke Kruhi rjaneho a plódneho Kraja, djež by ta najrenſha Pscheniza roſta, prósne a puste lejcej, a tuton rjany Kraj ſo ſa malý Venes pschedawa, jedyn Morgen aby pól Rója Wuſhyca je najdroſcho ſa džesacj Toleć pschedawany; to ſo stane wokolo Beverſtedta, ti Milje psched pólnožnym Morjom, wot naſ njeſe 80 Mil' daleko.

Dofz na dženſniſche. Dyz budu i Wam pschinacj. chzu Wam wot teho pojdcj, a jeli ſo ſo Wam ſpoldoba, tež ſa Waschu Nowinu napíſacj.

Mjeječe ſo derje!

Wasch

Swjerny R.

W., tón 11. Prožnika 1845.

Wopraſhenje.

Dyz Sserbia liczeni budža, ſu to jenicžju cžihami, kij hersku Rycz rycza a ſo Sserbstwu ſjawnje poſnaja, a tak po mojim Satodžerjenju Sserbia ſu; aby budžeja i Sserbowſtu tež cžihami pschirachnowani, kij ſu ſo herskeje Ryczeje wuſhwobodžili, tež herski nemóga a ſo Sserbſtſje hanibuja? a maja cžilej poſleni na tych Dobrotach, kij jenicžju ſa Sserbow wustajene ſu, po Prawom ſobu Džiel bracj? Rak ma ſo potaſkim ſym Buderskim Wotkaſanjom, ſchtu ma njeſt na týmžamym Džiel a ſchtu nima?

*) Prawie rady.

Franzosojo we Afrizy.

So Franzosojo hizom na 14 ljet' połnóżnu a pschimórsku Ssmuhi Afriki, Algerien a Maroko, dobýwaja aby dobyli a tam so s Bydłom bynyli su, bradze drje nimale wschitkim snajomne. Wjedy Christian, Sekretär Marschalla Bugeaud, je pak lhetša Parisu knihy wudak, we kotrychž sobu te netriebne Szutowoszje pschecžimo tym Arabarjam wopishe. Won poweda mot tychles franzoskich Palenjow a Zahanjow, wutupjazeho Rjesanja newobrónennych Čłowekow, starych a Djecži a temu podomnych Rosnossjow, so Čłoswej Łosy na Łowi stanaja — a pschistaji: so e franzoske khwalerske Poweszje mot swojich Bitwów a Dobycjow swoim Čaſu psched Bohom a Eswjetom jeno skoržbne Wopisma budža. — A tola su Franzosojo czucžiwi Rschesžijenjo, dowucženy, roššwojetleny Lud, kaž praja, a móžja tola tajte Neskutki wobejnč? To neje two-pschijectu! a dosz kwobżarowanju!

Pomožna Wjez.

Rewjeru a Blud mójesh najlepe sahnacj psches Wuszywanje a Blahowanje cžisteje Wjernoszje. Schiujż tu prawje swiernje kije a ji hejt, ju pschipoweda a rospschieszera, tón móže so bohatych Žnjów a najkražnischich Płodow nadjez. —

Rhudobi a Rusy a Döł Brastanju so najlepe woboresch, dyż pödla drugich pomožnych Wjezow tež na to ladasch, so by wjazy nepschew-

ćiniš, hacj saſtužisħ, so wjazy so neħasħ psched Eswjetom fdacj, hacj woprawdże ky a wschitko nekujujesħ, schtoż móhk trebacj, aby schtoj iara tune je. —

Sajndżenu Szobotu, 5 Pražnika, tepti so pola Budyschina pschi Rumpjanu we Rjez Szyn jeneho Djeklaczierja na selesnej Droht.

To Kublo Schirachow, fotreż hacj dotal Eječham skluschesche, je se swojej Wokolnizy, Nowoschirachow a Petersbach mot Rejjorja saksonskemu Kralej wostupene. Łoħame so sta na 4 Pražnika psches kelżorskeho Kreishauptmana Rezansky a psches saksoniskeho kralowiskeho Kreisdirektora mot Konneriż.

Zitne a butrowe Wifli.

Sandżenu Szobotu su żita Budyschini placjile:

Roż . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	też	2 tol.	25 nsl.
Pschenja . . .	4 -	15 -	-	3 -	25 -
Jecžmen . . .	2 -	$17\frac{1}{2}$ -	-	2 -	$12\frac{1}{2}$ -
Wowl . . .	1 -	25 -	-	1 -	$22\frac{1}{2}$ -
Róð . . .	3 -	15 -	-	3 -	$7\frac{1}{2}$ -
Zahly . . .	8 -	10 -	-	8 -	- -
Bjerny . . .	- -	25 -	- -	-	20 -
Hejduschka . . .	3 -	20 -	3 -	-	15 -

Rħana Butry 11nsl. 9 nov.

Endźeńska Nowina

aby

śierskie Powesze sa hornych Łužicjanow.

32. Čísto.

9. Dzień Znienza.

1845.

Dwie Meksikańskie Nozy,
Powiedancisko jereho Rejjomnika.

Meksiko (Mexiko) je Kraj, kij gredža we Americkéj leži, bjez hischceje tak wele ludzi neje, jako pola nas. Steho pschindže, so ta naturska Blodnosz we tamnym čoplym Krajomstwi, nesadziewana psches čłowiske Ruki, na to so prozuje, so shoberškimi Sichtomami a wschelakimi Paprociami a Czernjami Ljeshy swori, kotrež žadyn Czlowek pschenicž so neswožt. Tola masz tež tam nesmierene wilke Kuninu, Hory a Doky, kij sara rjane k wosadanju su a pschipóda mokre Euki a Lymeschcja, s kotrychž psches zyle Ljeto tolše a nestrowe Barž (Dymy) horjestupaja, tak so we wulkim Dzjeli tuteho rjaneho Kraja tych Symow (Rhoroszjiow) dla, kij tam kneža, Richter bydlicz nemóje. Bydlicz so tam hodit, jeli so En tejjedojte Hady, żałosne Muchi a Kuntwory a druhé schlódne Čewjerjata, kij tam doma su,

Kedžbu mijecž nechasch. Tam we Ljeshach khowaju so Parbelje, kij na Rubenstwo lataja, a we Žumpadłach leža Krołodilje, kij tak sylnie a wilke su, so s Dyrenjom swojeje Kopuschje Wola moricž samója.

„Pschi Ronza teho Ljeta 1824 bjech ja se swojim Pschewodjerjom, wjestym Jonathandom Rowleyom, sylnym 26 Ljer' starym Młodżenzom, kij spolnózneje Ameriki, s Virginie rođeny bje, do tuteho Kraja pschisskol, — tak poweda nasch Rejjomnik, — so bychmój romadzie te Kedžkij najhodniſche Wjezy we tutym Kraju wosadakój. Dawno bjechmój hizom tón Kraj psches Polozju pscherejšowakój, a rebjehmój nležo woſebne namokakój, schtož neby tež runje tak rjane a husto hischceje tensche we Europi kwidzenju bylo. — Duž nastupichmój naposledkn Semju, ktraj psched naschimi Wocžem i kó woscheszeraſche kaž Sahroda, kotorž naschej prijenaj Starszej woschiczej dyrbeschtaj. To bje tón

wurwołanż a wot Boha wogebnje bohacjie wob-
dareny Daffakaski Dók. Píches tuón jara
rjany a jara wulst Dók, kij nímale tře Sta-
Schundow doli a wot najwójskich Horow
Melskanieje wobwózenowany je, ręzowachmój
nisko. Ale teho nedyskibich so nadęci, so bu-
dżesly sow jenické człowiske Bydlenje aby Psche-
byk nomałacż. A to je tež Wina, so tebe jenoż
porjedko Indianor aby Melskaner we kutej Pa-
radis Sahrodzi ſetka. Maſch ty pat Wečor
muzjne Ciamp, da nelađaj predy se nōznyu
Pſchebylou, ale wuſni tam, dżeż sy poskenju
Maćzel cžinil. Tak je tež so nomał ſchlo we
tym Daffakaskim Dok. Pschetok, bukelj tutym
Kraju zane taſke Pschipratwy, k kotrymž tež ho-
ſpodne Rhjejeſ ſluschejo, nimaſch: da dytbjochmój
tež mój ſe ſwojim pſchewobżerſkim Indianorem
a Melskanarem cžasto pod jaſnym Nebjom
pſchenozowacż. Ale k newarekenu rjane Nebesa
roſschjereja ſo pſched naſchim Wocžem i ſylje
himischim a puſymt Wiesdant, pſchedewobżerſkim
poč ſybolt ſo to ſchessijanske Štamjo teho
Rſchija we ſwojim dijownym Gwjetku. A wul-
zyschnje jara ſweſtla taſke rjane ſwjetle Nebesa
ejlowstu Wutrobu, ſo neje ndy ſinemu wot naſ
nepodobne bylo, wobſwyczeny wot tychlej Beſtich
jaſnych Gwizow wuſnyc. Beſtich ſamolach
teholań njeđv, jako hiżom Darrow Šmjerki
pſchichde bjechu: „Jow na tutym Mieszt chzemój
ſwoje Rjeħlo cžiniež! A farwiesje, tensje ne-
mohlo ſo učzo nomałacż, hačk to Mjefko, kij
nam mólk ręz pſchewolasche: „Jow budżęje
poſojnje pſchenozowacż!“ — Wulke Schwomy a
Skaly wobdachu tuſumre kaž Schitly wot tħóðy
Etronow, bes tym, ſo Mjecžta we Školu

ſchumjo delje padasche, a pſhes to jara rjany a
kvetelazj Schwóſtot a Blusſtot nacžini. Mój
Pſchewodjet ſwojt mydom do mojego Prjódkmječja,
a naſchi Šklujomniży pſchitetowachu na taim
Mjefku noſch nōzny Wostak. Mjekotk warħadu
Wečjer bes tħid, ſa druſy naſche Loja bes dmje-
maj Schtomomaj pſchitwafowachu, tak ſo żadyn
Had aby żane druhe Gwjerjo do nich ſaljeſz ne-
móžfieħe.

Skoro po Wečjeri wuſny wſchitko: mój wobaj
we naſchich wiſazjich Blachach a naſchi Čednjomni-
ży na Semt bewſcheje Bojoħje. Duj wokolo Pótnožy
wobuſčich dla jaſħnejje Čiegsnejje na Wutrobt. Se
kadnich Džiela naſcheje Kħewani kvalachu ſo
Mrocželje ſmerħażżeje Mhy a wobdachu naſ ſe
ſwojek ſchödnji Mozu. To bjesche ta Ħyma
ħama, kij jaſko Mha Schalt na ſo wſala bjeſche.
We tħim Wokymikujen, ſo ſa Dymom ſtixxat,
ſdashe ſo mi, ſo njeſta ja Mrocžek ſo namm
delje pſchiet a ſtenħu Rasom facžu klocčje
kaž wot djeſtacż Tarxent ġeħliwach Jekkow na
Rukomaj, na Wobletju a na Ħiſi.

(Pſchichodnie dale.)

Għipſka. Ċċtworit Tgħiġi Żnienza bjeſche
Għipſka na dwojje Maſħuisse ſweċċens.

Pónd ġielu (l-jeſta — Nedżjelje dla — ſchinot-
teho, hekk tisečxho Żnienza) ſo Ħipſtu Kħbal-
kaļanje (Għiexx-Bech) ſweċċeshe. Miktazzu Ħip-
ſchekkansich Kjesom tuton Dženū popollijnju bħeli
ſrobbekont f-Biċċanju po Mjesci cžahar,
kójdji we Ruzy Rij. Prjedku ſta: y Muž pſched
nint khodži, a ſredja nich we Ğażu njeħi
Drudi, kij rybacju Rorhej noſhy. — Na haqqi

pola „schreckerweho Grobu“ so Rybak s Rybakiem na Czolni se Zerkomař spytavjetaj, do kdeje ka-
la jo, a když je jedn na tazte Waschnie do
Wodě cíšneny, dha druhof dvař řapocínataj,
a t. d. — Dale, je Wotekla na Rokomař psches
hat pschezechnena, sa kotrūž je Wuhor (Mal)
twerdije pschitwiaſany. Kotremuž Rybakeſ go
radži, jeho wotmivych aby wotlochnyeſ, tón pe-
nežnu Saplaežisnu vózane. — Vecžor fu Reje.
— — — Eva ho so je ſoptajſe Waschnie ſ Pohan-
kwo ſew ſhowalo.

Pónđjelu popolđinju třjoch Jan Róna po
Zelesnízy do Lipska pschijedje. Schtudencji bjechu
jemu napschečjivo ſhlt, jeho pockochu ſ wulkim
Hlošom a hac̄ ſ Výblenscžu pschewodžichu. —
Vecžor go tam ſahy ſhromadživſchi ſpjemachu
picht wéskowych Čwježlach (— døfelž bjechu
Čmoliny aby Pocharnie aby Fallje nedovolene
—), a čerwony a ſeleny Wöhnik ſapalichu.
Takhej Róna rjanem Čwježli ſtejſe, jako
go ſa ſchtudentyske Dželbracžie džakovasche. —
Třjo ſchtudentysky Wotpóžkani bjechu pola njeho
(we Fridericem pola Professora Erdmanna) hor-
lach, a ſo ſ uitm hac̄ do po ſiedmaczich wóz-
čowachu.

Wutoru dopolđinja wot džesacjich hac̄ vo
po drwanacjich ſo nowopodjanska boja Čslužba
kwerzefche — we Kupnizy (Gewandhaus), Lü-
dgi bje tam drje psches wóžom. Stow. — We
wulkej nafulójz božoſlužnej Štrv bjeſtej Wol-
tar a Šeljek natwareneſ. Na Woltarju ſo ſchiesz
wóskowych Čwježlow ſwjcžefche, woſolo Wol-
tarju ſo džesacj gafených Čwježlow ſwjetleſeſe
a ſchiesz ſelených Schtemikow (Oranžetjiv) ſte-

jeſeſe. Woltar wýſe teho wjeſte ſbójníkowe
Gnamio, božu matru, a rjane róžje. — Šapo-
čjatſ Blum ſejni, pschipowedjo, ſo chje djenha
Rn. Dr. Edwin Bauer, Šandylat evangeliſkeho
Duchovniſta ſ Drežjan, Nowopodjansku pschi-
ſtupicj. Rato Bauer wustupi, a rycžeſe, ſo to
je jeho Wola a Pschewojedzenje. Duž ſenu
Róna jeho Pschitluschnohje a Saležnofje we a
ſa Nowopodjansko ſrosslabowa, a jeho potom
ſ Rukonapoložkom do noweje Woſadv roſa.
Rjetko Bauer ſahy rycžeſe, Čwjetnoſ a Dje-
lamoſ ſubjo. — Tak bu Bauer nowoſatholſki
Duchomny. — Rjetko na woprawſkeje božeſe
Čslužby Šapoejatſ: „we Meni Boha Wótca
a Šsyna a ſwjateho Ducha.“ „„Hamn.““ —
Pschitlowański Rjerlufch. — Hrječowuſnacžje
(Confiteor); — Kneže, ſmil ſo nad nami (Kyrie);
— Rerlufch; — ejeſz bytž Bohu a t. d. (Gloria);
— Knes bytž ſ Wam; — Rodlitwy; — Epi-
ſtola a Ččjenje; — Rerlufch psches Prjedowan-
jom; — Prjedowanje; Rerl. po Prjedowanju; —
Wjerowuſnacžje (Confiteor); — ſwiaty, ſwiaty,
ſwiaty a t. d., a woſebne Piſtanje na Psichž-
loch; — Pasowanie Jezuſoweho Čjerpenu, a
Wuživanje božeho Wotkafanja; — Wotze-nach;
— ſkončowazy Rerlufch; — Žohnowanje. —
Prjedowanje Bauer džerzefche (po 5 Štovi ſap.
Štaſk.); Saloſk: Je nach Štaſk ſ Boha? Prje-
dar ha j wotmolvi, a to ſe Pschitruvanja ſtch
Wjerowuſnacža ſ Bibliju, dopofafowasche. — Špo-
webla Rycž Róndy pschipadže. Wele Spowę-
dných. — Wobaj ſtaſ dobrak Rježerej. — Bauer
je lutt bljefchi, hac̄ ſrjenjorwulki Róna. — Du-
chowny Kerbler bjeſte ſ Rajnej. jj. L. — Čtiſje
napoſledku Róna Lipsčjanow wot nowopodjans-

slich Wojskow pola ranszeho Morja postro-
wi. —

Sa saposdzenym Dodawek tohlej wsmicje. Na
Zana ho Lipsku Pohreb (Kerchow) a Rowy se
živymi Róžemi wupšheja, tehorunja Sahrody,
Korcžmę a janski Döł. — Najstere je ho tajte
Waschnje s Bohanstwa džeržalo a dyrbí pokaso-
wacj na naturske Mozy kij ho tedom žive wro-
częja. Pschirunaj janske Wohnje někotrych Kra-
jow, kaž tež nasche Kustarnicžepalenje naljeto. —
Róžje na rówach knadž su posdžischo tež Enamjo
Horjestawanja byle. —

Wschelkisny. Ebjerki.

Wulka je Bojosz naschich Ssobukrajanow,
tých Riemzow, we Sachsonsej a Pruskei psched
Jesuitami, kij pecja psches wschelake Lessje, jato
modlerske Towarstwa, Erzbratrowstwo najswiecž-
scheje Wutroby ſwj. Marie, ho nuz cjtischcja.
Wulke Pschekorj su woni naschich Dnach we
Franzoskej a krawne Rane a Rostorki we Schwaj-
zariskej nadžiektali, tak so ham franzoski Kral na
Gamja piſał je, so by Jesuitow s Franzoskeje
wotwolak. Schtož nasch herſki Kraj nastupa,
da mójemy wieszje we Mjerti spack, pschetož ja
džeržu nasch herſki podjanski Lud sa tak dobry,
so nidy nichón sneho bes Jesuitow nepójndže a
ho inč snatych jesuitiskich Reduschnosjjow džielem-
ny cžintcz nebudže.

Stare Lutherstwo, tež Musarstwo me-
nowane, dostawa naschich herſkich Lujzach swoju

Zimnosz wot schlesynskich Riemzow, kij jich tudy
wopptuja, božu Ssukuju a Wotkasanje a t. d.
džerža a potom hale knadž tym druhim rospró-
schenym Bowjam ho podawaja. Khwalobne je,
so knes duchomny Killian Kotezach pschezo mene
a mene do tychlej Wjezow ho mjescha we zusym
Kraju. Bone smijeje pak tež, dali Bóh, ſwoj
Rónz, kaž to njedusche Schtundžikarstwo, kotrež
hewak tež nicžo Ele nebje.

Pschi ljetisschej wulcej Hjezj mamj we Wokol-
nosti a drudžen jara cjeschke Newedra, so niz je-
nož Krupy te rjane Vlody na Polach saniczuja,
ale tež Vlysk wele Domow spali. Tak dyri won-
dano Vlysk do Rejje jeneho Sarodnika we hor-
nym Schönbachu, fotraj nimalje zylje ho spali.
Djen posdžischo na 27. Dnu Prajnika spali ho
psches Vlysk Brojen a Kolnja teho Korcžmarja
we Demjanach. Na 30. Dnu tehožameho Mjeseča
wotpali ho psches Vlysk jena Rejza we nowej
Wsy. —

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Ssobotu su Žita Budyschini
placzile:

Rog . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tež	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	4 .	15 .	—	3 .	25 .
Zecžmen . . .	2 .	20 .	—	2 .	15 .
Worß . . .	1 .	25 .	—	1 .	$22\frac{1}{2}$.
Róž . . .	3 .	15 .	—	3 .	$7\frac{1}{2}$.
Zahly . . .	8 .	10 .	—	8 .	— .

Khana Butry 11 nsl. 9 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Egiſchane pola G. G. Hicki

Wudowane wot Wellerej Knihernje Budyschini.

Endżenſſa Nowina

a b y

Pierſte Poweszeſje ſa hornnych Lujicjanow.

33. Ćiſlo.

16. Dzień Znienia.

1843.

Dwie Meksikaſtej Nozy.

(Dalew edženje.)

Wupschleſtricjo ſwojej Ruci vovanych Sta-
tamnyh jaſoſnych Muchow, kotrymž Muſkito
rękaja a kotrych jſedoſte Klóčje tamne newupra-
ſomne wulke Wolensje načini. To bjesche ſawjer-
nje jena tych Egyptowſkich Ćiwilow. Wózny ſku-
ſasich tež, ſak Rowley wokolo ſo bjesche a
ſtaſkej Saſakloſju ſakliwasche, kotraž býdžiſche
buijſchna byla pod druhimi Wobſtejeniam. Njeſko dre niz. Pschetoz ta Ćiwila tamneho mu-
chazeho Klóčja a ta Mož tamnyh jſedoſnych
Kurjawow ſpedzi we mni tu Symu, ſo ſo ſtoro
pórjach Horzoty dla, ſtoro cjaſeſche me Syma;
moj Jaſyk bje ſuchi, moje Roſy ſo warjachu.
Njeſko ſkuſhach njeſchio Ćieſke na Semju pa-
nyc. Rowley ſkoczi ſe ſwojego Koſa. „Saſ-
late!” wolasche móen: „djeha ſmój? na Sem
aby pod Semju?” ſawjernje mój pecja ſmój
we Meksikaſkim Ćiſiju!” —

We tym Wokomiknenju ſaſtyschach tak trſhne
Sawolanje, kaž nejkym nidy predy ſkuſhac
Ta ſkocích udom ſkoča a hoa tam ſa ſu-
ſta, ſhwataschtej dwje rjanej Žónſkej nimu a wo-
lischtej ſykej Schlu: „po Pomozy, Bojedla po
Pomozy!” Proſzje ſa tymaj Ćieſkazymai ſaha-
chu ſwulkim ſaham iſi aby ſchytí cžmowe
Schtalih, ſij nječjomu Semſkemu podomne nebje-
chu. Ćiſlowſki Schtalt dre mjeſachu, ale wono
bjechu tak ſatrasche na Poladanje a nójnym
Traschidlam tak podomne, ſo ſo dre ſich nema-
djiteho Pſchindženja dla na cžmowym Mieſci
krójicž dyrbjachmoj. Njeſotre Wokomiknenja ſce-
jachmoj ſastróž-naj, dój ſeklyſchachmoj ſnowa
tón pſchedrejwazh Lóš. Jena teju Žónſkeju bje-
ſche na Semju panýku. Tu bjeſtu Draſtu teje
druheje bjesche jene tych Traschidlow, aby ſtioj
bewak bjesche, ſapschimmo, jako Rowley do
prjódka ſkoczi a ſa tym neschwarzym Replekom
kurowje praſny. Ejemu tych Traschidlow bjeſch

ham, ja to newjem tak, do Bitwy pschischoł. Mój bijsachmój a salachmój dre snaschił dolszimi Róžemi do naszych Pscheçtrenikow, ale podarmo; ani Bitwa ani Kalanje nemóžesche naschim Pscheçtwikam nsežo schodzic; pschetož twerda a kozmata Koja sich krychesche. A nydom widzichmój so wot dolhich a jara gylnych Rusow swulkej Mozu sapscijatej. Ta saczuch, tak to Stworenje me sapscimny a na so meczische kaž Medźwiedz, bes tym, so se żadlawym Wobiecjom, kotrehož jenä Poloiza Czlowieckej a ta druga Gwajerecku podomne bje, na mne lađasche a swoje bjele Ssuby mi pokasa.

„Bujo we Rebekach! To je żadlawa!

Rowley, pomhaž mi!”

Ale Rowley ham, hacž runje gylny kaž Hober, bjesche we pasorovymaj Rusomaj tych strachnych Repscheçelow slaby kaž Djeczo. Wón wojewasche nedoloko wotemne pscheçtwo dwiemaj tychsamych snajwetschim Kapinanjom wschyech Możow. Duž kłóch ja fewschej Mozu kóoko do Strong mojego Pscheçtwa, kiz pak spohuschažym Łóšom teho Bolenja a frótueje Elbostu cžim twerdko me na swoje żadlawa Ejjelo meežische; jeho wótre Pasory cžisheçachu so pscheçy lóbsko do mojego Ejjela a rosdrapachu mój Kribet. Taikie Bolož nemóžach wjazn snesj, mi so pocza psched Wocžomaj cžmici a wóthje Myklije i Lóhowachu. Duž saſlynschañ njesotre Tsplenia a sa nimí szjehowasche Wołanje, Hawtowanje a Wu-smieschenje. To Rewono (ton Żadlawa) kotrež me bje wopscitanylo, saſtrožt so a wopuschejo-wasche me. We ihm Wołomienju schrychny njeschto kaž Rusz nimo mojego Wobieczo, polym szjehowasche blyczejaja Gwajetina a Hawtowanje,

ja pak paných, wuſtobodženy steho żadlawego Wopscitennja na Semju. Echo je so dale ſtało, ja newjem.

Tak saſy khebt pschitndzech, laj duž leżach na njeſtakim Ljehwó pod selenym Halosam. Wón bje ſwjetly Džen a Esłončko ſwyczeſche jaſnje, ſwjetki wonjachu jara renje a piſane Piacžki ſlijetowachu we ſkóncznych Pruhach tam a sym. Tak bóry hacž wotucžich ſe ſwojeje Womery poſlikži mi Indianar, kiz pschi mojim Ljehwi ſtejſeſche, Plicžje, kotrež ſ Rhwatom ſapscimnych a wuptch. Tuto Plicžwo, ſ Bitronu ſmieschania Woda, poſylni me tak, so so na Lóchę ſeprjeſz a wſčo woſko ſo widzicž móžach. To pak bje wſčo počno Ludži woſko me, to bje Rhodženie, Wołanza, Džjelo a Mieschenza wot Skotu a Ludži, jent czahachu ſo ſe wſchelaski Wjezamt, drufy ležachu kurjo pschi Wóhnju, pschi kotrež ſo Wobed waresche. Tež dolasach ſo na Muža, kiz runje kaž ja na Ljehwi ležesche, kotrehož pak ſefnacž nemóžach, dokelj mi Kribet pschiwobrocjeſche.

(Wſchičodnie dale.)

Wrót ſlawi 2. Dženii Augusta. Hdnyž dže jedyn na to ſedžbowacž, da móže dale bōle naſhoniowacž, ſo Esłowjanstwo, ſ ſotremuž tež Serbowstwo ſluscha, Dženii wote Dnia wjazn Gžeszenja a Waženje nadobrwa. Tak je wondano wuſožy wučzeny Esłowjan, Kn. J. P. Schafarik w Pražy, dla swojich Saſlujbow wo Esłowjanstwo wot Pruskeho Krala Rjad (Orden) pour le merite dóſtol. Widzimy pak takhej, ſo je Esłowjanska Narodnosc njetko tež

Kralam Čeſſje hódná, da ſimjemy ſo wjeszje ſe wſchim Prawom džiwac̄, hdyž ſo naſhemu Šerbowſtwu tam a ſem wot jeho Prjódftajenych ſwoje Prawo nedóſtawa. Myh Božo! my ma- my tak doſz maſo Prawa a to chedža nam nje- ſotſi hiſcheze ſtephaci, nespominajo na to, ſo je ſa tych, kiž maja Ludej Poſkuſhnoſz pscheſtivo Raſnjam wucžic̄, dwójzy neſpchiſtojne, hdyž ſamí Raſnje pscheſtupaja. Raſche Prawo je pak bes druhim tež to, ſo ma ſo naſchich Schulach Ra- božniſtwo, khſcheszijanska Wjera, aby Religija w Šerskej Rec̄ti wucžic̄. To ſo po prawym ſamo wot ſebe ſroſemt, ale wusche teho praji to tež ſtara, wſchitkim ſchulſkim Inſpektorjam derje ſnata Pschikafnja wot duchomneje a ſchulſkeje Wuschnoſzie. My pak ſnajemy ſchulſkich Inſpe- torow, kiž do Šerskich Schulow Wucžerjow poſtajeja, kotsiž naſhu Rec̄ti nerofemja a tak tež Šerske Djec̄ti khſcheszijansku Wjeru w Šerskej Rec̄ti wucžic̄ nemóža. Rajſe Khſcheszijanſtwo burža Djec̄ti ſ tajkich Schulow ſobu brac̄? Pak žeane, pak kruchate. Pak budža njehdyn lóhzy Khſcheszijenjo, pak Schtundgičkarjo a Mukarjo. Shonenje nam to wobſwiedžuje. Nepraj mi nich- tón, ſo newuſhnu Haru cžerimy a Lud ſchcju- wamy a iploſhamy, hdyž w tydjeniſkej Rowni na tajkehlę a teho runja Neduſchnoſzie ſpomina- my, pschedož ſa to ma ſo ſóžny starac̄, ſo by ſcaro w Šwjeſci ſnežilo. Dokelž pak ſebi myſlimy, ſo njeſotryžkultž jenož ſlóhkeje Myſlje abn ſ Neroſoma Šerbowſwej Rſchiwdu cžint, a dokelž ſo nadziemy, ſo budže ſo wjeszje hinaſ ſadžeržec̄, hdyž budže ſo Šerbow Prawa doh- ladac̄, da jenož tudy rec̄imy, hewaſ móhli wſchal tež psched Wuschnoſzju, kotrejž ſprawnu

Wolu pscheſtivo Šerbam derje ſnajemy, Štowę- ſo prajici a potom móhli ſo ſnadž njeſotremu Kiad dohheho Noſu doſtac̄.

Wokolo Wrótſlawja ſimy njeſtohlej ſkor wſchiednie ſvlné Deshegiki mieli, a Woda, kotaž bjeſche ſkoro tak wulka, kaž Raſiec̄je, je jara wele Schkody načzinila, woſebnje ſchtož Kult (Vjern) naſtrupa, pschedož tych je wele Kónz wſalo.

Pſched dwjemaj Redželomaj je nowy Wrótſlawſki Bifkop, An. Melchior Diepenbrock, ſem pschijſchol. Na Bohladanje ſda ſo wón duſchny Muž byc̄. Iako wón do Wrótſlawja nutejehu naſche, pschewodžachu jeho 60 Woſow, w kotrychž bjechu jemu mnosy Podjanszy napscheſtivo iſelt, ale ſo jeho jenož njeſotre Sta podjanskich Mjeſchjanow na ſwedzeńſke Waschnje powitaču, bje džiwnje doſz, woſebnje hdyž jedyn wopomni, ſo je tudy tola na 25,000 podjanskich Bobydlorow. Tón njetzſchi Bifkop bje w ſwojej Młodofſi Woſak a we Wójni 1813—14 jeli ſo ſo nemolu, Rittmeiſter pola Kierazjerow. Wón je ſo 1798 we Westphaliſkej narodjił a po Wójni do duchomneho Stawa pschedupil a bjeſhe najpoſledy Tachant w Regensbórk. Wot Baroſkeho Krala bu wón psched njeſotryžni Mjeſhazam baronisjerowaný.

Nowoſatholſka Woſada pschibera tu hiſcheze ſtajnie a lieži njeſko nimalje 7000 ſsobuſtarow. Hac̄z dotal bjechu jenož podjanszy Kaplanjo pschedupowali, ale nedawno je tež Farat Niſchla ſ Mjeſta Wurasa pschedupil. Kral je njeſko tež dowolil, ſo móža Evangelij ſwoje Zycwie Nowoſatholſkim požćowac̄. Čeſſkeho dla, kiž 30. D. Julija Póſnanju prijenin nowoſatholſku božu Šekužbu djeržeſche, je ſo tam ſhjetno

wulki Sbiežk stal a hdy by wón po bożej
Służbi s Pomozu Wojskow, kotrychž bjesche
Wuschnosz wojskasa, bórsy newussjeł, da bychu
jeho drje sahniewani Podjanszny skonzowali.

Duży do Wrótsławja miejscowości Składnośz
najhonicz, so bje Kn. Kulman, Wucjer w Del-
nym Wujesdzie, se swojeje Podrobi Wjesiołz kobi
pschieneł, so fu w Limborskim Kraju sawjer-
nie hiszczje Słowenjo. Kn. Kulman dżysche
Kosprawu wo nich w tydż. Nowini wotczischczejec
dacj, a hdyż so na tym wezelimy, so je jedyn
Sserb te najpoßlene Powostanki Limborskich
Słowjanow wunamakal, da bychmy tola też
radzi skere ljepe wobschernischo wedżeli, tak so
s nimi ma.

Smoliet II.

Pschelekpany Schewcžik.

W Jendželskej namka so hiszczęni, kaž njebydny
pola stareho Rómskeho Luda, — to Swuczenje,
so t Pohřebam ſebi Ludźje najsmuja, kij to Ćjeklo
na Kerchow pschewodja, a fa Kaszczom duży
teho neboheho Sewrjeteho woplakała. Niekoliki
Schewcžik, kij też t temulej najatý bjesche, skupi
junu t jenemu Druhemu ſtej Próstwu, so by
wón sa neho t Pohřebnej schol. A jako ton Druhi
so prascha, cžoho dla wón ſam hicj a tu Sa-
ſlubu ſam sa so wobšlowacž nechje, — da
wotmowlwi: „Nje, džens to nendje, — pschetož
mi ſamemu je psched krótkim moja Žona wumre-
la, — a duž ſchak cji njeſt równe na żane
Waschnje płakacž nem'ju!” — Slepjanski.

Sc Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerez Anhernje Budyschini.
Gjischane pola G. G. Hicdi.

Wschelkisny. Sbierki.

Na 26. Dnu Brajnisa padje mala tsi Łjet
stara Djowka, Gottfried Höppnarija, Faktora we
starym Elbawi, do Studnje we nanowym Dwori
a namaka tak swoju Smercj.

Na 27. Dnu tchózameho Mjeſaza padje
poldra Łjet starý Holczik do Łuže we Saradži a
tepi so tak.

Na ejornym Morju ſekachu so dwie dymo
wej Łodź a dyrichu tomadži. 130 Łudži fu
psches to wo Žiwenje pschischli.

* Chyli so żadny tych hiszczje neproſchenych
Knesow ſchulſkich Wucjerjow ſpiewanskej Brusy
nuznamakaj, temu tudy kweđjenju, sa 20. Dzien
Awgusta Popoł. 1 Seg. Minakali djerzana budje.

Seiler.

Zitne a butrowe Wisi.

Sandzenu Ssobotu fu Žita Budyschini
płacziłe:

Róż . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	też	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . .	4 .	15 .	—	3 .	25 .
Zecžmen . .	2 .	20 .	—	2 .	15 .
Worß . .	1 .	25 .	—	1 .	$22\frac{1}{2}$.
Róth . .	3 .	15 .	—	3 .	$7\frac{1}{2}$.
Zahly . .	8 .	10 .	—	8 .	— .
Bjerny . .	— .	25 .	—	— .	20 .
Hejduschka .	3 .	20 .	3 .	— .	15 .

Khana Butry 11 nsl. 9 now.

Zydrženſta Rownia

a b y

ſerske Powesje ſa hornych Lujicjanow.

34. Číſlo.

23. Dženii Žnenza.

1845.

Dwie Meksikanske Rózy.

(Dalewe djenje.)

„Shto to rjeka? Dje hym ja? Dje je Rowley, naſhi Wodjerjo a wſchizn romadžie?”

„Ja nerosemju,” wotmolwi mój bruny Ejerči, tón Indianar.

Jaſo ſo pak ſpaniſſki praschach: „Dje hym;” wotmolwi móń: „We tym wulſim Dakſakaſſim Dok, djeſacj Schtundow wot Tartsy.”

Tón Člowek, kij we druhim Kožu pódla me lejſe, pschelehn ſi na druhí Boſ. Shto móže to byc? Jego Woblecžo bjeshe i widženju kaž ſtawo Mjako a nebje zylidžn k pósnaču.

„Schtu ſze Wy? Schtu?” ſo ja praschach.

„Rowley,” — wotmolwi mi čloweſki Kož; Rowley hym ja knajmenschemu byl, hejſoli ejt Čerči me nejſu pſhemjentli.”

„Da ſi ty ſo ſanjerne jata pſhemjentli” wotmolwicj ja ſwulſim Čmječom. „Mój luby Božo, woni ſu tebi ſíremu Kožu pſches ſorou

pſhemjahnyst. Ty dre nejſu Rowley.” Tón Meksikanar, kij temu, kotryž ſo ſa Rowleya wudawaſche, ujeschto piez dat bjeshe, wſa Schphel, kotryž mi pſched Woblecžo džeržeshe. Rjeſko haklej dopomnich ſo wſcheho teho, ſchlej ſo ſtalo bjeshe, a doladach ſu po ſebi, ſo tamne roſychnowane Woblecžo, tola Rowleyowe bycji móhle. Wón bje ſawiesje kóle hacj ji ſam, neſnajomny ſčíneny. Mojej Wocjt bjeshtej ſkoro ſanknenej a Hubi a Nób, ſjenym Čſlowem: zyle Woblecžo žložnje nadute a ſacjile, tak ſo me Nichtón pósnač nemóžſche. Da ſo ſtrežich pſched ſwojim Napoladom we Schphelu. — Mój ſo dopomnichmój na tu ſatrafhnu Róz we tym ſkalnym Žlobi, na te ſte ſaduſhite Mhý a na te ſurowe Radbjehti tyči Muchow, ſchlej ſjenocjene tu ſymu a naſhe ujetſiſche Pichemjenje načinilo bje. Ale te Žony? — To Djeđenje ſtymi pſhemenkami, Swjerjatami, Indianſtmi, aby ſhtož hewak bjechu, — uemojach

hischče pshczy sibi wulofie. Dyrbało to wscho jenož Esón byc? Bjesche to jenož wochni ho staw? — To nemojsche byc, pschetoz hiscje kolachu na mojim kribeczi te Rany, kotrež we Bliw i tawnyat Stworenjam: dosuk tjech Kunje chyńcich teho Indianariu, kli hischče pódla me stresche wo Wulodenje teho swodjiwnego Podawka ho prashecz, jako ho sjenym Dobom wscho we Ljehow hibasche a ja widzich, tak wschlzy reneje wulfej Ćzrjot, bes kotrež tež naschi Sekuzomnicy a Wodjerjo bjechu, napsheczivo khwatachu. Mont sdachu ho, so njescht po Semilaku; nixkotre rjane a mlode Zónske džiechu Przedku a ladachu drudy pak wehle pak se Rosnoszju sadz ho. Wschitke mjeinchu Paczerzy Rukomasj a merczachu Parlje pshes Zorsky bes ihm, so tón Kschij niž a niž wokoschowachu aby ho na Wutrobach polschizowachu.

„Jedyn morw Zambo!“ wolačhu wone, jako ho pschiblizowachu.

„Jedyn Zambo je satyleny!“ prajesche mój Ljekar Lóskajo po nimt.

Ta Ćzrjoda pschindje bes ihm temu Mjestej bliże, djež mój wobaj, Rowley a ja khoraj ležachmés. Zónske stjachu ra Bosu, smejachu ho, skakachu a wolačhu ho polschizijo: jedyn Zambo! jedyn morw Zambo!“ — Njekotri džiechu na Bos a mój widzichmós jeneho nasich satraschnych Pschechzwnikow teje sandzeneje Mozy morweho na Seml ležo.

„Wschewózny Béž, schto je to? wolačh mój wobaj sjenym Lóskom: jedyn Ćzert?“

„Nedzimajtaj, moj Tnesaj, jedyn Zambo-Wopiza. O, te su satraschne,“ wotmolwi Jedyn teje Ćzrjody.

„Wopiza to?!” sowelach sa.

„Wopizn!“ prajesche samu tón bohi Rowley, kli ho, so by sedjeck a widzicj móh, na Ruzh seperasche. „Wopizp! — Mój smóz ho f Wopizami we tej Ruzh bježilóz, a wone su nas tak rosiychnowale? „Nó, Jonathano Rowley,“ tak ryczesche wón sam se hoju, „to hischče bje mó sche, so kli f Virginije do Meksikanskeje pshisichel, so by ho wet Wopizn pshewinycz das. To neméz sch ho wjažy do wózneho Kraja rózicj, nekijesch Nikomu tam na swjetym Dnju na Woczi pshinej. O Hajnba, so kym wot Wopizn tak psh-bim, wot Wopizn f Kopachu a f kósmatym Beswocjom! Ach, ty lubi Božo!“ — Na tajke Waschnje skorjesche Rowley hischče delho. Tón smieschny Podawki pschedoby pak tola napószledku jeho Mersanje a to Bolense jeho Ranow a Kelenjow. Wón pany na swoje Ljehwo snak a smiesche ho tak jara, kaž to f tym nadutym Woblecjom ho stacj mójesche.

Ta ho sam f wulfej Prózu pscheswiedzich, so žana cžlowiska Duscha to pschedemnu ležaze morwe Ćzjelo wobydlika neje. Ale tak pokoci ta Podoninosz, kotruiž ta Wopiza f Cžlowiskom mjejesche, cžlowisku Hordosz. Dy bydžische tu Kopach nemjela, da bych wjerik, so morw Hajnk teje Kuniny we kojanej Draszt pschedemnu ležt. Tak wulzyschnje jara podomna bje ta Wopiza sylnemu doroszenemu Cžlowiskej na Rohach a Ledzbach. Zine Brisiwje dre nemjejesche, ale cžim welschu Egylnosz mjejesche wona we z kojnymi Rukomasj, kotrež na Mjesto Nótcezow f Bardelazymt Pasorami wobrónenej bjeschtej, tak so ho netreba Nichón džlwacj, so smóz we nazu Bliw i tawnyat Stworenjam: pschierakoj. Žadyn Ćzlos-

węk nebydlische jslu napscheinwo stejcz möhl.
Też Wopizvnej Ruzh, kotaż psched nam i leżesche,
bjeschtej se żalošnje sylnym i Žilami pscherzahne-
nej a jenej Dłoni tak twerdźje romadźje sankne-
nej, so się wózom bliże dżekacż Meksikanskich a
Indianskich wotewrież nemóžachu.

Schtog hischcje njeiko wot tamnego nóżnego
Wodawka potajne bje, bu bórsy sjawne.

Nasch Wodjer bje s Rejżominoj su teho Blaka
aby s Merodu nam nashe nóżne Ljehwo we Blis-
kozi jenego Žumpadla wuswolscj dał, s kotrehoż
nanajbóle Mót a Syma gahnische. Bórsy po-
tym jako smój wusnykli bylói, bjechu Drusy
meksikanszy Rejżominiży pscherzahnył a ho ne-
daloko wot nas ale na Hori lehnyli, dżegż Mu-
cham a nestrowym Dymam, kotreż su me a
Rowleya tak żalošnje jara cżwilowale, wujn-
dzechu. — Nożn nadpanychu te Zambo. Wopiz
tej Žónskej, kif bjeschtej ho njeschtio wot swojego
Ljehwa wotesciż sważili. Dokelż ho s swoim
Biheczelam róčicż nemóžeschtej tych Wopizow
da, kif wot tuteje Strony kym pschischle bjechu,
da cżiekaštej s swojemu Sbeżu a knaschemu
Kesbęgi stemu Ljehwu, dżegż mój hżom we
Spanju ležachmój. Tich Welanie a nascha
Wielanja, to Wucijje a ejertowskie Smiech tych
Zambo. Wopizow bjesche pak tych Meksikanskich
i naszej Pomocy pschitwołako.

B u r s t w o.

Moja Žadoss, moja Radosz,
To je Burowniwo;
Bur ma pscherzg 'Rhtjeba,

Stronuż Loft wón hrjeba,
Ma icż Għajeboro.

Kuċċi, Pola, Haj a Hola
U ta Sahroda
Reju Samożjenje,
Dadja Ħweħelenje,
So wón faspjewa.

Għidha, spjewa a ho kmiexwa,
Jiesdi, wusqwa.
Burġa Ruka sprózna
Dobzhne haj mόzna
Kralam na Bliva.

Mjesta symne, stuchle, cżiemne
Bur hej nekkwali;
Burja Pscherbitx waċċa,
Radoż wujswaja,
Eutej Sahrodji! —

Branzowska Għarrawoż.

Raż Ruħojo s Ċeरkešam i w Aſſieej, tak wedu
Branzowsy s Arabiſſimi w Afrize dolhu neskónie-
nu Wōjnu. Raż tamni we swojich Horach wu-
trobiekie wojuja, tak tucċi Arabiſſu na spesċħnijek
Konjach we wobſħernej pjettojek Puscjinach,
ħwexu Għwobodnoz salta jo, pak Branzowsow
nadpadu ja, pak jaſi wuċċejha a wohnej w
Kraju Dahara we wulkien Skalobach aby Ja-
mach ho kħwaja. Wondano, — 1819 Djen
Smagħiha bjeshe, — wobbadjt Branzowsit
Wusħk s Menom Peiħiex, se swojim Wōjkom
tafkule Jamu, we kotteżż bje ho njeħdże 1000
Arabiſſiċċi kħwala. Tuta Jama ma na jenej
Stroni dwojalik Russħod aby Psħistup, jedyn

wusche druhö, na druhöj Stroni pak jenož cijes-
ne Schkalby, psches kotrež nichu wulesz nemóže. Branzowsy tselachu s Hawbízami psches telej Dzjery do címaojeje Nutskominozje tuteje Jamy, ale tež Arabiszg wotmolwicu jím wótrje se swo-
jim Šjelbam. Na to pschikasa Belikiej swoim Wojsakam, so bychu Kopizn Eslomy, Walcžinu a t. d. psched Jamu nahromadžili, dasche te po-
tym sapalicj a do Jamy nuts smetacj. Tolsty Kur pschecjahny a napelni w krótkim zyku Jamu; snutskach pak da so trachne Hawto-
wanje a Ruczie, žalošne Wolanje, Stonanje a Skiwlenje hyschecj, potjedko jenož so hishcjen won tselesche, a pomakym pocžny to Šjelenje pschekawacj, hacj na Rónzu císsje renje wochich-
ny. — Dwaj Dnaj saspóčti bjesche so palito, a 20th Dzen Smožnika haklej bje wscha ta Wal-
cžina spalena. Njetk bjesche nutskach w Jamie wscho cíicho, kaž w Rowi, a jako so Branzowsy njeikolej nuts swažihu, namkachu na 1000 Mor-
wych, Saduschenych, aby poł poduschenych, Mu-
żow, Zony a Dzjecj, wscho pospolu; njełoti bjechu wot swojego rosnjemdereho Skotu fatep-
tan, drusy wot Skalow, kotrež najskerscho psches Dym a Horzotu rospukane spadale bjechu, sara-
ženi; njełoti, — kaž so sda, — wot swojich Ludi sarebani, drusy, najdalej sesady, stejachu sawuleni hishcjen s Woblegjom do tych cíessnych Schkalbow cíischzeni, so bychu wodnychny; móhli, a 70 we kotrež hishcje njeschtio Wodnicha bje, wumrechu tak scuzjehacj na Lófi won pschindze-
chu; wscho do Hromadž su Branzowsy 800 Morwych, (wusche tych kotsiž hishcje namkani

nejšu), stuteho wulkeho Rowa wuchahnysi, a na tak žalošnje hubene Waschnje zvly Arabisski Splatz, kotrež so herak Rijah mjenowa, skoncowali a do cíista wutupili. — Koždy Czlowek pak, kij cíulu Wutrobu ma, dyribi tak žadlawy, nekhshesszianski Skutk hiblicj a satamačj, a tamny Buschf Bell-
sjej bndje wot swojeje nesludneje Gurowozje niz Cíess a Schwalbu, — ale, kiba niz Schrafu psched swojetnym Ssubom, tola Hańbu a Gazy-
picje wschego Swjeta żno tudy żnjecj.

Slepjanst

Wschelkisny. Cbjerki.

Na 12. Dnju Žnenza je prawy studny Cbjegi we Lipsku nastal. Královski Prinz Jan bjesche do Lipska pschischol so by ljetnu Reviju s Kom-
munalgardu dzerjal. Veczor stromadžische so Lud psched Rejzi, we kotrež Prinz bydliche, a pocži-
nasche njełotre Lutheriske Kyrlusche spjewaej a wuspchineze tež na Rongu Postrowenja. Napo-
kierku pak buchu Kamenje do Woknow teje Rejze cíissane. Na to pschindzechu Wojszy, cíinjachu Rum a tylachu do Ludi. Psches to buchu 10 na Blaku sažleni a wele druhich jara wobschko-
džen. Hacj dotal je sažny Mjer.

Rož . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tež 2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	4 .	15 .	— 3 .	25 .
Zecžmen . . .	2 .	20 .	— 2 .	15 .
Worž . . .	1 .	25 .	— 1 .	$22\frac{1}{2}$.
Róž . . .	3 .	15 .	— 3 .	$7\frac{1}{2}$.
Zahly . . .	8 .	10 .	— 8 .	— .

*

*

Żydzka Rowina

a b y

Żeriske Powiescie sa hornych Lujiczanow.

35. Ćiplo.

30. Djen Žinzenz.

1845.

Dwie Meksikanskej Mozy.
(Dalew edjenie.)

Po prijentich Lüxenjach nepokosachu te Wopizn jadyn Koszt wjazy k Biedzenju snamaj, a sdušche so, so bje ich wjazy strannych, ale jenož ta jeniceſta, fiz psched nami legesche, bje morwa na Mjesat lego wostała. — Cji Meksikansz, bes kottych mój bjechmój psychischlój, bjechu Ćja-potekšin Ludžo. Zih nanajwjazn prözwachu so, so Rothenille-Barbu römadžachu a bjechu wschlzy renje najpsychicelnis. ho smyšleni Ludžo, kaisich ſebi jedyn pytacj dybt. Bonk mjenjachu, so neméži namaj nidy došz natunacj, moſebje te Žónske a nanajwjazn tei dnye, kotrejz s Mozy tych Wopizow wuſwobodjicj pvtakoj ſmój. * Kaiskej Dja-komnoži mjeſschieſ ſamjelje Samóžn doſz, dyž jedyn ſebi to žakoſne Podendzenje prjödkſtati, kotrejz by ſo jimaſ deſtalo, dy by ſichmój jimaſ k Pomožy neſchiſtakoj. Jenož psches to, ſo ſmój

tamne ſwiersata nadpanylói, doſtachu Meksikan-ſzo Ćjaſ, ſo mójachu k Wumójenju doſhwatacj. Tei Žónskej wopokasachlej pak namaj ſa to wſchu Pschečeſlnosz, kotrej ſebi wumyſlęg wedjischtej. Spalmowymi Lissiamt khlódžeschtej Hjezu a wolkhewiſhciej naſu ſe khlódžatymi Pćimiamt; staroſiwej wobaleschtaſ naſu Rann; mujeſchtej naſu Staru a Woblecža, fiz ſo wot muhowych Klóčzow ſahorile bjechu, ſ wonjazj Žalbu a ſe ſlowym Wolijom, tak ſo Richtón neby ſo na- makat, fiz by ſwetschej Luboſzju a Redžbliwoſzju naſu ladał. Tak da bóřny woikhorichmój a mežichmój ſo poſvyncej a wokoło ladač; pschi ihm pak paſychmój ſo staroſiwe, ſo neby Jedyn Truheho wolaſał. — Wot naſeho na Horieſazeho Mjesta mójachmój to žakoſne Žumparko pscheviđicj, fiz naſche Neſbožje načiniſto bje. Tam legesche ta Luža kaiž warjazn Kotek, ne- pscheſtawojzny wuſtupowasche ſneje Dym, ſkotrejz ſo tam a ſem Werbi najweiſchich Schtomond

polasowachu. Na Liwzy bjechu róžkate Skaly
widjenju, kiz wot Semje woldzielene so sdochu
a na tej Parti pšuwajo. Kroholzy a Hodlerje
ljetachu woloło teho jałosnje wulkeho Kotola
swulkim Wokanjom aby sedzichu na wózokich
Schtomach. Steje Lujje samce bjesche Wokanje,
Rjeschenje a Rechtanje Krokodilow a wolaznych
Zabow a Tawsentow druhich neczęstych Swierja-
tow, kiz tam bydlachu, i klyšchenju. — Wón
bjesche jara horzy Džen a Hieza sapocja czech-
czech. Dyb a dyb bje Rimanje sdaloka hem
klyšeež. Duž i labowachu Melsikansz Radu
bes hobu, schio dyrbeli pod tajimi Wobstajen-
jami cžiniež, hacž dale rejjowacž, aby hiscze na
nashe Wolkorenje cžakacž; pschetož naschemu
Wodžerej a Esłuzomnikam, kotrejž Rehmanosž
widzichu, nechachu nazu dowjericž a nazu sa-
maju we tym strashnym Krajuwsi bes Po-
wojzy wostajicž. Tolo sdashe so, so wiesta Sa-
voss nas i Wotrejjowanju jara cžerti, a bortsy
pschindzechu tež njeſoti ſtarshi Melsikansz, kiz
Wodžerwo mjejachu, a praschachu so nazu,
hacž so i dalszej Rejži gylnaj dož cžujemš,
itemu Praschenju pschitajo, so su po wiestnych
Enamienach na Sem i ſesta Rewedra i do-
čakanju, a so hacž do najblischeho Bydlenja aby
najblisheje Rhowanli wele wele Schtundow da-
tolo je. Te naložene ličarske pomožne Wjezy bjechu
rashe Čerpenja wo wele položile, a mój swo-
lchmój labje radž do Wotrejjowanja, tak bortsy
hacž porowedorowacž budžemój. Bes tym, so to
so hiscze ka, widžlchmój jencho Muža ſtejs
Hórkí delje pschindžo, kiz we kójjdej Ružy Ha-
loju džeržeše. Tak bortsy hacž wón so pschiblži,
pochwatachu jemu njeſoti Melsikansz uapſchecživo.

„Sa sydom Schtundow!“ wolashe tón Ruij;
„sa sydom Schtundow a niz dljehe!“ —
„Niz dljehe hacž sa sydom Schtundow?“
prajachu ſa nim Zapotekansz jata ſastróžent.
„Boža Maczie, pomhaj nam! Nam budje
wjazy byzli, bježacž Schtundow treba, ſo bychmy
hacž do najblisheje Wsy džzpili!“
„Schio to rjeka?“ praschach ſo ja Nowleya.
„Ja newjem,“ wotmohov tón.
„Schio to je?“ ja ſo tych Ludži praschach.
„Schio je?“ — prajesche ſamnu jedyn ſain
Tzapotekanski sdolhlini ſchjerymi Kožami; „Schio
to je, to chzu ja wam prajicž: Sa sydom
Schtundow mamž Powodženie ſtorhazym Wicho-
rom a Rewedrom.“

(Pschichodnje dale.)

(Pschipóſlanci, kiz móhlo ujekomu ſo
lubicž.)

Swulkim Podživanjom ſim we Brav-
schwajgskim Kraju widžil, tak burszny Ludžo ſkoro
tak ſdraszeni khodža, jako nasci Sserbia. Es-
bodu bjechu we Wjeszt Bravschwajg Wili, a
tam jich widžich. Mužojo bjechu woblecženi we
bjedež aby čjornej rubjanej Khapti ſe čjerwenym
Podschinwom, tak, ſo čjerwena Khroma dale Wob-
ruba ſtejſe; wulke Bubliny ſtejachu praje ro-
madžje nascihte; Pschirjeſ ſeje Škuſnje bje ſaž
poła nascihs Sserbow. Ich Kholowy bjechu
krótkie, módré aby čjorne rubjane, tež ſutore a
huknjane, ſaž kójjdy ſamóžeſe, njeſoti bjechu
tež dožich, na Rohach Schtrumpy a Črte ſje nje-
ſoti bjechu wuhornenych Schkórnjach. Swetscheho

wśwityh bjechu kulositých Schlobusach se schjerolej Kromu, na jenym Volu bje wona horje fibnena, a pschischita, a in ton Vol stiegesche sadž, pola njełotych bje swęju Bokow Kroma horje fibnena, a tak Röjk nastą, kotryž tež do Sadu pschindže, dyž jón na Łowi stejo mjejachu. Kožy bjechu snak scješane a Češaku.

Te Žónske bjechu swoblekane kaž pola nas nasche berske, wownjanych Šsułnjach, czerwene a biele šmužkoje, swale Baldami, Schudlizy, Wownjaniki a wot Blata Šsułnjo wobżewachu jich se Schtarwami, spodn bjechu selene, aby czerwene abr čorne Banty na nich pschischite. Krjósate Kilitki bjechu na jich Rukomaj widzicž, njełotce bjechu Rabaczkach; módre bamjane Schirympy, aby tež wownjane, a Čzrije bjechu na jich Mohach. Kožy mjejachu wschiile snak scješane, a niz wóscze Čjola rosdżselene, jako njełotce berske Holzy a Žony pola nas spožinaja. Jich Hawby (Khapy) su wele menſche, hacž nasche Žony maſa, a ſedža jím na Werschku Łomu, djež potom dolhe žłozane čorne Banty po Khríbecži delje wišaja pola njełotych hacž k Brzitwjam doſahaja; tajlich Bantow wiſy husto schiesz pschi jenei Khapi (Hawbi) delje.

Tychlej Ludži tak swoblekanych widžo, nemójach ho na tym dodžtwacž, pschetog ſteho pónach, so hu woni njedy Eserbjo byli, a ja mjejach husto berske Selowa na Jasiku, so byž ſními berski ryczał, pschetuž mi so ſ dasche nemózna Wjez byč, so bychu bersky Ludžo berskej Draſti khodzili, a wjazn berski ryczej nemohli. Esersku Draſtu su ćzilej Ludžiczojo wobthorowali, ale bersku Rycž su sabylt, a hacž woni druhé

berske Waschnja a dobre Počinki swojich herſkich Wózow maſa, to prajcž nemóžu.

So tež tam njedy Eserbja bydlili ſu, woposuże, so we Mjeszi Bravnschwaig hischcze dženſniſchi Djeni jena Haſa rjeka: „ta berska Haſa,” a Rota: „te berske Rota.” A tak tej rjeka Wes nedaloko Mjesta: „Wenden,” to rjela: Wes inih Eserbow. Wot tu teje Wsy bym hlyſchal, so je Bravnschwajgski Wojwoda tychlej Wobhydlerjow se zuseho Kraja ſzabi powołat a jím tónlej Kraj darmo k Wobħedżenju dał; vecž a dwazecži wulkich Kublow je we tejlej Wsy, berska Rycž pak je tam sajſchla.

Budje ho wot naschich Luzzow tež dy piſacž: berska Rycž je tam sajſchla ?!

W. 20. Prajnka 1845.

R.

Młózny Mózniſchi.

Schrucžki ſebi wjerczesche,
Wſacžki ſních ſej plezjsche,
Do nich Skót ſej lowesche,
Wesky po nich biehasche.

Róbel ſlecžt po Khwilt
Smalej, schjeretiž Khjeschcžicžiſt,
Ssakarja mi popadže,
Młodym domoj neſesche.

Kóczka bjesche wakala,
Zyrobu ſej żadala,
Skocži ljeſnje k Róblez Stwi,
Sežra Rana ſ Djiecžimiſt.

Muj tam džiesche laſomny
Rimo, Kóczku sarasy;

Kožu tež jej wotcješe,
Na pſchedanji ju neſeſche.

Zato domoj vjeſeſche
Pſchiudje Boje Hrmanje;
Sowjetu Blýſt ho roſtocha
Sevojej Neprawdſje dla.

Na Szwieti tak prodtločti
Mójteho ſaſho Mójníchti;
Stym ſo troschtuj, Čłowieče:
Boha Richtón neſejne.

M . . 8.

Schto Bedrich ton wulki (drugi Bramborſki
Kral) wot potajneho Polizaſtwa djerzeſche.

Bedrich bje tak wele wot Franzowſkeho wu-
berneho Polizaſtwa ſkyschal, a ſo tohame ſo ſa
uauſtrabžniſchimi Wjezam̄i dopyla a je Kralci pſcht-
noſchuje. Berlinſwe Polizeiſtwo pak bje tedom
jara nelepe a nedomaſtwe, a ton Wodžet teho-
ſameho, Ramín, wjeſeſche tu ſentíku Saſkužbu,
ſo wón, runž ſo bje ſtajne napity, tola proſſje
na Konju ſedžecj mójſeſche, dyž wſchiednie pſches
Mjesto ſij ſtžomafche. Ton dyrbesche k Bedrichej
pſchinč, a to ſo ſta. Ramín, ty ſy tola Wol,
pocja Bedrich na neho, "a twoje Polizaſtwo dyrbí
Ljas wſacj. Shonc̄iſ ſot tebe nicio nemóju;
cžuhaj a nuchaj džien wſchidžom, kož franzowſky
Polizeijojo, cži wſchitko wedja, ty pak wostaneſch
Reſel. Netživacjje, Majestosz, wotmeltwi Ramín;
tajle Polizaſtwa chzu wam ja runje tež ſeſinč,
ale na to ma ſo niſchto wužic̄. Schoda ma
ſo wacjic̄? Narodne Čeſnroſz, wotmolwi Ramín;

Ran budje Šozna, Brat Šobotu, Mandjelska
Mandjelskeho pſchedacj a pſcheradzic̄. Derje, derje,
praſti starý Bedrich, ja chzu rabiſje hubene Poli-
zaſtwo a cžehny Ljud mječ, rabiſjo Kuboſſje hac̄
Schibaſtwa a Woraſakſtwo! dži Ramín, a ſky-
ſich: Jane potajne Polizaſtwo! —

Wſchelkisun. Objerki.

W Lipſtu je wſcho ſaſy we starym Mjeri.
Ton ſradny Bodawſki budje niſek wot kralowſkeje
Wochnosyje pſchepytan̄ a połym we ſwojim Čjaſu
prawy Grunt teho ſameho ſkewenj. Raſi viſſaja, je
niſek ſaſy jedyn wot tych iſylenych wumreſ, po-
tajkym ton djerwiaſt.

Na 2 Znenza je 9 Ljet starý Ŝyn Gotthelsa
Bára we Burkawſi, pſci ſwanjowlodwanjom
Wosa delje panyl a na Mjeszi ſwoju Šmercz
namakaſ.

Žitne a butrowe Wif.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini
placile:

Nož . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.	tež	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nſl.
Pſchenza . . .	4 -	15 -	-	3 -	25 -
Fečmen . . .	2 -	20 -	-	2 -	15 -
Worſ . . .	1 -	25 -	-	1 -	$22\frac{1}{2}$ -
Rók . . .	3 -	15 -	-	3 -	$7\frac{1}{2}$ -
Zahy . . .	8 -	10 -	-	8 -	- -
Bjerny . . .	- -	25 -	- -	- -	20 -
Hejduschka . . .	3 -	20 -	3 -	-	15 -

Khana Butry 11 nſl. 9 now.

Endżenſſa Nowina

a b y

Serske Poweszie sa hornych Łuzicjanow.

6. Dżenſſa Pojnenza.

36. Ćiplo.

1845.

Dwie Meksikanske Nozy.

(Dalew edženje.)

„Sewiateje Knejny dla, dajcze nam wotsal czahnycz!” wolachu jich wele, kiz namaj dwie selenej Halosy bes Woczi djerzachu.

„Schto tej Halosy na ſebi matej?”

„Wonej ſtej wot teho wicherowego Schtoma, kiz na wulki Wjete wjeschczí.”

A Žony a Wodžerjo bjeħachu nietko wulżi schnje jara faſtroženi f'Kopotom a Rospusħezenjom we Łjehwi wokolo, wſchizn renje wekajo:

„Khwatajmy, hewak ſim wſchizn ſubent!”

A predy hac̄ mój wobaj, ja a Nowley wedjichmōj, schto a f'čomu? torhachu naju wot Ijedžje a Picza a f'bjeħnychu naju na Konjaj. Ale hac̄ runje, so wſcho psches Loru džiesche; hac̄ runje ho zyke Łjehwo f'Muskimi, se Žonſimi, f'Konjami a Woflami merwesche, so wſchitko rycęſche a wolasche, rehotasche a wonbijsche: da

wſchak tola po tſjóch Minutach, jaſo prijeni Kopot naſtal bje, cjeſnichmōj na naſchich Konjach f'ptacžim Spjechom. Tutoń Khwat bjesche tež Wini, so ſwoje Bolenja necžujachmōj, a Symu a muħażże Klocje sapómichmōj; mjeſachmōj pač Skladnoſz: na tu Woſebnoſz naſchich Konjow fedžbowac̄. Kóčko pſchewinħu wone wſchje Sadžjewanja teho neruneho Bucža. Grunje wjetym Stupanjom džiechu teſame pſches Hory a Dolv, kaž pſches Zloby a Łuzje; po meħkisħ Mjestaħ ljeſechu kaž Kocđki; a po nawišowaħiħ Horach ljeſechu kaž Hadji horje. Tych wele Kerkow a wóħoħiħ Paprocżow dla dyrbachmōj ho pospochi khilej; pſchetoż husto doſz ſtajidhu ho Kóčkej dolhe Černje kaž brune Lebije napſchecziwo, kiz byħu Ċluweka pſchellóčj möhle. Wōſche teho dyrbachmōj ho pač tež tħix wele Naſtorkow a Sadžjewanjow ladac̄, fotreg ho na naſchim Bucžu namakachu. Tu lejjeſche powaſleny tolsty Sdónk, tam poſbjehnny ho wotkocžemp

Kruch Skaly, taž nepschecjelski Wejal. Tak khwatachmōj, pak horjedžerjanaj, pak bes Sadžewka, prošje sa naschimi Wodžerjami, kotiž te wschelake Sadžewanja s Pucža rumowacj pytaču a wožebje stym so prózowachu, so te hoberste Paprocje a 10 Lóčecjt volhe Raktužowe kacžkoſte Lopena wotrubowachu. Bewschjem tu-tym staroſtiwym Džekanjom tutych Ludiž a bes tym jara ſchwatnym Džekanjom teho zyloho Luba bje ſtajnje to tycne Wolanje: Khwatacje, Božedla khwatacje, ſkyshecj. A ſame naſhe Konje bjechu tajkemu Wolanju poſluschne a khwatachu ſeſamóžom, jako bychu tón Lóš rosemile, s nowej Mozu a s nowej Spieschnosziu psches Hory a Doły, psches mechle a ſmerdžaze Žum-padla. —

Sa te pecj Schtundow, so na naſu Konjomai ſedjichmōj, bjechmōj ſe ſrjenjo čopkeho Web-paſa Semje do horzeje Semje (Wobpaſa) pschiſkli. Pot kapashe wot naſu kaž Deshčik na Semju a mōj, móht rez, warjachmōj so we tej Horjocjt.

(Pſchichodnje dale.)

nicžo ſwoladanju, hacj mulka Gruboba a lóboke ſarowanje; — tu a tam drje ſo tež Eſylsy ronjachu. Bes ſutej ſnepſchewidženju wulkej Čjodu ſnežesche ſrojatocžna Čjichina. Nicžo nebiſ ſklyſchenju, hacj ſarowaze Lóšy porebneho Piſkanja, a Bubnowanja, Khód Pschewodžerjow a dyſ a dyſ ročasowate Šlowcžko Kommunal-gardy. —

We Rodži Pleiſenburk pak lejachu iſi Battiony Tſylerjow kralowskeho Wójſka. Wojazn bjechu wot swojego Wóſcheho Peručnosz dotali, ſo Nód nimaju wopusičcicj, ſo maju ſo niſak ſmjerom ſadžerjecj a ſo tak mało, hacj móžno pschi Woknach Mjehcjanam pokasowacj.

Tak ſrojatocžne porebant buchu taj Postſekretaraj Príem a Jähn, polzajſki Šlužomnik Arland, kupſki Šlužomnik Freigang, hermanski Pomožnik Kleeb erg a Piſmilistajer Müller. Tónšamy Dži n Popołnju bu hiſhčen tón Privatiwucžený Nordmann ſrunym Džel-bracjom tych Wobydlerjow ſhowany. Wſchijh ſedmjo bjechu Wutoru Vecžor wokoło džiſacjich na tych Wukhodžowanach bliſko pschi konjazym Torhodčiju pod Schtomami ſhodžili, džeſ nóżna Čjma psches liſſioſte Schtomy, pödlaſtejaze Kerkt a wóſkoe Twarenja powetschena je. Duž je ſlyſhecz ſapiskanje tych Tſylerjow, po malej Khwilj ſchčen jene a potom wot wſchilich Wóſkow wótre Tſylenje. Dželom ſeſady iſyleni panuči Spómnieni a hiſhčen wele druhich Wobſchko-dženych a Granených.

Eſtótkim budža tudy te Podacža wot Wutory Vecžora, ſchto ſwonkomnie Eſkadnoſz knim da, ſak ſo podale ſu a ſchto na ne pschiſhlo je, wo-piſane.

Ton 12., 13., 14. a 15th Žnenza 1845
we Lipſku.

Pjatik, na 15th Žnenza 1845 pschewodžesche ſahe rano ſnepſchewidženju wulka Čjodu Luda ſchiesz Čjelow na lipſčanski Kerchow. Zyle Mjesto beriſche Džel, na wſchjech Heſach ſtejſeſche Lowa pschi Lowi, na wobimaj Štronomaj ſtejſeſche Lud twerdžje kaž Murja, wſchje Wokna bjechu poſne Pschiladowarjow; a nawſchjech Wobblezach teje nepscherachnowaneje Čjody nebiſ

Psches te nowische Pschemjenenja we Wseri, kiz su wot Spocjatka Ljeta 1845 pola nas Mjesto dobyle, ie ton Russ sjanwneho Zivjenja, kotrej je so we Saksonskej wot Ljeta 1830 zapozcalo, nowu Moz dobyl. Saksonski Lud je swjeru protestantszy smysleny. Dwoje Polo tu je, na kotrymz moze czlowiski Duch djjelacj a so rosładowacj: to politiske a to duchomne. To politiske je nam wlym Czasku sanknene, ale czlowiski Duch nem oje byc j nedjjelaw y a duz wobreczi so pola nas kbraschenjam we duchomnych Wjazach. Politiske Wobstejenja su tajke, so Duch nimale s Mozu na to duchomne Polo wabeny je. Schtu pak chyj sameczej, so njemskim Protestantam wot Ljeta 1815 sm wot romskeho mjeschniskeho Knejerstwa wschelsko Ekadnosz kVojenu je dawana? A wona je so we tych poslenich djezakj Ljetach pschezo hovischa a gruntnischa pokasala. Pschezo pojedlinischo je romske Knejerstwo swojej Ruzu po swojej fastarskej Wschehomozy wupschestijko, pschezo bole rojaze su jeho Dalepschitmanja, pschezo sjanwischo a nebojasnischo je swoje Nadbjehi pschezivo Protestantistwu skojko a jeho Sahinenje wjeschcji.

We Sjenoczenju Gustav Adolfskeho Wustawa bje to priene Rapscheziwostupenje — Wotpadijemskokatholickich Wosadow to Druhe a jaknische.

Poslensche Nastacjje bu wot wschitskich Protestantow s Wschelom powitanie. A tak molo to tez hinak byc? Mjeesche podjanska Zyrkej pschezicjwnikami we Samnym Domi wejowacj, tak mozesche tu chwilu na to myslicj, so by na njejkoj jjele? A dokelj we Saksonskej Protestantistwo najzwijscho we zlym njemskim Kraju sa-

pschijate je, da bje tez we Saksonskej ta Radolz na Njemskokatholickich najwetscha.

Wschizy jadachu a nadzjejachu so, so budja Njemskokatholicki borsy tez sposnacj a woni samt wo to proschachu. Jim bu wotmolwene, so mat lejzdy Wobydler we Kraju zyku Eswoobodnosz teho Eswojedomna, so moza so wot jeneje hijom wobstejazeje Zyrkije wotrez a knowej pschitupicj a so cji Starowjerjazy po dotalnych Sakonjach, cji Nowowjerjazy pak po Salonjach, kiz haklej pschitodnie date budza, we swojej Bozej Eslijbi wobschitowan kycj dyrbja. Mjelej su Njemskokatholicki Nowowjerjazy, tehodla nesmedja po krajnym Wustajenu predy swoju Boju Eslijbu sjanje dzerjecj, hacj su psches woszony Sakon we Kraju horjewscj aby laj so prajt sposnacj. A Jenemu Sakonej pak dyrbja tez Schtendojo swoje Haj prajtej.

Tajke Wotmolwenje dyrbesche so koyzdemu dzlwne sdacj a jich wele strudzicj, pschetog psches schwatne Posnacjje Nowokatholickich byku Wutroby byk spokojene, tak budze psches Wotstorkowanje ta Wjez pokazena. Nicjo so nesto a duz so pocza hudadz, schtu drje je na tym Vini?

Pschi Parowanju wschitkeje Sjawnosje je bes Djawa, so so wschelake nepschekusane Hudanja sajnu a jako Wjestosz so rospschieszeraju. We Potajnym wot Huby k Hubi rosniesene su wone. Ijed a pschitaju bole a bole wokolo so, bes tym, so byku we Esjwietli teje Sjawnosje wuryczane a pscherycjane borsy sajchle.

Nowu Samosz k Respofojnoscj mjenachu namakacj we tym Sjawnocznenju tych na Malejnosje evangelskeje Zyrkije postajennych Ministerow wot 17teho Julija teha Ljeta. Tudy nebu saka-

sane, s protestantskeje Zjrkweje wustupicj a sno-wym Wjerypōsnacjom nowu zjrkwinu Gmejnu sałozicj, kotaż mi ta so posdissko psches wołebny Sakon horjewscz aby spōsnaj; — wonu nesakaze Pschemjenenje tych Wustawow evangelskeje Zjrkweje, wonu sakaze jenoj Cromadžisny, kij su na Pschemjenenje teho Wjerypōsnacza stojene. We Wjernosći wobsteji, so su czi Ministerojo na to pschishahani, to nepschidacz.

Ale to Spaczenje tu bje, wone pschibjerasche.

Tak stejachu Lipsku te Wjezyn, jako so ta Powesz rospchestrje, so budże Prinz Jan jako najwōschi Porucznik na 12tym Žnenzu, Wutoru, Wjedzjansku Komunalgardu wobladacz. Wschelke dnuhe Powestwa rospchestrjechu so we runym Čjašu. Ta spominju czenož na jene: menujzy so Prinz Albert, Prinz Janowy najstarschi Sęhn na Universitatu Bologna poſłany budże, so by tam wot Jesuitow Wotczechnenie dostal. Maj skerscho bjechu drje swoprijetka wot Mjesta Bonn ryczeli. Ale schto schitko newjeri spaczena Črōda, dżez Jana Gjawnosji neje?

Djeni predy bje Ryčj wot tych wschelakich fiawnych Wusiewenjow swojeje Myślje, kotrej dyrbjachu pschi tym wojskim Wobladowanju so cžinicj. Roskawar na Komunalgardej Dr. Haase budże temu Prinzej po swucženym Waschnju to Bivat wunesz, tedom chzedża, kaž prajachu, fisdacj a na Jana Rongu Strowje wunesz. A wopravdzie namakachu we wele Klamach Psichcjakki sylnie Pokupenje.

(Psichichodnje dale.)

Wschelkisny. Ebjerki.

We Gendželskej su we wuhlowej Jamie 50 Ludjt psches sse Wedra wo Žiwenje pschischli. — We tym samym Kraju je so tež wele Nsboža na železnych Drohach stalo, pschi kotrejmi drje Ničiu wo Žiwenje pschischot neje, ale wele jich jara wobshkodžent buchu. —

Tež we Schneebargu je Nowokatholska Zjrkkej nastala. —

We Kreuznachu bu w' Nožn Rejzi teho Prjotskietatja nowokatholskeje Zjrkweje, Knese Licha, sniwymt Jejamie wobmetana a Žito t:ho Pohoncja, kij Knese Keblerja wesz bjesche wotpalone. Tak daloko sawedże Wjernikudnosz. Derje kogdemu kotrejmuž Boh strovij Rosom dat je a sdjerži. —

Žitne a butrowe Wif.

Sandženu Szobotu su Žita Budyschini placile:

Roj . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tež	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	4 =	15 -	-	3 -	25 -
Zecžmen . . .	2 =	20 -	-	2 -	15 -
Worbs . . .	1 =	25 -	-	1 -	$22\frac{1}{2}$ -
Róh . . .	3 =	15 -	-	3 -	$7\frac{1}{2}$ -
Zahly . . .	8 =	10 -	-	8 -	-
Wjerny . . .	- =	25 -	-	- =	20 -
Hejduschka . . .	3 =	20 -	3 -	- =	15 -

Rhana Butry 11 nsl. 9 now.

Endżenſka Nowina

a b y

ſerſte Powiescie ſa hornych Lujicjanow.

37. Ćiklo.

13. Džen Požnena.

1845.

Dwie Meksikaſkej Nozy.

(Dalew edjenje)

Ale nowy nesnaty Ēswjet połny zufych Selow a Ēwierjatow ſjewi ſo namaj ſkózdej Kruczelu. Tu ſtejachu Paprocze tak wózko, kaž ſtejne Schomy, bes tym ſo ſo te Schomy ſame wózko kaž zyrkwiſſe Turmy do Nebesow poſtehacu. We hufci Drewni wokolo nas ſo czorne Ēlgi ſhowachu; mój widźichmój tam wo Połuzu wetſche Bewerčſt, jaſo te naſhe we wóznym Kraju, Pardelje, djiwe Ēwinje, Schakalje a Wopizy wſchelakeje Wulkosze, kij mot Halosow delſe rožachu a ſo woschjerjachu. Ale ſhio je tam na Prawicy to Bjele, ſhio ſo na żoltych Ēfach do módryh Nebesow horje ſbjeha? — „Jene Mjefo,” motmolwicu moji Pschewodzerjo, „kotremuž Quidricor i rjelachu.” Po dwanaće ſchtundowſtim ſpjschnym Raſtowanju mjeniachmój, ſo ſmu temu Ērafhiču, kotrž ſe ſwo-

jim Roženjom naschich Ēzapotekanſkich Pscheczelow tak ſastróžilo bje, khletro doſz wucjeknyli. A mój wobaj bjechmoj hýrom pschi gebi we tei Wjeri psches jene, ſo ta rojaza Lijenja we žanych Mróczelach potajena nebje, ale gamoluty we Ēzapotekanſkich bojaſnych Kowach tſeſche. Duž bje ſnowa ſady nazu to mersaze a ſupe Wolanie ſkyschecj:

„Khwatajče, ſwiateſje Knežny dla, khwatajče!”

A to welachu wſchizy renje jedyn po druhim ſpchezy tycznishim a mózrshnim Lóžom, kij naſhe Wuschi pohuschi a naſhe Konje k nowej Spjeshnoszi cjjeresche a tycchesche. Ta Bojoſz psched Ljenzu cjjeresche kſpchezy dalshemu Ējjekarju psches Ējernje a Hužiny, ſo ſo drjejachu naſhe Dray a naſhe Ćjeka. Ale Ničton neſtarasche ſo wo to, ſtemu nima Ničton Khwilje. Wſchizy ſdachu ſo wo Žiwenje lecjeſz. Prjedku bjeſhtaj wobaj meſtkaſlaj Wotjerjaj, kij ſo pak tu pak tam

schlischaj, sad y neju Tjapotekansky a Bónsse. Mój, Rowley a ja, taj najsmucjilischaj we tej Czijodži činjachmój naposledku Wobsanknenje. „Khwatajče, najm' cítscheje Knežny dla, ta Lijenža, ta Lijenža!” wolaču ſaſy ſich dwazyci ſpot i Schiju. „Nemóži cíti Blasni melczeč ſe ſwojim rjecžnym „Khwatajče!?” džſche jata mersazy Rowley, „my ſmy hac̄ do najblischeje Wsy, wot ſottej ſu rygeli, knajwóſchemu jenož hiſcheze droje Schtundži daloko, a to Wedro ne- polige ſo tak pſhemjernje režaze. Koſt dre khjetro huſine, ale to nima wele na ſebi; to pſhindze ſich Tymow, kiz ſo ſlujow poſtehuja, pſhetož ſaſy ſmy jenemu tutych ſaklatych Žumpadiow bliſko, ja hlyſchu híjom tych Herzow, kiz tam kydla, te Krokoſlje a wolaže Žabá. Laj, tam lada runje jena tutych Rjanosjow na nas a ty- ſny ſwéi volhi Rós i Plöta won. Djakowano Bohu, ſo mjechmy telej Nekraſnosje ſa Khrive- tom. —

„Ale ſhio to je?“

Rowy wulzyſhnie rjann Kraj ležesche pſched nami. — Ra wobimaj Etromaj bjechu Horn; te na Ljewicy taſachu ſo we lóbokim Klódku, tamne na Prawicy wot Selónza wobſwjeſzeue ſtjachu tu poſnjo hoberſkim Mužam ſjaſnej a dživnej Rjanosju. Djuronu Płodnož teho Dola wobſwiedbi ta Płodnož a Rjanosja tych Khwiet- kow a Płodow, ſkotrymiž, móhl rez, ſóžny Rek, ſédy Schiom, haj ſóždziekſe Mjeſto pſhikryte bje. Bes Ekalići, we ſhtomowych Werchach, wóſche Semje a po Sem bjechu Tawſentu wſche- laſich ſkudnych a dživnych, mólczych a wulkich ſwjerjatow: tu bjechachu, tam ſtetachu, tu ſta- ſachu, tam lužichu. Lajke, kaž na kuſlane, Sna-

mjo ſejeſche inahlje a ſjenym Dobom pſched na- ſchimt Wocžem, jako bjechmy ſcimoweho Klódku teho Ljeſha do jaſneho a ſwjetloho Dola wuſtu- pili a njelko jeho kraſne naturske Wupyschenje woblačachmy.

„Smil ſo nad nami! Smil ſo nad nami! wuſlyſh nas Rjeſchnikow! Smilny Bežo, ta Lijenža!” ſawolachu uſhizn ſkóhom Gaſtrójenja a Saſywſlowanja. Moj ladačmoj ſady ſo. Schto to bjež móhlo? Mój ne vidžichmój ničjo, ničjo wjazn, hac̄ ſo ſady teju dwecju najwetsheju Horow jeniczla Króčzel ſo poſbjehowac̄ pocži. „Schto je? Rajki Štrach roſy nam?” praſchach- moj ſo a na to doſtachmój i Woimolwenju: „Rajswetjischeje Knežny dla! Khwatajče do Prjedka! Ni ilo neje žadyn Čiaſ i Roſryčo- wanju. My ſmy wot najblischeje Khowanki hiſcheze dwje Schtundži ſdaleni a ſa Schtundu narali ſo ta Lijenža.“

A ſnowa hlyſchesche ſo jich Žakoſzenje a Vjeda Wolanje: „Smil ſo nad nami! Wuſlyſh nas Rjeſchnikow! Rajswetjicha Knežna, wſchizn Esweeži a Žandzeljo wuſlyſhcie nas, ſmilče ſo nad nami!“

(Pſchichodnje dale.)

Ton 12., 13., 14. a 15th Žnenza 1845
we Lipsku.

(Dale wedjenie.)

Prynz Jan pſhilwese ſo na 12ym Popołnju wokolo ſchtvrjoch do Lipska; Komunalgarda mjejeſche pſhilafane, ſo knapól iſjóm ſtomadjeſi. Tak jo knajmenshemu rjekasche. Prynz pſhindje

vak našprem na Miesto Stromadjenja a býrbe-
sche na Komunalgardu čakac̄, kotrež mjejesche
tola hígom zyla tudy býc̄. Won ju postrowi
ale jenož prjenja Kompania so jemu džakowasche,
te druge aby meležachu, aby ho líwke potasachu.
Po dokonjanym pruhovanskim Wobladowanju
wuneshe Kommandanta D. Haase, kaž ho to he-
was kane, Stromje na teho Prynza, ale jenož nje-
lošti hobu wółachu, cži brusy meležachu. Pissarjo,
kij tých Mužow wółacz nešlyschachu, wółachu
da potaskim tež smjerom. Wokolo sedmich wróči
ho Komunalgarda sprózna domoj a wokoło
wohmidch býchu wółacie Kompanije sašo we Mjehi.
Pschi tym Wobladowanju bše ho wulka Čròda
Ladarjow sejsčka. Neprekne Sadžerjenje nebje ho
wopokašalo, ale po tých wschelskich Napokasmach
hudžic̄, kij ho pschi Wobladowanju bes Ladarimi
siewichu, sdaſche ho pschi tym sadženym Spa-
čenju radžene, sadžewac̄, so by žana wulka
Čròda Luda romadu nepschischla. Tola budže
powedane, so staj bes tym Wobladowanjom hi-
gom dwaj Schtudentaj popanenaj, Nemjera dla.
Wokolo džeweczhich bje, kaž herwak, wulke Čswja-
toſej Pissanje Komunalgardy Čjeszi teho Prynza,
kij bje we Brusles Hóšnizy na konjazym Tor-
hoschju ſastal. Ta brincjata Rusika čehntische
po Pieterowej Hažy tam, fewschjich Wokow wot
Mroc̄jeje Luda pschewodžena. Lawenty Ludji,
lij na to wulke Čswjatoſej Pissanje čakachu,
býchu ho na konjazym Torhoschju psched spom-
nenej Hóšnizu a hishcje mjažy na Wukhodžo-
wankach tam bliſko ſromadžile. Predu hac̄ cži
Pissarjo tam pschindzechu, ho wschilko džironje
muc̄esche; a bje ſio hígom na Pucžu tu a tam
Gisdanje bes Rusiku šlyshcz dako, da bje Gis-

daaje neſche mjerne, jako bi-chu psched Brusku
Hóšnizu dójſchli. Wschilko mjen ſhe, so je Prynz
we tých ſa neho pschihotowanych Siwach předku
we Twarenju; won pak ſnjekotrymi Wóschimi
Wojakow a Komunalgardy we Sarozji wecje-
resche. Wo tým Ropoc̄i ſwopředko Prynz nježo
newedžtsche. Taſo pak cži Pissarjo teho Gisdanja,
Ríchic̄jna a Wolanja ſyc̄i wotčanyhu, bu
bes tej Romadu pschezo metsche Hawtowanje.
Duj ho nydom ſredži we Čiſhcj-nzy Lutherowym
Kyrlusch: Jed n swerdny Ród je naſch Bóh
ſam ſaspjewa; wſcha Hara meležsche a wſcho
hobu ſpjetwasche. Po ſójzdej Echtuejy pocži ho
ſnowa ſisdač a wółacz. Tu bje šlyshcz Stromje
Ro n g e j a Č r o k e m u; tu bje šlyshcz:
Preč ſ Jesuitami! Tež hanerske Šklowa píšec̄i-
wo Prynzej ſu pecža ſo šlyshcz dake, na cžož
pak brusy nje praſa. Napoſljeſk ſloži ta ho pschezo
bole ſahorjaza Čròda Ruku na Škulk a čiſlaſche
ſ Ramenjam do Wóknow a do tých we Ríježi
ſt. jazyč Wójakow. Njekoti Wóſchi tých Čyler-
jow a Komunalgardy, kij won pschindzechu
ſ Diſerej radžic̄, bučhu wot Ramenjow treheni.
Najmjažy wot Ladarjow Wóchnychu, dökelj bje
sprjedpwidženju, ſo budje ho psches Komunal-
gardu aby psches Čylerjors Wobora ſtac̄, ſkon-
jažeho Torhoschcia na Wukhodžowanki, kij ſu
poldra Sta Krocželow wot Hóšnizu, wele wóſche,
hac̄ te Torhoschjo a wóſche teho derje wobro-
džene. Ale wono bu bliže ſ džefac̄im, a neſta
ho, ſo by Komunalgarda pschischla Mjet ſeži-
nic̄. Hishcje bydžtsche móhlo ho to Neſboje
wobrōč. Hetman Heyner wot pjatej Kompanije
bje ton Howk šlyſhat a pschindž ſe ſchyrzečzini
Ruzem na konjaze Torhoschjo, Lud ſmj. rowac̄.

Tola pschi Postawaniach teho Runecja, kij su na Objescht podowane, nimma ani mjeschczanska Rada ani Polzajstwo niczo wjazy prajicj, a to Roskłasowanie pschindje jentcji na wojskowego Kommandantu, jako na mjeschczansko Roskłasowarja, kij ma wo te Wjezy s Kreisdirektionom psches jene pschincj. Kommunalgarda stejt potajskim we tym Cjažu pod Porucznoszu mjeschczanskiego Kommandantu a móže jenož wot neho rozmudu skasana, a taž go treba, nałożena bycž.

Rjetk pschicjanu Woldžjelenja Tsylerjow sprjotk. džeržanym Vajonetami a we Skoku na to Mjesto, kij bu doršy a bes wulkeho Pschecjwienja wot Wojakow wobstupene a wot Ladarijow sprósnene. Wono bje po džesacjach a Cjma. Mojno, so su Wjezy pschi Pschindzenju kasalt kóchowacj, hnano tež je jedyn aby druhí Wósci tych Blizestejaznich s Prečj hiczu napominat; ale stromadne, knajmenschemu sa tych Dalischich strosemliwe Pschitasanje, so dyrbla so Ludo rosenç a domoj hicj so budje so hewak tyliecj dyrbecj, neje słyschane bylo. Na tym Blaku bjesche jenož malo Ludi widzicj. Kuržo na Wuskodżowanach, kij Prussej Hóšniz naſdala tola sawieszje niczo feschkodžicj nemóžachu a rejezi wschizn newedžichu, schtó ma ton Howk na giebt, mojachu drje so fesady swojich Wobrodženjow zhlje secher sacjucj. Najwiazny bjesche jich natym, so chyñchu domoj hicj aby bjechu na Dompucju; duž bu nahlje Sapiskanje Tsylerjow słyschecj, doršy potym hiszceje jene. Rjetk bu mot wshełkich Bokow na Ladarijow tylane, a nichon newje, swoikal. Tu je słyschecj Kuli nimo fisdacj. Tesshoto Morwych a Gra-

nnych pane na Semju. Polzajsky Esłujomutzy pschikwatuja, so bychu cji Morwi a Wobrody preczwotneženi byli.

Cjroda Luda pak, kij bje pocjata so robjecj, stromadzi so snowa a cjiszczeche so na Wojakow; druzi cijerjachu do Mjesta po Brónje, skotrymiz so na ton Blak wrózichu. Rjetk hale bu Generalmarsch bubnowany a Kommunalgarda s Mjerczinenju żadana, schtoj hnadi bydži sche tež predy doßhalo, so bychu cji Hawtowarjo sdaleni a domoj wuhnacj byli. Wokolo tých Rano bje so schitko s Mjerej podako a ljudom njeschto mot predawšej Harti kvoladanju; ale wona so se Eswitanjom sało spocja. Prvnj wopuszczj Mjesto Rano do ſedmich Segerjow. Woldžjelenje Kommunalgardy na Konjoch, na kotrych so praj tenje lada, jeho pschewodžiſche.

(Wobsanknenje pschichodne.)

Zitne a butrone Wisi.

Sandženu Szobotu su Žita Budyschini placzile:

Rož . . .	3 tol.	7½ nsl.	tež 3 tol.	— nsl.
Pscheniza . . .	5 -	5 -	— 4 -	20 -
Zecžmen . . .	2 -	25 -	— 2 -	20 -
Worž . . .	1 -	25 -	— 1 -	20 -
Róž . . .	4 -	— -	— 3 -	25 -
Zahly . . .	7 -	— -	— 6 -	25 -
Bjerny . . .	— -	25 -	— -	20 -
Hejduschka . . .	4 -	— -	— 3 -	25 -

Khana Butry 11 nsl. 9 now.

Endeßfa Nowina

a b y

Serbske Powieszje sa hornych Lusatjanow.

28. Čísplo.

20. Dženii Pojnenza.

1845.

Dwie Meksíkanskej Nozy.

(Dalewedenje.)

„Je tón Luh rótny?” sawoła Rowley. Nech wschak tež ta Woda pschindje! Chto to schlobjt? My so nebudžemy we nej satepicj. Hacj my njeschts wjazj abj menje pschemołnemj, to nima wele na ſebi. Nejsmy tola hadyn Zokor ani žana Esel. Ja hym moje žive Ony hizom často doß smoknyt a nasche wólgostajne Deschciki níjku wschak tež žana džieczaza Hra.” —

Jako pak sadu so poladachmój, strójichmój so tola teho našlcha Pschemjenenja dla na Nebesach, kótrichž jaſna módra Barba do cjmoweje Schjerossje so pschebarbita bje. Stej Barbu na Nebesach bjesche so tež lost pschemjenik; wono nedje ani czoplo ani syma, ale wulka Čjehnota. Duž widzichmój, so cjorna cjiemna Mróczel popomaku sadu tamneju Horow so sbieha, so pscht bližuje a so roſchi rja. Na Prawicy wirzichmój

hischje Čhechi a Murje teho Mjesta Dubrinci, kotrej so nam jara blisko ſesda.

„Cjohodla nepodamy so do Dubrincori?” praschach so Wodžerja; „tam neje tola daloko.”

„Psches peč Schtundow,” wotmolwicju njeſti Mužojo bes tym, so tischni na tu cjemnischu a cjornischu Mróczel horje labachu, kig skójdym Wokomiknenjom dale so walesche a pschebz bôle rojefche. Wona bjesche podomna rosnemu Swjerežu Bažnicžki, kotrej so se ſwojimaj jaſohnje wulkimaj Rschidliſkomaj wóſche Horow a Dolow, wóſche Ljehow a Łukow wupschjeszera, wscho ſe ſwojim rosnym Khłódkom pschitrywaſo, wscho Čjernoszju a Róſbu napelnjo. Haj ſame te Swjerjata bojachu ſo: Papaguje a Wopiz, ſlietowachu a ſlakachu woſko, jako bychu Khowanku psched njeſklim rojazym Strachom namaſacj chytle. A tež nasche Konje a Mulje ſtjachu, ſtonachu, nechachu do prjedka a wobrachu ſo ſwulſim Smoczenjom. Wſchje Swjerjata bjech

we Hibanju, jako bych u wot pschemjernieje Bo-
jissje sajate byle. Na kójdej Stroni wujesche a
fusdache so tycznje. Kraholzy a Ranje, kiz runje
hiszczé wózoko we Łoſcji so wetczachu, khowa-
chu so njetko s tycznym Rženjom pod Haſosy
Mahagoni-Schtomow. Wscho, schtož Živense
mjejesche, khowasche so, ſkafasche, bjejesche, ljeta-
sche, lajesche, czjekasche, — Tigry, Bardelje, Wo-
piży, Ptaciki a po Sem i lajaze Swjerjata, Wscho
bes hobiu komadzje.

(Pſchichodnie dale.)

Den 12., 13., 14. a 15th Žnenza 1845 we Lipſku.

(Dale wedženje.)

Sredu 13th Žnenza buchu Mena tych newi-
nowicze Panenych powedane a bje wulka Gruboba
a Neſpolojnosz berwſchitki. Kommunalgarba
bje pſches to Waschnje, kaž bje swojego najwó-
ſchego Kommandantu witala, po prawym Samoſ
i Nedowierzenju dala; ale wona ma tola po Sa-
tonju tu Mož a tu Pſchichuschnosz, s Brónem i we
Rulach krajny Mjer ſnuſtach ſtjerzecz a wob-
rowacj. Ssamo we tym Wonom, dy by tež
we tym neſchichuschnym Ropocji a Neimjer na
Haſy mohl rež Šbjeſcht wuladacj čyžk, da wſchal,
kaž prajachu, dyrbí Roskawor na Mjesjt naj-
pyódzy Kommunalgarbu s ſkluzbi pojadacj a
ktutemu Raſtajenju so na tu zivilnu Wózchnosz
wobrōcziež, kottaj bje tudy Kreisdirekcion.

Bes taſtim Wopomnenjou bu powedane, so
budja wóſche tych we Lipſku ſtejazych Woſakow
tež czi s Wurzena a Rajtarjo s Grinmij bortsy do

Mjesta dasanyč a duž bu ſjawna Gromadzisna
Schudentow a Mjeschčjanow pſchipojdzena. Wo-
kolo dwesu Tawentow Luda so ſromadži pod
frei Rebekami. Tu bu wucžinene, so dyrbí so
na mjeschčjansku Radu Poſelstwo poſlacz. Žyla
Romada czechische na Tochoschę, so by tu na
Wotmolwenje wot Rady wocžaſnyła. Ta Gro-
madzisna žadasche, so by Rada tak wele, hacj
móžno, na to labala: 1) so by to Mjerſcjenje
woſebje Kommunalgardji porucžene bylo; 2) Wo-
ſazn s Mjesta wotčahnyli; 3) so Wojsko pſche-
mienilo a Čylerjo, kiz ſu Mjeschčjanow Krej
pſchelci, we Lipſku newostali; 4) te Podawki
wot 12teho Žnenza so ſwjeru pſchepytak, a niz
jenož czi Šbjeſhkarjo, ale tež bes Poladanja na
Parſhonu czi wupytanı byłt, kiz ſu na tym
Krejeroslecžu w Wini; 5) mjeschčjanskie Rota
pſches Kommunalgarbu wobſadžene, a dalischemu
Ruzejehnenju Woſakow wobarcane bylo; 6) czi
we bliſhich Wſach ležazn Rajtarjo nuzneſchi-
ſchli; 7) so temu wóſhemu Roskawarej na
Mjesjt wſhito Wobſankene ſjewilo, kaž tež, so
jenož we jeho Ružy leži, podomne Prjölkſchlu-
djenja, kaž te czerawsche wotwobrócziež; 8) ſjawny
a ſwiatocžny Poreb ſadžjewany nebył.

Na Tochoschę pſchindzjenym móžesche so
Ludjom wotmolwicž: 1) so Mjesta Roskawar
do teho ſwolt, Woſakow we Kasernach djerzecz a
wſhito Wobſtaranje Kommunalgardji woftasiež; 2)
so czi Panen nebudja ſmjerom we Schpitab-
njach ſhowani, ale kaž jich Samostajeni čydzja;
3) so budje mjeschčjanska Rada wſhile Podacja
ſwjeru pſchepytacj, so by wonpſchichlo, ſchlu-
je na tym Krejeroslecžu w Wini; 4) so čhe ta-
gama na Pſchemjenenie tych Woſakow djerzecž;

so 5) Rastarjo naposljedk drje nuz pschicjahnycj, ale so zlikje smjerom sadjerjecz maja. Schtudentejt dostachu wot Rektora Dowolnosz, so moja so wobronicj a Komunalgardu f Mjerdzerzenju so sjenocjicj.

Težame Popolnje bjeržachu Mjesta Postajeni sjawnu wožebnu Sromadžisnu, bžež bu wobsan- knene, na Krala pišacj: Kaf jara wſchizy wob- žaruja te ſrudne Podawki, kaž tež, so temu Smjerowanju neje Komunalgarda we Mjehit žadana byla, kiz by wjeszje wſchisko načozila, so by taſke ſrudžaze Nesbožje wotwobrocjene bylo.

Wokolo schtyrjoch pschindje wot Drežđjan Mi- niſter wot Falkenstein do Lipska a wróči so na- ſajtra ſaſo domoj. Tsecjt Bataljon Tsylerjow, kiz wot Wurzena do Mjesta pschindje, neby jara tenje witanj, runje kaž cjl Rajtarjo, kotsj Wę- cajor pschicjahnichu.

Jako Schiwortz na 14tym Žnenza we Lips- cianskich Powessjach te Podacza nebjechu po Wjernoszi wopisané, wile wjazn ſakryte, jako by dohti Čas čakare bylo, predy hacj ſu tihleſt a jenož na te Warnowanja nekodžbowane, kiz ſu so predy ſtale, da bu Nespokoynosz pschezo wetscha.

(Wobsanknenje pschichodnje.)

S Holje. Schtož je Holan, temu so drje tež Hola pschezo spodoba. Teho dla ſweſelich so tež ja, jako ſebe na ſwojim Dompučzu ſWrótslawja psched Niſkej ſaſo ſkhójnami wobdateho muhlaſach. Moja Weſekosz pak so hisheče powetschiſche, jako do Niſ- cjan Hoszinza (Gasthof) ſlupich a we nim hnydom Šerskeje Recjje lubosne Šynki wuſklyſchach; pschetož tam ſedjetchu tſio Kneža a ſerbowačhu tak prawie hladžu bes ſobu. Vječu pak to Mužojo wucjek-

ſkeho a wuscheho ratačkeho Stawu (Stand) ſ Rho... a ſ Rlu...., kaž to ſbonich, jako so po Rhwilžy bliže ſefnachimy. So so bóry do taſkich Recjow dachmy, kiz Maležnoszje naſcheho Štowjanſta a Šerbow- ſta naſtupaja, može ſebi ſožvý myſlicj; pschetož hujeha by jedyn w naſchim Čaſu naſedžithch Šer- bow nadejſchol, kotsj bychu hromadžje na ſwoju na- rodnu Žalosz a Radoſz nespominali! Tak tež my, a bes druhim bu tež na to ſpomnene, so hisheče njeſotſt Wucjero we ſwojej Schuli teho dla ničo ſa Šer- bowſtro neczinja, dokelž prawu frutu Nadžiju do Wobſtacja Šerbowſta naſmaja. Džiwna Myſliczka, ſchpatna Wurecž! Dokelž newjem, hacj budje Mópt do wſchije Wjecžnoszje wſche wulke Wody wudjerjecj, da tež žadyn netwarju, ale radscho w Neredži a Wo- dži ſazu!! Schtož newje, ſo hewak Šerbia ſwujich Štawow, hdyž hromadu pschindjechu, jenož Niſ- ſki recjachu? A tak je ſo to njetko pschemjeniko! Cji, kiz psched njeſotřmi ſjetami w Towařſtwi na- ſwedžithch Šerbow a hewak tež bes Niſemzani Šer- ſki recjecj pocjachu, nekomodžachu ſo doſho ſtym Ros- myſleniom, hacj dyrōja to cjinicj, dokelž jim nich- tón prajicj nemóžeshe, hacj budje Šerbowſtro do wſchije Wjecžnoszje wobſtacj, ale recjachu Šerſki. Duž nedajmy ſebi ſa Sadžiewk bycž tu Newjetlosz Šerskeje Pschichodnoszje, ale wucžimy w Šerſki ch Schulach pjeknje Šerſki a dopeliňm tak ſwoju Pschikluschnosz pschecjivo Šerbowſtu. — „Hai, cjinimy ſchtož ſmy po Rchelszijanstwu Šerbow dla winoježi cjinicj, a wſho druhe porucžimy Bohu temu Knezej!” nimalje tehlej Štowa prajach ja ſebi, jako bijeh ſo ſe ſwojimi nořymy Šnatymy rožohnował a po jich Wotendženju tež Hoszinz wopuschecjif, a runje tedy pocja ſo vjewne doſz w jenej Rježi ſ Trompetu tón hloſ piſacj: „Hisheče Šerbiſto ne-

shubene sc.", so għidha Nisżej klinċeš sche. „Wopraw-
tje“, prajach ja vsci ġebi, „l-jeppse Bowitanje na
Mepuix Serskli Fuqżiow ġebi niktōn żadnej nemoże,
hacż ho mi dženha dōstashe“, a wobżarowach pschi
tum jenoż, so bieku moji Krajinu hiżom wu-
fħali a ta' tōvħek h-kόs nekkixxeli, korrži na nashe
Mistereżowarje wo Sersħov Psichiedħo tajse kraż-
ne Wotmolsenie dashe.

Sħtoż nash Sersħi spjewanski Konzert nastupa,
ba budżet tōmża ta' nassersko 3. abu 4. Djeni Ok-
tobra Popolnu wotdherjan; tola wieste to hissejje
nejje. Wiestoż budżem haxhej sa Lyżżeń w tydżejn-
skej Nowini xc. f'bobudżiell. Djenha mōżeju jenoż
ta' wele prasijiet, so budja naschi hōdni Sersħi
Spjewarjo *) nseħħo 26 krañnych Spjewow Sers-
ħi, Ğießi, Ruħovi, Polski, xc.
Komponistow spjewacż u so budja ġebi f'tim najlu-
bosniċhi Dgħak niż jenoż nasheho Sersħovista, ale
też-żgħiġi Sħlowljanista fażlużiż.

Kahada ma fu f'Napismi na Bucznikach abu
Wegweissarjach? Rewje nam niktōn wo tkom il-
prawu dacż, hacż fu hdże druhdże też żane tajse,
każ-żaspwiski Wohadżi, to je: Buczniki se Sers-
ħi i Mapiżmami? Wojerowski Kn. Landrat, iż-
bi bjeske p'sched njeftorhom Ħaż-żonni L-Asu, je ġebi
iudh też te Buczniki wobħladowa k-a sħwoje wobħebnit
a wulke Spodobanje na tkom il-wopoksa, so moja
pórola Njemistħi też-Sersħi Mapiżma. Wón pra-
jeske bes druhim, so go jemu tola ja ra djiwno fda,

*) My budżem li ġie Mena tre sħwojim Ħaż-
żawnoszi p'sħep-oħra.

hixx Queristwa a Mihxtarju we Serskli Kraju jenoż
Njemisti na Buczniki piżżej dadja a so ta' fa Sers-
ħov u-nejla; so mōħże ġebi druhu Gmejnha t-tieb
Psichikkad wsacż a, każ to Kasowcien jo cżinja a
stronu Maġom faże, na Buczniki tież Sersħi Napis-
ħiha piżżej dacż u. Smoliet II.

Wschelkism. Objerki.

Sedmij Djeni Septembra fu Mathi Domula
f'Mydeje, iż-ż-żewġ a kom f'Delneho Wujesda na
Burkowżjan Krużwej Holi Wuhlo palese, w tejj-
ġiecji, fotruż nedaloko Millerja mjejeshtaj, moriż
namakant. Nowak bje tież hiżom ta' nemόżnij, so
wjaxi recjeż nemόżeshe, a je posoġiżiho wumreż.
Wobaj bjeshtaj ġebi w sħwoej ġiecji Woheni sadże-
kaloj a potom to jaħle Wuhlo preby, hacż ho spacż
Lehnushtaj, newuhażza lu a staj ta' p'sħex tōn du-
schath Dym abu Gas, iż-ż-żogħi deho ġehlazeho Wuhlo
wukħadja, Konz wsacż dherja kloj.

W Nożi schieħnateha Juliusha je so Wumjeni
Balakowskiho Miluńka wotpaliż.

Zitne a hutrowe Miki.

Sandżenu Ssobotu fu Zita Budyschini
placże:

Noż . . .	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl. też 3 tol.	— nsl.
Pschenza . . .	5 :	5 :	— 4 :
Decimēn . . .	2 :	25 :	— 2 :
Worß . . .	1 :	25 :	— 1 :
Nóh . . .	4 :	— :	— 3 :
Zahly . . .	7 :	— :	— 6 :
Bjerny . . .	— :	25 :	— — = 20 :
Hejduschka . . .	4 :	— :	— 3 :

Khana Butry 11 nsl. 9 nov.

Se Samolwenjom Redaktora.

Għis-ħeġġane pola G. G. Hieki.

Wudawane wot Welleteri k-Añiherihe Budyschini.

Łydżenſka Nowina

a b y

Łerske Poweszeje sa hornych Łuzicjanow.

39. Ćizlo.

27. Dzien Pożnena.

1845.

Dwie Meksikanskej Nozy.

(Dalew edjenie.)

„Khwatajce, najśweczsheje Knejny dla, Khwatajce! he wat smy wszych runje shubent!” wolasche ho sały sadn nazu, a we rótnym Łe- czenju a Szachach nesadzjewasche nas ant Skala ant Schtom ant Cjerń. Mcjo n:samóže tajke Czjekanje horjedżerjecz. A mój samej slobu cżek- nyhmóej pshed Strachom, kiz bje naimaj nesna jeniny, hacj runje jón we wschjach Žilach czujach- wój. Tawna mózna Mroczel je tón Nepscheczel, kiz wscho romadzje s Rósbu napelni, bôle a bôle ho pschibljuje, a sfezrym Wokomisknenjom ho bôle sačmi a sačorni. Hisbcze junu voladamój sadn ho a sawoladachmój pošlenju Pruhu teho fręczerweneho Sekónza, kiz ho runje do teje traschnieje Mroczelje podnuri. — Bes Komdjenja rżyste to Czjekanje dale a dale. Czjedy cżor- nyh Tigrow a Wopjow, Schakalow, Pardelow

a Bewerczow pschibljuja ho nam blisko, jako bychu mot Człoweka Khowanku mjez chyle, a wróćza ho se śrudnym Wucżom a Złoszenjom do Łeża, dokelž nejšu jene Wobshkitowanje nama- skale. Żadyn Wjetsek nehibne ho, a tola je ta zyla živa Natura, Sela a Schoty, Człowekojo a Swjerjata we Straschi a Tychnosći. Nashe Konje jachla bes Ducha s roszczeronymi noże- wymi Czjerańi a sprostymi Wocżem, cżepetaja na wschjach Starach a Pot wot nich kapa, tola sTychnoszu leča sastak we Szachach porujo honenemu Tigrej.

Modlitwy a Wełanja wo Pomoz tych sastro- žnych Lutzi nepschestawachu bes tym Czjekanjom jene Wokomisknenje, a to sta ho na wschelake Waschnje a se wschelakimi Košami, pak mójsko, pak cżischischo. Ma kójdźczim Beswocżu wieži ho śmerina Bljedosz a najwetscha Tychnica. Duż knęzí sienym Dobom wołolo nas śmerina Czischina we jutři Naturi, jako bychu naturiste

Elementy Dych na ho djerzecz a swoje Mozy
i jenemu gwalinemu Radbiejehi stromadzicz chzule.
Duz bje skyltecz cijche Zaloszenje, kij se snuz-
jemicje Semje wujnycz ho fasche. Tuton Losz
bjesche ważne, Wukloženja polne Napokasmo.

„Stoje! Stoje!“ pschiwachmoy temu
Wodzerej. „Saſtańcze, a dajcze nam Rhowanku
psched tym Newedrom pytaez!“ „Dale! Boże dla
dale, aby my syny wskidny shubeni!“ wotmolwi
won. —

„Pomhaj! Pomhaj Boża Macjer!“ wotachu
eżt Weisskansz a ión zhly Lud sa nim. —

A stemu mjejachy drje Samožy dosz, pschetož
za hoberšla Mróczel ſapasche runje kaž Scherenje
fe žehliwymt Jashkam, a na to pschindże r̄-
manske Dyrenje, jako by Semja na jejnych
Stolpach farjecz chzyla; a potym nahla Czis-
china, so nicžo wjazy ho neschyschesche, hacj
Zachlenje naszych Konjow a Mulow, kij runje
na Skalobow polnu Horu ho horje dobycz Mozy
napinach. Ta Mróczel wotewri ho snowa a
rene Wokomiknenje bjesche wscho roſkwjeczene.
Na to nowe Rimanje, a njeſko, — jako bych
Rota teje Twerdzisny sjenym Wotmachom ro-
lamane byle, poſtjehny ho powalozy Wichor,
lij syk j swojej Mozy a Gsurowoszju wscho
roſlamowasche, roſtorhowasche a ſobu berische,
ſhiož na swojim Puczu namaka. Ljeſne Echt-
my thablichut ho njeſkorę Wokomiknenja, jako
chyle ho prózowac ſewſhjem Napinanjom swo-
jich Mozow, temu Wichorej ho napschecžwo ſta-
jicj, ale podarmo. Wone buchu mot teho ſylnego
Wjetra we bliſhim Wokomiknenju ſwulkim rt-
manskim Ropotom, jako by djeſtacz Ławent
reulkich Echtukow sjenym Dobom tyljo puſch-

ežil, — wſchje, tež te naj'olſche Schtomy na tej
neskonečnje dalozej Runini wotlemene aby ſko-
renjam wuwročzene. A tu nebiesche wjazy żadny
Ljeſ, ale mohł byz, Morjo Haſosow a Šdónkow,
kij ho wokolo metachu a walachu, kaž mótske
Želmy, aby kaž ſkomjane Štweſza. Loft ſac̄mi
ho cjtſje wot Prócha, Liszjow a Haſosow, kij ho
horje ſbjeħachu, kaž žiwe Etworenja.

„Boh bydż nam nadny! Rowley, džeha ſze?
Žane Wotmolwenje. Echt je ho ſewſhikli
ſtalo?“ —

Druhe hisheje jałoznitsche newedrowe Dyrenje
ſjehowasche njeſko to priene. Moža Horu ho
temu napschecžwo ſtajecj a jo mudżerjecj? —
Budja ſiejo wotacj? O, wſchehomózny Bežo,
wone dyrbja ilóchowacj. Ta Semja r̄t ne ſwo-
jich Stolpach; ta Hécka, na kotrejž nawiſowa-
tej Rhotni my ſastachmu, ſhatla ho a ſarzi, a
Loft je ſ Saduschenju polny Prócha, Calpetra a
Schwabela. Wokolo nas je cjemna czorna Róz.
My nemojemy nicžo wjazy ſhyshecz, kiba wje-
trowe Wucjje a newedrowe Rimanje a Ropot a
Prasskor tych delje padaznych Schtomow a wotior-
hanych Haſosow. — Sjenym Dobom womeſknym
ton ſylnym Wjetr a rowowa Czischina kueži wo-
koło nas, ale to ſta ho tak nenađujužy a nahlie,
so ho psches to Bojoſz a Tyschnosz pschisporja.
Żadny Losz neschyshi ho, kiba tamneho Schreibeta
a Ropota tych Schtomow, ſ kottymiz ho Semja
pschischa. Wono bje, jako by ſredža we naj-
horjiczej Bilwi nahla Czischina nastuka, we ko-
trejž Rimanje tych Tysibow a Schjereženje tych
Brónjow wopſhestane a nicžo wjazy ho neschys-
hi, hacj Žaloszenje Granenych a Edychowanje
Mriejazych. — Dui ſaſkyschi ho Tyslenje, kaž

„Pistolje — njetko sały jene, dwie, isti, Stokrōz
hacj do Tawsentow.

(Wobsanknenje pschichodnje.)

Ton 12., 13., 14. a 15th Znenza 1845
we Lipsku.

(Wobsanknenje.)

Wokolo peczi popolnju sromadzichu so sazo
we jenej Sarodz̄i mjeschczanszy Bjergatjo a Schi-
dencz̄i, t̄z̄j Robert Blum we swojej Ryc̄i teje
Sromadzisny Redz̄bilisze na to wedz̄ische, so a
kak budža iutse c̄t pschedc̄zerawschim Satylenit
porebani. Schesjio dyrbjachu Rano scheszych, ton
sedmy popolnju khowany bycz. Jego Rada bu
wschudzjom sa dobru sp̄osnata; f Mjeschczanskemu
Roskaſowarej buchu njeſotſi wotpoſlant, jemu
ſjewicj, so buchu so Tsylterjo iutse jenož we
ſwojich Wobydlenjach djerzeli; woni wročzichu
so ſdobrym Wotmolwenjom, a pschineszechu tu
Powersz ſobu, so je t̄n Wóſhi to State wu-
trobnje wobzarowal a podla proſyl, so chz̄r ſój-
dy wopomnicj, kak luki Woſak ſa to ſtačz ne-
może, ſchtož we ſlužbi c̄jni, ale jenož t̄n
Roskaſowar.

Napoſledk pschindjechu tež c̄t do Drž̄zin
Wotpoſlani do Sromadzisny a pschineszechu in
Powersz: So je Kral t̄zenž Pschipołnju jich ſku-
ſch. I a hacj na Eſyly hnuty był. Won džesche:
ſo iute ſrudne Podawki ſzym najhörlischim Shor-
nenjam jeho Źlavenja ſkuſhaju; a to jeho c̄zim
wutrobnischo bolt, so ſu taile Podawka we Sak-
ſonſcej a moſebje we Lipsku ſo ſtačz móte, drž
je won ſebi tolta ſe ſwojim Domom wjedomny,
ſo je pschedzo to Ljepſche ſwojego Luda chz̄y a
z̄nje ſwoje Pschiskuschnoſje nesabył; tehoſta ſa-
c̄juje won ſo t̄ž c̄zim bolesniſcho hnuty, doſekj

ſu ſymti pschipoſlanymi Bismami Žadanja ſie-
noczene, ſkotrych ſe wjesta Nedowjernosz wizjicj.

Atemu Porebesi buchu nydom Penesz ſroma-
dżowane, wokolo 109 Toler; wot tych dyrbjachu
tež te Raſhezje ſpalmowymi Halosami wupnysche-
ne bycz. Ma to džiesche Sromadzisna roſno. We-
c̄jor buchu c̄jeſne Wacht ſtym Czjelam ſtajene.

Pjatki Rano 15th Znenza bje w Lipsku hizom
pecji wſchliko na Mohach. Znky Lipſk wopliko-
wasche ſwojich panenjch Brattow. Wokolo mo-
hemich dachu ſo ſrudne Koſy Muſiki glysheci,
jako tych Panenjch ſe Epitalnjow neſechu. Bisches
Torhoszczzo a wele Haſkow džiesche to Pschewo-
dzenje; priedu Kommunalgarda na Konach, ſa
nej wulka ſchtudentiſka Rhoroj ſjara wele wupy-
ſchenym ſchtudentam, tu pschindje ton prient
Raſhezj, jedyn Włodzenz we nim. Ma to wele
Luda a dwaj Raſhezj, krytaſ ſ Wjenzam, we nimaj
taj Postsekretarij. Super D. Groſſmann a druhym
Duchomni, potom wſchizy Gaſtojnizy na Póſzt
wot Rajwoſchego hacj f Rajntſchemu we woſeb-
nych Drastach; neſchewidžena Eſyla Bjergatjow
ſe ſchtyjomi Rhorojem, bes nimi Czjelo teho ſup-
rowſkeho Pomožnika. Rajwoſebniſchi Rupzy wob-
dawachu jeho Raſhezj a podla bje jich Rhoroj.
Sa tymi na c̄jelowym Woſu Czjelo teho poli-
zasskeho Sekuſomnika a napoſledk teho Bismiſ-
ſtajera, c̄jeſent Rennicjſiſchjerjo ſe ſwojej Rho-
roju ſe pschewodzichu a hſchcze jena jich nowa
droha Rhoroj. Znku Czrodru wobsanknu ſiſo
Kommunalgarda.

Pschi Raſhezjich ryežachu ſwomóſheneho Mje-
ſta psched Archowom D. Jordan, Robert Blum,
D. Groſſmann, Zille a Dulc. Jordan poſaſo-
wasche we ſwojich Schulekach, ſo tudy na ſwia-
tej Šemii ſteſja, dž̄z ſu we Wóſt ſa Gwobod-
noſz njemſkeho Kraja Tawſenty paŋy; D. Groſſ-

mann bes drugim rečnu, so tu Woporni Duchom-
neho Muczenja porebane budža, a wupraji to
Žabanje, so býchu to tola te pošlene byle.

Šutym wořebnym Porebom je šo tež to
Smuczenje, kotrež bje tamny čimowý Veczor
pschinet, same ſobu porebało.

M i s c e l l a n e n.

Schróscžig. Radny Knes Tachant Bu-
deſki, Kn. Dietrich je šo tudy horlivoje ſa Ser-
bow wuprajiš, a tuhlej Horlivoſz tež bórsy psches
Skutki wopokaſak. Róždy rije, kaf hubenje we
naſhich Schulach ſe Serbowſtwam ſtejt. Na tute
je nadny Knes Tachant wořebnje ſwoju Redžbi-
woſz Kožik. We tuthm Wopohladanju bjesche
wón pschi Šendjenju herſkých porjanských Wucžer-
jow w Khróscžigyh pschitomny; a poſtají tym ſho-
madžnym Wucžerjam dwoje Prasch ne: 1. Kotry
pođanski Prawopis bý ſa herſke podj. Schulje
najpschiſprawniſchi býl? 2. Je ljepe, hacž ſo we
herſkých Schulach ſpomož ſerſkeje aby nje m-
ſe je Rycžje wucži? Na kóžde tute Praschenje
wustaji wjetu Prámu. Tu na prijene Praschen-
je poſtajenu, menujgy 5 v. doſta Kn. Jeńč,
Wucžik Čjornež, na to druhe lſtacje mo-
mlowane neje. My ſo nadž j/mi, ſo budža či
cjeſeni Knža Wucžrjo na tute poſledne, ſa na-
ſchu Narodnoſz jara ważne Praschenje tak wot-
molicž, kaf kóždy Wótcžin, kóždy ſa Wobſtacje
ſwejeje Narodnoſze ſo starozny Eſerb na ne wot-
molvi. Nadnemu Knesej Tachantej pak prajimy
ſa tajku Redžbliwoſz na duchomne Sbožje naſhich
Krojanow naſch wutrobný Džak!

E Budeschina. Pódla Towarſtwa herſkých
Gymnaziastow, kotrež je hžom psched njehdže 6

Šjetam ſu tudy ſaložene, je ſo njetko tež Towar-
ſtwa herſkých Seminaristow ſaložilo. Tute
Podenřenje naſ cžim wjazy ſweſ.li, cžim bliſhe
ſmy na tajke Šenoczenje herſkých Seminaristow
čakali. My wobžarujemy, ſo Čjtarjam týdzen-
ſkeje Nowiny nemóžemy Mena tutych khvalobných
herſkých Młodženzow we tuthm Čjigli podać;
jeno to wjemy, ſo ſo pod Starschiſtwom Kn.
Bjara ſkhađuju. Bot tehohlej Towarſtwa, kaž
tež wot khvalobných Pižowanjow herſkých
Gymnaziastow chzem ſa našim Čjtarjam pschi-
wodnje wjazy powiedziej.

My ſpomnimy hiſheče na to, ſo tež Knes
Duchowny Krečmać jemu poruczenych Eſer-
bow we ſeſkej Rycži roſwucžuje.

Knihownja herſkeho Towarſtwa je ſo psches
miłu Darniwoſz naſhich Pschecželow hacž na 600
Swiaſtow roſmnožila. Schtož najnowſhi Čjaz
naſtupa, dha džakujemu ſo ſa te ſlipſka wot
Knesa Jordana, a ſ M o ſ k w y wot Kn. ſa
Čjerikowa nam pschi poſkane Knih.

W.

Zitne a butrowe Wif.

Sađenju ſsobotu ſu Žita Budyschin
placjile:

Kož . . .	3 tol.	25 nſl.	tež	3 tol.	20 nſl.
Pschenza . . .	5 -	15 -	-	5 -	-
Ječžmen . . .	3 -	-	-	2 -	25 -
Worž . . .	1 -	27½ -	-	1 -	22½ -
Réč . . .	4 -	-	-	3 -	25 -
Zahly . . .	7 -	-	-	6 -	20 -
Bjerny . . .	-	25 -	-	-	20 -
Hejdusicka . . .	4 -	-	-	3 -	25 -

Ahana Butry 11 nſl. 9 now.

Zydrženſſa Rovina

a b v

Serſke Poweszeſſe ſa hornnych Lujicjanow.

40. Číſlo.

4. Džen Winowza.

1845.

Dwje Meksikanskej Rozy.

(Dalewedjenje.)

To je ta Lijenža, te Lijlenja ſo lužn
Deschčikowe Krepelje, ale kajke Krepv — wulke
ſaž koſochaze Jeſa! Wone padaja ſ Moju a
ſ Cjejkosjju wulkich newedrowych Ramenjow, po-
hucha a ſlepja nas. Hjom nerodſteſtaje ſo
wjazy delje Badanje njekotrych lufkich Krepow,
nebeske Woſna ſu ſo woterwile; wono niedech-
cjuje, ale Sliwki ſhumjo delje padaja. Hóčka,
na kotrejž ja ſteju, khabla ſo a pane wot Wodn
podmljeta, a ja ſo namakam we tej Škalobi
kij do Rjecniſcheja pschemjenena je. Mojeſho
Konja bijeh pod ſobu ſubit a hacj je ſo wu-
mohł, to me njetko we najkraschniſhim Woſko-
miknenju ntcjo uſtara. Žentciſki Číkowef, kotre-
hoj we mojej Uliſkofſi widju, je Rowley: ale
tež móń je ſwojego Konja ſubit a bijeſti ſo runje
ſaž ja ſam pschemzivo Žolmam teje Lijenžy, ſiž

wulke Haſoſy a Penki ſobu neſe, tak ſo ſmói
woboſ we Straſcht, ſo budžemoj wot tych torha-
zych Žolmow ſobu twataj a wot tych Penkow
bes Škalami roſbitaj, roſmečjenaj a roſemlijetaj.
Snajwetschim Mozow Napinanjom wujndz mój
tutym Straſham — a pschemzimo wodowemu
Gwaktej ſo ſaperajo proujemoi ſo, na Rhtomu
teje Škaloby horje pschincz. Ale podarma Broža,
to nentje bes čłowiskeje Pomozy. A ſwolski
dyrbt ta pschincz? Wot naſchich Pschewodžrjow
neſlyſhi a newidjt ſo ntcjo. Wiſzje ſu čzi
wſhizyrenje teperi aby do Esmerczje roſmečjeni.
Duj nemóžemoj tež mój janeho ljepſcheho Po-
deridzenja ſo nadjeſci. hacj Teperiwa we tej ſhum-
jazej a torhazj Rjeſu Mucijnaj psches dothe
Roftowanje, poſkabenaj psches Gymu a Čerpenja
predawſcheje Rozy neſamóžmoj dotha ſzymi roſ-
ſutowenymi Žimami ſo bijeſtci. Pschezny mó-
ſche ſtupi ta Woda a doſahne hijom do naſchich
Ramenjow; podarma ſtajmoj ſo hischje diſche

napschećimo; našem u Pobedjenju nemóžemój vujnež! —

„Rowley, tischo je nimo, duž čjemoj vum-
recz, kaž Muzaj! Božo, hydž našim Dusham nadny!“

„Pschińtaj! Sapschińtaj šo tverdgje!“ wo-
lachu njekotre Logy, kaž Dachojo ſ Loga a we
tym Wokomiknenju cžujach bolatý Bul do Bes-
wočja. S Možow Rapinjom teho, kij na Sa-
tepenju je, sapschijachmój wobak tu Wotežku aby
Poštorní, kij namaj pschicjtsnýl bjechu a skotnymž
njekto naј horjeczehnichu. A bortsy desahnydmói
Drjoh teje Skalobý a stupichmói na tverdu
Semju. Najveischi Strach bjesche nimo; ta
Wotežka bje wudžerjala, kij bes našim Žiwen-
jom a žadlawej Smrczu po wótrich a kónčzo-
vých Skalach cjechnena bu. Möj šo ani rostrasycz
ani šo fatepcz wjazy nemóžachmój; möj bjech-
mój wumóženaj! Hischče jene Možow Rapinenje,
hischče jene Skoczenje a möj bjechmój fredža bes
našimi Pschewodžerjami a Wodžerjami, bes
Žonskim a Konjem, kij šo psched Rewebrom we
Skalobi ſhowalt bjechu. Wont šo jara na naju
Wumóženju weſelachu; ale tež naju Rapinenje
we takim Viedjenju bjesche naju tak poſkabilo,
šo šo poſhyndmói fredža bes našich Pschecze-
low a Wumóžnikow. Tim mjeſachmój šo sa
naſche Wumóženje džakowacž. Pschetoz bes tym,
šo bjechmój šo stej padajej Hótku do Zolmow
podnuriloj, bjechu ejt Melkitansz, kij Prjedku
tverdu Semju na schjerolej a ſlaloſtej Chromi
namakali bjechu, naju we Viedjenju ſtej schum-
jazej Rjeku widžili a bes Komđenja njekotre kon-
jaze Wotežki romadžje ſrjasaſi, šo bjechu namaj
juini Pomož a Wumóženje pschinieſit. To bje-

ſche šo ſim tež tak daloko radžilo, ale hischče ſo
praschesche, hacž nebudja napoſledku Wustacije,
Syma a Wokoloplwanje we ſymnej Wodži a
te wſchelake Wolenja a Čjerpenja, kij bjechmói
we poſlenich dwajecj Schtundach ſneſloj, Du-
cha a Dych ſnashich Čjekow fahnaež.

(Wobſanknenje pschichodnje.)

S Holje. Kn. Doučha, podjanski Du-
chomny Prash, je III. Seschiwku Čjaſopisba Čeo-
ſkeho Muzeum (1845) Artykul wotčiſhćeſcž dal,
kotryž nas Šerbow nastupa. Won dawa tam
pod Rapismom: O poſtupu narodnosti
Serbu w Lužicach, t. j. wo Poſtupu (Fort-
ſchritt) Narodnosje Šerbów Lužiskich, Rosprawu,
kak ſo Šerbjia ſnjekotrich Ljet ſem prázowachu,
ſo bjechu ſwoju Narodnosz (Nationalität) niz jeno
psched Wutupenjom wobarnowalt, ale ju tež wusche
teho poſylneli a dale, bóle pschisporteli.

Sa pejene Snameshko noweho Šerſkeho Zi-
wenja ma Kn. Doučha to, ſo ſo wot J. G.
Smolerja w Ljeczi 1832 Šerſke Towarſtvo *)
na Buděſkim Gymnasiu ſaloži, kotrež 1839 Mo-
ſig Lehrenſelda (Kłobopolski) Imiſch, Domaschka,
Sauer, Renč, Hilbrich, Petawa, Polenz, Scholka
a Wiczas (Lehmann) wobnowichn a bóle ro-
ſchierichu. Psches to doſta Šaffe ſtudjerowaje

*) Stavý tuteho Towarſtwa bjechu tehdom:
Bulank ſkulowa, Heinold, Jäkel, Jakub ſ Budeschina,
Jurak ſe Schekez, Ranig ſ Bulez, Rſchižank ſ Myschez,
Galewski ſ Kulowa, Scholka ſ hornego Wujesva,
Schuster ſe Zornoszék, Span ſ Wjetoschowa, Wanak
ſ Neßwacžidla, Welan ſe Šlepeho a t. d.

Sserbowstwo h̄jzom w młodszych lętach h̄odnu Skladnosz i Wobtrwđzenju a Wutwarenju swoje Narodnoszje. So pak tehdy Zadanie sa c̄stie, nesmiasanej Narodnoszji tež w Pruskih studjerowazych Sserbach knežiež pocza, to wobswiedzi jemu Sałoženje Wrótkawskiego Towarſtwa *) sa Lüžiske Stawisny a Reczje, i c̄zomuž (1838) h̄jzom pomneny Smoleć swoich Krajanow naJBole nawabi. Niekotre lęta posdžischo nastą tež Lipſku Słowjanske Towarſtwo, kotrehož Stawy bjechu s wescha Sserbia; wone je pak po nedolhym Časzu saho sahnuto. Pschi wschim tym spomni tež Kn. Doucha na to, so su so naschi podjanszy Sserbia, kotsiž so w Pražskim Serskim Seminaru sa duchomne Dostojinstwo pschihotuja, w starskim Času psches Dobroweſteho, a w nowschim pak psches Hanki w Serskej Recz̄i rozwuc̄zowali, schtož je sa nich wjeszje wužitne bylo a jich i Horlivosz̄i sa Sserbowstwo wubudzilo, a sc̄zint nas tudy ledzblivych na naschego Krajana Jordana, jako njehdawshego Stawa tuteho Seminara.

Stawy wschitkikh inhhlej Towarſtwow pschi tym stejo newostachu, so so, kaž so to hewak stalo bje, jenož we Serskej Recz̄i rozwuc̄zowachu, ale woni poczachu so dale, bōle wo swoju Narodnosz a Literaturu starac̄. Dokelž je pak so Serske Pišmowstwo jenož na jenu Stronu ros-

wijsalo a nimale jenož nabožnisse Knihje plo- džilo, da buchu woni lóhko dosz k literaturi druhich Słowjanow wedjent a sapocjınachu druhe Słowjanske Reczje wuknuc̄ a we nich pišane Knihje ežitac̄. So by so tajke Wuknenje a Ćitanje polóżilo a druz̄y Słowenjo tež Serske Pišmo lasowac̄ móhli, bu h̄jzom 2. 1838 tak pomenowanu powschitkomu aby analogiski Prawopis, kaž jón Česchi a Ilrojo mjejachu, wot Smolerju sa Serske Pišanje pschypraweny a hnyd wot Wrótkawskiego a potom tež wot Budeskego Towarſtwa ic. pschijaty. Jordan bje njehdje we tym samym Času na taki Prawopis myſlic̄ począł, a dokelž bjesche 1840 skysc̄ec̄, so chze Sersku, po nowej Orthografiji pišanu, Recz̄nizu Brasy wudac̄, da bu jemu pišane, so by dotalnemu nowemu Prawopiszej pschistupił, schtož won tež snjekotrymi Wumieniami sc̄zinti.

Każ so nani sda, da je so w tutych lętach nowe wobschierische a kruežische narodne Živenje bes Sserbami jałožilo. Pschetož hdyn predn jadyn Sserb sa Sserbowstwo džielasche, da wosta won najbole sam aby jemu jenož tu a tam njehito pschipanu; schtož widzimy pohladajo na Lubenskeho a Seilerjowe *) Przozowanje. Niekto bje pak to zylje hinak, niz jenož s wescha wscha na Seminaru, Gymnasiju a Universitetach studjerowaza Serska Młodosz praschesche so gvojeru

*) Ieho Stawy bjechu tehdy tež: Bulant, Schneider, Wartacz s Kulowa, Smoleć s Lasa, Markus se Sakrewa a posdžischo, Warcko s Vieleje Wody, Ruda s Borsc̄ejie, Welan se Sslepeho, Szymank s Ćejetowa a t. d.

*) Taka luba by nam ta Rosprawa wo tym byla, kaf so Sserbowstwo pod Seilerom a jeho Mójeniami w Lipcjaniskim prjedariskim Towarſtvi twaresche. Seiler bje tehdy, jeli so nemolimy, tež h̄jzom Khwilu po analogisku pišac̄ spytal.

sa swojej Narodnosti a naptinašće jeje dla fer Münchow a Zyrkej i Thurmon a synki der Gwoje Rozy, ale tež njelotni starci Wótcjiugojo hinač Twarenjem, kotrej i temu Kložtyrej sluscha- (Patrioten) pschitupichu i dobrut Seklowom a Skutkom i jich Rastajenju. — Najwažnische bje pak to, so šo wschizy Džekacjerjo na Polu Seksteje Narodnosti tež jako hōdne Stawu wulcho Sskowjanſkeho kuda mječ pocjachu a so wjazy sa tym neprashachu, hacj je Serbow- ſka Wobſtacjje možne, ale pilmje sa ne bže je za- chu! Pschetož nictón bruti, hacj jenož ſamti Serbja vychu na swoim Wutupenju Wina byl. To by ſo pak ſtało, hdn vychu swoje Pschitupi- noſtie pschecjivo Serbowſtu nedopelnili; hdvji my pak to ſame ſtajnje a ſwjetu twarimy, da wone, ſaz nam to ſtowu Rosom poläge, nihdy nerospade.

(Pschichodnje dale.)

W i n a.

Wutroba	Djt a dži, —	We Dijela,
Bes Könja	Rameni cjt	S Cjerpnosaju —
Nemjerna	Mjelenki	Polóžka
Wukota	Nemjerni;	Nimaju —
Eswjedomje	Zahadlo	Grubobn
Nemilje	Souva ſo,	Wjestn ſin,
Wobſtajnje	Tjedosjco	Djesch - li hdn
Cjwiluje;	Wſchuhdje wſcho;	Do Winy.

— L

Wſcheltisny. Cbjerk.

W Rozy mot 13 do 14 Wognenja wotpali ſo we Erfurejt predawſki Kložtyr ihch Karthau.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawanje wot Wellerej Knihervje Budyschini.
Gjischcjaner pola G. G. Hieki.

hinač Twarenjem, kotrej i temu Kložtyrej sluscha- chu, we kotrymiz wele Tobaka a wele Blody ſ Polow ſo namaſachu. Dokelz tuta Zyrkej Ro- wokatholſkim ſjich božj Sekubi wotpuschcjenia bjeſche, prati ſo, jaſo by Bohem ſaloženy byl.

Tež we Rocjebju je nowoſatholſka Zyrkej naſtała.

Rawjeschk.

Pjatki 17. Dzen Oktobra budje we Budyschini

wulki ſpjewanski Szwedjen woldjerzany, na kotrymž ſo Šeſte Spje- wy, a Cjieske, Pólske a Ruſowske Łoſy ſ podloženym Šserſkim Tefſtom ſpjewacj budža.

Žitne a butrowe Wif.

Sandženu Ssobotu ſu žita Budyschini placjile:

Rož . . .	3 tol.	25 nsl.	tež	3 tol.	20 nsl.
Pschenza . . .	5 .	15 .	—	5 .	— .
Dec̄men . . .	3 .	— .	—	2 .	25 .
Worß . . .	1 .	27½ .	—	1 .	22½ .
Róž . . .	4 .	— .	—	3 .	25 .
Zahy . . .	7 .	— .	—	6 .	20 .
Bjerny . . .	— .	25 .	—	— .	20 .
Hejduschka . . .	4 .	— .	—	3 .	25 .

Khana Butry 11 nsl. 9 now.

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerske Powiescie ſa hornych Lujicjanow.

41. Číſlo.

11. Džen Winowza.

1845.

Dwie Meksikanske Nozy.
(Wobsanknenje.)

To trachne Newedro netrajesche ſe ſwojim
prjenim Madbjehom a Gsurowoszju delho, ale
czechniche dale a wostají ſchjeroti Eſljed teho
Sapuſzenja ſa ſobu. Meksikanszy czechnicu ſazý
wotſal, pecjich aby ſchtyrjoch wuwsatych, kiz pola
naju, naſchich Wodjerjow a Gſlužomnikow do
ſady wostachu. Ta najblischa Weſ bjesche njedje
Schtundu daloko, ale moj nemojachmoj psched
Gelaboszju a Boloszju ſo hibnycj; taka hakles
chynk Rjechtón ſebi myſlscj, ſa bychmoj hifhcje
Schtundu Pucja hicj ſamohloj? Cjt dobrí wu-
trobnici Thapoteckanszy poſylnichu maju ſpomo-
nymi Wjezami, kiz knaju Wotkorenjn pomhachu;
muſleczehu naju te pschemóknene a roſtochane
Drafy a pschikrywachn naju ſmeckimi a cjo-
lymi Pschikrycjam. Tak wuſnybmoy we twer-
dym Spanju, ſo naſajtra Rano jara wofſhe-

wenaj a poſylnenaj naſ' Rejzu dokonej mójach-
moy, hacj runje hifhcze naſu Etawy pschi kóz-
dej Króczeli tych Konjow ſabolichu.

Ale lajka Natura, lajke Ranje ſjewi ſo na
tutym Dnu psched naſchimi Wocjmi. Wſho
bjesche Eſwejko, Živenje, Rjanosz; kózda Wjez
ſdasche ſo we jaſnym, ſwjetlym, ſlotnym Koſci,
jako by ſweſelenia ſtakala. Nam poſaže ſo ſemſti
Paradiſ, jako by runje wot ſtowiczeloweje Ruk
dokonjany byl, a žadyn Eſljed, žana Wjez nepo-
kaže na Eg'omeka a jeho Skuki. Bóry pak wid-
jichmoy psched naſchimi Mohami tu Weſ ſoboko
we niwkim Deki lejo, kotrejz kamentne Rhj ſje
ſKwjetkami wobroſene a pod Schtomami ſo
ſkhowachu, tak ſo liedom dže žana Thjecha aby
Murja kwidženju bje. — Bes tym, ſo ſtejo wo-
ſtachmoy a delje ladachmoy, depoſnačmoy prjene
Snamjo weſneho Živenja, menujzy móry Kuc
poſbjehny ſo ſWuhenjow horje walejo. Naſhi
Meksikanszy panychu na ſwoje Kolena, wobſcht-

żowachu ſo a džachu swoje „Strona ſy Maria.” . 6) Troje Knejſtwo; Spjew wot Seilerja, Tej mój, ja a Nowley, poſlakowachmós swoje Kolena a podzakowachmós ſo Bohu, kij je ſnamaj we traſhnej Schtundži a ſo njetko namaj we swojich Skutach widžomny poſafa.

Melsikanszy ſławachn njetko wot swojeſe poſomeje Rodliwych a Jedyn džesche: „Khwatajmy, mojaſ Kneſai dō Węy, ſo bychmy ſniedali! — My raiſowachmy pomalku do Dolsa delje. —” Sieje Poweſſje — lubi Ląſowarjo — ſze paſ ſamí wuladacj dyrbelt niž jenož te naturske Rjanoſſje a Wustajenja naſchego Boha, ale tež te wulke Žiwenja Straci, kotrymž Čłowiek we tamnych horzych Krajomſtwach ſkoro wſchiednje naſpcheeſzimo dže!

H.

Nawjescht.

Pjatſ, 17. Djeni Oktobra Popołnju budże ſo **Serski ſpjewanski Sswedzen** wotdjerzecj, na kotrymž ſo Serske Spjewy, kaž tež Čjefſke, Polske a Ruske Hloſy ſ podłożenym Serskim Telſtom ſpjewacj budża. Wone ſu paſ:

Prjene Wotdžjelenje.

- 1) Prawa Sserbſkoſſ; Spjew po huſytſkim Hloſu ſtaſany wot J. E. Smolerja.
- 2) Sserbow wótzny Kraj; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 3) Mój Statok; Spjew wot J. E. Smolerja, Hudžba Čjefſkeje Pjeſnje: Rde domek muj.
- 4) Junu, junu! Kjerlisch No. 420, Hudžba wot Kozora.
- 5) Khwalba Holje; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot J. R. Smolerja.

- 6) Troje Knejſtwo; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 7) Dwje Róžicžy; Spjew wot Welje, Hudžba wot Kozora.
- 8) Mi Raſtać ſo najſepe lubi; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
Druhe Wotdžjelenie.
- 9) Ne ſmerinoſſ; Kjerlisch wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 10) Grubnička; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 11) Na Sserbſku Łužizu; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 12) Wopuszczena; Spjew ſ Kralodwórkego Kukopiſa, poſtekoženy wot Pſuhla, Hudžba wot Kozora.
- 13) Na Domojhicſje; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Seilerja a J. R. Smolerja.
- 14) Trompetar; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 15) Poſtrovenje ſ Zusbę; Spjew wot Seilerja po Hloſu Rusſeje narodneje Pjeſnicžki: Scharafan ic.
- 16) Sserbſki narodny Spjew; wot Seilerja po Hloſu Polskeje Pjeſnje: Jeszcze Polska ic.

Tsecje Wotdžjelenje.

- 17) Tracj dyrbī Sserbſwo; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 18) Wieczorny Spjew; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 19) Džjelenje; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.
- 20) Troscht; Spjew wot Seilerja, Hudžba wot Kozora.

- 21) Njeħbże a njeħb y; Spjew wot Seillerja po Hlošu Għerskeje Pjeßnicżi: Kózdyn Ras ;: hdy ja dom bżżeq ic.
- 22) 3u ganowa Pischċel; Spjew wot J. G. Esmerlerja po Ħajnej Pjeßni Ħelakowsteho, Hudžba wot Ħeċha Wotka.
- 23) Rekruisski Spjew; Spjew wot Seillerja, Hudžba wot Kożora.
- 24) Għerġiha Meja; Spjew wot Seillerja, Hudžba wot Kożora.
- 25) Weħseli Spjew; Spjew a Hudžba wot Seillerja.
- 26) Pschespolo; Spjew wot Seillerja, Hudžba wot Kożora.

Spjewanie tuthi Spjewów smjeje we Budi-schini w Salt Tħylnie (Schleßhaus) a budże ho po drojemaj Popolnju hiżom pomneneho 17. Oktobra sapocżecż. K nemu psicheprosċujiem w'sħit-Psħecżelow Għerskeho Spjewa a kózdyn, kif ḡżei psichipogħiħowacż, qażi w prawym Ħażu na postajenym Mjeszi bhej, kiebi pak predu we Wellelez Kniherni na jerejowej Haġi, aby posdżiexha we Salt na Tħylni pola Haġi psixistupny L-ist (Eintrittsbillet), fotryż fa pòl tseċċa nowiex Għaliex-żonha dōstane, wobstaracż.

N.B. Kn. Kn. Spjewarjam k-Wedjenju eż-żinti luu, so burje powsixkomna aby generalna Ptuha 16. Djeni Ottobra Popolnju schiexjox a 17. D. Okt. Rano tżeġewiżiex na spjewanski Mjeszi wiċċerżana.

Prawowanje wo Pucż do Jerusalema.
(Għidu k-Moekħieli pschi tħix nabożniżiex Muċżej-jach d-żenċiżiexha Dnja a hewak f'għadha.)
Pschi Pucżu pec-żon Rejjżi kiedżi
Wid Tabkuzju kħol-koftej,

Blöd Tabkuzżiñi Mjeri kiedżi
Wot Rejjże ryċċo valożej?
Jerusalem jidha Raftajenje bje
Ie swjate Mjesta cżejjjominne.
Wo Pucż pak nafta njetko Wadżense,
Po druhim lόzdyn k-Mjesta ħże.

Sħto? kózdyn ħże hicż Drôhu hinaischi?
Kak psħindje to jidu do L-aww?
Na tħix bje Wini Pucżnik pschi Pucżu
Wot cżlowxek' Ruki bżżeq.
Tón Pucżnik tam se sħħi Rukam
Pucż pokasujo sżejewi
Tón blischi, — l-oħshi, Strachow prósniżi —
A dje jidha wetiha Dżjalba bże.

Duż rekku Pjant: Pucż tón najblischi
Eso s-Pravdu mi tón prawn fda,
Tón bliżżei Pucż, to je tón jenīżi,
Kaj kózdyn nyvdom wulada.
Tón drudi tżejje: mi tón najlōschi
Tón Pucż ho jeno spodoba,
Tón l-oħshi Pucż, to je tón jenīżi,
Kif wjerniye Mudri wuswola.

Tón Tseċċi na to s-Hordom wobkruċi:
Tón seċċerni Pucż kħmanshi je,
Pucż neħrafha, to je tón jenīżi,
Dżej Nesboje nas nena jndje.
Pucż tu, Pucż tam — tón Għiwworit sarjejk,
Ja du, dżej najwjażu jidha bże!
Mei' sbobniye polużha Drôha jenīżi,
Kif tejko jidha tam wedla je?

Duż Piattu poġġiex L-ixx jedwaristi:
Sħto Psħecżeljo ho wadżiemy,
Haxi tón, pak tammy Pucż ie jenīżi?

Dyż jenož neje jebacžny!
Dyż sawiernje me ničjo nestara,
Schtu jadyn ma sa jenicki;
Tón siedna nas a Mudross docžerpa,
Kij siewi nam tón naijepſchí!

Wscheltisny.

Mi je žel teho Luba! Szen. Marka 8, 2

Wóšozn a Prjódskajeni su husto ſamí na tym Wini, so Rostorki a Nespokojnoscie bes jich Poddanami wudyrja, aby so ho Łowa se Stawani a Stawny Łowu pschekorja, ſtož woſebje we Wjezach kſcheszijanskeje Wjery a Wucžby wulke Respodochnoscie a Grudnoscie ſaſobu czechne. Wobzarownu Samóž k tajkej Respočnoſti ſa Sſerbów je klóſchtyrſke Kneſtvo k ſwiatej Marinej Wjesdi naſchich Dnach tež ſame we Rójencji nahtowalo, doklž je tam Čecharja Niemza bes cžiſtých Sſerbów prijedowacž poſtało a kotryž tam, kaž go ſlyſhi, móhl rez ſtajeny je, na tych menschich ſwj. Dnach, niemski prijedowacž. Ludy namka naſche Napíſmo ſwoje Nakojenje, to ſbóžnikowe Sſlowo: mi je žel teho Luba! Lubiſjo, kij maja tež na tych menschich ſwj. Dnach tak boji Dom a Remſchje ſajncž, ſo ho tam ſromadža, ſu božeho Sſlowa we ſwojej macjernej Ryčži, kočuž roſemja a jím k Wutrobi dje, najhódnischti a husto tež ſa nim najpožadliwischti — a runje tym ſo wone neda — mi je žel teho Luba! Čo hoždla tež pschez ſloſchtyrſke Kneſtvo ſwojim Sſerbam Niemza natyſnyko je, da pak kwo prijecju neje, ſo naſchi podjanzy Sſerbja po ſwo-

jej Duchomneſi a nebeſkej Potrebnosći ſije a hubenje ſaradženi ſu-dyž Wozny Paſtryrej a Paſtry Woznam neroſemi; to je Klazanje we naſwazniſchej Raležnoſti. Dyž pak pomenowane Kneſtvo róžaniskeho božeho Domu ſamózne neje, Potrebi ſwojich Sſerbów dož cžinicz, czechodla nepoda róžanisku Zyrkej pod wóſkodostojne Dachantſke Saſtaranje we Mjeli Budyschini? Budyske Dachantſwo by wjeſſje, haj ſawjeſze tajkej Muſy wotpomhacž ſamohlo. Pschi tych Wichořenjach naſcheho Čiſha a tym Schjerenju tych Nowopodjanskich neje wjeſſje radžene, tutych hishcje dobrých Podjanskich ſ tajkej Wjezu pacžicj a nespokojných cžinicz. Aby ſtajkej Luboſzju a Myſlu móža cžilej Sſerbja ſwoje Pschitkuchnoſtie pschecžiwo ſwojemu Kneſtwu dopelniowacž, dyž wone jich ſpokojicj nemóže? A wostane to dohlo ſak, da ſu Durje wotewrene k Próſtwam na Budyske Dachantſwo, aby ſwetschej Nespokojnosi dla Pschenjemczenja, dla Schkody na Duschach, dla tajkho a hinajſcheho Nefroſymenja a wopat Nefroſymenja a tehorunja wjazy; kiba ſo to cžejſiomne klóſchtyrſke Kneſtvo ſhyta a ſewſchjem wi noſte neje, Rójencji wjazy hacž jeneho Duchomneho djeržecj, to dawa tež zykej Wjezy druhe Woblecžo.

W u b e r ſ.

Serskeje Maćicy ma ſo zhrromadžić pjatk 17.
Oktob. pschipol. 10 horž. pola Kloſopolskeho.

Rož . . .	3 tol.	25 nsl.	tež 3 tol.	20 nsl.
Pschenza . . .	5 -	15 -	- 5 -	- -
Jecžmen . . .	3 -	- -	- 2 -	25 -
Worž . . .	1 -	27½ -	- 1 -	22½ -

Zydrženſſa Mowina

a b y

ſerske Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

42. Číſlo.

18. Džen Winowza.

1845.

Dživny Ssén.

Zenemu mudremu Mužej džiesche ſo w Noz̄y, ſo je do Nebes' pschitſhol. H̄izom dužy na Pus-čju pýtnu wón wulku Šylyu Jandželov, kotsij porjedu wot Nebes' na Semju a ſaſo wot Semje do Nebes' jjesdžachu a khodžachu. Taſo bje horje pschitſhol, widžishe wón, ſo je we wulkej Štvi, djeſ ſulke a male Dónzy cíſti. Je Bodžicžki ſtejachu a do kotrejch wele Jandželov pekne Karany cíſteje Bodžicžki wuliwachu. Taſo ſo wón jeneho Jandžela prashecz chžishe, ſhoto to Wſhitko ua ſebi ma, dolada ſo na Dobo na Napíſmo teje Štv̄y, kotrež muſhe Duri bjesche. Tam ſtejachu te Selowa: Šyl-ſow Štva.

„A kajke Šyly to ſu?“ woprascha ſo tón Mudry jeneho maleho, pschitſelneho Jandžela, ſiž runje ſwoj Karan do teje najwetsheje Dónzy wuprósni.

„To ſu Šyly na Semě delka bes Rusy woſebje wot nescjerpných a nehornych Djecjt pschelate, kotrež ſmolom rjeſhčja, dyž ſo na Djeſti jich husto nerosomna Wola nestane.“

„A czechodla ſu teles newuſhne Šyly tudy romadžene?“ prashechhe ſo Mudry. „Wone budjeja ſwojim Pscheliwarjam (pschitachnowane) vſchilicžene, kotrež poſdžiſcho runje tak wele pravých Šudobyh Šylyow budža pschelecž dyrbecž, faž wele woni tychšamých bes Rusy pschelci ſu.“

„A twoje Šyly?“ wobrocži ſo tón Mudry krouhemu Jandželej, kotrež runje ſwoj Karan kjenet wulkej, wulkej Dónzy nehesche. „To ſu Šudnych Šyly!“ wotmolwi Jandžel. „A twoje?“ bjesche wón kſecžemu Jandželj. „Weſtynch Šyly!“ bjesche Wotmolwenje. „Pom- haj, luby Božo!“ ſawoi Mudry ſpodžlwaný —

„a kním taſulej malu Dónčku? a hřečje niz hacj do Belovžy napelnenu!“

„Haj“ — wotmolwi Jandžel, ſiž Weſela

Syly noschesche — „to pschindze steho, so Ćzlowekojo nydom psches Mjelu wulku Weſelosz mječj dyrbja, predy hacj jeno jeniczku Sylysu wuplataja, wele stere su hižom pschi malej Musy Sylysu pschelivacj swuczeni.“ „A schto budže tych Sylysow Weſela?“ praschesche ho Mudry. „Rjane Vacjerje, skotrymiz cjt, kotsig su je wuplakali, we Nebesach wupyscheni budja. — „A Studnych Sylysu?“ — „Pschemjenja ho do wulich a malich Ptuiow sa tych Ćzlowekow, kotsig je swoim Esobuzlowekam wucjischeli su.“

Ton mudry Muž pschindze njsko do druheje Stwy, dzej bjesche wulki Howk wot jandželskich Poſłow, kotsig tam nuts khodžachu a sažo precz džiechu. Jako ho ton Mudry psches nich pscherzischaj bjesche, widžische won druhich Jandželow ſedjo, skotrychž koždy wulke Knih psched ſobulejo mjejeſche a do nich piſasche. „Schtoha ty džiech, luby Jandželo?“ woprascha won přeneho. „Ja wschitke sse Myſlje Ćzlowekow jowlej do tych Knihow sapišusu“ — bjesche Wotmolwenje. „A ja te dobre“ — wotmolwi druh. Runje tak buchu tež tam dobre a sse Selowa a Skuki Ćzlowekow sapišane, kotrej cjt jandželszy Poſlojo tam wupowedachu. Napoſledku stupi ton Mudry do jeneje tseczeje Stwy, dzej druh Jandželo na tnewuprajenju wele Wahach to Dobre a Ele, schtož Ćzlowekojo w Myſlach, w Esłowach a w Skukach cjinili bjechu, wotwazowachu. Tam widžische pak won se studnymaj Wočjomaj, pak bu pola wschitkich to Dobre wot Echo pschewazowane. Ale kwele Waham pschiſtupi Smjelnj Jandžel a pschikkadowasche k tej ložkej Mjetti teho Dobreho njeſotre Ćzje — jako Roskucjie, Polutu, Wjeru a tu najwetschu

Ćzeju: bojſku Lubosz s tej Saſkuſbu nascheho Sbóznika, Jesom Chrysta — kotrej romadžje to Ele pschewazowachu. Ale tu Mudrosz, na kotrui ſebi ton wuczeny Muž hacj dotal tak wele wedzik bjesche, nepylny won nide bes tymi Ćzejemi, kotrej ton Jandžel na te Wahl pschikkadowasche, czehojdla tež won, psches tonlej Seón powuczeny, ſebi přjodk waſa, pschichodnje ſa tymi horach pomenowanymi Ćzejemi aby Woſebnoszemí ſtacj. Nas pak chytl tonlej Seón wucjicj, tak byhmy ho kozdžicjkt Džen pschepnytowali a pruhowali: tak wele ſimy Dobreho aby Echo myſlili, ryczeli aby cjinili. Redžbujmy tehodla na ho a starajmy ho wo to, ſo by na nashej Waſy to Dobre pschezny to Ele pschewazowalo. Je pak praju wam, Weſelje ſmjeja bojt Jandželjo we Nebesach na tym Ćzloweku, kij na tajke Waſchnje ſa tym Dobrym ſtej, a wscheho Echo ho paſe!

Jan.

Njeschto Nowe.

Ćjaſ Kermuschow je weſely Ćjaſ ſa Bura a woſebje ſa Weſelje lubowarsku Młodosz — a Weſelosz młodych Hulzow a Holzow pschisport Spjewanje. Ale, schto dyrbja ſej ſaspjewacj? te ſtare, hižom lawentkrócz pschespjowane Pjeſniczki? Nje, nje! Najradžjo njeschto Nowe. Pschi tajlich weſelych Skladnoſziach, kaž Kermuschje ſu, ſaspjewa ho pschihodnje ſortna Pjeſení, kaž koždy wje, najradžiſho a duž chzu tež tudy ſzehujo jenu tajku ſobudžielicj, ſo nebychu mlobzi Pačholjo te husto nehorne njemſke Pjeſniczki dó Rta brali. Najwiažy tych Kermuschow je tymlej a tymaj pschichodnymaj Mjeſazomaj, tehodla ju tež haklej njetko podam. Swotkal wone je?

„se Sonenja!“ To je Meno jeneje mulkeje Węgry, dżeż kózdeho Rzcheszjana to wopisane Nesbożje lóčzy podejnež móże, a hiszceje wjazy. A schtuha je ju wudżieka? Għanno Echtudencji? Nie, ale jedyn, kif tu Wiegħi swobymaj Wocżomaj wotpaſt a widżiit je.

Wona ma īmajomny Løß bierseje Pjeħniċżejt: Schok je tón Hulcżik :: tak sahe ranko won — ic.

Nesbożje p'schi Luboſzjach.

Pschischla mi Holcžka, ::
Ta bjesche woħebna —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Ta Wutrobu mi wsa.

To bje ta p'renja, ::
Kotrejjż hym „bożme“ dat —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Bje Schlipa noħata.

Pschischla mi Holcžka, ::
Ta bjesche boħata —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Ta Wutrobu mi wsa.

To bje ta druha, ::
Kotrejjż hym „bożme“ dat —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Bje ļupa Klibora.

Pschischla mi Holcžka, ::
Raż Roża luboħna —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Ta Wutrobu mi wsa.

To bje ta tsecħxa, ::
Kotrejjż hym „bożme“ dat —

Haj syndom, syndom syndusħka,
Bje ūebi najsjepsħha.

Pschischla mi Holcžka, ::
Bje spieschna, ryċċiniwa —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Ta Wutrobu mi wsa.

To bje ta schtworta, ::
Kotrejjż hym „bożme“ dat —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Bje Esroka, Muilicżka.

Pschischla mi Holcžka, ::
Wot wsħaliex kħwalena —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Ta Wutrobu mi wsa.

To bje ta pjata, ::
Kotrejjż hym „bożme“ dat —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Bje khora Tużawka.

Pschischla mi Holcžka, ::
Króna bes Boruka —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Ta Wutrobu mi wsa.

To bje ta sħesta, ::
Kotrejjż hym „bożme“ dat —
Haj syndom, syndom syndusħla,
Ta hisħeje wubera.

Ta njetk hei dyrbu, ::
Dat jenu molowacż —
Haj syndom, syndom syndusħka,
Dat s'Lipška sapiħacż! —

Błudna Pobożnosz.

W Esmažniku 1845 je w Miłoszewi, nedaleko Nowehomiejska we Gdańskim Knežerstwot, jena żona służeje Rabożnoszje swojemu Džeszu Schi-ju pschereska; mjenijz tym Samyšlom, so by pschitrony Hrjech psches tuto Džecjo so nerossymenil! Tsi Krócz hizom bjesche Mo-żom spytala teho Nebožatka newinostu Krej psche-łecz, ale pschez hischczen bje macjetna Lubosz w jeje Wutrobi sylnischa, a wobara tak hrossbne-mu Skulkej. Ale hishcze sylnischo saja Mukač-śtwo jako Spytać jeje Dusku, hacz na Konzu macjetnu Lubosz w nej pschewinu. — Steho so poznaje, k čemu wopacžna wobłudna Pobożnosz dowedże, a fakt nusne je, so by so prawemu, wjernemu Rschjessjanstwu hōjilo, pschewrōtnemu pak, kōrej so sameho Pišmika bes Rosoma dżerži, na wscho Waschnje saracžilo. —

Nefwjerui Ssudnizy.

Hischpanske Nowiny potwierdaja, so tam w je-nym Mjeszt samozny Mlynk bydleshe, siž tak bohaty bje, so skoro wschitzn tamni Ludzjo se sa-wignym Wokom na neho hladachu. Tak da tž žadyn Džiw nebje, so Rubežnizy, kotryž wschal w Hischpanskej pschez voss je, — tž na neho Khedžbu mjejachu, so so bortsy bes hobu wobre-čachu, Nož jeho nadpanycz a iemu Moschnju wuklusacz. Kunje tónzamny Wječor pak pschi-hadžachu Wojszy, sWojska so dom wróczę, kMlyn-kej, a prehychu, so by ich na Nož wokhował. Mlynk, hewak dobroczirn Muzik, wsa ich horje

a pchipoksa jím horekach na Mlyní Komoru. Po Polnozy pak, jako wschitko w dobrym Mjeri ležesche, wjtny Mlynk, so ho Esyła Rubežnikow k nemu nute dobýwa. Wulzy Čłowekojo s cjo-nyti Woblecžem nastrojeni festupaja so wokoło neho, Benesz wot neho, aby Žiwenje žadajo. — Mlynk, hdyž ani czeknyc ani wolač nešmiesche, so dale nespecjt, ale prajt, so, — bychuli Khwilku pocžakali, jím ham swoje derje skhowane Benesz pschineše. Po tajkim jeho puszcja, — won skwata horje na Mlyn, sbudzi swójich Wojakow, a s jich Pomozu pschewine a sabije Rubežnikow wschitkich pospolu. Na to potym so Mlynk swo-bleka a skwata kprjenemu Ssudnikoj, so tr jemu sjewil, schto je so stalo; ale ion nebje domach; — won dje k druhemu Ssudnikoj, potym k Tse-čemu, ale tež teſlej domach nenamka. Teho dla wróczę so sažn dom, so by tych sabitych Rubežnikow ham pohrebali; pschi tym wobbla-duje jich bliže, wumyje jich krawe Woblecža, a — hlaſcze, fakt wulke bje jeho Esperživanje — won namka bes nimi tamnych swoj ch — tioch Ssudnikow! —

Slepjanſki.

Zitne a butrowe Wifki.

Gandženu Ssobotu sū ſita Budyschin
· płaczile:

Nož . . .	3 tol.	$22\frac{1}{2}$ nsl.	tež	3 tol.	15 nsl.
Pschenia . . .	5 -	20 -	-	5 -	$7\frac{1}{2}$ -
Jecžmen . . .	3 -	5 -	-	3 -	-
Womž . . .	2 -	-	-	1 -	25 -
Róž . . .	4 -	5 -	-	4 -	-
Khana Buty 12 nsl. 5 now.					

Zydzienſſa Mowina

a b y

Serske Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

43. Číſlo.

25. Džen Winowza.

1845.

Prjeni

Serski ſpjevalski Gswedjen,
wotverzany 17. Džen Oktobra na Budelskej Školerne.

W Ljiczi Lawhynt wóſom Stów a pecz a ſchyrzeži, ſedomnath Džen Winowza bjesche prjeni Serski ſpjevalski Gswedjen w Budelschi. To bje pak ſa Serbownſto wažny Džen, pscheriož Serbjo wobſwiedzichu na tym ſamym na najſlawniſche Waschnje, ſo maja we ſebi doſz Možy a Šylnoszie, ſo tež w rjanych Wiedomnoſzach druhim ludam runych wopokaſacj. So je ſo to ſtač možlo, to je woſebnje Saſkužba naſcheho Serskeho Wucžerſtwia, a ſo je ſo woſcho derje radžko, ſa to maja ſwetscha Sersky Wucžer jo woſhon Džak bracj. Pschetož njeletržkuliž bes nim je wele na to wažl, ſo možl pschi tajkim, Sersku Rhwalbu pschisporſazym, Čuktu pomožny bycž, a neje Čaſ ſa Benesh lutował, ſo by psched Čłowekami ſwoju ſwiernn

Sersku Myſl mldžicž dat. — Ta gylka Wjez je ſo pak wote woſchego Spocžatka takhej mjeſa. Ialo ſo ljetja Maljeto ſaloženſti Gswedjen Vudefeſkeho Serskeho Towarſtwa ſweſzesche, wukoži ſr. Kožor, Wucžer w hornej Štrži, tu Myſlicžku, ſo by ſo ſnadž pschi ljetuſchej naſymſkej Serskej Šhromadžiſni Serski ſpjevalski Konzert wuweſz dał. Ieho Wukladowanje ſo ſpodbabaſche a jako won ſlubi, ſo čže rab a lubje Wedzenje tajkeje Wjez na ſo woſacj, da woſitzy Pschitomni ſlubichu, ſo čžedža jemu pschi tym, hdžej moža a wedža, pomožni bycž a bu j-mu jako Serskemu hudebnemu Miſchtrey porucžene, woſho Dalsche ſr. Duchomnym Setlerom do Rjadu ſtaſicž. A to je ſo psches neju, ſaž tež psches njeletrých druhich horliwych Serbów ſbožej Pomožu hacž k poſtajenemu Čaſu tak pjeknje pschi hotowało, ſo možesche jedyn tu ſruti Nadžiju mječ, ſo budže ſo woſcho derje radžicž, ielt ſo budže jenož Serske Wucžerſtwo Luboſz k Narod-

- novjt p schet u vžim i wopokaſacj džycj. Tuta
 Radožija je so njetko najkraſniſho dopelnika,
 p schetom horekach pomneny Djeni bjeſche ſo ſe
 Šaſtich a Pruſtich Lužjow wulka Mnogoſt
 Šerſtich Wucžerjow na Budetkej Čylečni ſejſchla,
 ſo bjechu tam Šerbowſtu a podla tež ſebi
 p ſches Spjewanje Šerſtich Spjewow Čeſez a
 Schwalbu nadobyl. Teho dla nech ſo tež jich
 Nena tudy wulhowaja, ſo by p ſchichodny Čeſez
 wedžit, koti a kajz czi bjechu, kiž prjeni Šer-
 ſti ſpjewanski Šwedjeni do Štuſka ſložiſhu.
 Woni bjechu:
- 1) Kn. Wucžer Babik ſ Budetčinka.
 2) " " Bartko ſ Kwacžid.
 3) " " Bartuich ſ Lucža.
 4) " " Bekar ſ Židowa.
 5) " " Bejer ſ Luha.
 6) " " Bjat ſ Eupoje.
 7) " " Bjat ſ Budetčina.
 8) " Seminarista Bjat ſ Nešwacžidka.
 9) " Wucžer Blaža ſ Marta.
 10) " " Borsch ſ Rakez.
 11) " Praeparanda Bráuer ſ Wotrowa.
 12) " Wucžer Brühl ſ Hodžija.
 13) " Förſtar ſ Wozyna.
 14) " Frenzel ſ Nešwacžidka.
 15) " Garbar ſ Minakala.
 16) " Gartnar ſ Belska.
 17) " Guda ſ horneho Komorowa.
 18) " Hataš ſ Hrodžiſchja.
 19) " Hauffa ſ Worekzez.
 20) " Helm ſ Wujesda.
 21) " Höhna ſ wulſeho Welfowa.
 22) " Jencž ſ Čornez.
 23) " Semin. Iermis ſ Šokolzj.
- 24) Kn. Wucžer Knobloch ſ Elyčzina.
 25) " " Kochta ſ Radworja.
 26) " Praepar. Kokula ſ Čornowa.
 27) " Wucžer Kozor ſ horueje Strožje.
 28) " Semin. Kral ſ Barta.
 29) " " Kral ſ Pjessez.
 30) " Wucžer Krecžmar ſ Kluscha.
 31) " " Kudžela ſ delneho Borka.
 32) " " Kulman ſ delneho Wujesda.
 33) " " Kulman ſ Wojerez.
 34) " " Libsch ſ Boschez.
 35) " " Linka ſ Wojerez.
 36) " " Lischka ſ Weleczina.
 37) " Praepar. Machmehl ſ Weleczina.
 38) " Wucžer Martschka ſ Weleczina.
 39) " " Merwa ſ Wósporka.
 40) " " Michalk ſ Rakez.
 41) " " Michla ſ Čiſka.
 42) " " Mirošak ſ wulſeho Ždjar.
 43) " " Mucžink ſ Semiz.
 44) " " Müller ſ Rachlowa.
 45) " Semin. Neumann ſ Wósporka.
 46) " Wucžer Peč ſ Maleſchez.
 47) " " Petawa ſ Psowow.
 48) " " Pilop ſ delneho Komorowa.
 49) " " Rada ſ Rakez.
 50) " " Relka ſ Rholma.
 51) " " Rostok ſ Drecžina.
 52) " Semin. Rothenburg ſ Kluscha
 53) " " Röischka ſ Maleſchez.
 54) " " Ryhiař ſ Rofacžz.
 55) " " Ryhiař ſ Počaplitz.
 56) " Wucžer Ryčer ſ Budetčez.
 57) " " Scholka ſ bjeleho Kholkza.
 58) " " Scholka ſ Lipin.

- 59) Kn. Wucžet Schuster s Kluscha.
 60) " " Schütza s Bukez.
 61) " " Smoler jun. s Lasa.
 62) " " Strzel s Rakojd.
 63) " " Lietza s Bölbörz.
 64) " " Urban s Hnaschez.
 65) " " Vogel se Satycja.
 65) " " Wela s horneho Borka.
 67) " " Wezka s Barta.
 68) " " Zwiesel s Budesz.

Konzert so schessich Vecžor sapocžesche a hacž do teho Čjaša bje so Sala Tshernje tak se Serskim a Njemiskim Pošluchařstwom napelnila, so bjesche nimalej pschepelnena. Jako Sawod do Spjewanja hrajesche Kn. Kozor s Kn. Hattashom wot ſebe ſestajany ſchyritycžny kuf na Pianoforti. Na to spjewachu so te Spjewy a to w tioch Wotdjielenjach. Ich bje ſchyri a dwazecži a my je tudy, dokelž ſu hřom w 42. Čižli naſheje Nowiny wosjawene, nemenujemy; jenž na te Spjewy, kotrež so jako Šola spjewachu, hſchcze jun Kroč spomnity. Prjene Solo: „Sserbow wózny Kraj, Spjew wot Seilera, Hudžba wot Kozora“ spjewasche Kn. Hataš ſhrodžiſhčja. Druhe Solo: „Mój Statok, Spjew wot J. E. Smolerja po Hlošku Čjeſkeje Pjeſnje: Kde domek mui, „spjewasche Kn. Befar se Židowa. Tſecže: Khwala ſa Holje, Spjew wot Seilera, Hudžba wot J. A. Smolerja“ spjewasche Kn. Rada ſRakez; Ichorunja tež ſchwörte: Prjene to Lubſche, Spjew wot Seilera, Hudžba wot Kozora. Pjate: Semrjeta Newesta, Spjew wot Seilera, Hudžba wot Kozora,“ spjewasche Kn. Zwiesel s Budesz; ſchjeſte: Jenakte Luboſzia, je-

najke Podenjenja, Spjew wot Welje, Hudžba wot Kozora,“ spjewasche Kn. Grenzel ſ Neſhwacžidla, ſedme: Trompetat na Krawni ſchcžu, Spjew wot Seilera, Hudžba wot Kozora, spjewasche Kn. Hataš; moſme: Poſtrowenje ſ Zubby, Spjew wot Seilera po Hlošku Ruſowskeje Pjeſnje: Scharaſan re. spjewasche Kn. Beyer ſ Luhá; djeſtate: Djeſtenje, Spjew wot Seilera, Hudžba wot Kozora, spjewasche Kn. Komponista ſam; djeſtate: Troſcht, Spjew wot Seilera, Hudžba wot Kozora, spjewasche Kn. Beyer. Te Spjewy so Poſluchařſtu wulžn jara derje ſpodobachu a Pišat tuteje Roſprawy, kolnž je tola we wſchelakich Mjestach wſchelake Konzerty ſlyſhat, newje ſo dopomnicž, ſo by hdy wot Poſluchařſta tajke ſhromadne Bo- počaſtwa Spodobanja a Spokojenja naſhonit.

(Wobjanenje pschichodnje.)

Na 17th Ožen Oktobra 1845.

„Čašo pschichodný
W Šaſcijemaniu ſy.“
Raſha ſerska Lujža
Rowe Čjeſzie Dobyla.
Šama Njemčina ju ſhwalt.

Mlodži Sserbjo ſu
Wnaſhim Mjessi tu
Mjeli Šwedjen ſpjewansſi,
Wrianem bratſkim Towarſtwi,
Kiz je Wſhjem ſo derje lubiſ.

W Špjewach luboſnych,
W Koſach narodnych,
Š Hudžbu nowej, pschichodnej

Spjewachu wot Sserbia ſej
Schije dobre wuspjewane.

Golu c̄jichomini,
Meſju ſelenu,
Luzicjanſki rjany Kraj,
Sserbow Statok, haj, o haj!
Zy'ho Luba pjeke Wachnja,
To wſcho kwaljachu,
Stein wſchjem dobymu:
Wulke „Bravo - Wołanje
A do Rukow Kleskanje,
Eamo česzerke: „Da Capo.”

Rjenz a Sserbjo tu
Snov'ho ſpoſnachu
Serskej Rycjie Lubosnoſt,
Sersk'ho Luba Narodnoſt.
Pytaſmy ſu wobarnowacj.

3.

1.) Psched njeſotymi Mjeſazami bu we tyd-
jenſkej Nowint a drudje ſiewene a ſhubene, ſo
budja te Anhi „wot Rhodzenja ſa Chrystu ſom” ſa Sserbow wudate. To je ſo dopel-
nilo. Bone ſu njeſko c̄jichczane a na Pschedan-
hotowe. Sserbjo doſtanu je ſa 15 nſljeb. we Wel-
lerez Anherni na jerejowej Haſy pod Napismom:

Domascha Kempenskeho 4 Anhi wot
Rhodzenja ſa Chrystu ſom”

ſackonſkeho pschelofi J. C. Wanak, a Pre-
dynſpommenje pschiftati E. T. Jakub, Duchomny
pſchi mitaſkej Woſadſt.

Te pjeſne iſi Anhi wopſchimnu Napominanja
i pobožnemu, duchomnemu Živenju, wſchelle po-

božne Wubudžowanje a Modlitwy, a Roſtrycio-
wanja nutyrneſte Duschje ſ Jesuſom; te ſchwörte
pak rycza wot Sakramenta Woltarja; a wučja,
jako ſpowedne Anhi, doſtoſne Pschithotowanje a
Sadjerjenje pſchi Wuživanju ſvjatoho Wotkaſan-
ja. Wjeſit budja tute Anhi, kaž wone wot ſtarych
Cjaſow ſem we wſchitlič Rhschessijskih Lubach
woſoko wñzene bjechu a pſchezy ſu, tež bes Sser-
bam i Pschedzelow namakaj, a budja jim pſches
ſwoje Napominauſa, Wubudžowanja i Nutyrnoſt,
Pobožnoſt, a kwoſhem Iſchessijskim Pocznikam,
i Živenju po Chrystuſowym Šnamenju lube a
drohe.

2.) Wot tych na 17. Winowzu we Budyschini
ſpjetanych ſerſkih Spjewow, liž kudem ſpje-
wanſtemu ſwedzenju woſebje c̄jichczane a ſvet-
ſha pſchedate buchu, ſu hiſhceje njeſotre ſa 1
nſljeb. we Wellerez Anherni na jerejowej Haſy
i Doflachu pod Napismom:

Wjenz ſerſkih Spjewow, ſpjetanych
17. Djen Winowza 1845. we Budyschini.

Zitne a butrowe Wif.
Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschin
placidle:

Rož . . .	3 tol.	22½ nſl.	tež	3 tol.	15 nſl.
Pſchenza . . .	5 *	20 *	—	5 *	7½ *
Ječmen . . .	3 *	5 *	—	3 *	—
Worſ . . .	2 *	—	—	1 *	25 *
Róž . . .	4 *	5 *	—	4 *	—
Zahly . . .	7 *	—	—	6 *	20 *
Bjerny . . .	—	25 *	—	—	20 *
Hejduscha . . .	4 *	—	—	3 *	25 *

Rhana Butry 12 nſl. 5 now.

Zydzienſſa Maowina

a b y

Serske Powesze ja hornych Lujiczanow.

44. Czíſlo.

1. Dzén Nasymnka.

1845.

Prjeni

Serski spjewanski Szwedzen,
wotdzeržany 17. Dzén Oktobra na Budelskej Szpierni.
(Wobsanknenje.)

Rn. Kozor pak tež to Spjewanje na najlepe wedžesche, a Spjewarjo spjewachu s naswetschej Wustojnoszju a Wjernoszju, so žadny Džiw neje, so hu so tak lubili. Sa Krónu wschjich Spjewow bu spósnata ta Polanka: Sserfska Meja, Spjew wot Seilera a Hudžba wot Kozora. Ju spjewachu Rn. Nyčer i Budeſtez, Rn. Rada, Rn. Zwiefel a Rn. Hataš, a to stajkej Wubernoszju, kajkuž ſebi Teſt a Hudžba jidakte. Brke Poſkicarstwo bu pſches tónhlej Spjew tak ſazate, so dyrbesche ga tón ſamy wosperowac z a so temu Komponistę Rn. Kozorej je no hózne Etrow je wunesze, Podawš, kiž so drje híſcje w Budeschini žanemu hudebnemu Miſhiru róſla neje. —

Bo dokonjanym Koncerzī wступi Rn. Dr. Klien, nietko Budeski namjeſtny Burgemeijster a praſesche w Meni shromadžených Poſlucharjow, ſo je go to Spjewanje wſchikim derje ſpodobato, Sderbam pak wjeszje dwójzy; džakowasche ſo ſkrasnymi Šekowami ſa to, ſo bjetu Spjewatjo tu Shromadžisni tak wubernje pſches Serski Spjew woschwili; wuptaji tu Nadžiu, ſo budža to pſchichodne wjeszje ſaſo ſežinicz chyci a móz, a dokonja ſwoju nadobnu Recz ſiym, ſo ſo k Poſluchatſtu wobroči a ſebi pola teho wuproſhy, ſo by, je. It ſo ſnim ienaſ myſli, Spjewarjam ic. „Bravo“ wuneszlo. A hnydom ſavycja ſylne „Bravo!“ po zykej Salii.

Ra to ſo iara ipkojeni Poſlucharjo domoj podachu; Spjewatjo pak a hewak tež njeſtoři druzi Píchez'jo Šekbowſta ſjenoczhichu ſo k Shromadnej Běcheri, kotruiž bjetu Rn. Dr. Klien, Rn. Duchomny Jakub a Rn. reczniki Direktor Moſig Rkoſopolski ſwitanyua Poſladow,

wupyschilt. Psihi Blidži spjewachu so hischje nještre Spjewy a prajachu Kn. Rand. Domascha ka, Kn. Dr. Klien, Kn. Duchomny Setler a Kn. Stud. Psiuhl pak džakomne, pak pscheczelniwe a posylnjaze, pak sweselaze a kvalaze, pak wotčinske a Nadžije polne Sekowa, skotrych ſudy jenož i dobremu Rónzi to Strowje damy, kotrež Setler, liž bjeshe predy hžom swojego gubernieho Pjezniſta dla wot Poſluchatjow a Spjewarjow jadriwe Strowenje dostał, Spjewarjam wuneshe. Wone ma go tak:

Tym Spjewarjam, liž po Lubosži
Eſu ſblissa, ſdoloka ſem pschijeli,
Tym Spjewarjam, liž Lakomnosži
Tež Mjesta nedachu we Wutrubt,
Tym Spjewarjam, liž sweselili
Eſu Eſerske WUCHO pſches Hloß wſchelali,
Tym lubr̄m Eſerbam, Spjewarjam
Uſtrōc̄ne Strowje wunosham:
Wivat ta Eſyla nadobna
A Strožan Miſchtyr pſchipödla!

— ē.

Rowowne Napiſma.

Husto pſhindu naſchi lubi Eſerbj i Thſcherej a žadaja, so by jim Rſchij ſa jeneho wot jich Lubryh Semrijeteho wudžielal, na njon teho Nebočjčeho narodny, runje kaž tón ſmeriny Džen, tu Starobu, tych Samostajenych a woſebje tež pſchisprawnu rjanu Schiucžku napiſal. Husto pſchinesku tež taſti wudžielany Rſchij i Kneſej ſchulſkemu Wucjerej, so by tón to Napiſmo ſčitnil. Ale, džeha njeſt taſtu Schiucžku nydom ſym wſac? to načini husto wele Pytanja a

Staroſſje, hacj runje ſerske Spjewarske ſtajſimi pſchihódnymi Schiucžkami bohacje wupomhacj moža. Njechtužkuliž by pak tež njeſhto druhe radu wſał a duž džu tudy ſzjehujo nještre tajke Schiucžki, liž ſo i Napiſmam na Rſchijie hodža, ſobudžjelicj.

Na Rſchijie malych Djecji.

- 1) Kwieſki ſeſjeja, Kwieſki ſpanu,
To tež płacjti wot tebe,
Czaſnje neſahojnu Ranu
Twoja Gſmercj nam cžinesche,
Ale pſched Bohom ty ſeſjejſch
Wjecjnej, ſbóznej Rjanoſzt,
Ghorja wſath (—ta) ſo tam ſmjejſch,
Zako Dandžek nebeſki!
- 2) Nech tu Gſmercj nas roſbžjeluje,
Boja Rada kaže to,
Boži Raj nas ſienocjuje
Stobu, lube Djecjatko!
- 3) Ghorkej Eſylsu krepimy
Twój Rów, Djecjo najlubſche,
Bohu pak eže dali ſmy,
Kij eže bōle lub'wak je!
- 4) Njedy budžesč hjeſchim Kraju
Ty naſ ſaſy woſchecj;
Kij ſe Eſylsu roſhywaju
GRadosſju cži budža ſnecj!

Na Dwójniki.

- 5) Waju Dufhi pſchekraſneney
Wužiwatej boži Raj —
To ſej Starszej wurudženej
Rſbóžnom' Troschtej prajtaj.

Bóh waj' da a k'febi wsa,
Zeho Móz bydž khwalema.

6) Drjemajtaj tu czechim Wjert,
Dójj waj' Krystus nesbudži;
Nash Khód hischje dje we Wjert
Pod Prózu a Ssylsami,
Ale tón Troscht wobkhowamy,
So waj' njedy sašy mamy!

(Psichichodnie wjazy.)

P i w a l z y.

We njemskich iwdženstich Nowinach, tak verje we budných, jako lubiščih bjesche psched njekotrymi Nedželmi sjaune cjinete, tak we nashei Wokolnosći Piwalzy tak jara žadne bycji poczinaja, so su jara drohe, a so može so stacj, jeli so nehaja a kaž so sluscha, nelutuja, da budža we Psichichodnym hischje wele dróšche. Duž su te-hodla wschizy, kiž pschi wschelskich Skladnoszjach Piwalzy trebaja, tam na to ledžblivi cjineni, so so te hizom trebane, jeli pschekonzowane nejsu, sašo trebacj hodža, a so chedža we Hoptykach pschi Sašowotedaczii sa kójdu Kroschik rady placzicj, jeli so Placjenje žaba. Tudy nech je pschi tej Skladnosći njeschtio mot Piwalzow spómnene, a k'Plahowanju tych samych nascha Rada gobudjelena.

Tak roſne a nelubosne Stvorenje tež Piwalza na Poladanja je, tak nusna a wujitna je tola pschi Ljekowanju a Hojenju. Pschetož husto dyribi so pschi tej aby tamnej Khorosći na wjestym Blaku njeschtio Krwje pschicjicj, a to so na žane Waschnje ljepe nestane, hacj dyž so tam Piwalza

hadži, kotaž so nydom sakusne, a dyž je so počna cjopkeje Krwje nazýata, ſama wotpante. Si Mozu pak motorhnyč so žane nešmiedja, dokelž hewak, kaž so prati, Žowa we Koži tssazh wostane a so wujjetscj dyribi swulkej Boloszju. Dyrbia so predy puščicj, da trebasch jeno Szepjatko Eselje aby Popela na ne poprošhicj, ale tajke potom wjazh ktrebanju nejsu. — Pschi wschelskich czechoskikh Cjerpenjach su wone husto mot Ljekarja jako jenckia pomozna Wjez wukasane a malojene a we Parifskich Schpitaljach pschetrobaja jich pecja fa Ljeta njekotre Millijony. Pola Rakwizy we Pošnanskim wulkim Wojwodstwi jich najwiazny naloja a flane so snimi jara wulka Pschekupowanie.

Kaha by bylo, dy by we nashei Wokolnosći so njechton na tajku nešnadnu Warbu složil? Nimale we kóžej Wžy namakaja ſo Lujze a Haty, kiž hewak ždyn žaneho wulkeho Wuzitska nedawaju a njekotry Bur ma je ſnadž ſam na swojej Muñizy. Kaha by bylo, dy bychu ſnadž njekotri romadu stupili a kóždy njeschtio Toler wazik na Nakupenje tych prawych, we Ljekarenju trebanych Piwalzow, so bychu so tam pschisporjale? Tych čornych konjaznych Piwalzow drje kaž so wje, je tež we nasich Lujach dosz, ale te nejsu ktrebanju. Tamne, te prawe, su na Bruschi jošte blečkate, a moja tež na Khridecji wózom žolich, čornych a ryjich dolkich Šmuhow. — Schak je kóždemu wjedomne, tak cijenju ſebi kóždy swoje nusne Kroschki ſaſlužicj dyribi a tak kóždy na Warbu džjela; tu by na tak kóžde ſaschnje so wele warbowacj hodžilo, dokelž to hewak žaneje Prózy načjnilo neby, hacj jenckiy, kufk Wotladanja, so do tajskich Lujow neby Nöjnika bježala, so bychu tola na Seloncž-

su lejake a potajskim mechtu Wodu mjele a so
Skoł so neby dolho we nich horjedjerjal. Taiska
Luja aby Haj by nimale tak wele pschinet, jako
nnekotry rybowy, sabywski to, so bes teho hewat
zaneho Wuzitka neneshe. Psches tajke Plahowanje
a Hajenje Piwalzow by so najpredy Pschedrojenju
titych tak nusnych Swjetjatorow wobtolo; potom
mohł ton a tamny, kiz we swojim Cjerpenu
Polojenje psches Piwalzy treba, slöschej Prozu
a tunischo a ruczje je dostacj, dale žada hebi to
hizom nascha Esmilnosz a Esobujelnosz snaschint
cjerpiazym Bratrami a napoħliedl netrebało sa
tajku nusnu pomožnu Wjez tak wele Psnes do
Wukraja hicj, dokelz bychu we Bliskoſti kdrostacju
byle. — Ta mala na to nałożena Proza by so
wjeszje na wschelke Waschnie bohacze saplačila,
dokelz kózda we Hoptyzu kopena Piwalza sowne-
maj dobrymaj Sslibornomaj so placzitj dyrbti.

Rosmyšleni a wobladliwi Ludžo budja na to
sedžbowacj a to c̄im skere, dyž Sirachowe mudre
Esłowo Swjetru wopomnia: „Pomhaj twojemu
Blischemu po twojim Samóženju a ladaj so ham,
so do Schody nepschindjesch.” Sir. 29, 24. —

H u d a n c į k o.

- 1) Ach lubi Ludžo najlubschi,
Kak bje so mi tu na Eswijecji?
Me kózdy česzi, potreba
A tola tak me pschejjeha.'
- 2) Najpredy s Domčeka wabite
Esym teptane a metane;

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerej Kniheneje Budyschin.
Gjisħċejane pola G. G. Hieki.

Me dale potom rosmjatu,
Haj do Wody me ejissau.

3) Me na to tolku, waleja
A tysznej Hjezv podadža.
A schtoha dyrbisich myſlitj ſej?
To hischżen Rónz tej' Ējwilje nej.

4) Njetk wotissa mótre Selef
A krajo namne dadja so.
Duz pschindu na Mlon kojjany,
Kiz rosdżjela me neħmilny.

5) A fa tu Ējwilu jałosnu
Ja c̄inju wulku Dobrotu.
Lid bljedy għejne do Kraja,
Dyž c̄wilowacj me nimaja.

R.

Zitne a butrowe Wifī.

Sandżenu Ssobotu suu Zita Budyschin
placżile:

Rož . . .	4 tol.	10 nsl.	tej' 4 tol. — nsl.
Pschenza . . .	6 -	- -	— 5 - 15 -
Zec̄men . . .	3 -	20 -	— 3 - 10 -
Worbs . . .	2 -	7½ -	— 2 - — -
Róð . . .	4 -	12½ -	— 4 - 7½ -
Zahlu . . .	8 -	- -	— 7 - 15 -
Bjernu . . .	- -	25 -	— — - 20 -
Hejduschka . . .	5 -	- -	— 4 - 20 -
Khana Butry 12 nsl. 5 now.			

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerske Poweszeſje ſa hornych Lujicjanow.

45. Číſlo.

8. Džen Maſymniſta.

1845.

Rjeka Nil we Hegiptowſtej.

Wokolo teho Čjaſa, dyž my Horjeſtacjie naſchego Šbojnika ſwecjimy, panu we ſnužnej, nam hiſheje neſnatej Afrizy tamne ſylne Deschcjiſi, ſiž ſu we čjopkach Krajach to, ſchtož pola nas Syma, a te Wody pſchindu nředjen wokolo Iana, po tym, jako ſu wele Etow Nil' pſchebjeſzale, do Hegiptowſkiſ'. Tu pocžina Rjeka Nil pſchibywacj. Jego Woda je mutna czerwena, dokelj je tu a tam czerwenu Semju wotploſati. Raž starobliwi Starſchi na ſwojeho Esyna Roſzenje weſeli ale ſe Staroszju ſedžbuja, tak paſu Hegipčenjo teje Rjeki Pſchibywaniſje, pſchetoz wot neho wotwifh wetscha aby menscha Płodnoſſ we Kraju. Lebodla ſteji nedaloko wot Rahira, kij je prjene Mjeflo we Kraju, na tym Blaku, djež bje po starym Powiedanju Mojsaſkowa Macj, Joſebed, ſwoje Dziecjo do Esiny ſhowała a Prinzeſyna Thermutis ieho na Pucju do Rupe.

lje namala — Nilowa Mjera, ſchyrfranti wóſkoſti Štehp, a woſebje ſtemu poſtajeni Ludzjo ſóžde Ranjo Wobyblerjam ſ Wolanjom ſjawne cžnja, tak wóſkoſto je Nil we ſandženej Noz̄y ſtupiſ. A tak pſchibywia won Džen wote Onja, jedyn Tydžen a Mjefaz po druhim, tak doſho hacj pola nas Ljecjo traje — hacj potom wokoſto Michala 15 Lóhczow wóſkoſto ſteji, a pſches Hacjenja ſo pſchjedri cž roſy.

Rjek ſapocžne ſo najwetsche Weſelje Hegiptowſkeho Luda, Pſchetycjie aby Spuſchczenje teho wulfeho Hacjenja pola Rahira. Wóſkoſy a Niſzy, Stari a Miſi, ſam Paſcha ſ Woſakam czechne ſ Mjesta won pſchiladowacj. Schieroſe Pſchiero-wy tu a tam ſ Hacjenem, ſo by ſo Kraj tak daloko hacj mózno je, powodjſi, ſu hizom wot najstarskich Čjaſow ſiem wſchudzjom ſa Wodru pſchithotowane. Hizom ſe Šekonza Schadzenjom je ſlyſhacz Tſylenje, Bubnowanje, Piftanje a ſta Rukow djelekaſa, ſo bychu ſo Hacjenja ſpuſch-

ćjile. Je nješ to Hacjenje pschedžekane, line a roswali šo Woda po wszychich Psicherowach a Kanalach hacj do najdalischich Kruchow Kraja, kotrej je zylje powodzenj a šo Morju runa, tżż Mjesta a Wsy jako Rupy wonladaja. Poč Mjehaza a dljehe wostane Woda taklej stejo, hacj potom we Novemberi sašo pomału spaduje; schtož bje predv Morjo, šu nješ jenož Łuzje a Haty, tucjna Semja šo poskuje, a napošljedk wusknu tež te Haty a zylj Dół wokolo Nila je sašo Kraj. Tu nješ wuszywa ja Ssymjo a wono pschineske stostoczne Plody, haj, dżez mója Semju hiszczem wosche tamnego sromadnego Powodzenia s Nilowej Wodu namaczecz, dawa dwioje a troje Znje sa Łjeto, je pschezo młódna, netreba żaneho Wotpoczowanja ani Nojenja. To wscho nacjnt jenčzny Woda t.je Mjeli. Duž tež maja tu a tam kaschcijate wodne Kcka, kij Wodu do Rynow wuliwaja, a ju tak dale wedu. Na praw: i a ljevej Stroni Nila bychu hiszczje da. Iissche Kruchi, kij šu Puszina, šo powodzicž ho. dżike, dy bychu cjt ljeni Turkojo te Rebje dżergelt a jim rospadacž nedali, kotrej šu starí Hegip- czenjo hijom predv a we Josephowym a Mojsa- gowym Čjaſu twarili. —

Nil je tak Nan Hegiptowskeje, kij ju naſyći a napowa; niz jenož Kraj, ale tež Ludzi. Nilowa Woda je, kaž wszych Rejgomni psches jene pschindžo wobtucza, najljeſcha a najstromischa na Bojej schjerolej Semti.

„Dy by džishe Muhamed dy Nilowej Wody woptał, da neby predv wumrel, hacj jemu Boh neby dowolił, so móže dorwszeje Wječnoszje Milowu Wodu piž“ praja muhamedanszjy Turkojo we giroj raničnej pschedžekanej Ryczt, wobsznamienja

pak stym jeje Kraſnosz. Tež temu, kij pschi Eps- czałku Powodzenia ju mutnu piše, nicžo neschodzi; Züşiskej, dyž ju runje mutnu piše, sluji k Zohno- wanju, dokelž snuzkomu Recžistosz na Kožu wu- czjeri, so šo wujetsi a jeho tak skowiszczo sczini.

Fellah aby hegiptowski Bur.

Raž rjany, płodny a nawischjach Kublach teje Semje bohaty Kraj tež Hegiptowska je, tak hubent a sazpent, tak czischczeni a polloczenti šu cjt, kij maja Semju džielacz, cjt Burjo we tym Kraju, Fellah menowant. Ljedom šu k Nujsj sbjelej a dyž wóško pschindže, smódręs bawmianej Koschlu wo- dżecji, kotruž wokolo Žiwota Paſ romadu dżerzi; psches te wschelke Džery we nej je wležicž góktu Kožu, kij je bes Wocžomaj wot wječneje skłonc- neje Hježy bruna spalena; Łowu kcyje Turban. Tu masz Snamjo Człoweka, kij dla wječnego Hanenia a Pscheszjehanja tak daloko pschishol je, so kaž nerosomny Skót, swoje Hubenstwo wjazn neczuje. „Daj mi njeschto, ja šym khudy!“ wola tu Młody a Stary na Rejgomnych, kij šo jich lje- dom s Kijom we Ruzj wobtociž mója. My mamy zdyn tež wele khudeho Łudu, moſebje we tych menje zohnowanych Krajinach, ale my mamy tola s Bla- kam tež bohatych Burów; we Hegiptowskiej pak, we tym najbohatšim Kraju Semje je Bur Proſcher, haj hiszczem khudzi; pschetož ham Proſcher móže tola swetscha pola nas swoju Nahotu pschikrycž, ale we Hegiptowskej Bur to nemóje. Tena Burowa poska naſchim Rejgomnym na Žadanie swoje Wo- bydlenje. Ćzrjoda nahich Džieciž ju pscheworža, pschetož hacj do djeſzaczj Łjet’ khodja we Hegiptow-

stej Džecji tych Khudych nahe; dje dyrbi Draſta
kém pschincz?

Pucj tich wedje do Wſy. Rajske Khejjje! Lubu
Bojo, to su c̄łowiske Wobydlenja? Tak je;
derje namfach we Kahira a Alexandriji, taž we
druhich wetschich Mjestach teho Kraja, rjane wulke
Twarenja taž Roby, wot Zyhelow a róžkatych
Ramenjom natwarene, scunej Tsjechu k Bushodjo-
wanju wokoło Veczora; ale wó Wſach, we men-
schich Mjestach, has tež we Pschedmijestach wulkich
Mjestow su Khejjje bôle podomne na Pežu, dyžli
na c̄łowska Bydlenja. Wot Niloweho Blota a
Liny, tu a tam se Schczernischem a snjekajkim
Ramenjam na mjeschanej natwarja kuloju Hjetu,
taž Pež a pokladu ju drudy srajšowej Słomu;
Kuzhod aby ljepe Džera k Kuzlaženju wostane na
polonischim Boku poldra Łóčcja wóšoka a Łóčcja
schjeroka. Kož so wje, žadyn Wotrosszeny nuzka
stacj a khodjicj nemöže; to tež žadyn Hellah ne-
cini, won nesnaje jene wetsche Woschewenje, hacj
we tutej Džeri na swoim wot Syczisnow a Sz-
ny plecznej Plachci kiž je romadžje Stolz a Blido
a Kožo sa, neho a sa jeho Dom, wot jałosneje
Hježu we Hegiptowskej, kiž džewecj Mjefazow
pospochi naschu Hježu we pšownych Dnach wo
wele pschetrechi, so pež dacj. Mjesto Wókna je
we Werschi Džera, kotruž we symnych Rožach
sastaja.

(Wobſanknenje pschichodnje.)

Na wožolnene našwiske Lissicžka.

Lissje, žolte Lissicžko
Na Wobnožkach wóšoko,
Nebjesche ty mlodniwe

Ahlódkoſte a selene?
Druhej Barbí, Lissicžko,
Sgy so mlode kraſnilo!

Lissje, žolte Lissicžko
Na Wobnožkach wóšoko,
Echto čje Wjetry storhuja,
Nežu čje taž Pericžka?
Lissja, žolte Lissicžka,
Młoda Móž bje ſtucđischa!

Lissje, žolte Lissicžko,
S Mróhom proste wóšoko,
Nebje Bruha horzischa
Tola Radož Žiwenja?
Lissja, žolte Lissicžka,
Cjaſy ſudža Płomenja!

Lissje, žolte Lissicžko,
Spłowej Trawku Bratisko,
Wóšokoszi rodžene,
S Próhom sy ſchak ſlubene,
Dženka tebe, jutſje nas
S Perschcžu wjeruje ton Cjaſ!

Ssweczi Jandželjo we Kuſezach.

Wjesty Knes pschindje do burskeje Khejjje a
namaka to lqedom poſdraljetstare Džecjo na Blidži
ſedjo, tak so nichu na ne nekedybowasche, wonc
pak s Možom hrajesche. Teho Džieszja Macz bje
we Sahrodžt. „Zona, djesche won knej, ſak moječe
tak bewſeheho Szwiedomnia bycž, ſo wó Džecjo
ſamo na Blidži ſedjo wostajcje a jemu k Hracžu
Mož do Rukow dacje?” Wona wotmolwi: Ach,
lubu Kneže, ſchto da bychu mijeli cži lubi ſwecži

Zandželjo hewak cjinicj, dy bydu nechalt na Dijecjalna ledžbowacj! Nebu tež Rječh byl, do jich naledžbowanskeho Dijela ho tyfacj?

Rat drudj tež Schibat njetomu t'khlebej pumba.

We Apenburku bjesche schulsta Eskuzba wózjnena. Jako ton, kij ju potom dosta, prjeni fróč tam pschindje, da Knes Schulenburg, kij mjejesche ju wobšadžicj, jeho khebi sawołacj a t'Wobedej pscheprošnjc. Na tym ho ton Wucžer jara spodžtwa a woprascha ho jeneho schibalskeho Sekuzomnika: schto ma to na ſebi? Ah, wotmolwi rón, Knes čje was spytacj, hacj sze wy dobry Dijecj. Rejeli to, da wy tu Eskuzbu nedostanecje. Nasch Knes je wam we tym kjetco džitwony,

Pola Wobeda cjinische ton Wucžer, schtož möžeſche dokonecj, a jježiſche tak, so fo wſchij džitwach. Napoſljedk pak, jako bje ho do ſytrej Wolje natylak, a' Knes jeho žortnje hisčičen dale nusowasche, rečnu won žylje strachocžiw: Rječik žadyn Ruski wjazy, a dy bydu tež tu Eskuzbu nefrydnijt.

To fo temu Knesej džitwno fdaſche; Wucžer powedasche na to tu žuku Wjez a Knes mjejesche na tym Žorejt tak wulke Spodobanje, so heittu fa tu wuſtatu Styknosž tu Eskuzbu da, a poſſischo ſam husto tónlej Žort druhim powedasche, tak fo Pschiglowo ſteho naftalo je.

Macjiza Sserbſka.

Eſedomnaty Djeń Oktobra ho wot podpiſaneho Wubekta te wot Kn. Smolerja ſestajane a prijed-

położene Wustawki Macjizy Sserbſkeje pschelađa. Du, rokudžihu a po njeſotnych Wólmjeniach sa dobre ſpoſnachu. Kn. Recžnik Moſig Kloſopóliki jako towarzſki Sekretar na ho wſa, so bydu ho kwalobnej krajnej Dyrekiſji, jeli treba, t'Wobtwerdženju pschepodate. Hewak bu tež Kn. Smoler ſa čoſopiſncho Redaktora M. G. Wuberka wſaty.

Wubek

Towarſtwa Macjizy Sserbſkeje.

Wſchelkisny.

Nowokatholicki hiſtore ſe poſchibuju a maja hižom 291 žyrkwiſkich Woſadow.

W Rječi 1740 bjesche a Barlini 98,000 Wobydlerjow, 23 Žyrkwiow a 53 Duchomnych. Njetko ma pak 374,000 Wobydlerjow, 32 Žyrkwiow a 71 Duchomnych.

Zitne a butrowe Wifl.

Gaudjenu Šsobotu ſu Žita Budyschin placjile:

Rož . . .	4 tol.	20 nſl.	tež	4 tol.	15 nſl.
Pschenza . .	6 -	17½ -	-	6 -	-
Iecžmen . .	3 -	22½ -	-	3 -	20 -
Worž . .	2 -	7½ -	-	2 -	5 -
Róž . . .	4 -	12½ -	-	4 -	7½ -
Zahly . .	8 -	- -	-	7 -	25 -
Bjerny . . .	- -	25 -	- -	-	20 -
Hejduschka .	5 -	5 -	-	4 -	27½ -

Khana Butry 13 nſl. 8 now.

Ec Samolwenjom Redaktora.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschin.
Gjisćjane pola C. G. Hieci.

Zydzieńska Nowina

a b y

Šerske Powesze sa hornych Lujiczanow.

46. Czislo.

15. Dzień Nasymnica.

1845.

Fellah aby hegiptowski Bur.

(Wobsanknenje.)

„A dže masch twoje domjaze Ssudobje, Žona?“
prascha ho jedyn. Ta boha Žona pokaze na tu
szinowu a ſyčiſnowu Blachtu, njeſotre Hornyki,
njeſajke drewjane Ssudobje kPiczu a ruczny
Mlon kMlječzu Žita.

„Žona, je to zyłe twoje Ssudobje?“ Haj,
wone pſchindże nas skoro na Sto Para s.*) To
ſa nas neje mały Penes. My ſmy khudzi, jara
khudzi!

Czi Rejzonni wobladaju ſej tu Žonu bliże;
wona wotwodžije ſej na iich Proſchenje Łowu
a Beswočjo, ſchtož je ſa wulſe k Woliſčinenje
k ſpoſnacju, pſchi wſchilich krajnych Wobylterjow
pak ſa Mehanbitoſz by placjko, dokelj we zylym
Kraju Žony a Holzy ſakryte khodzic̄ a na Łowi

a Beswočju mōdre Rubiſčęjo wjecz dyrbja, kij
na Khribet a na kójbym Boku ſtrótkim Rónzamit
delje wiſy. — Barba Koſje je poczornjoſta, Nōg
tolſh, ſhjeroki, krótki, Woko c̄orne. Wona je
hijom ſtara, to rjeka, njeſchtó pſches dwazyc̄ Žjet; pſchetož we ranſchim Kraju je džefach aby
Dwanaczjetna Holza hijom na Žentwu; ale
Czab jeje Rejzenja je krótki, — ſahe ſtala, ſahe
ſtara — a we Žjetach, kij ſo naſchim Žonam
a Holzam najbole lubja, dokelj ſo wone ſebom
najſjepo lubja, ſu te ranſchim Kraju hijom wob-
ſtarne. Ktemu pſchindże, wóſche ſelesneje Rynčik
we Koſu, ſo ſu te c̄orne plecjenie Koſy ſe ſmer-
dżatei Žalbu namasane, Mikawczik a Powoſt
pak ſ Wuhłom woczornene — ſchto pomha niet
rune džerjenje teho Czjela? Tenoj naſdala ſu
lubi.”

A teho hegiptowskeho Bura Žiebž? O wona
tak hubena neje, kaž jeho Woblecjenje, Wyslenje
a domjaze Ssudobje, nemôže to byc̄ we tym

*) Paras je poł nowego Penesa aby Scherpatska

Kraju, t.j. wschitku Žiwosz we tak polnej Mjeri a Wschelakoszi sticji. Hegiptowske mjašowe Hornzy, wot kotorzych židowskeho Luba Histro-rija poweda, su hischeje pschezo polne. Akljeb, (Ensch,) so nimale tak, kaž pola nas pschihotuje, ale hinač pecže. Woni melu Pschenzu, porjed-kojo Tczjmen aby Kožku, na rucznym Mloni a samjescheja Muku we malych, drewsanych Djje-zech s Wodou i Cjestej, kotrež potom se Žurom su-kišacj dadja. —

Tak daloko neje wele hinač, hacj pola nas. Ale njeik nacžnja wot Cjesta male, Vorst tolste, kulojte Tykanczki kaž Talerje a te potom peku. Taiko Pokrotki aby Tykanczki so nefraja ale Czenkofzie dla Lamaja; kaž we Hegiptowskej, tak we Shwalobnym Kraju: tehodla so tež we Bibliji ženje wot Kljeb Kranja neryczi, ale wot Akljedkamanja. We ranschim Kraju hischeje dženka, kaž saškarstu, kójdy Dž. n nowy Akljeb peku, dokelž so dljeho dobry nedzerži, hacj Djeni, a to aby we kameninnych Karanach aby Hornych, pod kotrež satepja a w nich potom Akljeb peku; aby we niwlich Sudobiach, kaž nasche Ponoje, aby tež, kaž wosgebje we Pušzini, spody Popeka aby bes dwjemaj Komadkomaj wusku-ſcheneho, zehlazeho kamelskeho aby kruwiazeho Noja, na holej Semi, aby na pušzinskim Bjesku. We Hegiptowskej jjedja tež Muku i Wusmuzej warenu a turkowsku Pschenzu prajenu, haj Khudži tež nesazpja, zyle Čzecziki mlodeho Djeczela sdro- brym Spodobanjom jiesz. Zara husto jjedja Rajß s Krupami smieschanym, we kotorym je Mjašo bobu warene, kij je hižom šyre na dróbne Vorst tolste Schleberdki rosrjesane. Dj. je Djedž warenu, da seſyhdaja so wschitzy Domjazy s Nohami na

Aščiž wokolo a wołoa Mjašo a Hustank s Ruku aby stsiomt Vorstami se Schfje; pschetoz Widliczki, Lžizy a Rožje su we ranschim Kraju netrebane Wjezy. To najlepshe pôdla je, so so kójdy predy a po Djedž muje.

We hegypckostich Mjestach su Auchiny, kaj- kich we wulkich Mjestach wele Lawsentow na- makach, smolom na runej Semi kredž Hašy. Warene Buny aby Boblitroch je wschednie, haj nimale kójdu Schtundu koſtaczju, dokelž je to sa Lawsenty wschedne Ssnjedanje, Wobed a Veczer; kaž njeđen we njekolych Krajinach pola nas Bjerny. Kójdy Ranje pschindje tež zyla Čzroda Arabiskich sderje pschikrytym Hornzam i maja Buny, kotrež su psches Nož we horzym Popeki pola Beksarja aby we Kasnjach swarież dali, we malych Schklach na Pschedan a sacžnja je s Ku- ſom Wollja aby zitronoweje Guschki. Sa Polak aby dwaj Kroškai može so zyla Familijsa (Swoj- ba) najjesz. Runje tak cijahaja kójde Ranje Ara- bisky stsiomt, se schtyrjomt dójnymi Kruwami aby džesacj, dwazecj Rosami po Haſach a wołaju: „Haleb, ! Haleb!“ to je Mlôko. Kupz sawola jeńoz na Pschedawarja a ton nadesi na Mjeszt, tak wele hacj treba, hacj su Wumenja wudej ne. Sudobje se starej Butru, druhe s Twarožkami, kij we swojim Tuku pluwaja, Kacžki a Kopawy s Mila, Pschijedž Melony a druhe Płody cijop- lich Kraju, Jeja, Kurki, Ssolotej — to wsho je we Mjestach kójdy Čjaš sa mały Benes kry- nenju. Sa Kroškik Akljeba može wotroszenni Člowek sa Džen hiedom s jiesz, Punt howja- seho Mjaša koschiuje 9 Nowych; sa Röti do- stanach pôdra Sta, tež 21 Szi Jejow; Hušyju sa 3 aby 5 Nhl; Tuzent Pozpulow sa 12 No-

wych, poł Ropy Kurkow sa Kroschik, sa Nort možesč tež 150 aby 180 Zitronow mječ, sa poł nowego Venesa Skolotwie maja 4 aby 5 Par-schonow dosz ijesz. Jenož Swinje gabi Lubjo we Hegiptowskij, taž sylka we ranskim Kraju žane nedžerja. Swinjaze Mjašo nacžni hjeznu Krej a napłodži Khoroszje, kij so na Koži wumetaja, woſebje we tamnych cžoplych, skoro horzych Krajach, tehodla je tež Mojsas Židam a Muhamed Pósnajerjam swojeje Wucžby te same zylje sakaſaſ.

Kak woſežne Djelo ma woſebje we horſkich Krajinach, poła nas Rólnik, predy hacž može swoje pólne Žohnowanje na swoju Lubju ſypacž! Tu dyrbti so Naljeto Rola dwójny moracž, dwójny locžicž, Pór ſwozjelacž a tu a tam so nojicž. Nasymu maja so Schzernischčja podworoſowacž, Štžielom ſaſo nojicž, we Bróžni ſcježlmi Žypami mlocžicž, Kowar placžicž, a Wojnarej Djelo baracž. Bot wschiſteho teho hegiptowskij Gellah ſkoro nježo newje. Enjekafim Pluhom, na ko- trž najhuszlsko ant Kowar ant Wojnar (Roko- dzej) Ruku neje ſložiſ, we Hegiptowskej (ale jenož we njeſotnych Blakach) Semju trochu horjefor- haja, potom ſyja, ločny pekocža a ſawedjeja a to Djelo je hotowe. Na najwiažy, woſebje na tych najplódnich Polach bliſſo poła Nilu ſmolom po Powodzenju bewſeho Woranjal a Mojenja Symjo do kóznej Semje wuſyja a wschiſko druhe Bohu porucža.

S Holje. (Dalewedjenje Ščizba 38.) Dale poweda Kn. Doucha w ſwojim Nastawku: „Wo Postupu Narodnosje Sserbow Eužiſkih,” so je Kn. Jordan po nowym Lječi 1842 Sserski Čaſkopis pod Menom „Jutnicžka” tydženjih wu-

dowacž pocžał. Pschetož dokelž bjechu cji, fotiſ Nadobisnu Sserbowſtwu a jeho valsche Roswjenje pschjejachu, nawedželi, so móhł k temu tež wele pomhacž Čaſkopis w Sserſkej Recži wudawaný, a dokelž so tež w Sserſkim Ludu Žadanje po nim poſasowasche, da bjeſche tež prawy Čaſ, so Jutnicžka na Nebju Sserſkeje Literatury wuſhadjeſi pocža. So móžesche so to ſtač, k temu pomhachu tež Kn. Kn. Seiler, Psiuhl, Buf, Melsa, Domashka, Moſig Aloſopolski a Eſmoleć, kij wſchelake Artylliſie ſa nju a do neje piſachu. Jutnicžka mjeſeſche pschti Spocžalku wele Číſtarjow aby Łasowarjow a bydžiſche jich tež wjeszje woſhowala, hdv by jejna Swonkomnoſi jejnej Snutskomnoſi poruna byla; pschetož jutnicžyne Woſchljecžje ſo kóždemu lubesche, niž pak jutnicžyna Orthografija. — Sserbjo maja menujzy k wulcej Woſežnoſzi Episzowarjow a k ſwojej ſamſnej wulcej Schkodži dwoji Prawopis aby wele wiažy Rſch i w op i ſ (taž Kn. Doucha prati) a to evan- gelski a podjanski. Psches to ſo ſtawa, ſo Evan- gelszy tajſe Knithi cžitacž newedža, kotrež ſu po podjanskim ſpiſane, a ſo Podjanskij te Piſma ne- rosemja, kij moja tak menowanu evangelsku Orthografiju. Ale niž dosz, ſo Sserbjo psches to wele ſchodusja, ſo jedyn druhoho Piſmo cžitacž newje, da je to tež wulki Sadžewk ſa Pschibyanje Sserſkeje Literatury, ſo wukrajnſki Slo- wenjo nashe Knithi necžitaja, dokelž ſu w Orthografiji piſane, kotrež neje ani Šklowjanska ani Rjemſka, ale njeſajla Mjeſchenža ſ wobeju. K Wutupenuju tajſtchlej Neduſchnoszjow bu pak nascha nowa analogiſka Orthografija ſaložena, a može ſo wjeschjeſi, ſo ſo psches nju w ſwojim Čaſku ſami bes bobu, taž tež ſ wukrajnypm

Słowjanami sienoczymy, to rjeka, schtož literaturu, nastupa. So by so wschlko to njetk skere, kjepe skalo, naložowaše Kn. Jórdan w swojej Jutniczej tajku Orthografiu, kotaž bjesche se wschlječ tñich Sserstich Orthografiow hromadu sestasana. To pak so nilomu nelubesche, pschetož foždy, nech bje Evangeliski, aby Podjanski, aby Analogista namaka njeschto zuseho, nesnateho w Prawopisu Jutniczki, a teho dla poczlnachu jeje Ćitarjo dale,bole woteberacj. Duž wopuszczi Redaktor Jutniczki totalne Waschnje jeje Budawania Konz Junija 1842 a pocza ju w analogiskim Prawopisu a sa nawedzonych Ćitarjow mješacj je wukhadzecj dacj; iola tež takhlej drje Liczba Ćitarjow dosz wulka nebje, a won sczni po tajkim Saſtawcjk hacj na ljeptshe Ćazh.

(Wobsanknenje pschichodnje.)

Wospomnenje.

A Liczbi tych Kn. Spjewarjow, kotrychž w 43 Ćižli tydjeniskeje Nowiny pomenowachmy, ma so hiszceje Kn. Wucjet Bergan s dolheje Borschezje pschistajtež. Po tajkim je na prienim Sserstkim spjewanskim Gwiedzenju 69 Spjewarjow bylo.

— t.

Rhscheszijanska Lubosz.

Psched krótkim dżielachu w Parizu njeſotni Mužojo pschl wužokim Twarenju wonkach na ſnudnych, słabych Roschkach, kotrež Bžihelami, Drewoem a ſkudżem wobceženy so ſlamachu a Džieluzerjow gobu dele torhnych. Jenož dwaj mejeſhtaj Rhs-

lje so hiszcejen sa poł ſlamau' Rjabu pschimnyej. Ale tutaj wbohaj czujeschtaj bôrsh swoju Podperu bôle a bôle so ſhibowacj. Duž džesche tón jedyn: „Jan, mój wobaj ſmój na to cježkaj, jedyn jeniczki by ſnadž ſam so móh ſožerjecz, dojj jemu Pomozh pschindja!“ — „Ty masz prawje, Pjetre, rekn Jan, ale — ktry mot naju dyrbí so ſa Druheho woprowacj?“ — „Ja mam 4 Džieci — ſchepny ſrubnje tón Prjent!“ — „Nó da bydž tu w Boże Mię!“ — wotmoliw Jan, poſladny Nebeſam, — a puſczej ſo delje do Hlubokofjze. — — Haſlej poſdijſcho ſhortchu cjt, kij Janowe roſražene Ćjeklo ſbjehnych, kaf duſchny Skutk wulkomyſlneje Luboszje tntón wboh Džielacjē dokonjal bje. —

Slepjanski.

Piaty Dzień Novembra. Weſzor je w nadroſnej Hrabowzy (Straßgräbchen) psches to, so bje ſo w Korczmarez Pežn Lehn ſapalič, Wohen wujſchol a ſu ſo ſ Korczmu hiszce ſedom druhe Wobſedjeniſtwa ſjich Bróžnemt ic. wotpaliče.

We Wellerez Knih. rni je wot dženſa ſym ſa 2 Msl. Koſtacžu:

Te zyrkwinske Muczenja naſchego Ćaza ſa evangelſkich Rhscheszianow wopomni we Prjedowanju, kotrež na Gwiedzenju Wobnowenia Zyrkwię 1845 džerjesche, a ſnjekotrymi Powiſſjami na Zidanje wuda E. L. Jakub, Duchomu w Budyschini. —

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

Serske Poweszie sa hornych Lujiczanow.

47. Ćipko.

22. Dzień Masywnika.

1845.

Bjernjazy Snīz aby bjernjaza Khorosz.

Jara wsichelko ſu mudri a wustojnič rólni Höſpođarjo fa tym myſlili, ſchto težto mohlo na tym Wiać byc, fo runje won ljetka Bjerny tak nariwaja a fa Ludži a fa Skot, kaž ſo ſkyschi ſwłodne, wieszje pak mene wujitne byc pacjentaja, ſchtož hewak tola we janym Ljecjt tak ſje bylo reje. My ſim ſo do Bjernow tak nauucžili, wone ſu fa Wógoſkich a Niſkich Iwſchjed-nemu Edžerzenju tak dobre a nuſne, fo dyrbelt ſa wilke Hubenswo a Resbožje djeržec, dy by jich jara wele Rónz wſalo, aby dy bychu psches to ſo j:noj mało dobrych a cžlych wostane, we naſchim Kraju a Wokolnoſti pobrachnycz poczale. Ćim' bole maty tehodla wičiliku Redžbliwoſz na to ſložec, fo bychmy to naſtawacze Šsem-pschindzenje a Winiu tajkeho Nicja a Rónzbranja nawedžili a ſebi na Pschidne tajki wujitny a neparowuy Blöd dobry ſdžerzeli, fo bychu Ludžio je, wot pschemoznej Hiezy aby Mokroty aby ſro-

a Skot netrebali Nuſu ejerpic. Pschetož ſchto je ljeſche, hacž ſtrowa dobra Bjerna a by by ju tež tifkroc fa Džiń na Blidži mjeł, ſchto tunischi a hytinische, woſebje ſa tón bohi khudy Lud? — Hizom Wili poſaſuja, kaž psches to, fo je wele Bjernow Rónz wſale, Bože Žito poczne horjebičj a Pekar Pokrotu na Pschedanu pschezo meiſchu pecze. — We naſchej Možy, kaž ſo wje, neſtejt, fo by tón Blöd, kottyz we Maljecju Šemi podamy a ſdobremu Groszenju a Radženju Bohu poruczymy, ſo tež woprawdze derje radži, ale nam ſo tola ſalejt wschitko nałožic, ſchtož možemy dokonec, fo by tajkemu Neradženju wobróte bylo, a ſo bychmy ſebi tež dale Blody a Šsymjo dobre ſdžerzeli. Na tym bjernjazym Snīzu pak ſda ſo woſebje to dwoje Wini byc:

1) netyžne Wedro. Strudle a ſtudne ſtejt hiżom kózde ſiwe Stworenje pschi nepjełnym Wedri, kaž možt tajki ſkry Blöd, kaž Bjerna je, wot pschemoznej Hiezy aby Mokroty aby ſro-

madnje wot netysneho Wedra zylje nesapschim-neny wostacj? Mjek pak sołg' wje, kaf sym wot saheho Maljecza hem ljetša möhl rez hacj do pòk Ljecja nimale zylje bes Deschecikow byst a kaf su tehodla Bjerny a druhe Blody tež, jenož wot teje Lóhi, kotruij Semja dama, kjo dżerjecz dyrbjače. Pschi tym tu wulka Hjeza, dżęž sich Selje husto zylje swiadnene siejesche, Roszenju nemózesche hojci. Tola pschindž po tym t.ž khjetro delha Moktota a runje to nahle Pschemjenenje Wedra je hnadj hizom tu Rhorosz, kij so haklej posdisscho pokasowacj pocža, sawinowale.

2) tež möge Rola aby Polo na tym Wini byc. My neprajimy tudy nicžo wot Pschihotowanja Pola a Rolje, herak möhl ton a tamny rez: wschat sym ja druhe Ljeta moju Rolu runje tak wobdziskal, a pschihotował, kaj ljetša a Jane tajke Niczje hiszce ženje widzik nejsym; ale my mjenimy: nedyrbsalo wóshe spömneneho Pschemjenenja Wedra a hnadj runje sym romadžje ta symna aby linojta, čopla aby mokrojta aby mokra Rola a Semja na tej bjernjazej Rhoroszt Wini byc? Tu möhl nam hnadj njeckotry se swojego Shonenja a Wobledzbowanja powiedzicj: kaf jeho Polo, kij po wóshokim ležt, dolho tak wele khorych Bjernow mjelo neje, jako to po nisskim aby we Dolt a Lógnym, te na Pjeskojczyňm niz tak wele, kaj te na linojtej Sem. Mene Wini wjeszje neje tež

3) nashe Wokołohodjenje snim. Tyczie a Radzenje Bjernow sda so nam Wjez, kij so sama rosem, tak so so husto rekne: Schtoha bych-my jjedli, dy bychmy Bjerny nemjeli a wschat many tola Bože lube Bjerny; ja praju: my sym kajo iak swuczeni, so pschi Szadzenju a Blaho-

wanju hanu wulku Brózu a Starobliwosz nena-ložimy, we tej Myhli, so budža so pak tola rądjicj. Cheli schtu Wows, Deczinen, Pschenzu aby druhe Žito kycj, da won wjeszje to Słabsche k Ssymenju nebere, ale to Naisjepsche, Naszubernische aby Woklepk, dokelž wje, so jenož dobre Ssymjo sało dobry Blód pschinesze; ale schtoj Bjerny nastupa, da ma so to husto zylje hinal. K Szadzenju neberu so te najrenische, kaj by so kluschało, ale drudy te Słabsche, tež menische, a pschi Kraczu so kójdy Czaj sa tym nelada, hacj maju tež te nusne Pupki aby Wóczka. Wjerno je, we njeckotrych Ljetach je so stalo, so su hacj najczenszej Plečki s Wóczkami, haj tež te swiestej Ljicžku muwerzjene Pupki schadżale a rjane Bjerny sieho narostle, ale wjeszischi je cji radny Blód, dyž sy sdobrej Khwilu dobre strowe Ssymjo tak swerha pschihotował, dolhe Czajy hnadj te roskate Kruhi na Romadži ležo wostajik, da so potom nedžtwaj, dyž twoje Bjerny, hizom predy hnadj sapatene tež we Roli so motłodža a rospiochnu, Runu Redjbliwosz many pak tej nałożicj na Domkhowanje. Rózdy wje a strowy Rosom wucži, so te pschi rjanym Wedri wuryte a kij su sucha a pjeknje dōstrukene dom-pschischke, so ljepe dżerża, kaj tež ljepe ślodža, hacj kij su pschi rosnym panzatym Wedri aby hnadj niz derje stale wuryte aby psches sagne Wotrijcje Sela we Roszenju sastrózane. Potom je bes Ožtwa, dyž pschi tajkej Neketibliwosz a Newobladanoszli żaneho praweho Eskoda nimaju a Könz beru. Ktemu pschindże to Khowanje psches Symu aby Pschesymowanje, dyž pschi Nasypansu do Pinzow, Jamow, Romadow a Swów so saparja a so hizom sało Ssymjo na pschichodne Ljeto

potash. — Swonkach pač, sijenej aby tých pomenovaných tých Winow dýrbí ton býernjazy Sníž hem pschincz, wot teho je Wopokasmo, so wone niz snuzlach won, ale wot swonkach nuz nija a nebudžemylt na dobre Ssymjo, kaž na Psichihoto-wanje a Blahorwanje wožebnu Redžblitwoſz složicz, da nam nebudže nicžo pomhacz, by býchmy tež s Ameriki nowe Ssymjo dostali, aby kaž su nje-koli radžilt, sbýernoweho Ssymenja mkode Býerny plahowali. Koždy Hospodar chýl to ſwjeru a nawoprawske i Wutrobi wjacz.

Fellah aby hegipowski Bur. (Dale wedjenje.)

A sa njekotre Dny ſhadža to nowe Žito. Wono roſze wot Novembera hacž bliże i Mjerzej, pótom pschindu Žnje, rjež Žito ſwetscha ſ Koſam̄i newoſku; ale ſ Korenjom ſ wutorhaja a wot Kamełow na cžistu Blak na Poli romabusnoſycz dadža. Wosy we ranschim Kraju ſyka mene trebaja, hacž Swjerjata i Noshenju, dokelž Jane Čröh nimaja, kaž pola nas a Puczje ſwetscha wele hubenische ſu, hacž pola nas sijenej Wžy do druhéje. Rjetiſche ſchtyrikolate Wosy ſu ha-tej kíotko do Jefuſoweho Naroda we weczornym Kraju wunamkane; predy ſnaſachu jenož taſke ſwjemaj Koſomaj.

Je njekotře Žito do kuloſteje Romady romadu ſkladjene, da ſapocžne ſo Mloczenje; ale niz ſ Zypami, ale kaž hízom we Mojsaſowym Čaſu, ſ Wolami aby ſ Konem, kaž we njekotrych Krajinach njemskeho Kraja.

Djež je mloczene, tam ſo tež wjeje. Je menujy ſredža teho gitneho ſela khjetra Romada

žita a Bluwow ſo naromadžila, da metaju ſe Schwindu woboje tak husto do Lofta, dóž Bluwow psches Wjetr wotwiete nejšu. Potom naſypaja Žito pod ſwjetlymi Nebekami na Romady, kaž Rheiſſa woſoke. Hegipowska bje wot starých Čaſow a je njek ſiſche ſchytroſchjem třanskim Šakhadženu tých Paſchow pschenczna, ſria-na, ſečzna, bunowa a jahlowa Romora, tež Baw-my, hacž runje hubenische budže tózjo naplo-dzenje; cži rjedžy Wobydlerjo nemóža to Bože Žohnowanje zylje pschettrebacz a tak ma krajny Knes aby jeho ſkoro zylje ſwobodny Šaſtojnisk, tón Paſcha, naſbohaczishe Wikowanje ſ Płodami teho Kraja.

(Pſchichodnje dale.)

Shölje. (Wobsanknenje ſ Čiſla 46.) Taſo bje Kn. Jordán ſaſtał Žutničku wudawacz, poweda Kn. Doučha dale, ſaloži Kn. Duchom-ny Seiler Šerski Čaſopis pod Menom „Ty-đeńska Nowina“ ſewangeliske Orthograſju a móže ſo tudy praſicz, ſo jeje Číltarjo pschezo pschiberaja. Sa nju piſachu po Rosprawѣ naſeho Číjefeho Pobratra Kn. Kn. Vjar, Bóřč, Bul, Horiflaw (?), Kruschwiza, Kulman, Smo-leť ſt., Smoleť ml., Šymank, Wela, Welan a druzh, kíž ſwoje Meno ſiawnje menowali nejšu. Potom wułożuje Kn. Doučha, ſak ſo w tydžen-ſkej Nowini ſa Ljepsche Šerskeje Narodnoszie te-cž-ež pocžinacze a dale, bôle wojuje, ſak Šerbi jo tež na ſwojich wukrajnych Šlowjanskich Bra-trach Džel beru a pschiložuje k temu wſchitkemu Pschikkady ſ tydžiſkeje Nowiny. Po Dopokaso-wanju, ſak ſu Piſarjo teje ſameje w pschezo wetsches Mjeri ſpóſnawali, ſchto Šerbowſtu

schkodji aby tyje; a tak so lud sam po swojej Narodnosći Džen wote Dnja možniso ho horjebere, spomni wonu hishcje na Wudawanje misjonistich Powesjow, kotrež so, schtož možemy my pschi-stajic̄, nimalež w 1200 Eksemplarach čitača. Wot naschich Nowinow wobrocji so kn. Doučha ē tym Sserškim Kniham, kotrež so jemu tež dla Spominenja hōdne sradja, dokelž su tež sa wukrajnych Slovjanow ważne a w taikim Prawopisu pišane, so je wukrajn Słownenjo čitač moža. Do taikich licži won Ssmolerjowu Sbjerku Sserških narodnych Pjeſni, teho sameho malo Njemisko-Sserški Słownik a Psuhl-Jordanowy Sserško-Niemski Słownik. Na Rónzu swojego Artikla, kij je hižom wulkim Róžku 1845 pišany, radzi won temu, so by so Lužicach Macižka Sserbska sa ložila, analogiška Orthografijsa ē Dokonjanosći доведla, hōdna schulška Čítanka (Lesebuch) spišala, Sserške Stawisny (Historija) čiſhcječ dale a potom hishcje wulki a wobscherny Słownik hornjo- a delnjoserskeje Recje wudal.

Rcjomuž pak won radzi, teho je so hižom njeschto stačo. Psihetož Macižka Sserbska je sałożena a Ssmolerjowa analogiška Orthografijsa tak doporedzana a dokonjana, so so žanych Wotwjenenjow wjazn bojež netrebamy. A schtož Čítanku, Stawisny a wobscherny Słownik nastupa, da s bozej Pomozu tež tohlež wschitko pschi Psihbywanju nascheho Sserbowstwa dosta-nemy. Kn. Doučha džyt pak najlubosnisihi Djak bracj sa to, so je swojim Krajanam wu-

ložil, schto nowy Čas hōdneho w Sserbach na-płodjeſche. — t.

Wschelkisny.

Cjeste Rowiny „Rwētyn“ kotrež w Brash wukhadžuja, podawaſa w 131 Čiſli wobschernu Rosprawu wo naschim prijenim Sserškim spiewanskim Sswedzenju a menuja tam pschi wschitkej Rhwalbi, kotrūž Sserzy Wucžerjo jich swol-neho a wuberneho Spjewanja dla dostawaja, hishcje ſ Menom Kn. Rozora, J. R. Ssmolerja a Seilerja jako Snoschenjow (Komponistow), Kn. Seilerja, J. G. Ssmolerja a Welu jako Pjeſniki, Kn. Bekarja, Beyerja, Frenzla, Hataſa, Radu, Ryčerja a Zwiesla jako Solospjewarjow a hewak hishcje Kn. Dr. Klina, Wanaka, Moſiga Klošopolskoho, Psuhla a Bjara jako taikich, kotsiž su pschi tym Sswedzenju to a wono do Rjadu stajic̄ pomhali.

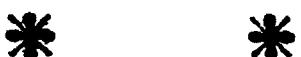
Wjenz serskich Spjewow, spjewanych na 17. Dñ. Oktobra 1845 Budyschini, je hishcje we Wellerez Kniherni ē dostacju sa 1 nowy ſljeborny Krosch.

Zitne a butrone Wici.

Sandženu Ssobotu su Žita Budyschini placile:

Róž . . .	4 tol.	20 nsl.	tež	4 tol.	15 nsl.
Pschenza . . .	6 -	25 -	-	6 -	10 -
Iecjmen . . .	3 -	25 -	-	3 -	20 -
Worž . . .	2 -	10 -	-	2 -	5 -

Khana Butry 13 nsl. 1 now.

Zydzienſka Nowina

a b y

Sierſke Powiescie ſa hornych Lujicjanow.

48. Czislo.

29. Dzień Maſymnika.

1845.

Fellah aby Hegiptowſki Bur.
(Dalewedjenje.)

Njetk fedžbuſ, luby Laſowarjo, ſak je ſei njetſiſki Paſcha ſawesz wedžit, ſo by ſwojich Burów hac̄ do Koſchleje wuſliſekat. Ani mi, ani tebi neje ſo ženje lubic̄ chylo, ſo je Josef, Jakubowy Esyn, jako prieni Pharaonowym Minister tak daloko ſchel we k Woliczinenju pszechzimo Phataonej, ſo won, kaž we 1 Knihach Mójsa-howych lajuzem 47. Stawi, zylu Hegiptowſku ſa Khlieb temu lódnemu ludu wotkupi. To drje žadyn kſcheszijanski Werch neby pschidat, tč ſczeſzka žadyn kſcheszijanski Minister radžit. — Tak je pak hiſhčen dženža, kaž jo tedom hiesche. Wſchitón Kraj ſluſcha temu Paſcha, czi Fellah ſu jenož Rajnu aby Dzielaczerjo. Nain-ž? Nu, my mamy we Kraju tež wele Rajn-ſow, a cjt ſwetscha hubenje nesteja: — tola pschi Weinajenu leži wſchitko na Wumjenenjach.

Fellah, kiz chze wotnajec̄, doſtane Kraj, Esym-jo a Skót. Sa to dyrbi Paſchej, ſa tym hac̄ Polo leži a dobre je, woſebje tež, ſak lóchijn ſo powodžic̄ hodži, Dawk dawac̄. Pszechzimo temu ſo neda ničjo prajic̄ a žadyn Koſomny ſebi nebudže kraſny Špui (Schfür) darmo žadac̄. Ale to neje doſz. Najpredy dyrbi Fellah na dobre Polo te Płodn wuſhywac̄. Kotrež jemu Paſcha psches ſwojich Častojuikow ſycz ſasa a jenož na hubene ſimje wuſhywac̄, ſchtož chze; kdruhemu dyrbi won wſchitko, ſchtož je napłodžit, Paſchej pschedac̄, a pschitym poſtaſi Paſcha ſam, ſchto je winoſte! Haj ſtalo ſo je, ſo je Paſcha Buram wſchitke jich Płody ſwotuporak a jim potom k Sammenju, Khliebej e ſa Skót nusne Žito, kaž ſo wje, wele drójho ſashy pschedawak! — Schiož won plac̄it, je njeđen Tieczina tebo, ſchtož je peptawym wineſte. Welaj Bjeda na tu Re-prawdu, luby Laſowarjo, kiz ſy Aues na ſejnym Gorneschku Womſa! Prawo masch, to je nepo-

domna Neprawda; ale wono pschindje hisczejen hore. Taiki Fellah by so Bohu djakowal, by by Tsczlnu teho, schtoz su jeho Znje winojsce, woprawdzie dostal. Dyz pak je swoje Znje woredat a Paschowym Seluzomnik pschinesce jemu Rachnonku a Dawki a tehorunja su wot jeho Tscziny hizom predy wotcjechnene, da nedostane sa to zane hotowe Penes, ale Wopisimo wjesteho Winojcia, kij so wuplaczjuje, dyz so Paschej spodoba. Predy mozesche Bur tajke Papery tola Kupzam aby Penes Pschemjenerjam, kij maya swoje Blida na Haßach hegipciowskich Mjestow stejo, pschedac, borni; runje sa poc Penesow bylo, schtoz dyrbjachu winojsce byc; ale dokelj je Pascha safo horje neberische, da nckupuja a neberu je tez Kupzy wjazy, a bohi Fellah dyrbj Mjeshazy, haj Ejeta cjalac, dojj so temu Tiranej nespodoba, Penes sa ne dac. A dyz won je dawa! Raha won tedy sczni? I, kaž su njekotri Ludjo tez pola nas spytali, won placit s Wjezami, Mjesto Penes, a te rachnuje tym bohim Ludzom, Boh wje, tak wózko! To je woprawdzie turkowske Hospodarstwo. Ale wono pschindje pschezo hiscze hore. Pschi tajkich Wobstejenjach da so lóchy wjertci, so s Wobdziesianjom Kraja, se Swjernoszu, Djeklawoszu, s Lóschtom a Luboszu k Djelu husto jara hubenje siejt, a so Sta a Tawenty so Prosnoszi podadja, wjazy nedzilaja, hacj je k Edzerzenju Ziwenja nusne a s Wotedaczom do Magazinow, s Dawkami husto studnje wonlada. Duz je hei na to Pascha Mehemed Ali duschnje sawesz wedzit. „Wschiz Wobydlerjo jeneje Wyh maya sa te winojsce Dawki tych druhich bewschego Wumjena stacj!” Ze njek tajki Fellah wschisko, schtoz

wobshedzi, Paschej sdawał, a ma tola hisczeje Dók na Dawkach, da dyrbj tonlej Dók jeho Weß placic; nemóże ta, da dyrbja te bliscze sa to stacj; nima gylka Wokolnosz a Krajina tak wele, so by móhla placic, nu da dawa ton, kij placic möže. Sawjeszje krażne Sawedzenie! Wono pschindje hisczejen ljepe! Ma so njekajte Twarenje na najwóschu Borucznosz dokonec, njedzen Rebja aby tehorunja, da dje so tym Fellah, kaž njedy we Pharaonowym Czašu Israelskim Djeczom. Paschowi Saſtojnizy seczierja Mužow, Žony a Djecji we Wzach tomadu, rođjela jich do Czadrow a postaja Hetmanow na nich. Byla Hegipciowska runa so Khesjt sa Elōgniskow. Ich Bohanerjo honja potom ton bohi Lud s Kschudam k Djeku a sycza jich s Konopjami, pschetoz woni maju sa to stacj, so Djelo bryschnje dje, wo ludzaju Stromiesz a Ziwenje so ton Gsurownik nestara.

Najrensche Sawedzenie woladasz we Hegipciowskej pschi Branju do Wojakow. Pascha menujz je so wot swojego Anesa, turkowskeho Kejzora, khjetro swobodny scznił. Won placit jemu kójde Ejetu wjesty Tribut (Dawk), sakhadża pak sa to we Hegipciowskej zylie po swojej Woli, a Sultan by jeho rady se Etoka storczył, nima pak Mozy dosz etemu, pschetoz Mehemed Ali djerji hebi wele wullich wojnskich Lódzow wot morskeho Boka, a niz snadne Wójsko wot krajnego Boka hem. Wjazy pak a Lódzje koschtuja Penes, to wschiz wjem.

Tehodla wudrieje won tez swojim Podaniam poſljeniu Scherpaku. Wojny pak koschtuja hisczen wjazy Penes a wele Czlowiekow a Wojnow je Pascha wele a swetscha jenoz tehodla wedz, so by hisczen wjazy Podanow drjez móh; haj won

gnadż wjazg krocż żabasche, turkowissi Rejjor bycż, hact jeho 1841. Sandżesszy na Porstn sklepachu. Nu, kah da nabere wón Wojakow? Na dwoje Waschnje, we gwojim a we sużodnym Kraju. Wón wuposzele menujż drudż Eshly Wojakow do sużodnych afrikaniskich Krajow, dżeż Mokojo bydla.

(Wobsanknenje psichodnje.)

Tepene Dżecżo.

- 1) Róweżk je na Kerchowi wuski a mały,
W Kucżku Mary tam stajene fu,
Wobdaty sDornami selenej Trawy,
S Kotrejż ton Róweżk renje wupysħiħu.
- 2) Schtoda tam w Pólnozu tak frudnie płacże?
Schtoda tak fizjniewie jałoszi ham?
Macż jidu ach! shorżimi Eshlyam macże —
Jenicżka Dżowężicżka leżi jej tam. —
- 3) Plakalo Stadleschko Beże je frudnie
W Halosach Topola domijazeho
Weċżor, dyż Roħa tu Semju nam fhlödnie,
Nözne fu Sbowy też salicżalo.
- 4) „Wostan wschaf pschi mni, ach, nekhodż won
Macżie!
„Wonka tam Dżecżatko tak jałoszt. —
„Macżera, schto da to Dżecżatlo płacże?
„Esu da je skli Ludiżo won wuhnali?”
- 5) Psħecżelnie Dżowężicżka Macżer tak proṣu
Potaji do Klini macżernoh' fo.
S Lubożju Nan ju na Kukowaj noṣu
Sa Dżecżo t-Nebexam sdyħowajo.

- 6) Nasajtra sahe Nan sapxħaha Wosy
Sjedże Pucż dalok iż-żot Doma precż.
Dżiecżatko keschu je hissejha na Prosz;
Dżowężicżka pocżina plakajo żrecż.
- 7) Macż ju też kesch, dże nydom na Polu;
„Na Luku nekhodż, dżerż pschi Wosy fo,”
Macżie, ach neħoż tam dolho na Polu!
Mi je taż frudne a fis-Sinjal we wſħo.”” —
- 8) „„Woska je wuħla, ach wonfach je renje!
„„W Sahroġi na Piacżki poħšiex zu hicż;
„„Woska je dobra, ta neswar iżenje;
„„Wot Kwjetkow Woneschko ħażu ūnej ja wicż.””
- 9) „„Różički na Luzzu lubosne kċejja,
„„Rjane tam mōdre też filonli fu,
„„Rybicżki w Hatku fo na Għolnejha hrjeja,
„„i Hatkej ja nepondu, na Luku du.””
- 10) Smiexjata Żona na Hacżinach fsele
Riwate Gingawu, Lillie tej;
„Holċča, pōj kie mni, jow Kwjetkow je wele
„Pola me Wjenz ūebi piżanu swesħ.””
- 11) Iako ūej Holċčatko Różičku wosme
Psħexxwilek nahlje do Lubinu ju
Gastlobna Żona, fo wosħċerja rosnje
Kunkawu frudne też wokale fu.
- 12) Macż je ūej Dżecżela najnjalha wele
(Bekonjo hijom je weswontlo)
Eshye fo sprażna Kust na Mesu delje,
Spomni też domoj ūej na Dżecżatko.
- 13) „Lajwschaf, juž Psħipetnha po Esmaġi cieħħne,
„Prasħecż fo budje pak wostudha me;
„Tola tak frudne wschaf hemaf nej żenje
„Schtotejha Holċċiżko swadgi lo je?””

14) „Pomhaj Boh, Psichipolnza, schto da mi no
syisch?“

„Nesesch mi se Schtoma skotego Rij?“

„Schto da tak syknischti Rukomaj prosyisch?“

„Skakaj a spjewaj da Holcisko mi!“

15) „Nemudra Maczje, ach smolom dji s Pola!“

„Nemudra Maczje, ach smolom dji dom!“

Macz ho ji smiesie. „Wschak voss je tu Pola“

„Sa mne a sa tebe, nepöndu Dom.“

16) Psichipolnza syne ho do Trawy chłodnej,

Plecze Wjenz wot smertnych Rójiczkow siej,

Rostorha nydom jón, Wocik pak śudnej

¶ Maczeli pschezo siej wobroczonej.

17) Maczeli Fahne scho, dom spjeschnje khwata.

„Hacj tež mi Dziecziatko napscheczim dže?“

Khwatajo pohlada duzy do Hata,

Dzej hizom Dziecziatko tepene je.

18) „Jesuso, ach nesbożomna hym Zona!“

„Bojo, moj Bojo! ach wumreka je!“

Se syklym Łosom tak żaloszt wona.

„Bejo, ach Bejo, wsmi se Eszweta me!“

19) S Woblecjom bljednym Nan ¶ Nebešam hłada,

Dziecziatko tepene wosme won won.

Mały Bleczek Semje njetk semrete žada;

Po isjoch Dnjach śudny Łos pluka mu Swón.

20) Schio da tam Rozy tak śudnie njetk placze?

Schio da tak syssniwje żaloszt sam?

Macz Rówczk ach s horzymi Esylsam macze,

Zeniczke Dziecziatko leži jej tam.

21) Widzil je junu tam Bludniczki skakacj

Wojcień, dyž dwanacie Swón synejsze;

Delho ma Nan Nano na Maczér čałacz,
Na Rówczku Holczańska wumreka je.

Spjechnene 1831 wot J. Krawza,
Szobudżjelene wot B.

H u d a n c į k o.

Mi shubaj swietlesj Wokni dwje,
Rij datej Wuzilk, Węzelje.

Tej Wokni saħadżenej stej

Do Schjejkt skoro kuloſtej,

Staj wjerny Džiw wsħejek Wokneschkow
Bes Schlenz a bes Lobsilow.

A psches kōjde to Wokneschko
Wonladacj jenož hodjt ho,

Nuz psches nej, dy bñ radħje dħajlx,
Mej hisħeżej niktön ladacj möhl.

Na kózdmu tutħim Wokneschku

Tej widżijsk leżnu Wokencżku,

Rij ho tak rucżej facžini,

Dyz njeschto ho knej psħiblizgi.

R.

Żitne a butrowe Wif.

Sandżenu Szobotu fu Żita Budyschini
placjile:

Noj . . .	4 tol.	10 nsl.	tež	4 tol.	—	nsl.
Pschenza . . .	6 -	15 -	—	6 -	—	-
Zec̄men . . .	3 -	17½ -	—	3 -	—	15 -
Worob . . .	2 -	5 -	—	2 -	—	-
Róð . . .	4 -	12½ -	—	4 -	—	7½ -
Zahly . . .	8 -	— -	—	7 -	—	25 -
Bjerny . . .	— -	25 -	—	— -	—	20 -
Hejduschka . . .	5 -	5 -	—	4 -	—	27½ -
Khana Butry 13 nsl. 1 now.						

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerſte Powiesſje ſa hornnych Lujicjanow.

49. Číplo.

6. Džen Hvdownika.

1845.

Fellah aby hegiptowski Bur.

(Wobſanknenie.)

Telej Šyly nadpanu Nožu mjerne Węgry iih Morow, spopadaja Mužow a Młodjenzow, Žony a Djeczi a dowedu jich do Hegiptowskeje. Te Žonke rospředadža na Schlosowskich-Wiſach a Muſkých ſtyſaſa bes Wojaſow. We domjazym Kraju ſtane ſo runje tak. Tak rucčje hac̄ te Črōdy do hegiptowskich Mjestow aby Węgov panu a Mužow a Młodjenzow ſobu beru, cjeſka ſchtož može bjeſecj, do Puszinu a ſkhowa ſo tak derje hac̄ je možno; pſchetoz hegiptowski Wojaſ byc̄, je žalosne Podendjenje. Wele Pukow, hubena Tjerž, žana Šda, trachne Wobež žnosjje, ſrudna Esmerc̄, to je jeho Čjel. Taſte Lojenje do Wojaſow ſtane ſo tak hukto, ſo we njeſtočykh Węchach liedom hiſchčen njeſchtio Mužow a Młodjenzow woladasch, a Žony a Djeczi Šemju tak njeſak dži-taja!

Taſte Sejndjenje, luby Łasowarjo, ma hegiptowski Fellah. Tak ſo dje we Kraju, djež žadyn Sakon neje, djež može krajny Knes po ſwojej Woli a Spodobanju cžinicz, ſchtož chce, djež tež te tak menowane Sakonje, kotrež taſti Tiran dawa, ničton nedjerži, ale djež ſe won ſam kama, kſchiwt a newuſhne cžini. Tehodla cjeſſ mi kójdň domjazj, krajny Sakon, kiž jeho ſchuzuje pſched Rſchiwdu wot Wózokich a Riffich, kiž jemu Plody ſwojeſe ſhwjernosſje da wujiwac̄ a ſawoſtaſic̄ Djecziom a Djecziom.

Rjane Shudanje krafneho Hudanczka.

Polski Kral a ſachſonſki Kurſierschta August, tón Šylny, khodžesche njedy nedalo ko Bohowa pola Drežjan woſolo, djež ſtruch noweje Dröht twarjachu. Zylje nesnatn ſupi won tam ſjemu Dželaczerej, kiž ſebi weſelje ſvjewaſio najſwjerntiſcho džielasche a wopraſcha ſo jeho, ſak

rječa a kaf wele sa Džen sašluži? Schyri Essje-borny, dosta f Wotmolwenju. „To neje wele! Kaf mójesh wot teho žiwý bycji?“ Žiwý bycji, ho, dy by to samo bylo; ale, Kneže, ja placzu hiszczén Dolý wot tych Benes, a tomadžu na Daní. Byschcje wy to tež dokoneli? — „Pscheszjelo, we Hudanju klinčzi nječotra Wjez džiwnje, kiz pschi Shudanju niežo džiwna neje. Wukož mi to, a ja chzu cje khwalicj?“ Da pojče do mojego Domu! Bes Komđenja wedžishe won Krala do swojeje khudeje Hjety, džej jeho wobstaraj Starchej fedżlischtaj. „Pacze, djesche ton Džilacjer, to staj mojej Starchej, kiz Esłaboszje dla wjazn džilacj nemžetaj, a wot mojeje śnadneje Edy go bobu žiwitaj. Wonaj weczahnychtaj me we Bojszi teho Knesa, szelischtaj me do Schulje, a dželaschtaj sa mine, dójž nemojach hebi ham Khleb sašlužicj. To bje jich Kapital, wot kotrehož ja njek Daní placzu a tudy, — bes tym pokasa jemu swaje 6 Džeczi wój Swi, we tychlej, kotrymž ja cžinju, kaž mi moji Starchi cžinjachu, tomadžu ja Kapital, kiz mi, dali Böh, tež swoju Daní pschinesz dyrb!“ — Zara nuty pozwali Kral te Džeczi, pschejesche tym Starzym Sbozje stajskemu Synej a wotendže nesnaty, newostaj žadyn Dar, dokelž žane Benes y pschi hebi nenoschesche; klubí pak, bórsh sašo pschincz. Nasojita pschindże kralowskii Bjehar temu Džielacjerej a kasasche jemu smolom na Ród Králej pschircej, tola nedyrbi wó Wsy nikomu poſtžicj, dje rje. — We swojí najsjepšej Draszi khwatasche won njek na Ród, džej hžom Bjehar na neho cžatasche a jeho do jeneje sadnej Swy dorudje. Tu dosta wot Krála Sto Toler, a Kral khwalesche jeho hiszczé junu, dla teho rjanego

Wukoženja tasseho Hudanja, prajesche jemu tež smolom, so budže je dženja swoim Hoszjam hoředacj a pschikasa, so wot teho Hudanja nikomu nedyrbi niežo prajicj. „Knajmenschemu niz predy, pschistaji Král żortnje, hacž me nejšy pól Sta Rašow widzik!“

Wschitko klubiwski wrózki ho ton Muž jara sweseleny tym Swojim. —

Ljedom bje ho Král bes swoimi wschelimi zusymi wózokimi Hoszjam f Blidu synył, wunesę won to Hudanje: Kaf móže Hospodar pschi 4 Szljebornach Edy na Džen niz jenož Bonu a 6 Džeczi wobstaracj, ale tež Daní sa nemakly Kapital placicj, haj tež hiszczén Kapital romatžicj? — „Jedyn mojich najnischich Podañow, pschistati Král, to wje a dokonja; Meno a Muž niežo newucžint, ton kumscht chze shudany bycji.“ Wschitzu woszewnici Knežo a Žony poſnachu we tutej Wjezy swoju Nemóz. — „Nu, djesche Král napoſliedk, njeli bes mojimi Hoszjam žadyn, kiz to shudacj wje, śnadž nomakam tajkeho drudje. Sa sydom Onjow widžimy ho wschitzu sašo tudy sa Blidom. Nejeli tedom hiszczén shudane, da dam jo we tydženskich Nowinach pytačj.“ So dyrbjal to njechión druhi nischti shudacj, a tych kralowskich Hoszjom tak sahanibicj, to tola nikomu do komy nechacze. Bjesche pak wjesty Kandidat German, kiz sa tydžensse Nowiny Hudanja a tehorunja horjestajesche. Temu da Grofina Isterloe, kiz bje tež bes kralowskim Hoszjam a na kotruž Král ho woſebje bjesche wobroczik, zylje stradžu f hebi pschincz a klubí jemu dobre Sapłaczenie, jeli móže ji sa iſi Ony, pschetoz schyri hžom bjehu saſschke, we tej Wjezy pomacj, — Iako bje hebi tež ton Khwilu podarmo

Prozu ežnič, sapocža wón hinak. Wón pytasche menužn shontč, dže je kral we blischich Dnjach wokolo khodžit, dyž je to Hudanje wunesł a tu padžechu borsy na to, so je wokolo Bohowškeho Koda nastalo; pschetož tam bje kral, kaž dwor-šn Selužomniču derje wedžichu, sjenym Džekacjerjom na Dróšy ryczał, haj tež we jeho Domi pobyl. Ton bje borsy namkany, ale, hacž wón runje pschida, so wo tym Hudanju wje, da wšak tola s Ryczu won nehasche, a wosta napožljedt pschi ihm, so dyrbja ko sa njetotre Ljeta sašo prashecz, so gnadž móže jim potom te Wułożenie sjewicž.

(Wobsanknenje pschichodnje.)

Surowa Sserbowka.

(Po Čjesskim ſangi.)

Porodžila me
Moja Macžerka,
Porodžila me
Rjany ljetny Džen.
Rjany ljetny Džen
Kraſnej Sahrodži,
Kraſnej Sahrodži
A bes Rožemi.

Haj bes Rožemi
Sakcijewazym.
Reknula je tam
Moja Macžerka:
Hdy bych wedžka,
Moje Džecjatko,
So chzesch njeħdy bycž
Sswjerny, hōdny Sserb;

Wobwika ja bych
Tebe s Rožemti,
Tebe s Rožemti
Sawonjazymti.

Bych pak wedžela,
Male Džecjatko,
So chzesch njeħdy bycž
Pscheradžetſki Sserb;

Bych cje woplettka
Skrutej Rohožu, *)
Skrutej Rohožu,
Cžižka do Černjow.

Wſchelkisny.

Rn. Kubasch s Hodžija, Capoßlanz (Abgeordneter) w druhej Komori Saskeho Szejma (Landtags) recžesche tam wónzano tež dla Sserškich Dójkow. Wón prajesche bes druhim, so je najwetschi Džiel Draždanskih Dójkow se Sserškeho Kraja a so psches to, so ho tam kóžde Ljeto tak wele Sserškich Žonškich podawa, Sserški Narod wele schkoduje. Pschetož jara wele Dójkow ko Draždjanach cježkeho Džjela wotwucži a wſchelakich Nepocžinkow nawucži a Sserbjo dostačaja potom neduschnie Hospošy a Sserſke Džecži nefmane Macžerje. So by njetko Sserſke Dójki pschichodnje tak lóhki Pschistup nemjete, chysche Rn. Kubasch jich ljetne Dawki, kotrež 15 Rhl. wunosha, na 2 Utr. powuſhene mječ. — Na to wustupt Rn. Capoßlanz Zvž a prajesche, so drje wón pocžegne Wotpohladanje Rn. Kubascha wuſoko waži, ale tola

*) Rohož aby Rohodi, Schilf.

¶ Cjehzi Ssersteho Luda pschidacj nemôže, so by pschi Dojskowstwî njelajka Spekulazja Rješta namakala a wulcjovala pschi tym, so budža te powuszhene Dawki sa te swetscha sawedjene a hizom tak doš nesbožomne Žonste drje hórscha Schrafa, ale so ho tuteje dla tola Nicžo poljepshecz dacz nebudže. To so potom tež zykej Komori soasche a duž wosta pschi 15 nowych Ssjebornych.

Po Potuczenju Saskeho Ministerstwa je pak prjenja Komora postajila, so dyrbja nowokatholske Woskady hahlej pschichodnie, hdyž budže pola nich hizom wscho krucije do Rjada stajene, jako nowa Ihshesljanska Zyrkej placicj. Bes tym maja pak Rowokatholssy wschitke Prawa, kotrež herwak soždy krajowy Wobydler wuživa, tym jenicžkim Wurwasjom, so dyrbí so Wjerowanje nowokatholsskeho Rawoženju se swojej Rzewestu s Pschipomožu evangelskeho Duchomneho stacj a to Wjerowanje tež do jeho zyrfwinych Knihow saphecz. Po tujym Wobsanknenju dostawaja Rowokatholssy tež to Prawo, so smiedja w Zyrkwach božu Sekužbu djeržecj.

— ē.

Za schwedzinska Spjewarka Jenny Lind bndže so njetko 3 Ljeto doho we Barlini słyshecz dacz. Wona dostane 25,000 Toler sa Ljeto Edy a wosche teho, dokelj 25,000 Toler hishczen jara wele nej, sa kóžde siccwe Spjewanje 50 Tolerjow i Poljepshecz a zmje kóžde Ljeto dwaj Mjesazj sacejzowacj, ale dyrbí ſebi lubicj dacz, so jt tutej dwaj Mjesazaj spjatnacje Stami Toleremi wotkupja. O Benesh rošmetowatý Sovi ež? Ech u by tež tajki Schlobis byl!

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudowane wot Wellerej Kniherije Budyschini.
Cjischcjane po! a G. G. Hieki.

Cj do 24 ljetni wojskzy Woscht w Barlini su we Sažwyslowanju, so wjazn pschecžinicj nezmiedja, hacj saplaczicj moža. Tich Poschczowarjo dyrbja hschczen Schrafu dawacj, so Pschecžinerstu tuzych młodych Ludi nekmanje poljekali su.

We Barlini nesandje skoro žadny Tydženj, so bychu tam jene nowonarodžene nemandželſte Ćjesczo njedze wupołozene namakali. Te bohe Wacžki su swetscha wschje morwe. Rjetk chzedja pecja Rježju sa tajkich Namakanzow saložicj, taž to Paris a London dawno ma.

S Cjesczich Mesow je runje Powesz dójſchla, so wot kejzorskeje Woschnoszje so Wuwejenje Bjetnow s Cjesczkeje a Kejzorskeje sakasane je.

We Schlesynskej su so pecja na to nastajili, so bychu tam wulku a wobſchernu jesuitarsku Schulu saložili a chzedja ju do I teho Klöſchtyra Grüffow bliſko pschi cjesczich Mesach położicj. Ton tachanski Knes, Dr. Ritter s Wrožlawy je tehodla sam pola Bamja byl a jemu tu zyku Wjez priodkpoložil. Mu, wegełcje so wschly Wjerni na tajkej jesuitarskej Blifkofsi. Woni drje ſej myſla, Wotka rjesacj, ale ſeježka ſteho ſchto budže.

Zitne a butrowe Wif.

Sandženu Ssobotu su Žita Budyschini płaczile:

Rož . . .	4 tol.	5 nsl.	tež 3 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	6 -	15 -	- 6 -	5 -
Seczmen . . .	3 -	20 -	- 3 -	15 -
Worž . . .	2 -	$7\frac{1}{2}$ -	- 2 -	$2\frac{1}{2}$ -

Khana Butry 13 nsl. 1 now.

Zydzienſſa Nowina

a b y

Serſke Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

50. Číſlo.

13. Džen Hodownika.

1845.

Rjane Shudanje krafneho Hudanczka.

(Wobſanknenie.)

Na to Praschenje: cžohodla tak poſdžje? reſnu wón, tak je jemu Kral ſakala, predn wot kročeho ryczež, hacž jeho knajmenschemu pól Sta Krócz woladac̄ neje. Nech tež je to jeho Žort był, da placži to jemu tola ſa ſwiatu Vorucžnosz. — „Na tym wóz gylje prawje cžincje, reſnu German; nejeli pak dale ničžo, hacž pól Sta Krócz Krala woladac̄, to dyrbt ſo bórsy ſtac̄. Sa Schtundu tu ſaho ſym, pſchineſu Krala ſobu a potom móžcje jeho ſa pól Sta Minutow pól Sta Krócz woladac̄, — Stym kchwatasche wón do Mjesta, wupojda wſho Groſinej, a wuproſh ſebi pól Sta Slothch ſKralowym Enamenjow, derje wedžlwschi, ſo budže ſloty Kral temu Mužej tak wele placžic̄, jako tón ſiwy. S Weſekoszju da Groſina Iſterloe te Slote, a German kchwatasche do Bohowa, naſa-

dja na Blido te Slote, tak ſo Kralowe Enamjo ſo pól Sta Krócz jemu napsheczivo blyhczesche, a žadasche ſa to tamne Wuloženie. Najpredy chybzhe ſo tón Muž hifchjen ſaperac̄, ale pól Sta Krócz bje wón ſwojemu Kralej bes Wocž labat, ſchto móžesche jeho dale džerzež? Šmjejo powedasche wón njeli tu Wjez a džakowasche ſo, jako bje German wotejſchol, ſym ſwojim Bohu, ſo je jemu taſku ſbožomnu Ryſl wot Kapitala a Danje nuž dal. German pak bu wot Groſinej krafneje horjewſaty, ſotraž polna Weſela, ſo budže beruſhjem ſhudarjam i jeniczka, jeho bohacžje wobdar i tón pomenowany ſedmy Djen ſjedom docžakac̄ móžesche. Skoro runje tak neſzerpliwe cžalasche Kral; a bjechu ſo ſjedom i Blidu ſeſydale, jako wón ſebi to Wuloženie žadasche. Wſchizy ſpoſnachu we Pomižnosz ſwoju Nemóz, jenož ta Iſterloe bje wegeka, pſches tož ſGermanowej Pomozu bje wſchitko pſchithotawała a wopraſcha Krala: hacž chye ji dowolici,

to Wuloženje dój Siwy bacj! pschiwesz? — „Pſchiwesz?” wotmolwi Kral, „takje Wuloženje leži we Hubi, a netreba janeho Pſchiwedženja!” „Tola! reknij Grofina a kwny ſkalowemu Šekužomniſkej, kij jt roſpomeſche a — naž ſtupichu reſwajo we jnej wiñzarskej Traſti ſtinowymi Haſoſkami we Ruzn dwaj a dwaj Valten Karig ſe ſwojſtajt Starschimaj, ſwojei Žonu a ſchecimí Djiečimí a podachu Realej we Rimorejwanju njeſotre wot Germana ſtaſjane Schtucjkt, dzej tak rjekasche: „Wulke a kragne Wjezy ſu ho, Kralo, na twojim Dwori ſtało, ale we jnej Gjerschcjinſkej Siwi neje ničton nidy widžiſ ſtarý Kapital ſ Danju reſwacj. Woboje wolabasch na Bohowſkim Valteni, kij placjt, ſchtož Starskich Luboſ ſemu cžinesche a we Wutrobi ſwojich Djiecjt ſebi na Pſchichodne Kapital ſromadžuje!”

Kral bje jara ſweſeleny a hnuty a bžako-wasche ſo Grofinej ſa tajke kragne Wuloženje teho Hudanja, nemojſche pak wjestu Neſpojnoſz ſ Valtenom Karigom, ſwojim Pſcheradnikom po-klóčicj. Tola jako bje jemu Grofina wſchitko wupoſdala, khwalesche won niz jeno teho Pſchesradnika, ale tež a hſchejen wele bôle, teho Germana, kij bje tamneho tak mudrje ſ Pſcheradži pſchineſk a da jemu pſches Grofinu dobru Šekujku ſlubicj, kotrūž won tež krolik po tym we Thuringſkej doſta.

Že le ſui za.

Löß: Kufegy je jena Weſ ſc.

1. Kufaka je Kokula

Mudre Šelovo do Šewjeta,
Hm, hm, hm, ha, ha, ha,
Mudre Šelovo do Šewjeta.

2. Šekyſh a poſkhaj, Lužiza,
Rajki Rječi ſo podawa, hm, ſc.
3. Raſchu ſerſku Lužizu
Štvari Böh ſnes nerunu ſc.
4. Bot Drezđan' do Lubtja
Rjetko ju pak runaja ſc.
5. Šredža Ežlez, Ratarež
Chzedža Želesnizu pez ſc.
6. Ludžjo, wy ſze Čelata,
Aby macže Dundyra ſc.
7. Schtož Böh ſtwart, dobre ſe,
Wy chjecze mjež hnaſſche ſc.
8. Štwart je was ſ Rhodženju
Wy macže Lofsht ſ Kjetanju ſc.
9. Rajke ſu to Neſkukli
Na tej Šem ſtejneſt ſc.
10. Žiesbſicj ſ Wosom parowym
To mi neje po Dobrym ſc.
11. Rij tu Duschu lubuſa,
Sso ſym Šmijom newoja ſc.
12. Moje Šelovo wjehcjerſke,
Lubi Ludžjo, wopomnje ſc.
13. Wjeſzje jſedje Šwjet tón ſky
Hſchcje Djafej do Klamy ſc.

Modrej Wocži.

(Po Čjesskim Hanki.)

Ach woſ Wocži, Wocži,
Módrojaſnej Wocži!

Hdyž na waju pomnju,
Wokol me wsche krocži.

Hdje je moja Wólnosz,
Wolfschewenje moje?
Jako waju pytnych
Shubich Sbožje swoje.

Shubich je tak rucžje,
Jako Klof ho mine;
Wutroba pak moja
Mi njetk s Horjom hine.

Hdježkuliž ho podam,
Hdjež tež Noha krocži,
Wschudžom ach! ja widžu
Módrojažnej Wocži.

Ach wój Wocži, Wocži,
Wocži módrojažnej,
Rak me pschesjehatej, —
A stej takhlej kražnej!

Smoleč.

Sholje. Schtož su pschepecži Njemži, tu-
tych pocžinaja nasche mótežinske Brózowanja dale,
bole mersacž a pschi tym woni druhdy tola jara
„wolbyr“ recža. Tak wobžaruje Redaktor Čjašo-
piša „Magazin für die Literatur des Auslandes“
nasheho Krajaná, Kn. Dr. Jordana, so woni
we Njemski im Mjeszi Lépsku a Njemski Recži
Rowinu wudawa a wobskoržuje jeho, so we nich
sa Szlowianstwo wojuje. Wopravdzie, daloko
je snami pschijsklo! Hdjež Sserški recžimy, da
na nes moskotaja, hdjež pak Njemski Szlowa
wuprajamy, da tež na nas hawtuja. Derje jenož,
so tajke Moskotanje a Hawtowanje nicžo wjazny

neplacži, ale nas wele skere k temu pschijsnucže, so
nasche Sserbstwo cžim swjernisho twarimy. Dale
džiwa ho pomneny Redaktor na tym, so Kn. Jord-
an tola radscho s Njemzam nedjerži a dawa je-
mu tu Radu, so dyrbí won, hacž runje rodženy.
Sserb, pschezo Njemzam pomhacž, do kelž su
(pošluchajcze!) Lužiszy Sserbjo po wschjem
swojim Ryču a Waschnju lucži bra-
ća w szymyšleni, swjerni Njemzy,
„Bratrowszysmyšleni,“ haj taižy smy; „swjerni,“
taižy tež; ale „Njemzy,“ nje mój lubi Redaktor-
ko! Schtož to praji, to je dokonjany Blahan aby
nehańbitly Čhat; Sserbjo cžesžia Njemzostwo, ale
pschi tym pschezo Szlowenjo wostawaja; woni
dyrbja drje tež pschi Szlabnoszí Njemski recžecž;
ale psches to ho tola nihdy swojej Narodnosz
newotrefnu. Bjesche tež njeħdy takhlej, da temu
njetko wjaz tak neje, pschetož „Sserbstwo rošyln-
ja ho snowoh’ w kražnej Lužizh!“

Snamjo tajkeho Rošylnenja je nam tež ta
Poweżi; so džedža naschi lubi podjanszy Sserzy
Bratzja pod Nawedowanjom wužokodostojnega
Knesa Tachanta sa swoje Schulje w schelake Sserške
Knihy cžlischczež dacž a hewak tež hisčcež Sserški
Čjašopis wudawacž. Rajki tónhlej budže, to
žnadž knowemu Čjeto šhonimy, wjesčcicž pak
možemy, so budže ſóždemu horšinemu Sserbej
jara witanu, dokelž tak tež podjanszy Sserbjo
Pišmo dostanu, skotrehož wschelake Rošwucženje
a hewak njeħotružkuliž Sserbowstwo potverdžazu
Myſlīčku nadobydža. Schtož te Schulje Knih
nastupa, da budže ho mot podjanskeho Duchomn-
stwa naspredy wudacž: Sserški Katechismus, po-
tom Sserške biblijske Statwisy (biblische Geschichte)
Sserška Čítanka (Lesebuch) a. t. d.

Rn. Rend. Salm an Mužakowa je wóna-
no w Hermanezach nedaloko Wróclawja duchom-
ne Mjesto dostał.

Smoleć.

Ton Bagdadski Skuph.

Arabiska Bašniczka powieda wot skupego
Człoweka we Mjeszi Bagdad, kotrejż so a swo-
jego Szyna skłijebowymi Sbótkami žiweschę, so-
trejż we Kuchinach romadu nakupi. Njedy nad-
padże jeho Pszecžinerstwo a won pschikupi klu-
tym sbótknym Kruschkam Kruch Twarožka; ale
Rjedk so jemu sesda, tuton dobry Russ na jene
Dobo sjesz. Won sanktyjón do Khamorka a
jeno na wulkich świątynach Dnach jón sały wu-
cjeże a rybowasche trochu swoj Rhljeb wo njón,
so by ljepe skodził. Njedy nepschindże ton Nan
Pjichipolnju dom, ton jeho Szyn cjakasche tódy,
ale Zoda dla sapocza naposledk sam jiesz. A
dokelž ton Twarožek senkneny bje, pschindże temu
Hölcezej do Myślje, swoj Rhljeb wo te kha-
morne Durje rybowacj, so by sa Twarožkom sa-
skodzował. Tym Wonom pschindże Nan domoj.
„Neduschniko pszecžinerski” djesche won njewny,
„nemóžesch ty žadny. Djení bes Twarožka wutracj?

Wschelfisny.

We naszych hornych Łužzach namaka so,
kaž je snażomne, we Rózencji świąteje Marina
śtrowa Studjeni, ale kłyschenju hłskezen pak neje
było, so by tež Djiwu cžnička. Schto budže tola
talej prajicj, dyž budże shonicj, so je we Czechach
pschetrečena pschis wulzywuwolanu Djiwu cž-

nersku Ssotru? We fjerschczinskim Rohanskim
Knestwi (Jungbunzlau) we Wošadži Lapy su
pola Wžy mały Jessel Djiwu cžnersku Studjen
wocžinili, Krystianinu Studjeni, we świąteje
Marinym Doli. — To podlastejaze Sswecjo ma
pecja świetly Blyhej wokolo so sa tych, kij do
neho wjerja a — jón widja. Da moje jich
wjeszie jón wele widzicj, pschetož schtu chył tež
so janu Wjeru nima? Wy bosy Ljekarjo a Hop-
tykarjo, schtoha wñ stemu prajicze? Raž so wam
pónidże, dyž wschudjom poczneja jenož s Djiwami
hojicj? — Raž so wje, pomha ta Woda psche-
wsho, woſebje tež psche Djielanie, pschetož kat
chzedża te Lawsenty Ludzi, kij tam czahaja, tu
Rhwiliu djelacj a we wuzitnym Djeli śwoje
Móz nałożicj? — Sažo tajki wumyſleny, Lu-
dzi ślepjazyj jesuitarski Russ; pschetož ta Woda,
jeli woprawdże janu wustrowjazu Móz ma, ni-
ma ju nidże drudże tym, hacj wot Natury.

Zitne a butrowe Wifci.

Sandżenu Ssobotu su Žita Budyschini
placjile:

Rož . . .	4 tol.	— nsl.	tež	3 tol.	25 nsl.
Pschenza . . .	6 .	7½ .	—	6 .	—
Zecžmen . . .	3 .	15 .	—	3 .	10 .
Worš . . .	2 .	7½ .	—	2 .	2½ .
Róch . . .	4 .	17½ .	—	4 .	15 .
Zahly . . .	7 .	10 .	—	7 .	—
Bjerny . . .	— .	25 .	—	— .	20 .
Hejduschka . .	4 .	5 .	—	4 .	— .

Rhana Butry 13 nsl. 8 now.

*

*

*

Zydrženſſa Nowina

aby

Serke Powesze ja hornych Lujicjanow.

51. Číplo.

20. Džen Hodownika.

1845.

Hegyptowske mjaſowe Hornyki.

We ſje, luby Sserbjo, předniſčich Egipſtach naſcheje Nowiny naſhonili, tak hubenje ſtym hegyptowſkim Burom, Fellah menowanym, ſtejt. Na tychlej Wotzarowanja hödnych Wobſtejeniach neje pak njeđe Kraj, ale to tyranske Kneſtwi jich Wuschnosje Wini. Hegyptowſki Kraj, to rjeka Nilowa Dolna, kaž daloko ho powodzic̄ da, wobſedzi Bohatſto na Płodach a Skoc̄i, ſo dyrbis̄ ſo spodzivac̄ a teho dla možech tež tajke Bohatſto hegyptowſkeho Kraja ieho „mjaſowe Hornyki“ menowac̄.

Nóz a Džen ſtaj ljedom tak wſchelakej, kaž Nilowa Dolna a hegyp̄towska Puſzyna. Tej Dolni je pschemózna Płodnos̄, ta wokolna Puſzina je naha, kucha Holina. Teho dla je bes Džiwa, ſo tón 'uby, nerowuczeniu Izraelſki Lud we ſwojej Nehmanos̄i wot Mójsa ſodashe, ſo by jón ſteje Puſzyn ſaſy do Hegyptowſkeje

dowedi a chybu radbiſſcho ſebi dac̄ ſi na Khribec̄i rejwac̄ a we Poddanſtwi wostaci, hac̄ th̄ ſwuczenych dobrych Rusow ſo ſmitnyc̄. Nerodjiſtſki wo Swobodnoſ ſometowachu temu wulkemu Muzej, kiž njescht ſnich ſcžinic̄ chyſche: Ach, ſo bydžichmy we Hegyptowſkej wostali! „ſchtò naſyci nas i Mjaſom? My ſpominamy na Ryby, kótrych ſmy we Hegyptowſkej doſg darmo jſedli; a na Kórk, a na Melony, tež na Por, na Zýbulu a Kobowl.“ 4 Mojs. 11, 5. To je bes Džiwa, praſu ja, pſchetož tež hiſceje djenſniſtſki Džen namakach bes tymi, kiž chzedja hewak roſhwjetleni a dowuczeni rjekac̄, doſk tajſich, kiž myſla aby praſa: ſchtò ſtara me Gmeina, mój wózny Kraj, mój Lud? ſchtò ſtara me Swobodnoſ, Čeſz a Schwalba mojego Luda? dyž ſo jeno mi derje dje, dyž jeno mam njeſcht dobre jjeſz a ſo napic̄! Tajzy Ludzjo ſteja na runym Ekhodženku Roſwuczenja a Poſnac̄a ſtymi robocžanskimi Izraelitami Mějaſorwehe

Węzła. Wójska pak bjesche njedże 1500 Łet' do Rękusza žiwych. Potajkim su tajny Ludžio we swojej Wustojnosći wo pôłschrótca Tawsentu Łet' do factu a jimi runi su wschitzu, kîz hej Kočenje tych starých robocząskich Czásow a Wobszienjow požadaja, dżez jeno we wschém a ie wschém knieži Czeledźnojo bjechu, a niekotružkułiž Starosz a Wudacza nemiejachu, kaž njetko, jako sami swojti kneža a swobodni Wobszedjerjo Žiwoszjiow. Dży bjechu wedžili, so budje ich njechtón wosyč, cijlej Ludžjo bjechu so mersali, so su haflej khodžicž wuknali.

Nemiejachu da israeliske Djeczi we tej Puškin żaneho Mjsaſa? Uj, to so wje, woni bjechu dżen swoje Stadła gobu wsalt. Ale Huba wiśasche jim se tym perjowym Skotom, kîz wEgiptowskiej we nepodomnej Eszli a Tunjostk f dostaćzu je. To bje ta Wjez. Kur' je Egiptowskiej na Legiony. Temu so nedźwaj, pschetož Egiptowskej dadža so kurjazym Jejam we Pezach wulahnyč a tajke Wulehnenje stane so tam móht rez po fabriſku.

We Egiptowskiej je 386 Wszów, we kotrychž f Paschowej Dowolnoszju tajke lehnierske Pezy wobsteja. Dowolne Wopisimo f tajkej lehnierskej Pezy khoshtuje njedże 17 Toler' a cjt na tu Wjez Wustojni su swetscha wschitzu steje Wsy „Verme“ we delnej Egiptowskiej rodžent. Wobydlerjo tuteje Wsy wedža Potajstwo tuteho Wulehnenja a pscheherbuja jo na swoje Djeczi a te saſy dale żenož na swojich Pichichodnych. — Ze dyn semjanski knes hornych Łuziżach je tu Wjez tež swiecik, te Jeja so tež wulahnyču, ale Kurjata se switachu bortsy saſy. — Pschindże njeik Naszymenie, jako najshmanski lehnierski Czás, da ros-

próſcha so Bermesz Węgnisz po zykej Egipتوwskiej a romadža Millijony kurjazych Jejow a dadja so jim tych móht rez palazych Pezach khumschtne (roszmenisz, wumelsz) wulahnyč a dostanu so tuto swieje szyla schiesz Mjeſazow trajaže Romadženje I jow a Wulehnenje njedże 40 Toler' wot teho Pez Wobszedjerja. Tatkalej Pez je wot Zyhelow twarena, pôlpjata Łochcza wuſoka, fredža pôdra Łochcza schieroka se schyri Łochcze wóſokej Czatu wot jeneho Konza f druhemu Fredža. Na wobimaj Stronomaj, tżez so khodžicž hodiži, na prawej a lwej, su potom po Rynkach jene wsche druhego tsi aby dwanaczen Wobdzienjow, jene zylje tak wulke, kaž druhe, menujzy pôdra Łochcza wuſoka, dwai Łochczej schieroke, schiesz aby sydom Łochcjom dolhe. Wobredža maja tute Kory aby Khachlje aby Wobdzienja kuloſtu Djeru, tak wulku, jo móże Muž pscheljusz, a do kóždeho Wobdzienja naskadże so schyri aby pecz tawsent Jejow; potajsim móże jena tajka Pez na Dobo schyrczci aby pôlsta tawsent Jejow wulahnyč. To je kraſna Cziodka! Wusmesch njeik romadže 386 lehnierzyc Pezow, a we kóždej schiesz aby wóſom kroczone Lehnienie, pschi kóždym Lehnidli schyrczci aby pôlsta tawsent Kurjatow, da namakajch, so sa Łjeto psches zyke na Sto Millijonow młodych Kurjow so wulehne! Hegiptowska ma njeschto psches dwaj Millijonaj Wobydlerjow, potajkim pschindże na kóždy hegiptowski Žoldk sa Łjeto f najmenshemu schyrczci młodych Kurjow! A tute tute Stworenja f Durom aby f hegiptowskiej Pschenizu prawje tuczen wuformene — wieszje njeikta Hosposa by jich pôl Duzento rad do swojeje Ruchinu wsala!

To Lehnenje Samo stane so takhej. Do tych Kórow aby Woldjelenjow nakladu na Zyhelje Lenu a na Len te Jeja portno a na Romadu; pschetož na Zyhelach Samych by Horzota psches Mjertu wulka byla. Wohnischjo je dwaj Zolaj schjeroke, schjesz Zolow Hubosa Díjera delkach na Det.

(Psichodne wjazh.)

Hana a Sulamith.

We Kraju Israel blisko pscht lubosnej Hori Labor bydlesche Budowa s Menom Hana se swojej jenickzej Džowczejku, ta rjekasche Sulamith. Wonej bjeschtej jara khudej a ta Khježka, we kottejz bydleschtej, bje mala. Ale i ju Wutroba bje Weſela a radosziva, jeju Dny minyču so we Mjert, pschetož wonej bjeschtej pobójnej a bohabojsnej. Hana wedzischa Wutrobu swojego Díjessja kweschemu Dobremu a wuczesche Sulamith, iak tón luby Bóh Ľvari se Semje rosz da a Rožu na nju krepi a swojemu Selonzu woshe wsceho, schtož je žive, da skhadzej a tak won Čłowekam wele dobreho dawa kózdy Džen. Ktemu powedasche wona se swijateho Pišma wele rjanych Powesziow a Wucžbow. Vyž ta Macz taklej ryczesche, da pschindzechu jej Seyly do Wočow. Tedom džesche Sulamith k swojej Maczje, iž tzen plakach! Ale Macz wotmolwi pošmjeſſujo! moje Džeczo, Jeho Dobrota a Lubosz je wetscha, hacj so by ju čłowska Wutroba woschimnycz móhla. Tak ryczeschtej wonej hustobes žobu o kajkej jejn Selowa, kajke bjechu tež jeju Skutki. Bóh pak zohnowasche jeju a jeju mala Sarodka pschinesze wele króczny Plód, kajž tež te Sichtomy, kij wokolo Khejjie stejachu, a

wóſche Ľsjechi dožahachu, tak so wonej tež druhim žobudžieliča a Khoryh a Khudyh se swojim Ebótkom woschewicj möžeschtej. Potom prajesche Hana: „Widzish iž, jo dawach ſbezniſte je, dyžli bracj!” O derje namaj, so ſmjemaj tež naschu Scherpatku k Woporej pschinesz a žadny s Wotpoſanjom so wot nas newobrocži. Tak bjeschtej wonej weſelej we swojej malej Khježzy a pschieschtaj ju a plodzeschtej tu Sarodku ſdzieławymaj Rukomaj.

„Kaj, duž pschindje napadua Khorosz a Hana jara ſhorti a Lyſchenje. Duž widzischa Macz, so wumrež dyrbishe a reknu ſpošmjeſſazym Woblecžom a ſežicha: Lube Džeczo, moja Hodzina neje njeik pschischka; ale nesbydž Wutrobu a byč stroſhtna! Tón Wóz we Nebeſach budje ſtobi derje cžintę. Tak džesche wona a nemójeſſe dale ryczecj, pschetož jejna Móz bje wotebrala. Sulamith pak plakasche wutrobnje a modlesche so kleežo ſpoſjenenymaj Rukomaj: O ty luby Wóz we Nebeſach, wostaj mi tola moju jenicežy lubowanu Maczer! Tak bych ja tu luka ſawostacj móhla?

Tak proschesche mala Sulamith a Žandželjo neſechu Modlitwu teje Newinossje k Wjesdam. Duž pschindzechu rantsche Sera a Škónežko ſihadzescze a te cžerwenoſte Šwjetko noweho Dnja cžiſčeſſe ſo milje a lubosnje do maleje Komorki. Sulamith pak ſlihowasche ſo do Klinu ſwojeje Maczerje a morjewasche ju. Kaj, duž pschiblizi ſo Žandžel teje Šmerezje we ſkorej Prusy ranscheho Šwjetka a wumò wobej Duschi. Tak cžehnischtej Hana a Sulamith we Šwjetli ſhadjazeho Selončka ſrentſhemu Šwjetej horje.

— Ežiſt otwerd. —

Sholje. Raž hžom wónzano w Čjescich Nowinach „Kwety“ Posprawu we naschim Sserbskim spjewanskim Sswedženju naděń džechmy, tak je nietkohlej tež w Pólskim, Pošnanju (Bosen) wukhadžazym, Čjašopisu, „Rock“ Powiesz wujschia, fotraž wobschernje poweda, tak je so 17. Džen' Oktobra na Budyskej Čylerni Sserbski ipjeswało. Kn. Kozor a hewak szyla Sserbske Wučež iši w tam wulku Khwalbu dóstawa, so Sserbowstwa dla žanu Prózu nelutuje, tola pak tež Duchownstwo a wschitzy Wótcžinjo, kž naschu snowa sakcjiwazn Sserbsku Narodnosz na wschje möžne Waschnje podperaja, su ſebi pola Polakow dobre Reno nadobylt. Na Konzu teho Artykla, kž tohlej wschitko ſwojim Pólskim Čitarjam (Rasowarjom) wułożuje, je tež prajene, so budža naš psychichodny spjewanski Sswedžen wjeszje niesiſti Polazy wopytač.

Tež Niemiske Nowiny pocžnaja na Sserbstwo ſdobrym Spodobanjom pohladowacž. Tak bu wot Budeskeho „Erzähler an der Spree“ našch Sswedžen khwalobnje wopisany a w tychlej Dnjach ſmy tež nawedžili, so ſu te w Lipsku wukhadžaze „Slawische Jahrbücher“ fe wschim Počesjiowanjom na našch synčazg Šluk ſpomnili.

Smolęć.

Holczyna Myſliczka.

(Ukrko - Sserbska Pieśń.)

Holiczka Woblecžo ſej myjesche,
A pschi Myčzu knemu tak recžesche:
Bych wedžela, so cje Stary budje

Koſchicž, ſchla bych na ſelenu Horu,
Wſchon bych Połon po Horę ſebrała,
Sneho bych ja Wodu wuzydžila,
A ſnej bych cje kóžde Ranje myla.
Hdyž cje Stary koſchi, nech mu hórknesch.

Bych wedžela, so cje Młody budje Koſchicž, ſchla bych k ſelenej Sahrodži,
Wſche bych Róże w Sahrodži ſebrała,
Potom Wodu ſních bych wuzydžila
A ſnej bych cje kóžde Ranje myla.
Hdyž cje Młody koſchi, nech mu wonesch,
Nech mu wonesch, nech mu lube budže.

Radscho ſ Młodym chžu po Horach khodžicž,
Dyžli se Starym po bjezym Dwori.
Radscho ſ Młodym chžu ſpacž na Ramenju,
Dyžli se Starym na mehkej Židži.

Sm.

Žitne a butrowe Wifici.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Rož . . .	4 tol.	—	nsl.	tež	3 tol.	25	nsl.
Wſchenza . . .	6	—	7½	—	6	—	—
Zecžmen . . .	3	—	15	—	3	—	10
Worž . . .	2	—	7½	—	2	—	2½
Róž . . .	4	—	17½	—	4	—	15
Zahly . . .	7	—	10	—	7	—	—
Bjerny . . .	—	—	25	—	—	—	20
Hejduschka . .	4	—	5	—	4	—	—

Khana Butry 13 nsl. 8 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudawanje wot Wellerez Knihernje Budyschini.
Čjischjane pola G. G. Hieki.

Zyndżenſſa Nowina

a b y

ſerſke Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

52. Číſlo.

27. Džen Hodownika.

1845.

Hodowny Khjerlusch.

Lóš: Nebýdž ſparna moja Duscha.

1. Džen' twój narodny nam ſchadža
Snowa luby Jesuſo,
Weſtele ſej Myſlje radža,
Ecžim da bý ſo hodjilo
Tebe renje ſweſeltčž,
A cži lubje poſlužicž,
Kaž tym Džiećjom do Kſheſniyu
Dary ſweja Amotsja wſchizy.

2. Khudy ſym ja, kaž je ſnate,
Što bých mjeł ſam wot ſebe?
Snadnej Ruku je mi date,
Na cjoj Wolo poſadne,
Na cjoj ladam, pomyslu,
Tebi, Jesu, poſtečju;
Wſmi me ſebi a to Moje,
Nech ſym Wobherženſtwo twoje.

3. A Woporej cži Jesu Podam
Zylu moju Wutrobu,

Wobnow ty ju kdrobym Płodam,
Wodž ju kſebi pſches Wjeru.
Wjera nech pak džieſlawa
Wjernu Lubosz poſasa,
Kilj ſo lBohu, k Bratram hort
A wſhje Neprawdoſſje morti.

4. Nech mój Ert je Wopor tebi
Dale, luby Sbóžniko,
Mój Džak džył dacž lubicž ſebi,
Ehzu cže khwalcž wóſoko,
Mój Lóš, moje Modlenje
Nech cže cjeſti do Smereſje,
Hacž cjt renscho ſ Khjerluschawit
Horkach ipjewam ſ Jandželami.

5. Wſchitke Stawy, Čjelo, Duscha
Nech ſu tebi ſweſcene,
Štoj ſym a mam, nech cži gļuſha,
Reſazp Dary khudobne;
Tebi ehzu je wſchitke dacž
A je k Poſluſhnoſſi hnacž,

Zako Rischetjan chzu snimi
Tebi klužicj sewschitki.

6. Wóskaj, wóskaj Myśl moja,
Czjelo, Duscha śraduj so,
Jesu! wulka Milosz twoja
Robbari me khudeho:
„Ty so dasz mi sa to ham;”
Rajku Sbóžnosz psches to mam!
Najbohatši hym ja khudy
Rebesach a Sswiecjt tudy!

¶ Wobsanknenju Ljeta.

Sbóbnje salejt so nam, predy hacj to stare Ljeto zylje wopuszcijmy, hisczen junu nashe Woko wobróczicj na tón Czás, kij je nimo nas a psched naschimi Wocžemi wotbieżak. Tak wele Pomyšlenjom, slých a dobrych, Zadanjow, dopelnenych a nedopelnencyh, Skutkow poradjennych a neporadjennych, tak wele Prjódksacjow a Sacjucjow, tak wele Węzelow a Sdychowanjom wopschimne tola jene jeniczke Ljeto, dy by schtu jenož mólčiskeje Krajiny, haj jenož jeneje Wožady abn Wýn Wutroby wotszyte widžt! Haj, dyž jenož pschi swojej Wutrobi fastanesch a so tospomnisch, schto je wot prjeneho Dnia teho Ljeta hacj do dženšnischu ju woschewiko, spojilo, sruhjiko aty požylniko, da nemóžesch bes Sacžucja a beedžak so wot neho dželicj, tak so neby se swjernym Wopomnenjoni hisczen junu na ne poladał. Ale na cjo da budjesch najpredy pschi iaskim Poladanju so dopomnicj? Teli me wschitko nemoli, da dopomnisch so

1. najpredy na te wujite Dobrotu, so by twoja Wutroba fDžakom byla napelnena. Tu we twojim Domi a Gospodarswi ham nestejisch, ty masz drohich lubnych wekolo gebe, kij tebi te-

ho Žiwenja Cježu a Wobcježnosz polóżicj pytaſa; ty sy Nan aby Macz lubowanych Djecj; ty sy Ssyn aby Djówka lubnych Starzych, ty sy swjerny Czeladnik swojich Knejich, Saſtojniki aby Prjódksajeny jeneje Wožady a Wýy, wolaſaj schat a wopomn, tak wele Dobreho sy saſo psches zyłe Ljeto i Rusi teho Smjelnego Dawacjeraja dostał. Abn neje wón czi Žiwenje a Strowosz, neje czi tych Twojich, na kotrychj twoja Wutroba wiſa, nadnje sdžeržak, neje we twojim Porowanju Djeli a Saſtaranju tak wulke Bohatwo swojego Žožnowanja na tebe wužypał? O wopomn a pschemysl hebi swjeru, tak wele Dobreho je we twojim Samóženju a Kubli, we twojim Domi a na Polu, na twojim Czjeli a na Duschi so czi dostało, a twoja Wutroba budże hnuta mot Dzakomnoſje spōsnacz stamnym starym Wózom: Kneže, ja nejšym dostoñny wschiſkeje twojeje Sswjernoszje a Smjelnoszje, kotrij mi twojemu Wotrocžskiemu sy wopokasał. — Ty nesabydžesch pschi Poladanju na to Ljeto dale

2. tež na te pschjetrate Cjerpenja, so by wobtwerdženj był we Dowjerenju. Wschitke Dny sandženeho Ljeta nebjehu pschezo jenak weſele, ale kaj Šelonzo na Nebeſach pschezo jaſne nestej, ale drudy wot tolzych czornych Mróčzelow je safryte, tak tež we člowiskim Žiwenju wschelake Pscheziwoszja nas sekaja, džiwnische a cjesche drudy, hacj je hebi schtu predy pomyſlit. A schtu rachnuje te Sdychnenja, kij su tež sandženym Ljecj tu a tam jeno jeneje tyczenje a wobcježneje Duschje so sbjehale, schtu te Sbysly, kij su plakane, schtu te Skórzy, kij su klyschane? A psches wschitke tute Staroszje a Rusy a Słyskanja je tebe twój Boh tak krafneje pschewedł, tak so prajicj dyrbiſh: ja hym Džiw psched sich wele na Sem. Wón tón dobrecjir, ion móz,

ny a gylny, dyrbjal wón njetko njeźje pscheciač, so po tebi horjebracj? O tak wjeste a wjerne hacj je, so tež we tym hishcjemu cziemnym a newołkym Pschichodži, tak dołho hishcjen jeho Ruska tebe tudy svjeržt, wschitke twoje Ony luta Radosz nebudža, tak wjeszje budže wón tež dale stobu, budže če džer-ječ, wodžicj, haj tež psches Nessbožje sbožomnje psche- wesj, so skschetjanskim Dowjerenjom reknycj mó- jesch: mój Bóh je somnu, tehodla so ja neboju a wjem, so tym, kij Boha lubuja, wschitke Wjezj i Ljepschemu ſluja. — Potom budžesj so tež dola- dacj.

(Wobsanknenje pschichodnje.)

Hegyptowske mjaſzowe Horuyki.

(Dalew edjenje.)

Tudy pala so Zyhelje wot kamelskeho Noja, dokelž by Drewo aby Wuhlo wele a rucjje ho- riko. Kad dje swoprijedka po tych Woldžielenjach ale tute satykaju so Dželou, dyž je Kad psche- cijahnyk, so by so Cjoplota romadžje džerzaka. Po tym, hacj je Wedro, tepja sa Džen dwójzy, rano a w Nozy, aby tež schyri króč. Je njetk djeſpacj, dwanaczen Onjów tak tepene, da so pscheciane, dokelž njetk Cjoplota doſaha, so by Zeja k jedyn a dwazetemu Dnej — runje tak dołho, kaž Rokosch syda — wulahnyla, a duž pschepoda Bermesti Bur dwie Tseczini Jejow jako Kurjatka; pschetoz jena Tseczina pschindze swetscha wo Žiwenje. O pola nas je hižom njeſkota Hospoſa swoju Rokosch naſadzila, a ta jich druby neje Tseczina wuwedla!

(Pschichodnje mjaſy.)

H u b a n e ž f o.

1. Ti Šekowa dyti iši vratcji,
Kij kóžde ma iši Pišmili;
Ton prijet dyrbisich sta jicj
Ssej kóždym Šekowi hinaſchi.
2. We prijetim tebi praju
Schtom tešty wulst, schj-roši
Kij rosze khłodnym Haju,
A twerdje steji Wichori.
3. We druhim dyrbisich ladacj
Do rjan'ho Kalu na Polu
A na nim hebti jadacj
Ssej twerdu Lojčku wulzyschnu.
4. To tsecje tebi glubí
Cže powhacj derje wobstaracj,
A steji twojej Hubi,
Sním mójesch Štoku roſkuſacj

R.

Wſchelkisny.

Sholje. Khwalba nasheho spiewanskeho Šwedjenja Khwalbu nasheho Wuczeriſta we wſchich Šeklowjanskich Krajach dalebole roſchje- rja. Tak dawa Šeklowaski (slowakisch), we Wu- herskim Mjeszti Breczislawi (Preßburg) wukha- djazy a wot L. Stura wudawany Čaſopis: „Orol Tatranski“ (Worek Tatranski, der Adler aus dem Tatragebirge) wobschjernu Rosprawu wo Šseriskim Spjewanju, kotrež so 17. Džen Oktobra na Budyskej Szulernt mjesesch. Won wuložuje najpredy swoim Čitarjam: „so so ton malý, ale psches swoje Položenie ważny Šeklowjanski Splah, kotryž w Saskaich a Prusickich Lujzach bydlí, w swojej Ssamotnosći wo to pró-

zuje, so by swoju Narodnosz niz jeno wukhowal, ale ju tež mobiwerdżil." Dale prajt won: „Wo tym dawa Szwiedzenje Saloženje njełotrych Towarstrow i Wutwarenu narodneje Reczje, mōzniſche Pschiſporenje Sserſkeje Literatury, a tež to, so Sserbja wondano wulk spjewanski Esweřen mjeſachu. Won poweda potom, kaſ je ſu ta Wjez Raljeto wot Kn. Rorora ſaložila, s Dželawoszju Kn. Seſlerja a drugich Wótcžinow dale weka a psches Pomoz a Prózu Sserſkeho Wuceřstwa wuweſz dała, a roſpraja tež, so ſu ho njełotiſi malowjerni Sserbja bojeti, mnosy nepo- psheczi Njemzy ſo tajkemu Sapocžinaju Sserbow ſmeli, wſchitzu pak ſwedžiwi byli, kaſ tež to Prjodkwasacjie ſo poradžicž budže; ſo je ſo pak Spjewanje wſchym Ludžom derje ſpodo- bala a ſo ſu ſebi wſchitzu, kiž njeſchtio pödla czlincž mjeſachu, wubernu Čeſi, Wucjerjo pak najwetschu Khwalbu ſaſkužili. Napoſledku spo- mni hſchce na to, ſo drje pschibodny spjewanski Szwedjeni najſtere w Mjeſazu Avguſtu budže, a ſo chzedža na nim tež njeſkorie Sserſke knežnicžli spjewacž.

Zita ſaſo we wſchjach Krajach khjetro delje bija a w kornej Schlesynſkej Rož hižom Tolc mene placži, hacž psched njełotym Čuſhom; Rulki (Bjerny) ſu tež ſwetscha hnicj ſastake a a mōžemy ſo teho dla nadžjeck, ſo ſmy naj- drožſhi Čaſ hižom pschjetrall. — Zeleſniza je wot Dražđan hacž do Biskupiž hotowa a 1. Juliſa 1846 chzedža hižom psches Budyschin, Lubli hacž do Rychbacha ſparowym Woſom jjeſ- djicž, wot Lubli hacž do Žitawy dyrbí pak do Maſymja 1846 dotwarena bycž. — Se Strony

Saſkich Lužiſkich Starow je Rycjerſtwu Burſtwo Kralej Addreſsu pschepodało, w fotrejž potwerdžujetej, ſo ſu Lužiczenjo kralowſtemu Do- mej ſwjerri a t. d. a cži, kiž ju pschepodachu, buchu wot kralowſteje Maſteſtſcie Wobedej psche- proſchen. — Wrótklawi je konſyktorijalny Ra- džicžel Profeſor Schulz na ſwojim 66 narod-nym Onju wele Pocžezzenja doſtał, pschetož ſame Mjeſlo a Studentojo wopokaſachu to psches kraſne Dary, 300 Schlesynſkich Duchomnyh psches wulk Album, a hewak nelicžomna Čyka Listow ſe Sasseje, Schlesynſkeje, Pomorskeje, Hesynſkeje, Brunſwickskeje a t. d. psches wſchelake dobre Pschecja; w Saſkich Sserbach ſu pak nedawno Petižiju (Próſtu) wo Gakhwanje tak meno- waných ſymboſiſkich Knihi podpiſowali. Wot koho je tajke Podpiſowanje wuſčko, hſchce ſobu džjelicž nemōžemy, pschetož ſnjekotreho Čaſa ſem Gazy Sserbja žane Poweſzje nedawaja, ale, kaž ſo ſda, wſcho „s Holje” wocžakuja. Hdyž pak do Holje newoſas, da ſo tež Hola motwotacž nemōže. Tón, kiž je tutu Petižiju wu- džielak, je ſo menawał; won je ſo ſtemu jako Spi- ſar wuſnat Handrij Wuchacž, Rychtar wKotezach.

Žitne a hutrowe Wif.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschinii placžiſe:

Nož . . .	4 tol.	10 nsl.	tež	4 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	6 -	10 -	-	6 -	-
Ječmen . . .	3 -	15 -	-	3 -	10 -
Wowſ . . .	2 -	10 -	-	2 -	$2\frac{1}{2}$ -
Rók . . .	4 -	$17\frac{1}{2}$ -	-	4 -	15 -
Zahy . . .	7 -	10 -	-	7 -	-
Bjerny . . .	- -	25 -	-	- -	20 -
Hejduschka . . .	4 -	5 -	-	4 -	- -

Rhana Butry 13 nsl. 8 nom.

P o f a s a r.

N a mlobe Sserbstwo	Str.	1.	Hamen!	Str.	55.
Njeschto wot Semje.		2.	Norwegiiski vobry Počink.	"	55.
Bibliju Ľasowanje.		3.	Kak ſo Wanówez Kmotska na Szisnach		
Sawjernje, ja praſu wam ic.	Str.	4. 21.	roſtrycjuja.	Str.	59. 61. 66.
Siwar naſheje Semje.		5.	Rekrutski Spiew.	Str.	60.
Nowinki a Starinki.		6.	Michalskeje Wožady we Budyschini.	"	62.
Tak je praſe.		7.	Wočinske Rončka.	Str.	65. 69.
Pſchiſkowa fa Sſerbom.		8.	Puczniki.	Str.	67.
Sſucha Semja.		9.	Na Nöjominik.	"	70.
Snamenja ſpiczkowskeho Žiwenja.		10.	Zahlorz aby jecibjernowý Kerf.	"	73.
Gwnczowarske Schulje.		13.	Pad Božeje Maty do Ľubja.	"	77.
Ieſus bes Džecjatkami.		15.	Pravopis thdženskeje Nowiny.	"	77.
Gswjet ehe bycž ſiebaný.		17.	Doladani Kſcheszijenjo.	"	78.
Luziske Swebelnoszie.		18.	Salozerski Sſwedžen Maczizh.	Str.	81. 85.
Snajnowiſcheho Čaſha.		19.	Wojerski Spiew.	Str.	87.
Loſt aby Powjetro.		22.	Mižionski Sſwedžen we Ľasu.	"	89.
Grudna Holiczka.		24.	Hudancžko	"	92.
Woiposluchane Roſtrycjowanja.	Str.	24. 29.	Kerchowske Mopomniki.	"	93.
Kryſtuſowý Loſ; Voi ſamnu.		27.	Ljetow Rachnowanje.	"	95.
Wajchtaſke Schtucžki.		31.	Na wečzorne Wukhodžowanje.	"	97.
Gjiſzenje Wjerh. Str. 33. 37. 41. 45. 49. 57.		36. 87.	Vlyſt a Rimanje.	"	97.
Valenzowe Młody.		39.	Grudny Khjerlusich Jeremiaſa.	"	99.
Roža, Mros a Ma.		42.	Pruske hornjoſlužiske Gjenocjenſtwo Gustav		
Č Lipſka.		47.	Adolſteho Wulſawa.	"	101.
Hudancžko.			Hat Betheda.	"	104.
Wróblawſku katholſko kſcheszijianska Wo-			Dalokej Lubej.	"	104.
ſada	Str.	53. 69.	Njeschto wot naſheho Gswjeta Str. 105. 109. 115.		
Sa Žony.		54.			119.

Zenajka Wjera.	Str. 107.	Na 17 th Djen' Oktobra.	" 171.
Bratr a Ssotra.	" 107.	Rorowne Napiżna.	" 174.
Bjerny.	" 111.	Piwalzy.	" 175.
S Brótklawia.	" 114.	Hudanczko.	" 176.
Serbaj Pjerzy a Michal we piwnej Rhięgi.	" 118.	Rieka Nil we Hegiptowskej.	" 177.
Turkowske Ssudnistwo.	" 118.	Fellah aby hegiptowskt Bur.	" 178 ic.
Mucha a muchaza Blazawa:	" 121.	Nashymske Lisciečka.	" 179.
Muja.	" 121.	Sswecji Iandželjo we Rusezach.	" 179.
Dwie Mekslanskej Mođy.	" 125 ic.	Kat Schibak i Rhljebej pomha.	" 180.
S Lipska.	" 126.	S Holje.	" 183 ic.
S Brótklawia.	" 130.	Bjernjazh Snikz,	" 185.
Pscheklepanh Schewcžil	" 132.	Lepene Djecjo.	" 191.
Burstwo.	" 135.	Hudanczko.	" 192.
Branzowska Ssurowosz.	" 135.	Rjane Shudanje kražneho Hudanczka.	" 194 ic.
Serbja w Brawnchwaigſkej.	" 138.	Ssurowa Sserbowſka.	" 195.
Mózny Mózniſchi.	" 139.	Želesniza.	" 198.
Vedrich ton Wulki a potajne Polizasſtwo.	" 140.	Módrej Wocži.	" 198.
Hara w Lipsku 12 Žnenza.	" 142 ic.	S Holje.	" 199.
S Holje.	Str. 151.	Zón Bagdadski Skuph.	" 200.
Wina.	158.	Heghypowske mjaħowe Hornyki.	" 201 ic.
Mawjeschke wot herskeho Spiewanja.	" 160.	Hana a Sulamith.	" 203.
Pravowanie wo Vučj do Jerusalema.	" 162.	S Holje.	" 204.
Džitwny Ssón.	" 163.	Hocžyna Myħlilečka.	" 204.
Nesbožje pschi Luboſzlač.	" 165.	Hodowny Schierlusich	" 205.
Bludna Pobožnoſz.	" 167.	R Wobsanknenju Ljeta.	" 206.
Neshwerni Ssudnizh	" 168.	Hudanczko.	" 207.
Wopisanje herskeho spiemanskeho Sswedjenja.	" 169 ic.		